

ЗАПИСКИ
ИСТРИКО-ФИЛОЛОГИЧЕСКАГО ФАКУЛЬТЕТА
ИМПЕРАТОРСКАГО
С.-ПЕТЕРБУРГСКАГО УНИВЕРСИТЕТА.

ЧАСТЬ LXXXI. рѣ I

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.
Типографія Министерства Путей Сообщенія
(Товарищества И. Н. Кушнеревъ и К^о), Фонтанка, 117.
1907.

Записки Историко-Филологического Факультета ИМПЕРАТОРСКАГО С.-Петербургскаго Университета.

- Часть I. Проконія Кесарійскаго. Исторія войнъ Римлянъ съ Персами, Ванда-
лами и Готами. Пер. съ греческ. Спиридона Дестуниса, ком-
ментарій Гавріила Дестуниса. П. К. Исторія войнъ Римлянъ
съ Персами. Книга 1-я. 1876.
- " II. 1. Ioannis Bossacii ad Maghinardum de Cavalcantibus epistolae tres.
Изд. А. Веселовскій.—2. Индѣйскія сказки и легенды, собран-
ныя въ Камаонѣ въ 1875 г. И. Минаевымъ. 1876.
- " III. О торговлѣ Руси съ Ганзой до конца XV в. М. Бережкова, 1879.
- " IV. Изъ древней исторіи Болгаръ. Матвѣя Соколова. 1879.
- " V. 1. Афонскіе акты и фотографическіе снимки съ нихъ въ собраніяхъ
П. И. Севастьянова, Тимофея Флоринскаго.—2. Antiphontis
orationes Edidit Victor Jernstedt. 1880.
- " VI. Проконія Кесарійскаго. Исторія войнъ Римлянъ съ Персами, Ванда-
лами и Готами. Переводъ съ греческаго Спиридона Дестуниса,
комментарій Гавріила Дестуниса. П. К. Исторія войнъ Рим-
лянъ съ Персами. Книга 2-я. 1880. Приложение: о покореніи и плѣ-
неніи, произведенномъ Персами въ Аттической Аоніи. Греческое
стихотвореніе эпохи Турецкаго погрома. Издаѣлъ, перевелъ и объ-
яснилъ Г. Дестунисъ. 1881.
- " VII. Психологія. Изсѣдованія основныхъ явленій душевной жизни.
М. Владиславлева. Тomy I и II. 1881.
- " VIII. Крестьяне въ царствованіе Императрицы Екатерины II. В. Семей-
скаго. 1884.
- " IX. гла X вѣка.
- " X. LIBRARY OF PRINCETON UNIVERSITY
- " XI. PRESENTED BY
- " и 2-й періоды
- " ва. 1882.
- " I. Никитина.
- " XII. *Secrets d'état de Venise. Documents, extraits, notices et études servant
à éclaircir les rapports de la Seigneurie avec les Grecs, les Slaves et la
Porte Ottomane à la fin du XVe et au XVIe siècle, par Vladimir La-
manski. 1884.*
- " XIII. Герберштейнъ и его историко-географическія извѣстія о Россіи
Е. Замысловскаго. 1884. Приложение: Матеріалы для ист.-геогр.
атласа Россіи XV в. 1884.
- " XIV. Борьба изъ-за господства на Балтійскомъ морѣ въ XV и XVI
столѣтіяхъ. Г. Форстена. 1884.
- " XV. Витовтъ и его политика до Грюнвальденской битвы (1410 г.) А. Бар-
башева. 1885.
- " XVI. Буддизмъ. Изсѣдованія и матеріалы. И. Минаева. Томъ I. Вып.
1 и 2. 1887.
- " XVII. Серапионъ Владимірскій, русскій проповѣдникъ XIII вѣка. Евге-
ній Петухова. 1888.
- " XVIII. Опытъ построения теоріи матеріи на принципахъ критичес-
кой философіи. А. Введенскаго. Часть первая. 1888.
- " XIX. Исторія нравственныхъ идей XIX вѣка. Н. Ланге. Ч. I. 1888.
- " XX. Сборникъ писемъ Герберта, какъ историческій источникъ. Н. И.
нова. 1890.

ГЕНРИХА ИТАЛЪЯНЦА

СБОРНИКИ ФОРМЪ ПИСЕМЪ И ГРАМОТЪ.

ЗАПИСКИ
ИСТОРИКО-ФИЛОЛОГИЧЕСКАГО ФАКУЛЬТЕТА
ИМПЕРАТОРСКАГО
С.-ПЕТЕРБУРГСКАГО УНИВЕРСИТЕТА.

Ч А С Т Ъ LXXXI.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.
Типографія Министерства Путей Сообщенія
(Товарищества И. Н. Кушнеревъ и К^о), Фонтанка, 117.
1907.

А. Петровъ.

ГЕНРИХА ИТАЛЬЯНЦА

Сборники формъ писемъ и грамотъ изъ канцеляріи Отакара II Премысла,
какъ историческій источникъ.

КРИТИЧЕСКОЕ ИЗСЛѢДОВАНИЕ

Отд. I-ый.

HENRICI ITALICI

Libri formarum e tabulario Otacari II Bohemorum regis quatenus rerum
fontibus aperiendis possint inservire

CRITICA RATIONE ADHIBITA

ostendit

A. Petrov.

Vol. prius.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.

Типографія Министерства Путей Сообщенія
(Товарищества И. Н. Кушнеревъ и К^о), Фонтанка, 117.

1907.

**Печатается по опредѣленію Историко-Филологическаго факультета
Императорскаго С.-Петербургскаго Университета. 3-го марта 1908 года.**

Деканъ *Θ. Зѣлинскій.*

ОГЛАВЛЕНІЕ.

	СТРАН.
Предисловіе	III—V
Предварительныя замѣчанія	VI—VIII
I. Рукописи	1—19
A. <i>Formae epistolarum</i>	1—7
B. <i>Formae privilegiorum</i>	7—19
II. Генрихъ Изерніецъ, Генрихъ Италия- нецъ, Генрихъ протонотарій	19—26
III. Редакціи и списки	27—52
A. <i>Formae epistolarum</i>	27—43
B. <i>Formae privilegiorum</i>	44—52
IV. Характеръ и значеніе сборниковъ	53—65
Нѣсколько словъ о политической струѣ въ итальянской лирикѣ XII—XIII столѣтій. Эскурсъ Д. К. Петрова	66—70
Приложенія:	71—77
I. Заглавія формъ въ <i>Sar.</i>	73—75
II. <i>Tractatus in rethorica</i> въ <i>Colm.</i>	76—77
Опечатки	78

Предисловіе.

При отправленіи нашемъ въ заграничную съ научной цѣлью командировку весною 1889 г., В. И. Ламанскій предложилъ намъ сосредоточиться специально на исторіи Чехіи времени Отакара II Премысла. Мы скоро, однако, убѣдились, что самостоятельное изслѣдованіе этой, столь богатой внѣшними и внутренними событіями эпохи немислимо въ большемъ масштабѣ: ранѣе необходимо разработать нѣсколько частныхъ темъ.

Мы остановились на сборникахъ формъ Генриха Итальянца, главнымъ образомъ, на сборникахъ формъ писемъ, откуда ученые черпали богатый матеріалъ для исторіи внѣшней политики Отакара.

Дѣло въ томъ, что намъ и раньше казались подозрительными нѣкоторые, сохранившіеся лишь въ этихъ сборникахъ, документы: жалоба Отакара папѣ на выборъ Рудольфа императоромъ, обличеніе Отакаромъ измѣны герцога Баварскаго и манифестъ къ польскимъ князьямъ ¹⁾).

Хотя отдѣльныя формы писемъ и грамотъ многократно издавались, но содержащіе ихъ списки сборниковъ не были основательно обслѣдованы ²⁾. Мы и обратились къ изученію рукописей, надѣясь найти въ нихъ отвѣтъ на наши сомнѣнія, а также предполагая открыть какіе-либо новые и важные матеріалы ³⁾.

Въ 1889—1890 гг., попутно съ другими занятіями, мы работали надъ рукописями въ Вѣнѣ, Прагѣ, Кенигсбергѣ и

¹⁾ Emler, Regesta Bohemiae et Moraviae. II. 1882. №№ 840, 1045, 1106.

²⁾ См. предисловіе къ Отд. 2-му—Apparatus, вышедшему въ свѣтъ въ 1906 г., стр. V. Въ дальнѣйшихъ цитатахъ нашъ Apparatus обозначаемъ А р р. Списокъ сокращеній см. А р р. 3*—4*.

³⁾ Предположеніе почти не оправдалось: только Р. № 299 и Сг. № 99 представляютъ интересъ сами по себѣ, Р. № 299 для исторіи дипломатики, Сг. № 99—каноническаго права (А р р. стр. VI. пр. 1).

Краковѣ, выписывали въ Вѣну рукописи изъ Кольмара и Цѣловца и копію **Mon.** проф. Ротманнера изъ Мюнхена. Съ 1891 по 1896 г. намъ, по нашей просьбѣ, были высылаемы въ С.-Петербургъ въ Публичную и Университетскую библіотеки рукописи **Сар.** и **R. В.** Въ 1901 или 1902 г., г. Новакъ (въ Прагѣ) любезно ознакомилъ насъ съ краткимъ описаніемъ и вариантами **Ch.** и указалъ на **Oen.** Послѣдній кодексъ и былъ вскорѣ разсмотрѣнъ нами въ Инсбрукѣ.

Такимъ образомъ, мы лично изучили *одинадцать*¹⁾ рукописей, сдѣлали вполнѣ или отчасти копіи съ нихъ, или подборъ вариантовъ. Кромѣ того, въ нашемъ распоряженіи была копія **Mon.** проф. Ротманнера и варианты **Ch.** г. Новака.

Уже послѣ полуторагодичнаго занятія рукописями наши сомнѣнія въ достовѣрности сборника формъ писемъ окончательно подтвердились, что и было нами высказано печатно въ концѣ 1890 г.²⁾

Хотя, такимъ образомъ, нужный матеріалъ давно уже былъ собранъ, однако, мы, частью отвлекаемые другими работами, частью по не зависящимъ отъ насъ обстоятельствамъ, долго не могли приняться за подведеніе итоговъ, за изслѣдованіе о сборникахъ формъ. Начавъ въ 1903 г. печатаніе *Apparatus*, рассчитаннаго на изслѣдованіе по широкой программѣ, мы лишь въ 1906 г. успѣли выпустить *Apparatus* въ свѣтъ.

Между тѣмъ молодой чешскій ученый д-ръ Новакъ, поставившій себѣ такую же задачу и также обратившійся къ рукописямъ, пришелъ къ тѣмъ же выводамъ, что и мы, и

¹⁾ *Sar., Cel., Cr., Colm., Oen., Os., Pr., R., R. B., V. и Zd.*

²⁾ Въ рецензіи на книгу проф. Я. Челяковского: *O domácích a cizích registrech, zvláště o registrech české a jiných rakouských dvorských kancelári*—въ *Ж. М. Н. Пр.*, декабрь 1890 г. Позволимъ себѣ повторить здѣсь наши слова: „Врядъ ли для своего сборника писемъ Генрихъ Итальянецъ пользовался королевскими регистрами. Большая часть помѣщенныхъ въ немъ писемъ или касаются личныхъ дѣлъ Генриха Итальянца, или же суть просто образцы эпистолярнаго слога, не имѣющіе отношенія къ историческимъ событіямъ. Тѣ же письма сборника, которыя могли бы дѣйствительно исходить изъ чешской канцеляріи, возбуждаютъ и по своему содержанію, и по своему стилю весьма сильное подозрѣніе, что они—по крайней мѣрѣ весьма многія изъ нихъ—просто сочинены самимъ Генрихомъ Итальянцемъ“ (стр. 362).

формулировалъ ихъ въ двухъ небольшихъ, но прекрасныхъ статьяхъ ¹⁾).

Послѣ его статей наше задуманное изслѣдованіе въ извѣстной степени теряло свое значеніе. Въ виду этого мы рѣшили ограничиться только самымъ необходимымъ.

Въ настоящемъ выпускѣ, который является, такимъ образомъ, поясненіемъ и дополненіемъ къ А р р., помѣщаемъ описаніе рукописей и замѣтки о взаимоотношеніи редакцій и списковъ. Эти вопросы не были затронуты г. Новакомъ. Кромѣ того, считаемъ не лишнимъ присоединить еще двѣ главы: о составителѣ сборниковъ, — такъ какъ мы здѣсь кое въ чемъ расходимся съ г. Новакомъ — и о характерѣ и значеніи сборниковъ — съ цѣлью пополнить и подтвердить его доводы ²⁾).

С.-Петербургъ.

19 ²⁹
XII 07.

¹⁾ I. B. Novák, Henricus Italicus und Henricus de Isernia (Mitth. d. Inst. f. öst. Geschichtsforschung, XX, 1899, стр. 263—275) и Tak zvaný „Codex epistolaris Primislai Ottocari II“ (Český časopis historický, XX, 1903, стр. 46—68).

²⁾ Во время печатанія выпуска мы ознакомились съ рецензіей г. Новака на нашъ А р р. (Český časopis historický, XIII, 1907, стр. 422—427). Нѣкоторыя его замѣчанія основаны на недоразумѣннн, на большую же часть ихъ даютъ отвѣтъ соответствующія главы выпуска.

Предварительныя замѣчанія.

Термины: *forma, formula, dictamen*, иногда просто *instrumentum, epistola, litterae, privilegium, Formel, Formular* — обозначаютъ образецъ, по которому составлялись концепты, черновые писемъ и грамотъ ¹⁾. Въ виду установившагося въ русскомъ языкѣ словоупотребленія: *форма прошенія, форма домоваго обязательства* и т. п., мы выбрали терминъ *forma*, тѣмъ болѣе, что и въ использованныхъ нами рукописяхъ такіе образцы обычно называются *formae*.

Часто въ формы обращались подлинныя грамоты, подлинныя письма. Для этого пропускались собственные имена, названія мѣстностей ²⁾, хронологическія даты и вообще различныя индивидуальныя подробности. Получался, такимъ образомъ, голый остоѵ общаго характера, и, для примѣненія формы въ дѣлу, конциписту оставалось лишь вставить на подобающихъ мѣстахъ данныя для каждаго единичнаго случая.

Понятна громадная важность сборниковъ формъ, какъ историческаго источника. Сборники формъ, необходимые для канцеляріи и для школы, расходились въ копіяхъ, и хотя часть этихъ копій могла скорѣе дойти до послѣдующихъ вѣковъ, чѣмъ оригиналы, бывшіе обыкновенно въ маломъ, а чаще въ единственномъ числѣ экземпляровъ. Сборники формъ сохранили для насъ множество цѣнныхъ документовъ.

Такъ какъ весьма рѣдко уничтоженіе индивидуальныхъ особенностей оригинала было проведено послѣдовательно, большая или меньшая часть ихъ въ томъ или иномъ видѣ уцѣлѣла въ формахъ, то, обыкновенно, представляется возможнымъ опредѣлить, на какихъ, именно, оригиналахъ онѣ основаны, а затѣмъ уже использовать формы для цѣлей исто-

¹⁾ Bresslau, Handbuch der Urkundenlehre. Leipzig. 1889, стр. 608—609 и пр.

²⁾ Иногда ставились лишь начальныя буквы или *n., talis, in tali loco* или **. См. Bresslau, ib.

рическаго изслѣдованія. Особенное же значеніе формы имѣютъ, конечно, для исторіи права.

Но этотъ важный источникъ есть, въ то же время, источникъ крайне предательскій. Весьма часто или составителями сборниковъ или позднѣйшими переработчиками и переписчиками *произвольно* вставлялись въ формы разныя точныя данныя, не имѣвшія ничего общаго съ находившимися въ оригиналахъ ¹⁾. Часто также формы *свободно* сочинялись—какъ въ нашихъ письмовникахъ—для употребленія въ школахъ и въ жизни ²⁾.

Знаменитые учителя риторики и задавали ученикамъ и сами составляли на различныя темы *dictamina* въ видѣ грамотъ, а преимущественно писемъ; весьма любимы были такія упражненія на историческія или современныя политическія темы. И въ такія сочиненія часто помѣщались должныя имена, вносились извѣстныя авторамъ фактическія подробности ³⁾.

¹⁾ Pertz, *Italianische Reise* (Arch. d. Ges. f. ält. deutsche Geschichte-Kunde, V, 1824, стр. 441, 442): Bärwald, *Zur Charakteristik u. Kritik mittelalterlicher Formelbücher*. Wien. 1858, стр. 18, 20).

²⁾ Für den Zweck, als Vorlage zu dienen, konnten sie (die erdichtete Briefe) ebenso gut gebraucht werden, wie die echten (Wattenbach, *Ueber erfundene Briefe in Handschriften d. Mittelalters, besonders Teufelsbriefe*, стр. 92). См. также Bärwald, l. c., стр. 4; Rockinger, *Briefsteller u. Formelbücher d. XI—XIV Jahrh. (Quellen u. Erörterungen z. bayer- u. deutsch. Geschichte. München. IX. 1863, стр. XXX, LVI).*

³⁾ Wirkliche Briefe zu sammeln war umständlich, man erhielt nicht leicht eine systematische Vollständigkeit, und sie entsprechen auch nicht der Theorie der Magister. Daher stammen denn diese Sammlungen von Briefen, welche alle Verhältnisse des Lebens nach regelmässiger Anordnung berühren. — — Andererseits haben einzelne Dictatoren ihre Stoffe — — *ex historiarum veritate* genommen und diese Schulübungen mit solcher Kunst den wirklichen Zeitverhältnissen angepasst, dass nicht nur der heutige Leser leicht getäuscht wird, sondern auch vieles aus ihnen zu lernen ist. — — Bekannt, können solche Briefe grosse Verwirrung in die Geschichte bringen; richtig beurtheilt und benutzt, werfen sie manches neue Licht auf die Zustände der Zeit, in welcher sie entstanden (Wattenbach, *Iter Austriacum 1853—Archiv f. Kunde öst. Geschichts-Quellen. Wien. XIV. 1855, стр. 34 и 66*). Въ университетахъ machten es sich Meister der Kunst zur Aufgabe die verschiedenste Beziehungen des öffentlichen und Privatleben in frei erfundenen Briefen zu behandeln und dergleichen Sammlungen heraus zu geben (Wattenbach, *Ueber erfundene Briefe*, стр. 92). См. также Rockinger, *Die Ars dictandi u. die Summae dictaminum in Italien* (S. Ber. d. bayer. Ak. 1861. I, стр. 130 — 131) и *Briefsteller u. Formelbücher*, стр. XLII, LVI, LVII.

Подобнаго рода риторическія упражненія, dictamina, Stilübungen также объединялись въ сборники, переписывались, переносились въ другіе сборники, перемѣшивались съ формами, основанными на оригинальныхъ документахъ ¹⁾).

Какъ легко такое риторическое упражненіе, такую сочиненную форму, взятую отдѣльно, вырванную изъ цѣлаго сборника, счесть за подлинный историческій памятникъ, особенно, если она даетъ новые факты, открываетъ новые горизонты.

Вотъ почему выдающіеся знатоки дипломатики Ваттенбахъ ²⁾, Бервальдъ ³⁾, Рокингеръ ⁴⁾, Бреслау давно уже — хотя, часто, безрезультатно — настоятельно указывали, что только при условіи изученія и оцѣнки *всего* сборника можно правильно опредѣлить степень достовѣрности *отдѣльныхъ* формъ.

Относительно сборника формъ Генриха Итальянца, это особенно подчеркнуто Бреслау въ 1894 г.: Ich mich begnüge darauf aufmerksam zu machen, dass die sehr wichtigen Formularbücher, die unter dem Namen des Heinrich von Isernia und des Heinricus Italicus gehen, dringend einer genaueren Untersuchung auf ihre Entstehung und Glaubwürdigkeit hin bedürfen, einer Untersuchung, welche sich auf den ganzen Inhalt derselben und auf alle Handschriften — — beziehen muss; die isolirte Behandlung einzelner Stücke daraus, wie sie mehrfach versucht worden ist, wird nur in besonders günstig gelegenen Fällen zu sicheren Ergebnissen führen können ⁵⁾.

¹⁾ Die meisten Handschriften enthalten Fragmente verschiedenen Ursprunges durcheinander gemischt, und nicht immer ist so leicht wirkliche Briefe von fingierten zu unterscheiden. Beide gehen in einander über, indem echte Briefe ihres thatsächlichen Inhaltes beraubt und dafür mit Phrasen überladen sind (Wattenbach, *Iter Austriacum*, стр. 34). Aus diesen (Sammlungen d. frei erfundenen Briefen) schöpften dann Andere, welche wirkliche Briefe von Kaisern u. Päpste sammelten (Wattenbach, *Ueber erfundene Briefe*, стр. 92). См. также Bärwald, l. c., стр. 3; Rockinger, *Briefsteller u. Formelbücher*, стр. LVI.

²⁾ Wattenbach, *Iter Austriacum*, стр. 39 и 67 и *Ueber erfundene Briefe*, стр. 91.

³⁾ Bärwald, l. c., стр. 14.

⁴⁾ Rockinger, *Arts dictandi*, стр. 130—131.

⁵⁾ Zur Vorgeschichte der Wahl Rudolfs von Habsburg (Mitth. d. Inst. f. öst. Geschichtsforschung. XV. 1894, стр. 66).

I. Рукописи.

Въ таблицахъ нашего Приложенія (А р р.) указанъ порядокъ формъ каждаго списка сборниковъ сравнительно съ другими. Въ настоящей главѣ сообщимъ краткія свѣдѣнія о рукописяхъ, въ составъ которыхъ вошли эти списки, останавливаясь долѣе на недостаточно или неточно описанныхъ ¹⁾. Замѣтимъ, что бѣльшая часть кодексовъ возникла, такъ сказать, механически — путемъ объединенія въ одномъ переплетѣ ²⁾ отдѣльныхъ рукописей, иногда весьма различныхъ и по письму и по матеріалу.

A. *Formae epistolarum.*

1) Кодексъ Вѣнской придворной библіотеки № 3143 ³⁾ въ малый листъ изъ 208 листовъ; первые 39 листовъ — пергаментъ, остальные — бумага. Кодексъ писанъ пятью или четырьмя различными почерками XIV в.; первый — начала этого вѣка, прочіе — позднѣе.

а) Лл. 1a — 39a: Boëthii, De consolatione philosophiae cum glossis marginalibus. Л. 39b пустой.

б) Лл. 40a — 149a: первая часть списка V., №№ 1 — 164a. Л. 149b пустой.

в) Лл. 150a — 166a: Joannis, episcopi Lemovicensis, Somnium Pharaonis, moraliter expositum in viginti epistolis.

г) Лл. 166a — 167a: Episcopi Luthomislensis ad Petrum Lunensem epistola de pestilentia et Hymnus de nativitate Christi.

¹⁾ Какъ въ таблицахъ А р р., такъ и въ настоящей главѣ мы удерживаемъ ту, хотя бы ошибочную (вездѣ позднѣйшую, бѣльшую частью карандашомъ), пагинацію (по листамъ или по страницамъ), ту номерацію формъ, которая была примѣнена прежними издателями, — во избѣжаніе затрудненій при пользованіи этими изданіями.

²⁾ Всѣ кодексы въ переплетѣ, иногда довольно давнемъ, обыкновенно же позднѣйшемъ.

³⁾ Раньше: Cod. philosoph. 179^{mus} olim 260^{mus}. См. Tabulae codicum manuscriptorum — in Bibliotheca Palatina Vindobonensi asservatorum. P. II. Vindobonae. 1863. Ср. также D o l., Ad lectorem, pp. II—III.

д) Лл. 167b — 203a: вторая часть списка V. №№ 165 — 249 ¹⁾. Лл. 203b — 208b, хотя и разлинованы, но остались неисписанными.

Текст V. изобилует ошибками, много произвольных, неправильных аббревиатуръ. Съ л. 167b въ текстѣ и на поляхъ часты поправки и дополненія. Почти всѣ формы снабжены заглавіями, исполненными красными чернилами; ими же вписаны и инициалы ²⁾.

На л. 114b предъ № 130 на верху приписка, также красными чернилами: *Nic non legas.*

Въ нѣкоторыхъ мѣстахъ собственныя имена и географическія названія, выписанныя полностью, перечеркнуты красной чертой. Такъ, въ № 36: *et castro Presburch viriliter expugnato* ³⁾ — *Presburch* перечеркнуто. Въ № 100: *castra Pernek Wykhartsлаг* — *Pernek* перечеркнуто ⁴⁾. Въ № 143: *causa, que inter Neptunum et Cererem vertitur* ⁵⁾ — *Neptunum et Cererem* — тоже.

Списокъ V. не оконченъ. Последняя форма № 249 обрывается на полуфразѣ.

Номерація формъ ошибочна. Послѣ № 42 поставленъ № 48, нѣсколько формъ остались неномерованными ⁶⁾. Въ дѣйствительности въ первой части 163 формы, во второй — 88, всего 251.

Доллинеромъ издано 63 формы съ исправленіемъ явныхъ ошибокъ, но съ указаніемъ подлиннаго чтенія рукописи. Большая часть переиздана Эмлеромъ въ его Регестахъ по исправленному Доллинеромъ тексту. Кромѣ того, въ Регестахъ опубликовано 75 формъ съ незначительными (неоговоренными) поправками.

Въ виду важности списка V. мы сочли не лишнимъ напечатать начало и конецъ каждой, хотя бы уже изданной формы ⁷⁾.

¹⁾ По замѣчанію D o l. (ib.) почерки *i* и *d* весьма схожи, а, можетъ быть, и тождественны. Переписчикомъ послѣдней части (почеркъ *d*) былъ чехъ: на л. 185 почеркомъ рукописи на полѣ приписка: *Bozue myly gasz daty zdrawue*. На л. 186a послѣ заглавія V. № 194: *Bl. Boh myly*.

²⁾ При №№ 1 и 203a — 249 оставленные для инициаловъ мѣста не заполнены.

³⁾ *Em leg*, стр. 292, 5—6 св.

⁴⁾ *ib.*, стр. 442, 11 св.

⁵⁾ *A p p.* 90*.

⁶⁾ Мы ихъ обозначили предшествующими номерами съ буквой *a*: №№ 26a, 88a, 161a, 164a, 203a, 208a, 212a.

⁷⁾ Какъ это сдѣлано проф. Уляновскимъ для списка *Cg.* (*Arch. Kom. histor.* IV, 23—41).

О способѣ изданія нами текста формъ см. предисловіе къ А р р. ¹⁾.

2) Кодексъ Пражской университетской библіотеки XII. В. 12. ²⁾ содержитъ нѣсколько болѣе 142 бумажныхъ листовъ in 4°. Писанъ четырьмя почерками конца XIV в.

а) Мелкій, со множествомъ сокращеній. Имъ написаны:

а₁) Лл. 1a—42a: Tybini dicta nove poëtrie. На л. 42a приписка: Tybini dicta nove poëtrie, finita et reportata Prage per manus Johannis de Monthabur a. D. MCCCCLXXV in vi(gi)lia Laurenti. Deo gracias. Выше, нѣсколько мельче: Expliciunt dicta poëtrie nove, edita per Tybinum a. D. MCCC70II, finita et completa per manus Johannis de Month. etc. Л. 42b—пустой.

б₁) Лл. 43a—70a: Tybini, Labyrinthus. На л. 70a: Explicit opus Laborinti (!) dicta Tybini bona per manus Johannis de Month., completa in vigilia Procopii a. D. 1376.

в₁) Лл. 70b—83b: Eiusdem dicta de s. Dorothea.

б) Крупнѣе, толще черты, меньше сокращеній—лл. 84a—91b: Epistole viginti de somnio Pharaonis cum Josepho.

в) Еще крупнѣе, мало сокращеній—лл. 92a—139b: большая часть списка Pr.—№№ 1—148. На л. 92a вверху красными чернилами: Summa Ytaliци Henrici.

г) Блѣднѣе и толще черты буквъ—лл. 140a—142a: остальные формы Pr., №№ 149—166. На л. 142a написано только девять первыхъ строкъ. Остальная часть л. 142a, л. 142b и нѣсколько послѣдующихъ ³⁾—пусты.

Списокъ Pr. имѣетъ совершенно незаконченный видъ. Нигдѣ не заполнены оставленные мѣста для заглавій и инициаловъ. № 166 (=V. № 156) обрывается на полуфразѣ ⁴⁾.

Хотя порядокъ формъ въ Pr. и одинаковъ съ V. ⁵⁾, но номера-

¹⁾ Стр. VI—VII.

²⁾ Кодексъ принадлежалъ ранѣе монастырю св. Короны (Mariakron) въ Моравіи. (На л. 143a вверху: Liber monasterii Beatae Virginis in Sancta Corona.) Первый указалъ на кодексъ Тадра въ 1887 г. (Novè nalezené rukopisy formuláru, стр. 3, пр.).

³⁾ Мы забыли отмѣтить, сколько именно.

⁴⁾ Послѣднія слова: (s)audet honestas, quod non omni tempore nec omnibus omnia sint credenda, nam stolite (!) levitatis vexatur (окончаніе формы V. № 156 см. А р р. 93*).

⁵⁾ Только въ Pr. пропущены V. №№ 130—139.

ція не совпадаетъ и, главнымъ образомъ, потому, что V. № 34 разбитъ въ Рг. на двадцать четыре отдѣльныхъ номера¹⁾.

3) Кодексъ епископской библіотеки въ Цѣловцѣ Mss. XXXI. b. 12.²⁾ изъ 178 листовъ in 4°. Лл. 13 и 24—пергаментъ, остальные — бумага. Весь кодексъ писанъ однимъ прекраснымъ почеркомъ второй половины XIV в. Составныя его части:

а) Лл. 1a—8a: оглавленія всего кодекса. Лл. 8b—12b—пусты.
б) 13a—70b: сборникъ формъ писемъ Генриха Итальянца; обозначимъ его Cel. (Ep.)³⁾.

в) Лл. 71a—72b: Superscriptiones, littere credenciarum и т. д. времени Карла IV.

г) Лл. 77—140: Cancellaria Caroli IV.

д) Лл. 141—144: Forme devolucionum bonorum времени Карла IV и Вацлава IV.

е) Лл. 146—155: Forme de stilo nobilissimo (Iohannis Noviforensis).

ж) 156—175: Forme privilegiorum de subtili stilo — сборникъ формъ грамотъ Генриха Итальянца; обозначимъ: Cel. (Pr.)⁴⁾.

На лл. 1a—3a—общее оглавление Cel. (Ep.)⁵⁾. На л. 1a вверху: Regestrum H. Ytalicі.

Cel. (Ep.) раздѣленъ на пять частей, и каждой предпослано особое оглавление⁶⁾. На л. 13a—оглавление первой части. Нижнюю половину страницы занимаютъ два герба, раскрашенные синей, бѣлой и черной краской.

Съ л. 13b послѣ роскошно исполненнаго инициала V слѣдуютъ до л. 24a формы первой части—№№ 1—32.

На л. 24a вверху: Incipit registrum partis secunde, а по окончаніи № 32—оглавление второй части.

На лл. 24b—38b—формы второй части—№№ 33—55⁷⁾.

¹⁾ Другія отступленія см. таблицу I. А. № 1 въ App.

²⁾ См. T a d r a, Sbirka nejdůležitějších formulárů (Sborn. hist. 1885, III, 48—50) и Nově nalezené rukopisy formulárů (Rozpr. česk. Ak. VII₂, стр. 3—6). Мы имѣли кодексъ въ рукахъ, къ сожалѣнію, лишь непродолжительное время.

³⁾ Порядокъ формъ см. таблицу I. А. № 1 въ App.

⁴⁾ Порядокъ формъ см. табл. I. В. № 1 въ App.

⁵⁾ Въ App. II. А. № 1. а. обозначено Cel₁.

⁶⁾ Ib.—Cel₂.

⁷⁾ При имени Бонавентуры въ № 46—на полѣ приписка позднѣйшей рукой: Nunc sanctus in Catalogo Sanctorum descriptus a Sixto IV Pont. max.

На л. 38b сверху: *Registrum tercię partis*, а по окончаніи № 55—оглавленіе третьей части. На лл. 39a—50a—формы третьей части №№ 56—112.

На л. 50a по окончаніи № 112—оглавленіе четвертой части. на лл. 50b—54a—формы четвертой части №№ 113—125.

На л. 54a по окончаніи № 125 — оглавленіе пятой части, на лл. 54b—70b—формы пятой части №№ 126—161.

Каждая отдѣльная форма также снабжена особымъ заглавіемъ ¹⁾,
Формы номерованы правильно, только V. №№ 164 и 164a помѣчены въ *Cel.* (Ер.) однимъ номеромъ.

Относительно *Cel.* (Рг.) мы можемъ отмѣтить только, что формы не раздѣлены на какіе-либо отдѣлы и не имѣютъ передъ собой заглавій.

Изъ *Cel.* (Рг.) Тадрой ²⁾ издано 26 формъ безъ исправленія текста, но съ сокращеніемъ аренгъ. Изъ нихъ, однако, 12 уже напечатаны по другимъ спискамъ Фохтомъ и Эмлеромъ, такъ что только 14 появились впервые въ его изданіи ³⁾.

4) Кодексъ бібліотеки Ягеллонскаго Краковскаго университета № 439 ⁴⁾ изъ 229 бумажныхъ листовъ въ малый листъ. Писанъ разными почерками XIV и нач. XV в. Составъ его:

а) Лл. 1a—193b: *Petri de Vineis, De rebus gestis FridERICI secundi*. Послѣ л. 193 около 11 листовъ вырѣзано.

б) Лл. 194a—237a ⁵⁾: Сборникъ формъ Генриха Итальянца — Сг. Конецъ второго столбца на л. 237a, лл. 237b—241b—пусты.

в) Лл. 242a—297b: *Decreta, statuta et scripta diversa, ad concilium Constantiense pertinentia*. Лл. 298, 299 пусты.

Сг. писанъ въ два столбца почеркомъ начала XV в., инымъ,

¹⁾ Въ App. II. A. 1. a.—*Cel.*₃.

²⁾ *Nově nalezené ruk.* и т. д., стр. 7—17.

³⁾ *Cel.* №№ 7, 20, 31, 34, 90, 91, 97, 101, 106, 110, 115, 118, 120.

⁴⁾ См. Wisłocki, *Catalogus codicum manuscriptorum Bibliothecae Universitatis Jagellonicae Cracoviensis*. Pp. I, II. Kraków. 1877—1881 и B. Ulanowski: *Ueber die Datirung der auf Heinrich IV. v. Breslau bezüglichen Urkunden im Formelbuche d. Heinrichus Italicus* (*Zeit. Schles. Gesch.* 1882, XVI, 251), *Neues urkundliches Material zur Geschichte Ottokar II. von Böhmen* (*Mitth. d. Inst. f. öst. Geschichtsforschung*, 1885, VI, 421—422) и *Przyczynki źródłowie do ostatnich lat panowania Ottokara II.* (*Arch. kom. historycznej*. 1888, IV, 1—41).

⁵⁾ До 8-й строки второго столбца.

чѣмъ остальные части кодекса, и на иной бумагѣ ¹⁾). Въ текстѣ много ошибокъ.

Каждая форма снабжена заглавіемъ ²⁾), написаннымъ красными чернилами; такъ же выполнены и инициалы

Заглавіе первой формы: *Item pro susceptis beneficiis grates agit* указываетъ, что ей должны были предшествовать другія формы. Начало списка находилось, очевидно, на вырѣзанныхъ предъ 194-мъ листахъ. Последняя форма № 207, хотя по смыслу текста и не является незаконченной, но, въ виду отсутствія обычной помѣтки: *Explicit* и т. д. и наличности нѣсколькихъ неисписанныхъ листовъ, возможно, что въ оригиналѣ за ней слѣдовали еще формы.

Проф. Уляновскимъ, первымъ обратившимъ вниманіе на Сг., изданы изъ кодекса 23 формы ³⁾), по большей части безъ исправленія текста рукописи, но не вполне точно ⁴⁾). Кромѣ того, въ Архивѣ имъ напечатаны заглавія, начало и конецъ каждой формы, отмѣчено, какія изъ нихъ находятся въ V., какія и гдѣ были уже напечатаны.

5) Кодексъ монастыря въ Осѣкѣ ⁵⁾), принадлежащій теперь, кажется, Чешскому Музею. Онъ состоитъ изъ 63 пергам. листовъ (126 стр.) въ малый листъ ⁶⁾). Кромѣ того, одинъ листъ изъ конца рукописи былъ отогнутъ и приклеенъ къ первой доскѣ переплета.

На стр. 1—114: формы разныхъ грамотъ и писемъ изъ третьей четверти XIV в.; большая часть ихъ относится къ Цистерціанскимъ монастырямъ.

Стр. 115—126 (въ одинъ столбецъ) и листъ у переплета (въ два столбца) писаны почеркомъ начала XIV в., не особенно яснымъ

¹⁾ Съ водянымъ знакомъ стоящаго дракона съ тремя зубцами на спинѣ, головой вправо.

²⁾ Кромѣ №№ 16, 31—36.

³⁾ 1—въ *Zeitsch. f. Schl. Gesch.*, 7—*Mitth. f. d. G.* и 15—въ *Arch. Kom. hist.* Въ Архивѣ же напечатана по Сг. форма № 30, изданная по V. (№ 97) еще Долинеромъ.

⁴⁾ Ср. заглавія формъ Сг. въ *App. II. A. I. a.* и варианты V. № 97 (84*—86*) съ изданіемъ проф. Уляновскаго.

⁵⁾ Это, конечно, Новый Осѣкъ (*Klašter. Neu-Osseg*), около котораго у подножія Рудныхъ горъ находится Цистерціанскій монастырь (*Ottav. Slovník naučný*).

⁶⁾ См. *Palacký, Ueber Formelbücher I*, 238—239, 247. (Prag. 1842).

и разборчивымъ. На листѣ у переплета пергаментъ попорченъ и концы листа обрѣзаны.

На стр. 121—124: Vita s. Albani, на стр. 125, 126, 115—120 и на листѣ у переплета ¹⁾—списокъ Os. Сначала помѣщено разсужденіе объ epistolare dictamen, а со стр. 115 въ текстъ его вставлены формы, всего 23. Последняя обрывается на полуфразѣ.

Номеровано лишь 6 формъ, начиная съ 9-ой, и съ пропусками ²⁾).

В. Formae privilegiorum.

1) Кодексъ королевскаго государственнаго архива въ Кенигсбергѣ № 281a (ранѣе Aa54) ³⁾ изъ 186 пергам. листовъ in 4°. 1-ый листъ приклеенъ къ доскѣ переплета и не исписанъ. Въ концѣ около 10 листовъ вырѣзано. Составъ его:

а) Лл. 2a—130b: сборникъ формъ грамотъ Генриха Итальянца — R., писанъ на толстомъ и крѣпкомъ пергаментѣ ⁴⁾ отчетливымъ готическимъ минускульнымъ письмомъ первой половины XIV в.

б) Лл. 131a—160a: Forme ppales (?) ⁵⁾ litterarum curie domini rare—на худшемъ пергаментѣ, болѣе мелкій позднѣйшій почеркъ, съ большимъ количествомъ аббревіатуръ. Лл. 160b—161b пусты.

в) Лл. 162a—186: Summa, composita per magistrum Dominicum Dominici—писана выпѣвшими чернилами на пергаментѣ меньшаго формата и еще худшаго достоинства, тоже позднѣйшимъ, весьма неразборчивымъ почеркомъ.

Въ R. довольно много пробѣловъ, часты поправки и дополненія въ текстѣ и на поляхъ, иногда почеркомъ писца, иногда другимъ, болѣе мелкимъ—повидимому, лица, вписавшаго заглавія отдѣловъ или главъ ⁶⁾, на которыя составитель раздѣлилъ формы сборника ⁷⁾).

Для заглавій отдѣльныхъ формъ оставлено передъ каждой по 1, 2 и болѣе строкъ, но ни заглавія, ни инициалы не вписаны.

¹⁾ Порядокъ листовъ перепутанъ. См. A p p. 16*.

²⁾ Подробнѣе объ Os. см. A p p. 16*, 129—132*.

³⁾ См. Voigt, Das urkundliche Formelbuch des Königl. Notars Heinrichs Italici (Arch. f. Kunde österreichischer Geschichts-Quellen, Bd. XIX. Wien. 1863).

⁴⁾ Кое-гдѣ, однако, есть прорывы.

⁵⁾ Единственно возможное разрѣшеніе сокращенія: ppales.

⁶⁾ См. Voigt, стр. 19.

⁷⁾ Текстъ ихъ см. A p p. II. B. 1. b.

Послѣдняя форма № 316 очень короткая, производитъ впечатлѣніе недоконченной, такъ что списокъ, какъ будто, не полностью передаетъ оригиналъ. На это же, повидимому, указываетъ и еще одно обстоятельство: внизу 258 стр. послѣ № 316 той же рукой, какой и раньше писаны заглавія отдѣловъ, написано *Arbitria* ¹⁾: не могъ же новый отдѣлъ состоять лишь изъ одной формы ²⁾.

Пагинирована рукопись со 2-го, т. е. съ перваго исписаннаго листа, и отмѣчены не листы, а страницы ³⁾. Номерація формъ ведется правильно, только наши №№ 143 и 144 помѣчены одной цифрой ⁴⁾.

Еще въ 1828 г. была сдѣлана для Чешскаго Музея копія Р. ⁵⁾. Вѣроятно, по ней и издалъ нѣсколько формъ гр. Штернбергъ въ 1836—1838 г. ⁶⁾. Большая часть формъ опубликована Фохтомъ, безъ исправленія текста рукописи, но съ кое-какими ошибками и пропусками ⁷⁾. При каждой формѣ Фохтъ вкратцѣ передаетъ ея со-

¹⁾ А р р. 136*.

²⁾ Отмѣтимъ одну подробность, могущую ввести изслѣдователя въ заблужденіе: Листы Р. сшиты въ тетради (1-я изъ 10 лл., остальные по 8). Писецъ нумеровалъ тетради римскими цифрами на послѣдней страницѣ каждой. Всего тетрадей 16, послѣ XI тетради слѣдуетъ XIII и такъ далѣе, такъ что послѣдняя тетрадь помѣчена цифрой XVII. Форма Р. № 214 (=Сар. № 211, Cel. (Pr.) № 53), послѣдняя на XI тетради, обрывается на полусловѣ: *sicut de aliis laneis te*. Изъ сличенія, однако, съ Сар. и Cel. (Pr.) оказывается, что пропущено лишь нѣсколько строкъ окончанія Р. № 214 (=Сар. № 211, Cel. (Pr.) № 53): *sicut de aliis laneis tene- tur solvere annuatim in terminis illis, qui in privilegio super locacione alio- rum laneorum sibi et X. de . . concessio evidencius denotantur*. На тетради XIII начинается Р. № 215 (=Сар. № 212, Cel. (Pr.) № 54), и далѣе порядокъ формъ, какъ и раньше, совпадаетъ въ Р., Сар. и Cel. (Pr.) Такимъ образомъ, предположеніе объ утратѣ цѣлой 12-й тетради исключается: на лицо лишь недосмотръ писца.

³⁾ Чтò удержано и въ изданіи Фохта, хотя часто цифры страницъ указаны имъ ошибочно.

⁴⁾ Такимъ образомъ, начиная съ № 144, №№ въ А р р. на единицу больше, чѣмъ въ рукописи.

⁵⁾ Всей рукописи или же части формъ? Palacky, Über Formel-bücher, II 5.

⁶⁾ Sternberg, Umriss einer Geschichte der böhm. Bergwerke. I, II. Prag. 1836, 1838. Urkundenbuch (7 №№ изданы по списку Р., 9—по Zd., 2—по сводному тексту изъ Р. и Zd.).

⁷⁾ Въ А р р. II. В. 1а исправлены лишь нѣкоторыя ошибки, важнѣйшія изъ отмѣченныхъ нами.

держаніе, снабжаетъ краткими замѣчаніями историческаго характера. Во введеніи Фохтъ сообщилъ нѣкоторыя свѣдѣнія о рукописи¹⁾ и составитель сборника.

Всего имъ издано 177 формъ²⁾. Для 20 формъ, напечатанныхъ ранѣе Фохта какъ по R.³⁾, такъ и по другимъ рукописямъ, дано лишь краткіе ихъ содержаніе, тоже сдѣлано и относительно нигдѣ не напечатанной R. № 74 (Voigt № 72).

Эмлеръ издалъ по Сар. или Zd. еще 26 формъ, находящихся и въ R., Бодманъ по Bod. — 3, Брандль по Colm. — 12, Тадра по Cel. — 11. Остальныя формы въ большихъ или меньшихъ выдержкахъ сообщены нами въ App.⁴⁾.

2) Кодексъ бібліотеки Пражскаго Капула К. 33.⁵⁾ изъ 116 пергам. листовъ in 8°, писанъ однимъ почеркомъ XIV в. ⁶⁾.

¹⁾ Далеко не точныя и не отчетливыя.

²⁾ Двѣ—R. №№ 70 и 175 не по R., а по Zd. (№№ 164 и 90).

³⁾ У Штернберга.

⁴⁾ При подготовленіи къ печати App. мы совершенно упустили изъ виду, что Фохтъ въ № 72 передаетъ лишь содержаніе R. № 74, сама же форма ни до него, ни послѣ, нигдѣ, кажется, не была напечатана. Поэтому приводимъ ее здѣсь въ нѣкоторомъ сокращеніи: Nos, iudex ** et iurati ac universi et singuli civitatis Pragensis cives — —, quod nos non vi nec metu coacti, sed bona et spontanea voluntate inducti et (!) ad hoc, ut — — princeps et dominus noster naturalis — — W., bezes (!) regni Bohemie et marchionatus Moravie de nobis confidere plene valeat, in presencia — — Th. — — Pragensis episcopi, ** et **, in ipsa civitate Pragensi constituti — — promittimus eidem domino W. — — verum omagium, fidelitatem sinceram — — et quod sibi — — parebimus ac serviemus — — et quod contra ipsum nullo tempore umquam insurgemus seu rebellionis erigemus calcaneum — —. Promittimus quoque, quod contra ipsum nullo tempore faccionem seu coniurationem faciemus — —. Promittimus quoque iuvare — — W. — — contra illum vel illos, qui prefata — — non servaverit — —. Quod si forte predicta non servaverimus — — tunc volumus periuri exleges et infames ab omnibus (!) et ab ipso facto abiudicati (!) esse et rebus nostris omnibus ipso domino W., ut de personis nostris et rebus omnibus disponat — — pro sue arbitrio voluntatis, nec non et excommunicacioni dominorum pape ac — — Pragensis episcopi — — perpetuo subiacere.

⁵⁾ См. Emler, Die Kanzlei d. böhm. Könige Přemysl Ottokars II u. Wenzels II. Prag. 1878, стр. 55—56 и Novák, Formulář biskupa Tobiáše z Bechyně (Histor. Arch. № 22. Praha. 1903, стр. X—XI).

⁶⁾ Эмлеръ относитъ его къ началу XIV в., Новакъ, указывая на употребленіе произвольныхъ аббревіатуръ—къ болѣе позднему времени, что, повидимому, и справедливо.

На лл. 1a—107a—сборникъ формъ Генриха Итальянца—Сар. На лл. 108b—116b—плохой списокъ третьей части Баумгартенбергскаго сборника формъ ¹⁾. Передъ нимъ и послѣ него еще нѣсколько формъ ²⁾. Въ самомъ концѣ—нѣмецкая форма (иной рукой).

Первыя три страницы—въ два столбца, остальные—въ одинъ. Въ текстѣ и на поляхъ много поправокъ и дополненій иной рукой, повидимому, той, которой писаны начерно заглавія формъ, потому или выскобленные или перечеркнутыя; вмѣсто нихъ написаны красными чернилами. Инициалы также сперва были намѣчены маленькими черными буквами, затѣмъ уже замѣнены крупными, бѣльшей частью краснаго и синяго цвѣта, но также зеленаго и желтаго.

На л. 1a вверху: Spiritus Sancti assit nobis gracia и другимъ позднѣйшимъ почеркомъ: M. S. На л. 1b вверху: Formularius diversorum. На л. 1a—2a (до верха второго столбца)—оглавленіе сборника. Судя по свободному расположенію строчекъ оглавленія, конецъ котораго примыкаетъ къ началу первой формы, оно находилось въ оригиналѣ, а не составлено по окончаніи переписки.

Въ оглавленіи заглавія формъ перемѣнены—не безъ путаницы и непоследовательности—буквами отъ А до Н и подъ каждой буквой римскими цифрами отъ I до X. При одной цифрѣ часто помѣщено нѣсколько заглавій, заглавія отдѣловъ перемѣшаны съ заглавіями отдѣльныхъ формъ ³⁾.

На второмъ столбцѣ л. 2a послѣ оглавленія красными чернилами: Incipit summa, и слѣдуютъ формы: a+1—238. Почти всѣ формы снабжены заглавіями, на поляхъ разставлены, какъ и въ оглавленіи, буквы и цифры, весьма часто неправильно, не на должныхъ мѣстахъ. Въ общемъ, однако, заглавія и ихъ порядокъ въ оглавленіи и въ сборникѣ совпадаютъ до самой послѣдней формы № 238 ⁴⁾.

¹⁾ Rockinger, Briefsteller u. Formelbücher d. XI—XIV Jhr. (*Quellen u. Erörterungen z. bayer. u. deutsch. Gesch.* IX. München. 1863, стр. 759 и сл.)

²⁾ Двѣ изъ нихъ датированы: MCCCIV, tercio idus Mai ind. decime и MCCCXII, Kal. Decembr.

³⁾ Первая форма (въ App. отмѣченная буквой a), составляющая какъ будто введеніе къ сборнику—о значеніи власти государя—не имѣетъ заглавія ни въ оглавленіи, ни въ сборникѣ.

⁴⁾ Въ I приложеніи печатаемъ для примѣра заглавія формъ начала и конца сборника, подъ буквами А и Н, какъ они находятся въ оглавленіи и при отд. формахъ.

На л. 107а послѣ № 238 красными чернилами: *Explicit iste liber*, а внизу страницы — черными: *Expliciunt instrumenta H. Ytalicj* ¹⁾.

Первый разъ о К. 33 упомянуто Палацкимъ ²⁾. Значительное количество формъ издано Эмлеромъ въ Регестахъ.

3) Рукопись королевской и университетской библіотеки въ Кёнигсбергѣ № 2025 изъ 6 пергам. листовъ in 8° ³⁾. Въ пергаментѣ много прорывовъ, онъ сильно попорченъ химическими реактивами, многіе листы обрѣзаны по краямъ. Почеркъ весьма мелокъ и неразборчивъ, съ произвольными аббревиатурами, такъ что рукопись должна быть отнесена не къ началу XIV в., а къ болѣе позднимъ годамъ ⁴⁾.

Порядокъ листовъ при переплетѣ перепутанъ, поэтому и счетъ формъ оказался невѣренъ. Въ R. В. всего 18 формъ, а не 19, какъ обозначено на ней карандашемъ ⁵⁾. Послѣ формы № 18 на стр. 10 помѣщено нѣсколько совсѣмъ неразборчивыхъ строчекъ другого почерка.

R. В. №№ 1—14, 16—18 находятся въ спискахъ R., Cap., и Zd., № 15 ⁶⁾ есть обращенная въ форму грамота Emler № 1014

¹⁾ Въ переплетѣ К. 33 была вложена тетрадка изъ 8 пергам. листовъ нѣсколько большаго формата, заключавшая въ себѣ 25 формъ изъ канцеляріи Пражскаго епископа Товіи изъ Бехины (1279—1296 гг.). Мы ее видѣли, когда занимались кодексомъ К. 33 въ Имп. Публичной Библіотекѣ, въ настоящее же время, по словамъ Новака, она куда-то затерялась (Form. b. Tob. стр. XI).

²⁾ Ueber Formelbücher, II, 5.

³⁾ Листки сняты директоромъ библіотеки Гонфомъ съ переплета какой-то книги, одно время были въ рукахъ Палацкаго и разсматривались Эмлеромъ, давшимъ о нихъ краткія замѣтки (Emler, Die Kanzlei, стр. 57).

⁴⁾ Эмлеръ относитъ ее ко времени Яна Люксембургскаго, ссылаясь на фразу: *Serenissimo principi, Bohemie et Polonie regi ac comiti Luxelburgensi* (Kanzlei, стр. 57). Тутъ какое-то недоразумѣніе: приводимыхъ Эмлеромъ словъ въ рукописи нѣтъ.

⁵⁾ Мнимый № 11 поставленъ при заглавіи: *Ut nichil recipiatur per beneficiarium*, помѣщенномъ въ концѣ 6-й стр., которое относится къ № 8 (1). (Въ App. 162* по недосмотру помѣченъ № 8 (1)—*sine titulo*). За нимъ на стр. 7-й слѣдуетъ *окончаніе* № 14 (19).

⁶⁾ = Оп. № 42.

(Boszek, Cod. dipl. Mor. IV, 173 изъ Annales Gradicenses) отъ 28 апрѣля 1276 года, datum Brunne¹⁾.

4) Кодексъ Мюнхенской королевской придворной и государственной библиотеки № 22303²⁾ изъ 222 пергам. листовъ по 4⁰. Листы перенумерованы одной рукой XV в.— значить, довольно уже рано разныя статьи, составляющія теперь кодексъ, собраны въ одно цѣлое.

¹⁾ Приводимъ важнѣйшіе варианты:

R. B. № 15 (12); Nos U. (Emler: Ottacarus) Dei gracia etc., ut supra. Dignum et iustum est — — eminencia magestatis. Per istud — —, quod nos volentes, ut

Emler.

R. B. № 15 (12)

Стр. 2—3 св.: circucio ville *Bistrowici*, quam *Robertus* olim — — abbas *monasterii Gradicensis*.

circucio ville **, quam *Robertus* (Oen.—нѣтъ) olim — — abbas *Gradicensis* (Oen.—Gradicensis).

Стр. 4—6 св.: *facta ex parte Holice nostre et beneficii castri nostri Olomucensis, quod tenet d. de Wrano-wicz et ex parte villarum Hodinam, Chwalkowicz, Bukowan et Bystricz, ac circucio ville Hayczin — — nec non et missio d. Budiss.*

ex parte (Oen.—facta ex parte) ** et *aliarum villarum, ut circucio ville Haycin — — et quod promissio* (Oen.—missio) d. B. (Oen.—D.).

Стр. 7—14 св.: In corporalem possessionem curie, *balnei, arearum, tabernarum in villis Nakel, Luboss, Bunowici, Lassezan et hominum residencium in suburbio vel circa — — super terminis et bonis prefatis villarum scilicet Bistrowicz et Hayczin, ac curie, balnei, arearum et hominum in suburbio existencium Olomucensi nec non et tabernarum predictarum in Nakel, Luboss, Bunowicz [et Lassezan, ut predictum est consistencium, per — — Zaschit de Kurowicz.*

in possessionem corporalem curie, *earundem* (Oen.—нѣтъ) *arearum et tabernarum in villis ** et ** et hominum residencium in suburbio Olomucensi et circa — — super terminis et bonis prefatis per — — Zaschitum* (Oen.—P.) de **

Стр. 2—1 св.: Dat. Brune per manus magistri Henrici, prothonotarii regni nostri et plebani in Gors a. D. inc. 1276, 6°. Kal. Maii, 4 ind.

R. B. и Oen.—нѣтъ.

²⁾ См. Tadra, Mnichovský rukopis formuláře Vlacha Jindřicha (Věstník k. česk. Ak. 1889, стр. 82.—90) и Novák, Formulář b. Tobiáše (стр. IX—X). Мы пользовались лишь копией проф. Ротманнера.

Отдѣльныя части кодекса писаны разными почерками (по Новаку—семью). Кромѣ почерка XII в. послѣдней части¹⁾, остальные относятся къ XIV в.

Отрывки сборника Генриха Итальянца находятся въ трехъ мѣстахъ кодекса²⁾ и писаны тремя различными почерками:

а) Лл. 79b—80b: Мон. (Ер.)³⁾—17 формъ.

б) Лл. 107a—114b: въ таблицѣ Арр. I. В. № 4—*pars prior*, №№ 1—22; обозначимъ Мон. (1)—22 формы.

в) Лл. 115b—130b: въ таблицѣ Арр. I. В. № 4—*pars posterior*, №№ 23—111—обозначимъ Мон. (2)—89 формъ⁴⁾.

Заглавій формъ ни въ одномъ отрывкѣ нѣтъ.

Изъ Мон. (Ер.) Тадрой изданы: № 2 (Тадра № 1), № 3 (ib. № 2), № 4 (ib. стр. 91, прим.), № 17 (ib. № 3)⁵⁾. Остальные формы, не встрѣчающіяся въ R.—см. Арр.

Въ Мон. (1) форма № 14 не окончена, форма № 15—безъ начала. Послѣ № 15 помѣщено заглавіе отдѣла: *Incipiunt concordie*⁶⁾.

Въ Мон. (2) первая форма (Арр. № 23)—безъ начала, послѣдняя № 111 не окончена⁷⁾. № 62 есть обращенная въ форму грамота отъ 1 января 1275 г., оригиналъ которой хранится въ ар-

¹⁾ Съ л. 192: Hugonis de S. Victore, De sacramentis Dei christiane fidei.

²⁾ По мнѣнію Новака (ib) помѣщенные на л. 106b три формы: обмѣнъ угрозъ между королями угорскимъ и чешскимъ (Тадра № 4) и письмо вавилонскаго султана папѣ также сочинены Генрихомъ Итальянцемъ. Намъ кажется, что стиль ихъ совершенно иной.

³⁾ Въ Арр. мы по невниманію отнесли этотъ мало интересный для насъ отрывокъ къ *formae epistolarum*, почему и обозначили его Мон. (Ер.) На дѣлѣ только № 1 есть *epistola*, всѣ же остальные принадлежатъ къ категоріи *privilegia*.

⁴⁾ У Тадры и Новака насчитано 88 №№, но нашъ № 78 у Тадры совсѣмъ не вошелъ въ счетъ, а у Новака помѣченъ: № 55a (ib. стр. XVIII).

⁵⁾ Въ № 3 находится дата: а. D. 1314, mensis Maii die quinta, въ № 4—а. D. 1312, въ № 17—а. D. 1301 in die kathedre s. Petri.

⁶⁾ Мон. № 16 = R. № 132, Cap. № 133. Въ обоихъ спискахъ передъ этими №№ также находится: *incipiunt concordie*.

⁷⁾ См. Новакъ, стр. 19, 2 св.: Мон. (2) № 111 оканчивается: unde si vos ad nos redire oportet eundem nuncium. Вмѣсто всего, напечатаннаго Новакомъ окончанія Оел. № 21, въ Мон. (2) по разурѣ написано другимъ почеркомъ: cum littera nostra totius formam negocii continente quantocius remittatis.

хивѣ Вышеградскаго капитула. Она въ извлеченіи издана Эмлеромъ въ Регестахъ № 934¹⁾.

Тадрой напечатаны изъ Мон. (2) №№ 61, 67, 68, 69, 70, Новомъ указаны варианты Мон. (2) къ Инсбрукскому списку сборника формъ Тови—начиная съ Мон. № 71 (кромѣ №№ 82, 91, 102, 103).

5) Кодексъ Инсбрукской университетской библіотеки, хранящійся подъ № 714²⁾ въ Инсбрукскомъ намѣстническомъ архивѣ изъ 234 пергам. листовъ in 4°. Кодексъ составленъ изъ пяти отдѣльных частей, отличающихся разнымъ пергаментомъ; въ немъ наблюдаются 12 различныхъ почерковъ XIV в.

Сборникъ Генриха Итальянца—Оеп. находится въ первой части на лл. 66a—78b и написанъ почеркомъ начала XIV в. На л. 66a вверху красными чернилами: Incipit summa Nycolai, compilata per magistrum Henricum Ytalicum. Далѣе слѣдуетъ 46 формъ; всѣ онѣ, кромѣ послѣдней, снабжены заглавіями, выполненными красными чернилами. № 46 неоконченъ.

6) Кодексъ библіотеки города Кольмара (въ Эльзасѣ) Mss. 245³⁾ изъ 231 пергам. листа in 8°. На задней доскѣ переплета приклеенъ небольшой пергам. листокъ съ надписью почеркомъ XIV в: Tractatus quidam in iure canonico. Item tracta-

¹⁾ Важнѣйшіе варианты:

Emle r № 934.

Mon. (2) № 62.

1—2 св.: Nos *Petrus* — — prepositus, *Chrno* decanus, *Gotfriedus* custos, *Fridericus* scolasticus (далѣе еще 11 именъ).

Nos P. — — prepositus, C. decanus, G. custos, F. scolasticus.

6 св.: mag. *Heinrico*, *regni Boemie prothonotario*, *Pragensi atque Olomucensi canonico et plebano in Gors*.

Magistro.

5 св.: quam primum se facultas obtulerit et quam idem magister *Heinricus* acceptandam duxerit.

Quam primum se facultas obtulerit.

4 св.: eundem magistrum *Heinricum*.

Eundem magistrum.

1 св.: Act. et dat. in capitulo Wissegradensi a. D. 1275, Kal. Jan. quarte ind.

Нѣтъ.

²⁾ См. Novák, Formulár b. Tobiáše, стр. VI—IX.

³⁾ Кодексъ принадлежалъ ранѣе монастырю въ Изенгеймѣ въ верхнемъ Эльзасѣ, къ югу отъ Кольмара (Гюго, описаніе кодекса, см. ниже).

tus in rethorica de modo dictandi cum diversis formulis epistolarum. Составъ кодекса:

а) Первые 148 лл.: Tractatus in iure canonico написанъ на хорошемъ пергаментѣ довольно крупнымъ отчетливымъ почеркомъ XIV в.

б) Последніе 83 л.: Сборникъ Генриха Итальянца — Colm. писанъ на худшемъ пергаментѣ въ два столбца мелкимъ неразборчивымъ почеркомъ половины XIV в. со множествомъ произвольныхъ аббревиатуръ. Отъ 83 листа уцѣлѣлъ лишь обрывокъ у корешка. На 83b другимъ позднѣйшимъ почеркомъ — нѣсколько строкъ въ 1 столбецъ ¹⁾.

На лл. 1a—5a (до верха второго столбца): Tractatus in rethorica ²⁾. Онъ разбитъ на отдѣльныя рубрики, заглавія которыхъ написаны красными чернилами. Какъ видно изъ помѣщаемого въ концѣ этого выпуска приложенія II начало трактата взято изъ Thomas Capuanus, Dictator epistolarum ³⁾, большая же часть изъ Magister Johannes Anglicus, Poëtria de arte prosayca, metrica et rithmica ⁴⁾.

Тотчасъ послѣ трактата слѣдуетъ сборникъ формъ грамотъ и писемъ, раздѣленный на двѣ части. Каждой предпослано оглавление. На л. 5a—5b—1-ое оглавление, на лл. 5b—46b—формы 1-ой части; на лл. 46b—47b—2-ое оглавление, на лл. 47b—83b—формы 2-ой части. Отъ формъ на л. 83 (№№ 453b и 454b) уцѣлѣло лишь по нѣскольку неполныхъ строчекъ.

Почти передъ всѣми формами помѣщены заглавія красными чернилами; ими же вписаны и инициалы.

Номерація формъ каждой части ведется отдѣльно, что и мы удержали въ App., отмѣчая номера формъ 2-ой части буквой b, но самый счетъ формъ въ рукописи мы должны были замѣнить новымъ ⁵⁾, въ виду полной ошибочности перваго: номерація начата съ рубрикъ трактата, такъ что предъ 1-ой формой выставленъ № 19; въ 1-ой части послѣ № 319 поставленъ № 380, во 2-ой — послѣ № 16—№ 18; многія формы остались неномерованными.

¹⁾ Colm. № 454b.

²⁾ Въ рукописи—безъ заглавія.

³⁾ H a h n, Collectio monumentorum veterum et recentium. Brunsv. P I. 1724.

⁴⁾ Rockinger, Briefsteller u. Formelbücher d. XI—XIV Jahrh. (Quellen u. Erörterungen z. bayr. u. deutsch. Geschichte. IX. München. 1863).

⁵⁾ Въ изданіи Брандля номера формъ не отмѣчены.

По счету рукописи въ 1-ой части находится 560 формъ, во 2-ой—448, всего 1008, на самомъ же дѣлѣ—въ 1-ой—491, во 2-ой—454, всего 945.

Въ 1858 г., по просьбѣ графа Хлумецкаго, бібліотекаремъ Кольмарскимъ Гюго были сняты кошіи тѣхъ формъ, которыя по упомянутымъ въ нихъ именамъ и мѣстнымъ названіямъ имѣютъ отношеніе къ исторіи Чехіи. Въ 1861 г. этотъ списокъ чрезъ посредство французскаго министра народнаго просвѣщенія былъ доставленъ редакціи *Codicis diplomatici et epistolaris Moraviae*. Къ списку Гюго приложилъ краткое, далеко не точное, описаніе рукописи ¹⁾, въ которомъ, между прочимъ, помѣщены заглавія формъ, оставшихся не списанными, указано расположеніе формъ по листамъ и страницамъ. Въ 1864 г. по списку Гюго были напечатаны Брандлемъ 152 формы въ VII₃ Cod. dipl. Mor. ²⁾.

Изданъ текстъ чрезвычайно плохо. Бóльшая часть вини падаетъ на Гюго, не освоившагося съ малоразборчивымъ почеркомъ, невѣрно разрѣшавшаго сокращенія, не вникавшаго въ смыслъ фразъ ³⁾. Издатель же не только не потрудился исправить ошибки Гюго, но къ нимъ еще прибавилъ многочисленныя опечатки, счелъ излишнимъ помѣстить описаніе рукописи, заглавія ненапечатанныхъ формъ, указать листы и страницы рукописи, пояснить значеніе скобокъ (), которыми Гюго обозначалъ окончанія листовъ и страницъ. Заглавія формъ то приведены по рукописи, то составлены издателемъ отъ себя.

7) Кодексъ семейнаго, придворнаго и государственнаго архива въ Вѣнѣ № 196 (*Miscellanea Bohemica*) ⁴⁾ изъ 754 бумажныхъ листовъ in folio.

Zd. занимаетъ первыхъ 554 листа и писанъ крупнымъ разгнаннымъ почеркомъ XVIII в. Л. 1-ый—заглавный, лл. 2—505—формы, лл. 508—554—Index.

По окончаніи послѣдней формы № 254 приписка: *Explicit liber a missionibus regum per manus Zdenkonis de Trebez.*

¹⁾ Изъ него мы и заимствуемъ всѣ эти свѣдѣнія.

²⁾ Всѣ подъ однимъ 412-мъ номеромъ, поэтому въ таблицѣ I. В. № 6, мы отмѣчали страницы изданія Брандля, а порядокъ формъ на каждой страницѣ—буквами.

³⁾ См. А р р. II. В. 6. а.

⁴⁾ B ö h m. Die Handschriften d. k. u. k. Haus-, Hof- und Staats-Archiv. Wien. 1873. Ср. E m l e r, Die Kanzlei, стр. 57—59.

Списокъ сдѣланъ первымъ директоромъ архива, Розенталемъ, въ 1748 г. съ оригинальной пергам. рукописи XIII в. ¹⁾, какъ объ этомъ свидѣлствуетъ Розенталь въ заявленіи, помѣщенномъ послѣ Explicit и скрѣпленномъ его печатью. Въ заявленіи сообщаются также нѣкоторыя свѣдѣнія о внѣшней исторіи оригинала ²⁾.

Розенталь—неизвѣстно, по какимъ побужденіямъ—измѣнилъ порядокъ нѣкоторыхъ формъ и, кромѣ того, подновилъ орѳографію: вмѣсто обычнаго для XIII—XIV вв. *ci* передъ гласнымъ вездѣ поставлено *ti*, вм. *e*—*ae*.

Формы раздѣлены на 15 отдѣловъ, каждый съ особымъ заглавіемъ ³⁾. Отдѣльныя формы также снабжены заглавіями, въ противоположность другимъ спискамъ пространно изложеннымъ ⁴⁾.

По Zd. 3 формы изданы Добнеромъ ⁵⁾, нѣсколько гр. Штернбергомъ, двѣ — Фохтомъ ⁶⁾, бѣльшая же часть формъ, находящихся только въ Zd., напечатана въ Регестахъ Эмлера.

8) Кодексъ бібліотеки Фенвиковъ въ Чельтенгемѣ ⁷⁾ № 303 ⁸⁾ изъ 101 пергам. листовъ (форматъ?). На ко-

¹⁾ Если оригиналомъ Zd. былъ именно Ch., то не XIII, а нач. XIV в. См. ниже.

²⁾ Hoc apograftum transsumptum ex antiquo Codice membranaceo s. XIII (quem quondam Georgii Bartholdi Pontani a Braitenberg Praepositi Ecclesiae Metropolitanae Pragensis, atque posthaec Gabrielis S. a Paumbergk fuisse, adscripta ipsorum nomina testantur, nunc vero ex hereditate defuncti Comitis Leopoldi Joannis Victorini a Windischgratz anno priori publica, ut vocant, auctione seu licitatione coemptum, familia Managetiana bibliothecae suae gentilitiae adscripsit) cum ipso Originali a me subnotato diligenter collatum, eidem in omnibus (serie duntaxat paucarum litterarum transposita atque accedente ac praefixo novo titulo) concordare hisce fidem facio. Datum Vindobonae Calendis Augusti Anno Millesimo Septingentesimo Quadragesimo Octavo.

Theod. Ant. a Rosenthal Secretarius
Aulicus Regio-Bogemicus.

³⁾ App. II. B. 7. a.

⁴⁾ Напр. Cap. № 212: Licencia examinandi, Zd. № 15: Commissio officii examinandi argentum per Pragensem civitatem, alicui per regem facta, et corrigendi falsos denarios. Ср. также формы, напечатанныя въ Регестахъ Эмлера по Zd.

⁵⁾ Monum. Boh. II, 368—370.

⁶⁾ См. выше стр. 8.

⁷⁾ О Чельтенгемской бібліотекѣ см. Бубновъ, Сборникъ писемъ Герберта. Спб. 1888, I, стр. 94, пр. 10.

⁸⁾ Онъ былъ въ 1895 г. открытъ Н а т р е (Reise nach England. Neues Archiv. f. alt. d. Gesch. XXII, стр. 231), нѣк. свѣдѣнія сообщены г. Новакомъ Henricus Italicus und Henricus de Isernia, Mitth. d. Inst. f. öst. Gesch. Forsch. 1899, XX 253, пр.). Свѣдѣнія о Ch. взяты изъ краткаго описанія г. Новака.

решѣ: Statuta Bohemiae. На доскѣ переплета надпись: Ex libris Theodor M . . . g Th (неразборчиво).

Кодексъ писанъ однимъ почеркомъ начала XIV в.¹⁾. На 1-ой стр. внизу позднѣйшей рукой: E bibliotheca Georgii Bartholdi, marchionis a Brandenburg ppt Praga (конца не разобрать). По окончаніи послѣдней формы № 255 инымъ, но современнымъ рукописи почеркомъ: Explicit liber a missionibus regum per manus Zdenkonis de Trebez. Amen. Далѣе нарисованъ чешскій гербъ—левъ.

Ch. и по расположенію формъ²⁾, и по количеству ихъ³⁾, и по тексту какъ формъ, такъ и заглавій вполне совпадаетъ съ Zd., даже явныя ошибки общи обоимъ⁴⁾, такъ что и Гампе и Новакъ считаютъ Ch. именно тѣмъ оригиналомъ, съ котораго сдѣлалъ Розенталь списокъ Zd.⁵⁾.

9) Пергаментные листки Bod., на которыхъ находились формы, изданныя Бодманомъ, сняты имъ, по его словамъ⁶⁾, съ переплетовъ книгъ прежней бібліотеки закрытаго въ 1781 г. Майнцскаго картезіанскаго монастыря, перешедшей въ Майнцскому университету. Монастырь былъ въ XIV в. переведенъ въ Майнцъ изъ Петерстала (Vallis s. Petri) въ Рейнгау.

Эти листки являются жалкими остатками Chartularia Bohemica, привезенныхъ изъ Чехіи знаменитымъ канцлеромъ Вацлава II (1297—1305), епископомъ Базельскимъ, а потомъ архіепископомъ.

¹⁾ Надъ формой № 46 почеркомъ, весьма похожимъ на почеркъ рукописи: Nos Johannes, Dei gracia, Boh. Не написанъ ли кодексъ именно во время Яна Люксембургскаго 1310—1348 г.?

²⁾ Только Ch. №№ 29, 30, 2, 3, 4 находятся въ Zd. на иномъ мѣстѣ. Эта перестановка, вѣроятно, сдѣлана Розенталемъ.

³⁾ Ch. имѣетъ только одну лишнюю форму № 72.

⁴⁾ См. напр. Zd. 252=Ch. 253=O. inclito duce *Pomerarie* (Voigt, стр. 170, 3 св.).

⁵⁾ Укажемъ на любопытное совпаденіе. Въ Ch. на 1-й стр. находится позднѣйшая записъ: E bibliotheca *Georgii Bartoldi*, marchionis a *Brandenburg ppt Praga*. Георга Бартольда, маркграфа Бранденбургскаго, не существовало. (Mas-Latrie, Trésor de Chronologie. Paris. 1889, стр. 1742). Вѣрно ли слово *marchionis* разобрано Новакомъ? Сокращеніе *ppt* можетъ быть наиболѣе вѣроятнымъ образомъ разрѣшено въ *prepositus* или *prepositi*. Изъ заявленія же Розенталя видно, что въ оригиналѣ, съ котораго списанъ имъ Zd., была записъ прежняго владѣльца кодекса: *Georgii Bartholdi Pontani a Braitenberg, Praepositi ecclesiae Metropolitanae Pragensis*. Такимъ образомъ, обѣ записи являются почти тождественными, и это, конечно, подтверждаетъ мнѣніе Гампе и Новака.

⁶⁾ Praefatio, pp. XIII—XIV.

скопомъ Майнцскимъ, Петромъ von Aspelt ¹⁾, и подаренныхъ монахамъ Vallis S. Petri.

Судя по изданію Бодмана листки, очевидно, сильно повреждены. Къ Chartularia Bohemica могутъ восходить только тѣ листки, на которыхъ помѣщенъ текстъ формъ №№ IX—XXXIII. Бодманъ ничего не сообщаетъ, однимъ ли почеркомъ они написаны или разными.

II. Генрихъ Изерніецъ, Генрихъ Италиянецъ, Генрихъ протонотарій.

И сборники формъ писемъ и сборники формъ грамотъ дошли до насъ одинаково съ именемъ Генриха Италиянца, какъ ихъ составителя ²⁾.

Въ сборникахъ формъ писемъ, и въ заглавіяхъ формъ, и въ ихъ текстѣ многократно упоминается *notarius magister Henricus Italicus, de Italia*, называющій себя также *Iserniensis, Henricus de Isernia*, рѣже *Henricus de Sicilia, Siculus, Apulus, Gibellinus* ³⁾.

Значительное количество формъ писемъ составлено самимъ Генрихомъ Изернійцемъ, касается его личной судьбы. Эти письма, а также замѣтки во 2-ой части V. ⁴⁾ даютъ возможность составить его біографію ⁵⁾. Уроженецъ южно-итальянскаго городка Изернии (провинція Кампобассо), нотарій по профессіи, гибеллинъ по убѣжденіямъ, Генрихъ, послѣ катастрофы Конрадина въ 1268 г., принужденъ былъ покинуть родной городъ, а затѣмъ и родину. Въ концѣ 1270 или въ началѣ 1271 г. ⁶⁾ Генрихъ прибылъ въ Прагу, открылъ школу, гдѣ преподавалъ грамматику, логику, реторику, нотаріальное искусство, хлопоталъ поступить и, повидимому, поступилъ въ королевскую канцелярію ⁷⁾. Лѣтомъ

¹⁾ Palacký, *Dějiny národu českého*. Praha. 1877. II, стр. 337 и сл.

²⁾ См. выше описание: Pr., Cel. (Ep.) и Cap., Oen.

³⁾ Emler, *Die Kanzlei*, стр. 33—34.

⁴⁾ При №№ 173, 203, 214, 233, 242.

⁵⁾ Emler, *ib.*; Novák, *Henricus Italicus und Henricus de Isernia* (Mitth. d. Inst. f. öster. Geschichtsforschung. 1899. XX, 260—261). См. также Jireček, *Dva Vlachové v Čechách* (Č. Č. M. 1870, XLIV, 134—150). Замѣтимъ, что Иречекъ крайне не критично воспользовался собраннымъ имъ рукописнымъ матеріаломъ.

⁶⁾ Novák, *Tak zvaný „Codex epistolaris Primislai Ottocari II.“* (Český Čas. histor. IX, 1903, стр. 48).

⁷⁾ См. ниже.

1273 г. — съ какой именно цѣлью, неизвѣстно — онъ еще разъ побывалъ въ Италіи и опять вернулся въ Прагу. Послѣднія письма его сборника относятся къ борьбѣ Отакара II съ Рудольфомъ въ 1278 г. Далѣе слѣды его теряются ¹⁾.

Что сборникъ формъ писемъ составленъ именно этимъ Генрихомъ Итальянцемъ — Изернйцемъ, вполне неоспоримо и всеми изслѣдователями всегда признавалось.

Приблизительно въ тоже время мы встрѣчаемъ въ Прагѣ другаго *нотарія министра Генриха*. Съ 3-го октября 1273 г. до 25 августа 1279 г. въ королевскихъ грамотахъ выступаетъ *министръ Генрихъ, каноникъ Пражскій, Оломуцкій и Вышеградскій, плебанъ въ Горсъ* (Верхняя Австрія), *королевскій нотарій, а потомъ протонотарій* ²⁾. При Отакарѣ II Генрихъ былъ руководителемъ чешско-моравскаго отдѣла королевской канцеляріи, по смерти его впалъ въ немилость и долженъ былъ удалиться отъ дѣлъ ³⁾. 26 февраля 1287 г. о немъ упоминается, какъ уже объ умершемъ ⁴⁾.

Вопросъ о томъ, былъ ли Генрихъ протонотарій *одно лицо* съ Генрихомъ Изернйцемъ (Итальянцемъ), занималъ всѣхъ изслѣдователей ⁵⁾ и, дѣйствительно, имѣетъ весьма важное значеніе. Если Генрихъ Изернйецъ не только поступилъ на службу въ королевскую канцелярію, но и сталъ *королевскимъ протонотаріемъ*, лицомъ, посвященнымъ въ тайны королевской политики, лицомъ, которому поручалось составленіе важныхъ государственныхъ актовъ, то его *сборникъ формъ писемъ* — тѣмъ болѣе еще, что многія письма вышли изъ подъ его пера — *приобрѣтаетъ особый авторитетъ*: санъ протонотарія являлся какъ бы ручательствомъ за подлинность писемъ.

¹⁾ Если не считать, что *Генрихъ Итальянецъ*, упомянутый въ Моп. №№ 73 и 74 (съ датой 1280 г.) есть именно этотъ *Генрихъ Изернйецъ*. См. ниже.

²⁾ Emler, Die Kanzlei, стр. 27 — 29; Novák, Henricus Italicus, стр. 256—260.

³⁾ Если въ Я. № 299 подъ Н., доказавшимъ, что какая-то грамота отъ его, будто бы, имени, позорящая его честь, подложна и составлена его врагами, разумѣется Генрихъ протонотарій — что весьма вѣроятно (Novák, Henr. Ital., стр. 257—259), то въ 1283—1285 гг. онъ былъ еще живъ: только къ этимъ годамъ и можетъ быть приуроченъ оригиналъ Я. № 299 (Novák, ib., стр. 259).

⁴⁾ Emler, Die Kanzlei, стр. 28—29.

⁵⁾ Исторію вопроса см. Novák, ib. стр. 255.

Со времени Доллиндера¹⁾ до 1878 г. Генриха Изернйца различали от Генриха протонотарія. Изернйцу приписывался только сборникъ формъ писемъ, протонотарію—сборникъ формъ грамотъ. Эмлеръ въ 1878 г.²⁾, повидимому, окончательно установилъ тождество Генриха Изернйца (Итальянца) и Генриха протонотарія (Итальянца), и это мнѣніе держалось, какъ общепринятое, болѣе 20 лѣтъ.

Въ 1899 г. г. Новакъ, изучившій почти всѣ важнѣйшіе списки сборниковъ, въ небольшой, но блестящей статьѣ³⁾ опровергъ выводы Эйлера и доказалъ, что Генрихъ Изернйецъ и Генрихъ протонотарій—*два разныхъ лица*, что сборникъ формъ писемъ не принадлежалъ и не могъ принадлежать Генриху протонотарію⁴⁾.

Отсылая желающихъ къ статьѣ Новака, передадимъ здѣсь лишь вкратцѣ его доводы, какъ они изложены имъ самимъ въ *Tak zvaný „Codex epistolaris Primislai Ottocari II“*⁵⁾: 1) Въ сборникѣ (писемъ) находятся письма Генриха Изернйца къ Генриху протонотарію⁶⁾; 2) протонотарій—духовное лицо, Изернйецъ—свѣтское, рѣзко отзывавшееся о высшемъ и низшемъ духовенствѣ; 3) протонотарій былъ богатый человѣкъ, Изернйецъ—бѣднякъ; 4) слогъ протонотарія бѣденъ, Изернйца—реторически изукрашенъ⁷⁾.

¹⁾ Cod. epist. Prim. Ot. II. Viennae. 1803.

²⁾ Die Kanzlei, стр. 35—36.

³⁾ Henricus Italicus и т. д.

⁴⁾ Извѣстный ученый, первоклассный знатокъ австрійской исторіи и особенно второй половины XIII в., проф. О. Редлихъ въ переработанномъ подъ его редакціей изданіи Регестъ Бёмера (въ 1898 г.) держался мнѣнія Эйлера (Regesten I, стр. 27 № 42d, стр. 159 № 595c, стр. 171 № 634, стр. 172 № 639, стр. 240 № 969a). Въ своемъ монументальномъ трудѣ: Rudolf v. Habsburg (Innsbruck, 1903) Редлихъ вполне призналъ силу доказательствъ г. Новака (стр. 748—749). На стр. 749 Редлихъ прибавляетъ: *Seit diesem Nachweis hat man nun einen anderen kritischen Masstab an die Briefsammlung des Heinrichs von Isernia enthaltenen Schreiben anzulegen, als früher, da man diesen Isernia für identisch hielt mit dem Protonotar.*

⁵⁾ С. Ё. Н. IX, стр. 47, пр. 5.

⁶⁾ Прибавимъ, что и въ письмахъ къ другимъ лицамъ Изернйецъ отличается себя отъ протонотарія (ср. напр. V. № 69—Em ler № 2617).

⁷⁾ Относительно только одной подробности расходимся мы съ г. Новакомъ. Новакъ не считаетъ возможнымъ допустить, чтобы Генрихъ Изернйецъ былъ принятъ въ королевскую канцелярію (Henr. Ital., стр. 263, 265), хотя и упоминаетъ о какомъ-то его „служебномъ отношеніи“ къ про-

Составленіе сборника формъ *грамотъ* Новакъ, какъ и всѣ предшествовавшіе изслѣдователи, приписываетъ Генриху протонотарію, называя его — опять таки согласно съ предшественниками—Итальянцемъ: „*der sogenannte Henricus Italicus*“¹⁾.

Составленъ ли сборникъ формъ грамотъ именно протонотаріемъ или инымъ лицомъ, имѣвшимъ доступъ къ архиву королевской

тонотарію (*dienstliche Verhältniss, ib., стр. 266*), мы же думаемъ, что Изернѣцу удалось пристроиться къ канцеляріи.

18 писемъ сборника написаны на эту тему. Въ однихъ упоминается о хлопотахъ разныхъ лицъ, чтобы Изернѣцъ былъ принятъ на королевскую службу (*V. №№ 39, 51, 78; Сг. № 71*), и именно въ качествѣ нотарія (*V. №№ 38, 40*). Въ другихъ сообщается, что онъ уже принятъ на службу (*V. №№ 46, 60, 76, 79, 80, 81, 128; Сг. № 201*), какъ потарій (*V. №№ 61, 62, 72*). Въ *V. № 48* Изернѣцъ призываетъ въ свидѣтели своихъ чувствъ товарищей: *regales sciunt notarii*.

Новакъ справедливо, конечно, замѣчаетъ, что надо весьма осторожно дѣлать какіе-либо выводы изъ стилистическихъ упражненій Изернѣца (*ib., стр. 263, 265*). Но, не довѣряя подробностямъ, мы все-таки можемъ думать, что самый фактъ, давшій тему для такихъ упражненій, существовалъ. Вѣдь и самъ Новакъ, на основаніи такихъ же упражненій, признаетъ, что Изернѣцъ былъ женатъ и семейный человѣкъ (*ib., стр. 260, 268*). Также и мы, не придавая значенія хвастовству Изернѣца своей блестящей карьерой (*ib., стр. 264*), не рѣшаемся отрицать, что онъ дѣйствительно поступилъ въ канцелярію. Да и странно было бы не воспользоваться въ меньшей или большей мѣрѣ специальными познаніями иностранца.

Правда, въ подлинныхъ грамотахъ не упоминается никакой другой нотарій — магистръ Генрихъ, кромѣ Генриха протонотарія. Но намъ дѣлаются извѣстными имена лицъ, служившихъ въ канцеляріи, лишь случайно, если они попадаютъ въ списки свидѣтелей или въ строчки датировки. Бресслау, говоря объ имперской канцеляріи XII в., замѣчаетъ: „*Die Zahl der wirklich angestellten Notare ist aber jedenfalls erheblich bedeutender, als die der uns bekannten*“ (*Handbuch der Urkundenlehre. 1889, стр. 404*). Эмлеръ указываетъ, что, кромѣ канцлера и протонотарія, въ Отакаровской канцеляріи былъ еще многочисленный штатъ служащихъ (*Kanzlei, стр. 36—37*). Правда, онъ упоминаетъ лишь о переписчикахъ (*Reinschreiber*) и регистраторахъ, но должны были быть, конечно, и конциписты. Часто обязанности конциписта и переписчика соединялись. Составлявшіе концептъ сами, его и переписывали (*Bresslau, ib., стр. 429, 432*). Одно и то же лицо называлось иногда *notarius*, иногда *scriptor* (*ib., стр. 453*). Ср. также случайно дошедшія до насъ имена въ чешской канцеляріи: 1262 г.—*scriptor* Еммерамусъ, въ 1269 г.—*notarii curie Lambertus et Philippus*, въ 1273 г.—*notarius aule Johannes* (*Emler, Kanzlei, стр. 37*).

¹⁾ Novák, *Henr. Ital.*, стр. 256.

канцеляріи (хотя бы тѣмъ же Генрихомъ Изерніицемъ-Итальянцемъ)—это, собственно говоря, имѣетъ очень мало значенія. Не возбуждалось сомнѣнія ни у кого, что формы этого сборника основаны по большей части на оригинальныхъ грамотахъ¹⁾.

Тѣмъ не менѣе остановимся и на этомъ, чтобы выяснить давнее, по нашему мнѣнію, недоразумѣніе.

Главное, что побуждаетъ Новака отвергнуть принадлежность сборника формъ грамотъ Генриху Изерніицу (Итальянцу)—совершенно различный характеръ помѣщенныхъ въ нихъ формъ. Формы писемъ—реторическія упражненія, формы грамотъ—дѣловые, основанные на оригиналахъ образцы²⁾.

Намъ это соображеніе кажется совершенно неосновательнымъ. Понятно, что Изерніецъ, опытный нотарій, задумавъ составить сборникъ образцовъ дѣлового характера, сборникъ для практическаго примѣненія въ канцеляріи, долженъ былъ сознательно подбирать именно такого рода матеріалъ и воздерживаться отъ помѣщенія своихъ реторическихъ произведеній, столь мало подходившихъ къ тогдашнему канцелярскому стилю³⁾. Реторика понизила бы пригодность сборника, повредила бы его успѣху.

Даже наоборотъ, если бы сборники были составлены двумя разными лицами, то врядъ ли бы такъ послѣдовательно было проведено раздѣленіе матеріала—обыкновенно въ одномъ и томъ же сборникѣ помѣщаются формы и писемъ, и грамотъ⁴⁾.

Затѣмъ Новакъ не обратилъ вниманіе на одно вѣрное и важное замѣчаніе Эмлера⁵⁾.

Говоря о краткой редакціи сборника формъ грамотъ (списокъ Сар.), Эмлеръ указываетъ, что въ сборникѣ помѣщены и такія формы, оригиналы которыхъ должны быть отнесены къ 1287—1291 гг., слѣдовательно, *уже по смерти Генриха протонотарія*. Протонотарій составилъ, де, сборникъ формъ съ оригиналовъ до

¹⁾ Оговоримся—не прямо на оригиналахъ, а, или на копіяхъ съ нихъ въ регистрахъ (См. Palacky, Ueber Formelbücher, I, 223), или на черновыхъ, на концептахъ (Kaltenbrunner, Römische Studien. Mitth. d. Inst. f. öst. Geschichtsforschung. VII, 1886, стр. 59, 109 и passim; Rockinger, Ueber Formelbücher. München. 1885, стр. 85, пр. 158).

²⁾ Novák, Henr. It., стр. 254.

³⁾ Ib., стр. 269—272.

⁴⁾ Palacky, Ueber Formelbücher. I, 221.

⁵⁾ Die Kanzlei, стр. 56. Впрочемъ, и самъ Эмлеръ не сдѣлалъ изъ него должнаго вывода.

1287 г. но этотъ сборникъ до насъ не дошелъ, а кто-то иной его дополнилъ и выпустилъ подъ именемъ Генриха Итальянца (= протонотарія).

Для такого предположенія не имѣется никакого основанія. Вглядываясь въ Сар., мы не видимъ *никакихъ хронологическихъ слоевъ*, грамоты *разнаго* времени разбросаны по всему сборнику и сгруппированы—хотя и непоследовательно—въ отдѣлы или главы *по содержанію*. Никакихъ помѣтокъ на рукописяхъ, которыя бы намекали на подобную передѣлку, также не имѣется.

Все это заставляетъ насъ приписать и сборникъ формъ грамотъ Henrici Italici тому же Henrico Italico, который составил и сборникъ формъ тисемъ, т. е. Генриху Изернійцу.

Съ другой стороны, основанія для общепринятаго мнѣнія, будто Генрихъ протонотарій называлъ себя или былъ называемъ другими также Henricus Italicus, весьма ненадежны.

Въ подлинныхъ грамотахъ Генрихъ протонотарій *никогда* не именуется Italicus¹⁾—что и понятно: Italicus—не фамилія, не прозвище, не обозначеніе служебнаго или общественнаго положенія: оно неумѣстно въ официальныхъ документахъ.

Но и въ сборникахъ формъ Генрихъ протонотарій *почти всегда* называется: magister H. notarius (prothonotarius) или просто: magister H., H. (вездѣ въ V.; Ср. №№ 99²⁾, 198, 199; R. № 206; Mon. № 61).

Только въ *четыре*хъ формахъ какъ будто бы является Генрихъ протонотарій подъ именемъ Henricus Italicus.

1) R. № 301 (Eml. № 2633): *Henricus Italicus, incliti regis Bohemie notarius*, жалуется своимъ товарищамъ, Вышеградскимъ каноникамъ, что враги его, которые раньше, желая очернить его передъ W. (Вацлавомъ II), составили отъ его имени подложную грамоту, и теперь продолжаютъ свои интриги, такъ что даже жизни его угрожаетъ опасность.

2) R. № 198 (Eml. № 2629): Король (Отакаръ II)³⁾ даетъ должность податнаго нотарія (notaria steure, Berna—Notariat) *Henrico Italico, notario nostro.*

3 и 4) Mon. № 73 и 74 (Tadra, №№ 17 и 18): *H. Italicus, notarius quondam regis Bohemie*, въ 1280 г. устраиваетъ для города

¹⁾ Emler, Die Kanzlei, стр. 31—32.

²⁾ Если здѣсь H. обозначаетъ протонотарія, а не Генриха Итальянца.

³⁾ Emler, Die Kanzlei, стр. 30.

Праги регистратурныя книги и заносить въ нихъ одинъ документъ.

Прежде всего, на достовѣрность собственныхъ именъ и другихъ точныхъ данныхъ въ формахъ нельзя особенно полагаться. Не имѣя значенія для цѣли сборника, они и составителями и переписчиками или опускались, или произвольно замѣнялись иными ¹⁾).

Возможно, что и самъ составитель оригинала сборника, т. е. Генрихъ Итальянецъ, къ стоявшимъ въ подлинной грамотѣ словамъ *magister Henricus notarius*, добавилъ *Italicus*, еще возможно, что переписчики ²⁾ сдѣлали эту вставку, можетъ быть даже *bona fide*, думая что тутъ именно разумѣется извѣстный имъ составитель сборниковъ нотарій *Henricus Italicus* ³⁾).

Къ тому же только относительно R. № 301 мы можемъ съ болѣею достовѣрностью предполагать, что въ ней подъ *Henricus Italicus* разумѣется *Henricus protonotarius*: она писана отъ имени каноника Вышеградскаго, въ ней упоминается о подложной грамотѣ ⁴⁾). Въ остальныхъ трехъ случаяхъ *Henricus Italicus* можетъ относиться не къ протонотарію, а къ Генриху Изернійцу.

Въ заключеніе выскажемъ наше, хотя, сознаемся, и слабо обоснованное предположеніе, что Генрихъ протонотарій *вовсе и не былъ уроженцемъ Италіи*.

Одна изъ любимыхъ темъ Генриха Итальянца (Изернійца)—узы, соединяющія единоплеменниковъ, соотечественниковъ. Въ письмахъ къ другимъ Итальянцамъ онъ не упускаетъ случая распространиться на эту тему ⁵⁾). Между тѣмъ въ письмахъ, адре-

¹⁾ Bresslau, l. c., стр. 609; Bärwald, Zur Charakteristik u. Kritik d. mittelalt. Form. Wien. 1858, стр. 18; Pertz, Italienische Reise (Arch. d. Gesch. f. ält. deut. Gesch. Kunde. V. 1824, стр. 441—442).

²⁾ До насъ, вѣдь, дошли только копіи оригинального сборника.

³⁾ Ср. въ редакціи *Zd. (Ch.) Henricus Italicus* весьма часто совершенно по произволу поставлено, и не только въ формулѣ: *datum per manus*, но и въ текстѣ формъ (Emler, Die Kanzlei, стр. 31—32).

⁴⁾ См. выше, стр. 20, пр. 3.

⁵⁾ См. напр. V. № 14 (Emler № 2578): *Licet natalis dulcedo patrie, que occulte quadam virtutis potencia, eciam qui nunquam amplius se vident, dum mutua sibi vicissitudine redolent, amoris connectere vinculo consulit me vobis heri (vere?) dileccionis nexibus fibulari.*

V. № 62 (Eml. № 2623): *Accedit ad hoc — — quod unius patrie nos genuit uterus, per quod, dum in eiusdem universalitate generis convenimus, nata hinc inde naturali affectu tenere cuiusdam dileccionis animos nostros*

сованныхъ Генриху протонотарію (V. № 64—Eml. № 2615, V. № 63—Eml. № 2616 и можетъ быть, Cr. № 87¹⁾) или другимъ лицамъ съ упоминаніемъ о протонотаріи (V. № 69—Eml. № 2617), нѣтъ ни малѣйшаго подобнаго намека.

Правда въ R. № 301 (Eml. № 2633) протонотарій²⁾ называетъ себя *hominem alienum et hospitem* — —, *qui nullum habet in terra, qui sibi vel agnacionis* (Eml.—*agnicionis*) *seu cognacionis* (*vinculo*) *coniungatur*. Но эти слова обозначаютъ лишь то, что онъ былъ родомъ не изъ Чехіи и Моравіи, остававшихся тогда за Вацлавомъ II. Онъ могъ быть, напримѣръ, *илицемъ* изъ прежнихъ австрійскихъ владѣній Отакара II. Не потому ли онъ имѣлъ плебанію въ Горсѣ? ³⁾.

prodeuntibus alternis utrinque nexibus confibulat et constringit et in eiusdem traducit voluntatis atque propositi unionem.

V. № 78 (Eml. № 2611): *Ut — — pro H. (de) Ysernia — — intercedam, natalis amor patrie me compellit — —. Qui libenter exaudit extraneos — — vestros preterire nequitis nec valetis proprios obaudire, quos idemptitas patrie vobis reddit naturali quodam redolencia cariores* (письмо, составленное Г. Ит. отъ имени какого то его покровителя).

V. № 188 (Eml. № 2588): *In tantum quidem nostre fortune species est sibi consors et consona, quod in eodem solo de non esse ad esse producti fuerimus, eodem nos teneris annis conviciniam* (*convicinia?*) *et eadem patria temporibus adolescencie nos cibarit.*

Cr. № 39 (A p p.): *Magistro Nicolao — — G. patriarche cancellario, domini pape scriptori — —. Omnino non sinit ratio illos utriusque fortune spem com(m)uni et equali participio non sortiri, quos sciencie connectit communitas, linguarum concordat affinitas et unit idemptitas nacionis.*

Cr. № 134 (A p p.): *Magistro ordinis predicatorum, quem presignis Italie genuit uterus — —. Accedit ad hoc eciam natalis co(m)munitas patrie, que sub unius generis vos (д. 6.: nos) generalitate concludens, tanto vobis me cuiusdam naturalis a(f)fectus redolencia exhibet iunccioem и т. д.*

Ср. также V. № 97 (A p p.)—начало манифеста Отакара къ польскимъ князьямъ и народу, гдѣ съ особой силой подчеркивается значеніе племеннаго родства.

¹⁾ Если оно адресовано протонотарію: „Когда я поступилъ на службу къ Вамъ, епископъ сталъ ко мнѣ относиться враждебно. *Sincere devotionis zelum, quo vobis verum unior in amorem* — —. *Vos — — me in altum ex infimo extulistis, multis decorastis honoribus, presidii favore fovistis* по нашему списку).

²⁾ Если только грамота составлена, дѣйствительно, отъ его имени.

³⁾ Не можетъ быть, конечно, аргументомъ въ пользу итальянскаго происхожденія протонотарія упоминаніе въ Mon. № 61 (Тадга, № 11) о его братѣ, учащемся въ Падуѣ. Къ тому же, по нашему убѣжденію, Mon. № 61 есть не имѣющая реальнаго основанія фантазія Генриха Итальянца.

III. Редакции и списки.

A. Formae epistolarum.

Сборникъ формъ писемъ дошелъ до насъ въ трехъ редакціяхъ:

1) Первая редакція представлена списками V., Pr. и Cel. (Ep.).

Что V., Pr. и Cel. (Ep.) восходятъ къ одному оригиналу, доказывается и одинаковымъ порядкомъ въ нихъ формъ и многими ошибками, общими всѣмъ тремъ спискамъ. Приводимъ въ таблицѣ I нѣкоторые примѣры:

Таблица I.

1) V., Pr., Cel. (Ep.) № 12 (E m l e r № 764, стр. 307, 2—3 св.).	Cr. № 91.
dum proprii remigis (Pr.—regiminis) carerent suffragio casui (E m l.: ac fragio et sui pastoris desistenciam deplorarent.	dum proprii remigis carerent suffragio et sui pastoris desistenciam deplorarent.

2) V., Pr., Cel. (Ep.) № 13 (E m l e r № 2560, стр. 1104, 1 св.).	Cr. № 128.
tanta meus animus est perfusus.	tanta meus animus leticia est perfusus.

3) V., Cel. (Ep.) № 36, Pr. № 60 (E m l e r № 747, стр. 293, 2 св.).	Cr. № 17.
Rolandus, maior Ungarie ranus (E m l.: banus).	Rolandus, maior Ungarie banus.

4) ib. (5 св.).	ib.
ut — — sui status continenciam solerti studio indagare (E m l.: indagaret).	ut sui status continenciam solerti studio indagaret.

5) V. № 88a, Pr. № 108, Cel. (Ep.) № 84 (E m l e r № 1101, стр. 404, 4 св.).	
quatenus — — claustrum — — ad lineam regularetur antique.	должно быть: quatenus — — claustrum — — ad lineam discipline regularetur antique.

6) V. № 91, Pr. № 111, Cel. (Ep.) № 87 (D o l. № 40).	
de ceteris bonis eius — — nostro nomine intromittas.	должно быть: de ceteris bonis eius — — nostro nomine te intromittas.

7) V. № 149, Pr. № 159, Cel. (Ep.)
№ 146 (A p p. 91*, 15—16 св.).

Os. № 19.

ad vos tantummodo, qui generalis
residentes in solio.

ad vos tantummodo, qui generalis
ecclesie residentes in solio.

8) ib. (A p p. 92*, 16 св.).

ib.

cui Arabs famulabatur, serviebat
Indus, obsequebatur Ytalus (Cel.: Yta-
licus), Hispanus obtemperabat, *obse-*
cundat cum reverencia totus mundus,
cunctis reddetur despicabilis et abiec-
tus.

cui Arabs famulabatur, serviebat
Indus, obsequebatur Ytalus, Hispanus
obtemperabat, *obsecundabat* cum reve-
rencia totus mundus, cunctis reddetur
despicabilis et abiectus.

а) Первая редакція найбільше полно представлена спискомъ V. Формы ея (251) раздѣлены на двѣ части, между которыми вставленъ *Somnium Pharaonis*.

Въ 1-ой части (№№ 1—164a) всего 163 формы, но, такъ какъ № 23 есть дубликатъ начала № 21, № 42=№ 63, то въ дѣйствительности оказывается лишь 161 форма.

Нѣкоторые изъ нихъ (№№ 13, 15, 42, 49, 58, 59, 72, 75, 86, 91, 96, 111, 119, 123, 155, 156, 158—160), а также общія разсужденія и риторическія упражненія (№№ 52, 117, 129) и письма дѣлового характера (№№ 55, 56, 64, 86, 90, 115, 161—164a) не могутъ быть приурочены къ какому-либо опредѣленному времени. Всѣ же почти остальные, по содержанію или по именамъ лицъ и названіямъ мѣстностей, упомянутымъ въ заглавіяхъ и въ текстѣ, составлены во время пребыванія Генриха въ Прагѣ съ 1270/1 до 1278 г. ¹⁾

Часть ихъ, относящаяся главнымъ образомъ къ хлопотамъ Генриха о поступленіи на королевскую службу, находится въ связи съ посѣщеніемъ Генрихомъ Италіи въ 1273 г. (№№ 15, 16, 38—41, 51, 57, 78).

Формы распредѣлены въ 1-ой части на извѣстныя группы по ихъ *содержанію*, хотя часто невыдержанно и непослѣдовательно:

1) Восхваленіе наукъ и приглашенія къ занятію ими: №№ 1—9—какъ бы введеніе къ сборнику.

¹⁾ Къ болѣе раннему времени могутъ быть отнесены лишь № 25: Генрихъ приглашаетъ Николая де-Рокка, живущаго въ Понте-Корво (между Римомъ и Неаполемъ), посылать дѣтей въ его, Генриха, школу; №№ 26 и 26a: обменъ писемъ между Генрихомъ и Іоанномъ де-Прочида, вмѣстѣ съ которымъ Генрихъ былъ въ Мишнѣ (см. V. № 122) и № 54: упоминается о пребываніи Генриха во Флоренціи. (Впрочемъ, послѣднее письмо можетъ быть отнесено и къ 1273 г.).

2) По случаю радостныхъ событий: №№ 10—12.

3) Восхваления друзей и покровителей: №№ 13—31.

4) *Investivae*: №№ 33—35;

5) Относящіяся къ личнымъ дѣламъ Генриха—болѣе всего разбросана и прерывается письмами иного содержанія¹⁾: №№ 38—82 и далѣе №№ 119, 121, 122, 127, 128.

6) Любовно-порнографическаго характера: №№ 120, 130—139.

7) Относящіяся къ историческимъ событіямъ образуютъ три группы:

а) №№ 36 и 37.

б) №№ 83—116.

в) №№ 149—160.

Общія разсужденія и чисто риторическія упражненія (№№ 32, 52, 117, 118, 129, 140—148), равно какъ и письма дѣловаго характера (№№ 55, 56, 64, 86, 90, 115, 161—164а), разсѣяны по всей 1-ой части.

2-ая часть заключаетъ въ себѣ 88 формъ писемъ, составленныхъ до и вскорѣ послѣ прибытія Генриха въ Прагу въ 1270/71 г. Письма эти носятъ чисто-риторическій характеръ, но, тѣмъ не менѣе, даютъ нѣкоторыя свѣдѣнія о жизни Генриха²⁾; еще болѣе важны въ этомъ отношеніи автобіографическія замѣтки предъ №№ 173, 203, 214, 233 и 243.

Кромѣ первыхъ 8, остальные расположены по группамъ въ хронологическомъ порядкѣ ихъ составленія³⁾: №№ 173 — 202 — въ Римѣ, №№ 203—213 — у Петра де-Прече, №№ 214—232 — въ Алятри, №№ 233—242 — въ какомъ-то городѣ, вѣроятно, въ Мишнѣ⁴⁾

¹⁾ №№ 52, 55, 56, 64, 73, 74.

²⁾ Особенно любопытно № 187—*Probacio fidei*, составленное въ подражаніе *Protestatio Conradini* (см. App. 96* и сл.), извѣстнаго прото-нотарія Конрадина, Петра де-Прече (Hampre, *Geschichte Konradins v. Hohenstaufen*. Innsbruck, 1894, стр. 346—350), только съ еще болѣшими обиліемъ цвѣтовъ краснорѣчія. Подъ руководствомъ Петра де-Прече Генрихъ совершенствовался въ риторическомъ искусствѣ (см. замѣтка предъ V. № 203). См. также Bussan, *Friedrich der Freidige* (*Hist. Aufsätze d. Andenken an G. Waitz*. Hannover. 1886, стр. 328, 330—331).

³⁾ См. автобіографическія замѣтки.

⁴⁾ Въ *in viis na* (App. 75*) легко видѣть искаженіе слова: *Misnam*; слѣдующее неправильное сокращеніе: *p^{ta}* Доллинеръ (*Ad lectorem*) считаетъ возможнымъ читать или *provincia*, или *Pirna*, но не исключено и какое-либо иное чтеніе.

№№ 242 и сл.—въ Прагѣ, въ домѣ земскаго нотарія. № 245 (Emler, № 2526) писанъ отъ имени какого-то Вышеградскаго декана: его выбрали на пребенду въ *Solutet*¹⁾, но онъ, въ виду тревожнаго времени—король на войнѣ, ожидаютъ вторженія герцога Баварскаго—не рѣшается уѣхать изъ Праги, посылаетъ прокуратора и обѣщается явиться въ засѣданіе капитула in festo Margarete²⁾. Здѣсь, очевидно, разумѣются событія весною 1271, когда Отакаръ II былъ съ войскомъ въ Угрии и Генрихъ Баварскій, союзникъ угорскаго короля, вторгся въ верхнюю Австрію³⁾.

б) Списокъ Рр.—не законченный—содержитъ въ себѣ формы V. №№ 1—129⁴⁾ и 140—156, всего 142 формы. Изъ нижепомѣщаемыхъ въ таблицѣ II примѣровъ видно, что текстъ Рр. ближе къ тексту V., чѣмъ Cel. (Ер.), Os. и Cr.

Таблица II.

1) V. № 33, Рр. № 34 (Emler. Cel. (Ер.) № 33.
№ 1045, стр. 434, 8—7 сн.).

Dux Bawarus -- — hereticorum pravitate compositus, qui aliud loquitur, aliud sentit.	Dux Bawarus -- — hereticorum pravitate compositus, qui aliud locuntur, aliud sencunt.
---	--

2) ib. (Emler, стр. 434, 1 сн.). non impropereando, que fecimus, sed recordando, que fecimus, (у Эмл.: пропущено) suaviter.	ib. non impropereando, que fecimus, sed recordando suaviter.
--	--

3) V. № 35, Рр. № 59, (А рр. 81*.) Ascende celum, et loquar.	Cr. № 24. Attende celum, et loquar.
---	--

4) V. № 36, Рр. № 60, (Emler, № 747, стр. 291, 5 сн.). sicut vobis credimus non fore cognitum, cum fere sit notorium universis.	Cel. (Ер.) № 36, Cr. № 17. sicut vobis credimus non fore incognitum, cum fere sit notorium universis.
--	--

5) ib. (Emler, стр. 292, 17 сн.). ex ore se nostri gladii, qui eorum cupiebat saturari sanguine, subtraxerunt.	ib. ex ore se nostri gladii, qui eorum cupiebat propbano saturari sanguine, subtraxerunt.
--	--

¹⁾ У Эйлера: *Solutz*, но послѣдній знакъ не z, а аббревиатура, такъ что правильнѣе читать: *Solutet*. Въ оригиналѣ стояло, вѣроятно, *Olotuscz*.

²⁾ Или 10 июня, или 20 июля (Nilles, *Calendarium manuale*. Oeniponte. 1879, стр. 380, 381, 394, 396).

Lorenz, *Geschichte König Ottokars II. von Böhmen u. seiner Zeit* Wien. 1866, стр. 325—328.

⁴⁾ Пропущена большая часть порнографическихъ писемъ.

6) V. № 37, Pr. № 61
(E m l e r, № 2698, стр.
1180, 9—11 св.).

dum communis habe-
ret opinio, quod ipsi se-
cum dubii Martis debe-
rent discrimina (у Эмл.:
inire) sibi que bellicis con-
gressibus repugnare, ad-
ventantes terga verterunt.

Cel. (Ep.) № 37.

dum communis habe-
ret opinio, quod ipsi se-
cum dubii Martis de-
berent *inire* discrimina
sibi que bellicis congres-
sibus *adventu* repugnare
*regio velud de celo fulmi-
nis ictu cadentis exterriti(!),
fugere salubrius reputantes,
terga verterunt.*

Cr. № 130.

dum communis habe-
ret opinio, quod ipsi se-
cum dubii Martis debe-
rent *inire* discrimina si-
bique bellicis congressi-
bus repugnare, *advento
regio, vel de celo fulminis
cadentis ictu exterriti, fugere
salubrius reputantes, terga
verterunt.*

7) V. № 48, Pr. № 67 (E m l e r,
№ 2619, стр. 1145, 10 св.).

(у Эмл.: sub quo) devirata revires-
ceret imperii celsitudo.

Cel. (Ep.) № 43, Cr. № 163.

per quem devirata reviresceret im-
perii celsitudo.

8) V. № 66, Pr. № 85 (D o l. ad
№ 10).

ab hiis habeatur *catus*.

Cel. (Ep.) № 61, Cr. № 162.

ab hiis habeatur *carus*.

9) Послѣ V. № 79, Pr. № 98 въ V. и Pr. вписано по ошибкѣ начало
V. № 83, Pr. № 102 (См. А р р. 83*).

10) V. № 88a, Pr. № 108 (D o l.
№ 27).

suis non orphanatur devocio pre-
miis, quam erga illos quis gesserit,
quos phalerant honestatis (Pr.: pha-
leravit honestavitis). Et quidem, ne,
velut ociis gravidata *sceleribus*, nostra
infecunda delitesceret — — devocio.

Cel. (Ep.) № 84.

suis non orphanatur devocio pre-
miis, quam erga illos quis gesserit,
quos *tituli* phalerant honestatis. Et
quidem, ne, velut ociis gravidata *ste-
rilibus*, nostra infecunda delitescere-
ret — — devocio.

11) ib. (E m l e r, № 1101, стр. 464,
6 св.).

monasterio — — quod iacet Austria.

ib.

monasterio — — quod iacet *in*
Austria.

12) V. № 91, Pr. № 111 (D o l.
№ 40).

custodes *silvens* preficiens.

Cel. (Ep.) № 87.

custodes *silve* preficiens.

13) V. № 99, Pr. № 119 (E m l e r,
№ 898, стр. 369, 18 св.).

ut vos — — ad celebritatem — —
vestri *congressus* tramitem dirigere
debeatis.

Cel. (Ep.) № 95.

ut vos — — ad celebritatem — —
vestri *gressus* tramitem dirigere de-
beatis.

14) Въ V. № 144, Pr. № 153 одинаково ошибочно: *Cereus* вм. *Ceres* (А р р. 90*).

15) V. № 149, Pr. № 159 (А р р. Cel. (Ер.) № 145, Os. № 19. 91*, 12—13 св.).

Princeps Alemannie, quibus potestas est cesares eligendi. *Principes Alemannie (Os.: Almanie), quibus potestas est cesares eligendi.*

Но съ другой стороны, какъ показываетъ таблица III, иногда текстъ Pr. отличается отъ V., болѣе сходенъ съ другими списками, даетъ лучшіе варианты. Такимъ образомъ, Pr. не можетъ быть признанъ простой копией V., а лишь спискомъ съ общаго оригинала.

ТАБЛИЦА III.

1) V. № 3 (E m l e r, № 2591, Pr. № 3, Cr. № 22. стр. 1126, 3—4 св.).

(Rhetorica), quia usus novit comprobare probatos, demolienda non abutitur corruptela.

(Rhetorica), quia imitatur et sequitur circumspectos, in abrupta devii nunquam abducitur et quia usus novit comprobare probatos, demolienda non abutitur corruptela.

2) V. № 20 (E m l e r, № 2605, стр. 1136, 8 св.).

decoris fama quondam Grecie in dulciflui oris Homero claruit.

Pr. № 20.

decoris famam et decoris temere sinor quondam Grecie in dulciflui oris Homero claruit.

Cr. № 19.

decoris famam et decoris tenuere minor quondam Grecia in dulciflui oris Homero claruit.

3) ib. (стр. 1137, 7—8 св.).

cuius gesta magnifica, per partes regionum plurimas iam digesta remotas, iam contingunt gencium nationes.

ib.

cuius gesta magnifica per partes regionum iam plurimum sunt digesta remotas, iam contingunt regionum nationes.

ib.

cuius gesta magnifica, per partes regionum plurimas iam non digesta remotas, iam contingunt gencium nationes.

4) V. № 21 (E m l e r, № 2600, стр. 1131, 17 св.).

nec singulis velit ex partibus expolire.

Pr. № 21.

nec singulis velit ex partibus aliquid expolire.

Cr. № 20.

nec singulis velit ex bertibus aliquid expolire.

5) V. № 51 (E m l e r, № 2610, стр. 1140, 8 св.).

iaceret tunc mole inopie consternatus.

Pr. № 70, Cr. № 125.

iaceret tunc temporis mole inopie consternatus.

6) V. № 52 (по на- Pr. № 71. Cr. № 65.
шему списку).
vepres non eradicant. vepres non eradicant vepres non eradicant
et silicem. et felico.

7) V. № 62 (E m l e r, № 2623, Pr. № 81, Cr. № 139.
стр. 1147, 12 св.).
audacie spiritum michi prebeant. ingentis audacie spiritum michi pre-
beant.

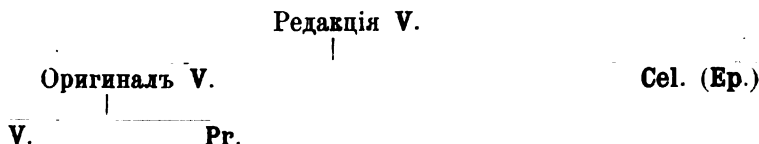
8) V. № 100 (E m l e r, № 1057, Pr. № 120, Cel. (Ep.) № 96.
стр. 442, 5 - 4 св.).
ipsorum obsistentes conatibus. ipsorum resistentes conatibus.

9) V. № 114 (E m l e r, № 1105. Pr. № 135, Cel. (Ep.) № 110.
стр. 466, 9—8 св.).
vestrum et nostrum refugium esse vestrum et nostrum omnium refu-
giu esse potest.

10) V. № 129 (по нашему списку), Pr. № 148.
Cr. № 104.
ut seram debeam (Cr.: deberem) ut seram pigritantis cordis fugata
frangere labiorum et querulas pro- segnicie debeam frangere labiorum et
rumpere in loquelas pigritantis cordis querulas prorumpere in loquelas.
fugata segnicie.

в) Cel. (Ep.) воспроизводитъ цѣликомъ 1-ю часть оригинала V. Какъ видно изъ таблицъ II и III, Cel. (Ep.) стоитъ дальше отъ V., чѣмъ Pr., не говоря уже о томъ, что въ Cel. (Ep.) помѣщено общее оглавленіе формъ всего списка, формы раздѣлены на 5 частей, и каждой предпослано также особое оглавленіе—ничего этого нѣтъ ни въ V., ни въ Pr.

Въ виду всего вышеизложеннаго, мы считаемъ возможнымъ выразить взаимное отношеніе списковъ первой редакціи слѣдующей схемой:

Заглавія при отдѣльныхъ формахъ (Cel.)¹⁾ почти буквально совпадаютъ съ заглавіями формъ въ V.¹⁾ Заглавія, помѣщенные

¹⁾ См. А р р. II. А. I. а.

въ общемъ оглавленіи (Cel.₁), хотя иногда и поставлены въ иномъ порядкѣ¹⁾, но, по бѣльшей части, также мало отличаются отъ заглавій въ V.²⁾

Оглавленія предъ пятью частями Cel. (Ер.) (Cel.₂) представляютъ любопытныя особенности, на которыхъ слѣдуетъ остановиться:

1) Въ нихъ нѣтъ заглавій многихъ формъ, *находящихся*, однако, *ни мѣсто* въ самомъ сборникѣ: V. №№ 23, 26а, введеніе предъ № 34, №№ 83—116 и 140—164а.

2) Помѣщены три заглавія формъ, *не имѣющихся* ни въ Cel. (Ер.), ни въ V., ни въ Рг.: послѣ заглавія V. № 76—заглавіе Сг. № 137, послѣ заглавія V. № 126—заглавія Сг. №№ 87 и 119.

3) Самый текстъ заглавій часто весьма отличенъ отъ V., Cel.₁ и Cel.₃.

Подобно тому, какъ въ формахъ постепенно старались уничтожать сохранившіеся индивидуальныя данныя³⁾, точно также подвергались сокращенію и принимали болѣе общій видъ и заглавія⁴⁾.

Обращаясь къ сравнительной таблицѣ заглавій въ App. II. А. 1.а, мы видимъ, что заглавія могутъ быть распределены на группы: *краткія, болѣе пространныя, самыя пространныя*:

<i>Краткія.</i>	<i>Болѣе пространныя.</i>	<i>Самыя пространныя.</i>
V. № 18.		Сг. № 66, Cel. ₁ , Cel. ₃ .
V. № 21, Cel. ₁ , Cel. ₂ .		Сг. № 20.
V. № 51, Cel. ₁ .		Сг. № 125, Cel. ₂ .
V. № 56, Cel. ₁ , Cel. ₃ .		Сг. № 74.
V. № 72, Cel. ₁ .		Сг. № 172, Cel. ₂ .
V. № 74, Cel. ₁ .	Cel. ₂ .	Сг. № 174.
V. № 75, Cel. ₁ .		Сг. № 135, Cel. ₂ .
V. № 77, Cel. ₁ .		Сг. № 111, Cel. ₃ .
V. № 78, Cel. ₁ .		Сг. № 112, Cel. ₂ .

¹⁾ Ib.

²⁾ Въ Cel.₁ нѣтъ заглавій V. №№ 23 (вариантъ начала V. № 21), 26а, 33. Нѣтъ также введенія предъ V. № 34. Возбуждаетъ только недоумѣніе замѣтка послѣ заглавія = V. № 142: Hic debet esse responsalis illustri regi pelligi, non enim continebatur in exemplari magistri H. epistola: на дѣлѣ, сколько намъ помнится, въ Cel. (Ер.) V. № 143 находится на своемъ мѣстѣ. Объяснить значеніе замѣтки никакъ не можемъ.

³⁾ См. выше, стр. 2.

⁴⁾ Любопытно въ этомъ отношеніи заглавіе V. № 135: въ Сг. и Cel.₂ оно помѣщено полностью, въ Cel.₃ оборвано на словахъ *transmissor amari peteret etc.*, въ V. и Cel.₁ кончается на словѣ *transmissor*.

<i>Краткія.</i>	<i>Болѣ пространныя.</i>	<i>Самыя пространныя.</i>
v. № 79, Cel. ₁ .		Cr. № 108, Cel. ₂ .
v. № 82, Cel. ₁ .		Cr. № 107, Cel. ₂ .
v. № 119, Cel. ₁ , Cel. ₂ .		Cr. № 62.
v. № 129, Cel. ₁ , Cel. ₂ .		Cr. № 104.
v. № 130, Cel. ₁ .		Cr. № 59, Cel. ₂ .
v. № 135, Cel. ₁ .		Cr. № 79, Cel. ₂ .
v. № 139, Cel. ₁ , Cel. ₂ .		Cr. № 58.

Кромѣ того заглавіе v. № 123 = Cel.₁.—Cr. № 46 = Cel.₂, v. № 133 = Cel.₁.—Cr. № 77 = Cel.₂.

Такимъ образомъ, ясно, что въ самомъ пространномъ, а, слѣдовательно, и въ болѣ первоначальномъ видѣ заглавія сохранились въ Cr. и затѣмъ въ Cel.₂; въ V. (=Cel.₃) и Cel.₁ они являются въ гораздо болѣе краткой, а, слѣдовательно, и позднѣйшей формѣ ¹⁾.

Предоставляемъ болѣе остроумнымъ изслѣдователямъ разгадать, какое отношеніе эти оглавленія 5-ти отдѣльныхъ частей (Cel.₂) имѣютъ къ самому списку Cel. (Er.). Намъ они кажутся какъ будто взятыми изъ какого то болѣе древняго, чѣмъ V. и Cel. (Er.) списка, нѣсколько иного по составу, чѣмъ эти послѣдніе, и механически присоединенными къ Cel. (Er.).

2) Вторая редакція представлена спискомъ Cr., начало котораго не сохранилось. Всего находится въ немъ 207 формъ.

¹⁾ Чтобы не возвращаться болѣе къ заглавіямъ, отмѣтимъ еще одно обстоятельство, доказывающее большую древность заглавій въ Cr.: какъ автобіографическія замѣтки во 2-ой части V. редактированы отъ имени автора въ первомъ лицѣ, такъ и многія заглавія носили первоначально такой же характеръ: въ нихъ употреблены были и глаголъ и мѣстоименіе *перваго* лица. Переписчики (или же самъ Генрихъ, обрабатывая свои композиціи для сборника и понимая неумѣстность этой личной окраски въ сборникѣ формъ, какъ общихъ образцовъ) должны были ее уничтожить путемъ замѣны перваго лица глагола—*третьимъ* и мѣстоименія 1-го лица—*magister H.* Въ v. № 40 и Cel.₃ мы видимъ такую переделку не проведенной послѣдовательно: въ концѣ заглавія вм. *те* (Cr. № 114) поставлено *magistrum H.*, въ началѣ же мѣстоименіе *mihi* осталось. Въ остальныхъ заглавіяхъ въ v., Cel.₁, Cel.₂ и Cel.₃ должныя измѣненія сдѣланы правильно. Въ Cr. же во многихъ заглавіяхъ сохранены и первое лицо глагола и личное мѣстоименіе перваго лица, что подтверждаетъ нашъ выводъ (см. ниже) о болѣе близости Cr. къ первоначальному оригиналу, чѣмъ всѣхъ остальныхъ списковъ. (Ср. v. № 13—Cr. № 128, v. № 15—Cr. № 109, v. № 38—Cr. № 115, v. № 39,—Cr. № 113, v. № 51—Cr. 125, v. № 61—Cr. № 138, v. № 62—Cr. № 139, v. № 65—Cr. № 169, v. № 68—Cr. № 165, v. № 69—Cr. № 166, v. № 77—Cr. № 111, v. № 78—Cr. № 112).

Что Сг. есть списокъ именно сборника Генриха, видно изъ того, что, во-первыхъ, 90 формъ, т. е. 43% Сг., находятся и въ V., а во-вторыхъ, что и многія изъ остальныхъ формъ Сг. или по упоминанію имени Генриха Итальянца, или по содержанию, или по стилю должны быть приписаны ему¹⁾.

Въ противоположность Pr. и Cel. (Er.), въ Сг. вошли формы, находящіяся не только въ 1-ой, но и во 2-ой части V.

Порядокъ формъ въ Сг. совершенно иной, чѣмъ въ V. Нѣтъ раздѣленія формъ на двѣ, разныя по времени ихъ составленія, части, вышеуказанныя группы формъ редакціи V. разбиты, и формы разнесены по разнымъ мѣстамъ сборника. Въ общемъ, Сг. производитъ довольно хаотическое впечатлѣніе: рѣдко двѣ, три формы однороднаго содержанія стоятъ рядомъ²⁾.

Какъ мы видѣли³⁾, заглавія въ Сг. сохранились въ болѣе первоначальномъ видѣ, чѣмъ въ другихъ спискахъ⁴⁾, несмотря на то, что списокъ Сг. относится къ довольно позднему времени. Вѣроятно, между спискомъ Сг. и оригиналомъ редакціи Сг. было менѣе промежуточныхъ копій. Можетъ быть, именно хаотичность порядка формъ, а также внесеніе въ Сг. мало интересныхъ, чисто риторическихъ формъ 2-ой части V., дѣлало редакцію Сг. непопулярной.

ТАБЛИЦА IV.

1) v., Pr. № 16 (Emler, № 2582, Cr. № 101.
стр. 1118, 9—10 св.).

<i>a lactentis natura (Pr.: nature) infancie usque ad etatis educavit fervida tempora iuvenilis.</i>	<i>a lactentis uere in faciem usque ad etatis educavit fervida tempora iuvenilis.</i>
--	---

2) v., Pr. № 18 (Emler, № 2603, Cr. № 66.
стр. 1135, 12 св.).

<i>ut anima facile iuxta Platonis sententiam ad memoriam omnia possit reducere per doctrinam.</i>	<i>ut anima facile omnia posse reducere per doctrinam.</i>
---	--

¹⁾ См. ниже.

²⁾ См. Ulanowski, Arch. Kom. hist. IV, стр. 23—41.

³⁾ Стр. 34—35 и пр.

⁴⁾ Что же касается текста самыхъ формъ, то въ спискахъ каждой редакціи есть свои ошибки и пропуски, такъ что для восстановленія первоначальнаго чтенія слѣдуетъ обращаться къ спискамъ какъ редакціи V., такъ и Сг. Примѣры приводимъ въ таблицахъ IV (лучшее чтеніе въ V.) и V (лучшее чтеніе въ Сг.). См. также выше таблицы I, II и III.

3) V., Pr. № 20 (Emler, № 2605, Cr. № 19.
11 ч.).

quanto splendidius minoribus astris quanto splendidius in minoribus
lucifer et quanto aurora lucifero e astris lucifer et quanto aurea lucifero
luna lucet aurore. luna lucet.

4) ib. (4—2 ч.).

o quanta est potestatis auctoritas omissum.
naturalis! Ecce quidem res agitur potius
miraculi, quam nature.

5) V. № 37, Pr. № 61 (Emler, Cr. № 130.
№ 2698, стр. 1179, 5—4 ч.).

contra Ungarorum gentem fallacem contra Ungarorum gentem fallacem
Cumanamque perfidiam. ruinamque perfidiam.

6) V. № 64, Pr. № 83 (Emler, Cr. № 160.
№ 2455, стр. 1058, 2—1 ч.).

vestra dignetur sanctitas, que me- vestra dignetur sanctitas, que me-
rita petencium excedit et vota et iustis rita petencium excedit refragari.
petitionibus non est solita refragari.

ТАБЛИЦА V.

1) V., Pr. № 1 (Emler, № 2589, Cr. № 21.
стр. 1122—1123).

Quia iam fere michi huius est patrie Quia iam fere michi huius est patrie
nota condicio, dignum fore videtur et nota condicio, dignum fore videtur et
congruum, ne censi valeam de cetero congruum, ne censi valeam de cetero
penitus alienus, mearum frequenter penitus alienus, ut vobis, qui studentes
mittere debeam paginas litterarum. sciencie invigilare tenemini scolasticis dis-
ciplinis, mearum frequenter mittere debeam paginas litterarum.

2) V., Pr. № 3 (Emler, № 2591, Cr. № 22.
стр. 1125, 16—15 ч.).

(Rhetorica) quatuor constitucionum (Rhetorica) quatuor constitucionum
sibi differencias explicat, ut per hoc, sibi differencias explicat, ut per hoc,
que sit, que questio, vel que iuris. que sit facti questio, vel que iuris.

3) V., Pr. № 18 (Emler, № 2603, Cr. № 66.
стр. 1134. 2 ч.).

ut mirentur singuli et stupeant. ut mirentur singuli et stupeant uni-
versi.

4) V., Pr. № 20 (Emler, № 2605, Cr. № 19.
стр. 1136, 14—15 ч.).

ut — — homo — — ad vitalis ut — — homo — — ad vitalis
sustentacionis fomitem formis substan- sustentacionis fomitem formis substan-

cialibus vesceretur. *qui* profecto cariturus fuerat, si unitatis indifferentis essencia rerum fecisset.

cialibus vesceretur, *quibus* profecto cariturus fuerat, si unitatis indifferentis essencia rerum fecisset *facies uniformes, quia eiusdem cause continua et reciprocata possessio retransitivis nacionum ydemptitatibus, dum nil aliud, nisi unum, suis occurreret sensibus, eiusdem fastidiis quampluribus infestaret.*

5) V. № 36, Pr. № 60 (E m l e r, № 747, стр. 293. 6—4 сн.).

Cr. № 17.

nostrorum caterve militum — —
morti quamplurimos tradiderunt in
flumine ipso innumerabilibus submersis,
sicut ex relatibus accepimus diversorum
et fama docente didicimus, cum
habere certitudinem non possemus,
multitudo est depressa nobilium.

nostrorum caterve militum — —
morti quamplurimos tradiderunt in flumine
ipso innumerabilibus submersis
gencium milibus multoque pluribus, quam bello fuerant mortui, quod gessimus in Moravia. Inter quos, sicut ex relatibus accepimus diversorum et fama docente didicimus, cum habere certitudinem non possemus, multitudo est depressa nobilium.

6) V. № 76, Pr. № 95 (E m l., № 2614, стр. 1141, 16 сн.).

Cel. (Ep.) № 71.

Cr. № 136.

fortune forcius repugnabo.

adversa fortune forcius repugnabo.

adverse fortune forcius repugnabo.

Той же бóльшей близостью къ оригиналу слѣдуетъ, кажется, объяснить и сохраненіе въ Ср. нѣсколькихъ точныхъ хронологическихъ данных¹⁾.

Какое же взаимоотношеніе 1-ой и 2-ой редакціи? Были ли онѣ независимо одна отъ другой составлены Генрихомъ Итальянцемъ, или слѣдуетъ предположить существованіе одного *общаго первоначальнаго сборника*, изъ котораго составитель²⁾ черпалъ матеріалъ особо для каждой редакціи.

Мы держимся послѣдняго мнѣнія и склонны представить этотъ первоначальный сборникъ въ видѣ кипы отдѣльныхъ листовъ³⁾, на которые Генрихъ заносилъ не только свои собственныя dicta-

¹⁾ Ср. №№ 30, 35, 36. О томъ, насколько можно на нихъ полагаться, см. выше стр. 25.

²⁾ Или составители, см. ниже.

³⁾ См. ниже.

мина, но и произведенія другихъ лицъ¹⁾, заслужившія его одобреніе, а также, можетъ быть, и копіи подлинныхъ дѣловыхъ документовъ.

Что составитель редакціи Ср. имѣлъ предъ собою сборникъ формъ писемъ, въ которомъ находились не только тѣ формы, которыя вошли въ Ср., но и инныя, имъ не взятыя, но включенныя въ редакцію V., доказывается слѣдующими соображеніями:

1) Переписывая по порядку V. №№ 181—196 (Ср. №№ 1—14) и желая перейти прямо къ V. № 203, составитель²⁾ по ошибкѣ захватилъ и окончаніе V. № 202, присоединивъ его непосредственно къ V. № 196 (Ср. № 14)³⁾. Слѣдовательно, въ оригиналѣ находились и формы V. №№ 197—202⁴⁾.

2) V. №№ 1—3 по содержанію тѣсно связаны между собой; въ нихъ восхваляются науки тривіальной школы: грамматика, логика, риторика. Составитель редакціи Ср. помѣстилъ въ Ср. только V. № 1 (Ср. № 21) и V. № 3 (Ср. № 22), хотя, несомнѣнно, онъ имѣлъ въ оригиналѣ предъ собой и V. № 2.

3) Ср. № 116 (=V. № 14) озаглавленъ: *laudans eum, se sibi offert*⁵⁾. V. № 13: *laudans amicum* и т. д.—похвалы другу, въ Ср. же въ формахъ, предшествующихъ Ср. № 116, нѣтъ и рѣчи о какомъ-либо другѣ⁶⁾ — опять таки ясно, что въ оригиналѣ Ср. № 116 именно предшествовалъ V. № 13

¹⁾ Напр., №№ 155, 156, 158—160, стиль которыхъ отличается отъ стиля Генриха, а также обмѣнъ писемъ между Генрихомъ и Николаемъ изъ Понте-Корво (№№ 140—148), письма Н. изъ Трано и Виталія (№№ 233—242). Вѣроятно же, впрочемъ, что эта переписка есть не болѣе, какъ литературный приѣмъ, и всѣ письма сочинены самимъ Генрихомъ. Лишь тщательный анализъ ихъ стиля могъ бы привести къ опредѣленному отвѣту. Мы этимъ вопросомъ не задавались—историческаго интереса они не представляютъ.

²⁾ Или переписчикъ, получавшій отъ него указанія.

³⁾ См. App. 13*, пр. 1.

⁴⁾ Подобная ошибка легче всего могла произойти, именно, при условіи, если оригиналъ состоялъ изъ отдѣльныхъ листовъ. Для переписчика былъ отложенъ листъ съ № 203, предъ которымъ вверху находилось окончаніе № 202, по недосмотру принятое имъ за окончаніе № 196, помѣщенного на предшествующемъ листѣ. Несомнѣнно, кромѣ того, что сборникъ концептовъ писемъ или грамотъ на отдѣльныхъ листахъ гораздо практичнѣе и удобнѣе.

⁵⁾ V. № 14: *Laudans quemdam amicum* и т. д.

⁶⁾ См. въ App. заглавія V. № 38 (Ср. № 115), V. № 40 (Ср. № 114) и т. д.

Что, съ другой стороны, и составитель редакціи V. также имѣлъ предъ собою формы, сохранившіяся только въ Ср., доказываютъ заглавія трехъ формъ въ Cel₂, не находящихся ни въ одномъ спискѣ редакціи V.¹⁾

Какая редакція вѣрнѣе передаетъ порядокъ формъ оригинала?

Повидимому, редакція V.: въ Ср. 1) опущены автобиографическія замѣтки 2-ой части V., и взята лишь очень небольшая часть помѣщенныхъ при этихъ замѣткахъ формъ, несомнѣнно написанныхъ или собранныхъ Генрихомъ въ указанное въ замѣткахъ время. 2) Разрознены связанные по содержанію однородныя группы формъ. 3) Не сохранено раздѣленіе сборника на двѣ разныя по времени части.

Но можетъ быть допущено и иное предположеніе:

Изъ своего первоначальнаго собранія Генрихъ составилъ редакцію V., раздѣливъ ее на двѣ части, расположивъ формы по группамъ—въ 1-ой части по содержанію, во 2-ой по времени составленія—и уничтоживъ индивидуальную окраску заглавій первой части.

Составитель же редакціи Ср.— *можетъ быть и не самъ Генрихъ*—сдѣлалъ изъ его первоначальнаго собранія безсистемную выборку формъ, почему либо привлечшихъ его вниманіе, не подвергая ихъ переработкѣ.

Впрочемъ, вопросъ этотъ не имѣетъ особаго значенія. Гораздо важнѣе выяснить, что именно входило въ первоначальное собраніе.

1) Прежде всего, конечно, формы, общія обѣимъ редакціямъ—въ 1-ой части V.—73, во 2-ой—17, всего 90²⁾; обозначимъ эту составную часть—V. Ср.

2) Изъ формъ, дошедшихъ до насъ только въ редакціи V.: обозначимъ—(V.—V. Ср.):

а) Всѣ формы 2-ой части, составленныя (или собранныя) Генрихомъ до 1271 года—71 форма³⁾.

б) Изъ формъ 1-ой части значительное количество формъ по своему стилю несомнѣнно принадлежитъ Генриху. Мы ихъ насчитали 52⁴⁾, хотя ихъ, навѣрно, больше, ибо мы держались принципа величайшей осторожности. Во многихъ изъ нихъ упомянуто ими

¹⁾ См. выше стр. 34.

²⁾ Считаю и V. № 202.

³⁾ 88 безъ 17-ти №№, общихъ V. и Ср.

⁴⁾ №№ 2, 4—7, 9, 17, 19, 22 25,—54, 50, 85, 87, 88а, 89, 92, 96, 98—100, 113, 117, 118, 137, 138, 140—154, 157.

самого Генриха¹⁾ или же другихъ лицъ, къ которымъ обращался или о которыхъ упоминалъ Генрихъ въ формахъ, общихъ V. и Ср.²⁾.

Такимъ образомъ, изъ 161³⁾ формъ 1-ой части V.—73 находятся и въ Ср., и авторомъ 52-хъ является Генрихъ Итальянецъ—всего 125—остается 38. Но и изъ нихъ большинство также должны были находиться въ первоначальномъ собраніи. Такъ, мы полагаемъ, что въ него должна была входить вся вторая группа писемъ на историческія темы: одно—№ 97—находится въ Ср. (№ 30); изъ 35-ти писемъ ея—11 писаны Генрихомъ; думаемъ, что и остальные 24, между которыми разбросаны письма Генриха, или также имъ написаны, или, по крайней мѣрѣ, копіи съ писанныхъ иными лицами находились въ его распоряженіи. Точно также и относительно третьей группы: изъ 12-ти—Генриху принадлежать 7—полагаемъ, что и остальные 5 также были въ сборникѣ.

Такимъ образомъ, если сдѣлать общій подсчетъ, то изъ 161 формы окажется возможнымъ отнести къ первоначальному собранію 154, остается ничтожное количество—7.

Въ виду этого, можно принять, что и первая часть цѣликомъ находилась въ сборникѣ. Этимъ какъ бы подтверждается наше предположеніе, что редакція V. восходитъ къ самому Генриху.

3) Изъ формъ дошедшихъ до насъ лишь въ Ср.: обозначимъ—(Ср.—V. Ср.):

а) формы, въ которыхъ находится имя Генриха Итальянца въ томъ или другомъ видѣ: №№ 55, 56, 71, 118⁴⁾, 119, 121, 129⁵⁾, 142 и, можетъ быть, 99⁶⁾—всего 9.

б) формы разнаго содержанія, написанныя стилемъ Генриха: №№ 29, 38, 39, 41, 42, 43, 60, 61, 63, 69, 70, 82, 87, 96, 102, 105, 117, 134, 143—145, 173, 175, 182, 200, 201—всего 26.

в) формы на темы современныхъ историческихъ событій; многія изъ нихъ и по стилю принадлежатъ Генриху Итальянцу: №№ 25, 26, 27, 28⁷⁾, № 31 и варіація его № 32, 34—37, 48, 140,

¹⁾ №№ 2, 5, 17, 26, 26а, 50, 58, 140—148.

²⁾ №№ 2, 4—7, 19, 22, 25, 26, 26а, 50, 87, 101, 118, 140—148.

³⁾ См. выше стр. 28.

⁴⁾ Nobilitas regni Sicilie.

⁵⁾ Lyra Sycylides muse.

⁶⁾ Decretum — — in melius reformatum per H.—H. обозначаетъ, конечно, или Генриха Итальянца, или его патрона, Генриха протонотарія.

⁷⁾ Ср. v. № 38.

171, 180, 184—186 ¹⁾, 189—191, 195 и вариация его 196, 202, 204—
всего 24.

г) формы, въ которыхъ упоминается о Генрихѣ протонотаріи:
№№ 198, 199—всего 2 (и м. б. № 99 ²⁾).

д) формы, заглавія которыхъ находятся въ Cel₂: №№ 87, 119,
137—3.

Всего, по общему подсчету—64, что составляетъ съ 90 общими
V. и Cr.—154, т. е. около 75% всего списка Cr.

4) Кроме того, въ первоначальномъ собраніи находились формы,
дошедшія до насъ въ спискахъ сборника формъ грамотъ: Моп. (2)
№№ 61 ³⁾, 73, 74 и, можетъ быть, 76. Новакъ ⁴⁾ Генриху же при-
писываетъ формы Инсбрукскаго списка сборника епископа Товія
№№ 109, 116, 160, 161 и 3 формы на л. 105b Мюнхенскаго ко-
декса. Наконецъ, въ собраніи могли быть и инныя, неизвѣстныя
намъ формы, содержавшіяся въ утраченныхъ окончаніи списка V.
и началъ списка Cr. Обозначимъ всю эту составную часть—X.

5) Нѣкоторая часть формъ (V.—V. Cr.) и (Cr.—V. Cr.), можетъ
быть, и неправильно нами включена въ составъ первоначальнаго
сборника. Обозначимъ ее Y.

Результатъ всѣхъ этихъ соображеній мы представляемъ въ
такой схемѣ:

Первоначальный сборникъ.

$$[V. Cr. + (V. - V. Cr.) + (Cr. - V. Cr.) + x - y].$$

Редакція V.		Редакція Cr.
Оригиналъ V.	Cel. (Ep.)	Cr.
V.	Pr.	

3) Списокъ Os. содержитъ начало какой-то особой (третьей)
редакціи, лишь отчасти имѣющей отношеніе къ собранію Генриха.
Формы писемъ помѣщены въ ней только какъ примѣры, иллюстри-
рующіе теоретическое изложеніе ученія объ „epistolare dictamen“.
Для большаго наглядности въ текстѣ формъ разставлены буквы,
а на поляхъ подѣ соответствующими буквами указано, какой

¹⁾ Три вариации о рожденіи сына у короля.

²⁾ См. стр. 41, пр. 6.

³⁾ Стиль Генриха Итальянца, касается Генриха протонотарія, упо-
минается Францискъ де-Альба.

⁴⁾ Novák, Formulář b. Tobiáše.

тропъ или какая фигура употреблены въ данномъ мѣстѣ ¹⁾). Очевидно, эта редакція была предназначена для цѣлей школьнаго преподаванія ²⁾).

Въ дошедшемъ до насъ отрывкѣ находятся 23 формы. Изъ нихъ 12 взяты изъ сборника Генриха и, именно, вся 2-ая группа писемъ на историческія темы (V. №№ 149—160), только въ иномъ порядкѣ ³⁾).

Какъ видно изъ вариантовъ къ V. №№ 149 и 156 ⁴⁾), Os. въ иныхъ случаяхъ даетъ лучшее чтеніе, чѣмъ списки редакцій V. и Cr. Это обстоятельство, а также высказанныя въ предшествующемъ примѣчаніи соображенія приводятъ насъ къ мысли, что редакція Os. основана не на редакціи V., а *прямо на первоначальномъ сборникѣ*. Въ виду этого мы дополнили бы слѣдующимъ образомъ вышеприведенную схему:

Первоначальный сборникъ.

[V. Cr. + (V. — V. Cr.) + (Cr. — V. Cr.) + x — y].

Редакція V.		Редакція Cr.	Редакція Os.
Оригиналъ V.		Cr.	Os.
V.	Pr.		

¹⁾ См. App. 128*—129*.

²⁾ Въ V. №№ 171 и 172 такъ же, какъ и формы въ Os., обработаны для примѣненія въ школѣ. Не была ли и вся группа V. №№ 149—160, взятая въ Os., уже и въ первоначальномъ сборникѣ приспособлена для этой цѣли, и разстановка буквъ, равно какъ и помѣтки надъ ними и на поляхъ, сдѣланы самимъ Генрихомъ?

Въ Os. передъ каждой формой обозначено, къ какому виду краснорѣчія она относится: *demonstrativo generi causarum subiecta* — —, *iudiciali et demonstrativo generi causarum subiecta*, *triplici generi causarum subiecta*. Послѣ заглавія V. № 149 въ Cel₁, Cel₂ и, кажется, въ V. стоитъ: *generi iudiciali subicitur*. Въ Os. № 19 (=V. № 149): *Hoc principaliter generi iudiciali subicitur*.

Естественнѣе предположить, что составитель редакціи V., вычеркивая такія помѣтки оригинала (первоначальнаго сборника), по недосмотру оставилъ одну при V. № 149, чѣмъ, наоборотъ, произвольно вставилъ ее: по общему характеру редакціи V. помѣтка эта совершенно не нужна и лишняя.

³⁾ См. App.

⁴⁾ См. App.

B. Formae privilegiorum.

Хотя нами уже довольно давно были сведены въ сравнительныя таблицы варианты, тщательно отмѣчавшіеся нами при изученіи рукописей, но доселѣ мы не принимались за установленіе какихъ-либо изъ нихъ выводовъ, интересуясь болѣе списками сборниковъ формъ писемъ. Между тѣмъ, выясненіе генеалогіи редакцій и списковъ можетъ быть достигнуто лишь путемъ тщательнаго сличенія вариантовъ ¹⁾.

Поэтому, въ настоящее время мы и не беремъ на себя этой задачи, а ограничимся только установленіемъ тѣхъ общихъ положеній, которыя вытекаютъ изъ таблицъ нашего App.

Сборникъ формъ грамотъ дошелъ до насъ въ нѣсколькихъ редакціяхъ. Однѣ изъ нихъ восходятъ непосредственно къ Генриху—назовемъ ихъ *первоначальными*; другія составлены иными лицами позднѣе, въ нихъ въ болѣе или меньшей степени использованы первоначальныя—назовемъ ихъ *производными*.

Первоначальныхъ редакцій двѣ. Первая—собственно Генриха—представлена полными списками R. и Car. и отрывками Cel. (Pr.) и Mon. (1). Другая, въ которой Генрихъ Итальянецъ воспользовался сборникомъ формъ нѣкоего Николая—неполнымъ спискомъ Oen. и отрывкомъ R. B.

Производныхъ редакцій четыре. Первая представлена полными списками Ch. и Zd., вторая—неполнымъ спискомъ Mon. (2), третья—спискомъ Colm., четвертая—отрывкомъ Mon. (Er.) ²⁾.

Первоначальныя редакціи.

1) Первая редакція дошла до насъ въ двухъ видахъ—полномъ (списокъ R.) и краткомъ (списокъ Car.).

R. до № 237 ³⁾ и Car. до № 233 ³⁾ почти совершенно ⁴⁾ со-

¹⁾ Собранные матеріалы мы охотно предоставимъ въ распоряженіе желающаго глубже вникнуть въ данный вопросъ или задавагоса цѣлью издать критическій текстъ сборника формъ грамотъ (последній нами уже подготовленъ до R. № 118 включительно).

²⁾ О редакціи Bod. и говорить, конечно, нельзя. Мы не знаемъ даже, однимъ ли или разными почерками писаны листки, составляютъ ли они остатки одной рукописи или нѣсколькихъ.

³⁾ Включительно.

⁴⁾ См. ниже.

впадаютъ. Послѣ R. № 237 въ R. слѣдуютъ еще формы №№ 238—316, не находящіяся въ Сар., а въ Сар.—формы №№ 234—238, не находящіяся въ R.

Обращаясь къ содержанію формъ, предшествующихъ R. № 237 (Сар. № 233) и слѣдующихъ за ними, мы видимъ, что въ R. и послѣ № 237 продолжается тотъ же отдѣлъ однородныхъ формъ, который начинается съ R. № 210 (=Сар. № 207): *Exempciones, libertates et gracie diverse*¹⁾ (Сар. предъ № 207: *Concessiones libertatis et gracie diverse hic formantur*), между тѣмъ какъ въ Сар. 5 формъ послѣ № 233 совершенно инаго и разнороднаго содержанія²⁾. Такимъ образомъ, вторая часть R. послѣ № 237 является неразрывно связанной съ первой, чего нѣтъ въ Сар.

¹⁾ Заглавіе это поставленоверху стр. 176 передъ формой № 209, но оно относится, очевидно, къ находящейся на той же страницѣ формѣ № 210. А р р. 136*.

²⁾ R. № 235=Сар. № 231—*Concessio libertatis* (заглавіе въ Сар.).

R. № 236=Сар. № 232—*Excepicio exaccionum* (тамъ же).

R. № 237=Сар. № 233—*Arenga exaccionum* (тамъ же).

На самомъ же дѣлѣ R. № 237 (=Сар. № 233) не одна аренда, а полная форма грамоты: (E m l e r, № 2490: *W. monasterium de Pomuk ab exaccionibus liberat*).

R. № 238 (E m l e r, № 2491).

W. monasterium de Pomuk a quibusdam exaccionibus liberat.

Сар. № 234 (E m l e r, № 2486).

Donacio mansuum (Chunegundis celle in Henrichowe unum mansum donat).

R. № 239 (B o d., XXV).

O. regis immunitas, concessa tenentibus terras desertas.

Сар. № 235 (E m l e r, № 2477).

Collacio patronatus.

R. № 240 (A р р.).

W. quendam a solucione census liberat.

Сар. № 236 (=Ср. № 96).

Arenga (Ср.: Prohemium alicuius negocii, perpetuum obtinendi).

R. № 241 (E m l e r, № 2482).

W. monasterium a iurisdiccione beneficiorum eximit.

Сар. № 237 (E m l e r, № 2334).

Locacio monete.

R. № 242 (E m l e r, 2403).

Rex cives a solucione census, steure etc. eximit.

Сар. № 238 (E m l e r, 2549).

Gregorius, episcopus Pragensis, assentit vendicioni ville.

Сар. № 238 и хронологически является чуждой остальнымъ формамъ сборника: онѣ основаны на грамотахъ не позже 1291 года (E m l e r, *Die Kanzlei*, стр. 56), Григорій же сталъ Пражскимъ епископомъ лишь въ 1296 году (P a l a c k ý, *Dějiny národu českého. Praha. 1877. II*, стр. 196).

Въ виду этого мы приходимъ къ выводу, что *R.* есть списокъ первой редакціи въ ея *первоначальномъ* видѣ, *Сар.*—въ *позднѣйшемъ*.

На это же указываетъ и то обстоятельство, что въ *R.* находится нѣсколько ненужныхъ и излишнихъ формъ, съ достаточнымъ основаніемъ выпущенныхъ составителемъ *Сар.*, а именно: *R.* № 7 и 41—краткія аренги, *R.* № 43 есть—первая часть *R.* № 71 (*Сар.* № 54) съ нѣкоторыми вариантами ¹⁾, *R.* № 225—началу *R.* № 226 ²⁾. *R.* № 122 пропущенъ по слѣдующимъ соображеніямъ: *R.* № 113 есть первая часть *R.* № 122=*Сар.* № 110 ³⁾; за ней помѣщенъ въ *Сар.* № 111—окончанію *R.* № 122 ⁴⁾. Такимъ образомъ, *Сар.* №№ 110+111=*R.* № 122; слѣдовательно, въ *Сар.* *R.* № 122 оказывался бы излишнимъ повтореніемъ.

Какой былъ объемъ полной редакціи, сказать, конечно, трудно. Полагаемъ, однако, что она заканчивалась *R.* № 315, ибо № 316 не вошелъ ни въ одну изъ производныхъ редакцій.

Формы были раздѣлены на отдѣлы по ихъ содержанію. Заглавія отдѣловъ сохранились въ *R.*, *Сар.*, въ *Mon.* (1) предъ № 15 (одно только), а также, отчасти, въ *Colm.* и *Ch. (Zd.)* ⁵⁾.

Эта полная редакція съ прибавкой № 316 ⁶⁾ и сохранилась въ спискѣ *R.* ⁷⁾.

Отрывокъ другого ея списка, съ нѣкоторымъ измѣненіемъ порядка формъ есть *Cel. (Pr.)*, а еще болѣе дефектный—*Mon.* (1) ⁸⁾.

¹⁾ *R.* № 71—(Emler, № 2289, стр. 992, 2 св.): W., inclitus dux Opulie.—*R.* № 43: ** dux Glogowiensis; стр. 993, 1-2 св.: O. ser. regi Boh. ant d. H., inclito duci Wratislavie, nepoti nostro.—*R.* № 43: tali duci vel eius nepoti; ib., 4 св.—до конца: Et ad maiorem cautelam — — prosequi valeat dictam causam.—*R.* № 43: Et ita et quoniam sinceris zelamur affectibus concordiam ac pacem, tenore presencium declaramus, quod tam nos, quam tales et ita: Anno inc. D. M^o.

²⁾ *R.* № 226—Emler, № 2412, стр. 1044, 6 св.—до конца: forum in Cuniz — — spacium exigatur.—*R.* № 225: forum enim etc. concedimus etc.

³⁾ *R.* № 113=*Сар.* № 110—заканчивается словами: munimine roborari. (Voigt, стр. 117, 2 св.).

⁴⁾ *Сар.* № 111—со словъ: Ego Johannes (ib.)—до конца.

⁵⁾ App. II. B. 1. b.

⁶⁾ А, можетъ быть, и иныхъ, если признать списокъ *R.* не законченнымъ (см. выше стр. 8).

⁷⁾ На дѣлѣ собственно не 316, а 310 формъ, такъ какъ въ *R.* есть 6 дубликатовъ.

⁸⁾ Хотя, можетъ быть, *Mon.* (1) восходить и къ краткой редакціи—мы въ это не углублялись.

Первыя формы до R. № 237—съ нѣкоторыми перестановками, съ пропускомъ 5-ти формъ и добавленіемъ въ концѣ 5-ти—образуютъ вторую краткую редакцію, представленную спискомъ Cap. ¹⁾).

Что касается текста формъ, то, какъ видно изъ нижепомѣщаемой таблицы VI, ни одинъ списокъ не свободенъ отъ ошибокъ и пропусковъ.

Т а б л и ц а VI.

1) R. № 48 (Voigt, № 51, стр. 59, Cap. № 44.
17—13 св.).

Promittimus — —, quod a nemine altero principe vel domino — —, preterquam ab ipso rege recipiemus vel recipere volumus honoris cingulum militaris, sed ab ipso rege decore honorari milicie volumus tantummodo et ornari.

Promittimus — —, quod a nemine altero principe vel domino — —, preterquam a domino rege honorari milicie volumus tantummodo et ornari.

2) R. № 72 (Voigt, № 132, стр. 138, Cap. № 57.
5—1 св.).

Promittentes, quod — — pecuniam — — exsolvere neglexerimus, duplum summe pecunie non solute die octavo post ipsum terminum. quem neglexerimus, ipso domino Zezeme tenebimur assignare.

Promittentes, quod — — pecuniam — — exsolvere neglexerimus, ipso domino Zezeme tenebimur assignare.

3) R. № 76 (Voigt, № 178, стр. 165, Cap. № 72.
11—8 св.).

Tam vobis, quam aliis quibuslibet, sub prefati domini episcopi ad nos venire volentibus, plenam damus securitatem veniendi ad nos sub predicti domini episcopi ducatu, standi nobiscum et ad loca, unde quisque venerit, remeandi.

Tam vobis, quam aliis quibuslibet, sub prefato domini episcopi ducatu, standi nobiscum et ad loca, unde quisque venerit, remeandi.

4) R. № 163 (Voigt, № 31, стр. 43, Cap. № 160.
4—7 св.).

Vos, fratrem ac omnes consanguineos et affines vestros et amicos plene gratie nostre restituimus, ita, ut deinceps velimus vos, fratrem et omnes consanguineos vestros et affines et amicos vestros taliter prosequi gracia et favore.

Vos, fratres ac omnes consanguineos et affines vestros et amicos taliter prosequi gracia et favore.

¹⁾ Въ „Положеніяхъ“ при App. мы назвали редакцію Cap. первоначальной, а R.—дополненной. Болѣе внимательное разсмотрѣніе заставило насъ измѣнить взглядъ по вышеприведеннымъ основаніямъ.

5) R. № 166 (Voigt, № 97, ctp. 110, 19—17 сн.).

Ipsum arbitrium omnesque sententias, in ipso latas, dicimus esse nullas eo, quod re integra revocatum fuerit tempestive ex causis debitis atque veris eo, quod erroneum fuerit compromissum.

Cap. № 163.

Ipsum arbitrium omnesque sententias, in ipso latas, dicimus esse nullas eo, quod re integra revocatum fuerit arbitrium.

6) R. № 5 (Voigt, № 55, ctp. 63, 5—14 сн.).

Dum itaque per provinciam Slesye, quam hereditarie laudis integritas et preteritorum principum nobilitas terre per plurima pacis cultricem fomitemque iusticie preteritis effecit temporibus et . . . (пробѣль) . . . aut . . . , tantus noviter viciorum vigor accreverit, quod, fari horrescimus, virtus . . . , furtum estimetur audacia, violencia fortitudo. Nos itaque dux una cum baronibus . . . nova preparare volentes antidoti, premissis diligenti sollicitoque tractatu . . . nobis taliter subditorum excessibus obviare, ut, quos virtutis amor a delinquendi proposito . . . , corporalis saltem pene metus prohibeat a peccato.

Cap. № 4.

*Cum itaque per provinciam Zlesye, quam hereditarie laudis integritas et preteritorum principum iuste serviens disciplina pacis cultricem fomitemque iusticie preteritis effecit temporibus et Deo auctore in cemet (Zd. № 21: aeternum) efficiet, tantus noviter viciorum vigor accreverit, quod, fari horrescimus, virtus reputetur improbitas, furtum estimetur audacia, violencia fortitudo. Nos itaque ** dux una cum baronibus terre nostre novis moribus nova preparare volentes antidota et premissis diligenti sollicitoque tractatu dignum duximus taliter subditorum excessibus obviare, ut, quos virtutis amor a delinquendi proposito non refrenat, corporalis saltem pene metus prohibeat a peccato.*

7) R. № 25 (Voigt, № 7, ctp. 28 3—4 сн.).

Gladius noster, quem ad vindictam malorum et ad laudem vero bonorum suscipimus, in facinore si sic sevi atque innoxios tueatur.

Cap. № 23.

Gladius noster, quem ad vindictam malorum et laudem bonorum suscipimus in facinerosos sic seviat, quod innoxios tueatur.

8) R. № 93 (Voigt, № 64, ctp. 78, 23—21 сн.).

Extunc subiecti esse volumus et contra et supra usque promittimus etiam sub predictis condicionibus; antequam sit scribatur: et fuerit satisfactum, promittentes eidem duci N.

Cap. № 89.

*Extunc subiecti esse volumus excommunicationi dominorum Pragensis et Olomucensis episcoporum, et utraque terra subiciatur ecclesiastico interdicto, non absolvendi a predicta excommunicatione a prefato interdicto minime relaxando. Promittimus etiam eidem duci **.*

9) R. № 134 (Voigt, № 61, стр. 74. Cap. № 130.
1—6 св.).

Plane, nominatim et expresse in presens est ductum, quod uterque nostrum in solidum possideat et teneat universa
. sub presenciarum (Voigt: presencialiter) sine excepcone et impedimento quolibet pactis
. pacifice et quiete, dampna eciam, hinc inde illata, compensacione intima sive per nos, nobiles seu eciam servitores nostros quoscumque dampna sunt admissa.

Plane, nominatim et expresse in presens *placitum* est reductum, quod uterque nostrum in solidum possideat et teneat universa *et singula, que in presencia possidet*, sine excepcone et impedimento quolibet *partis alterius* pacifice et quiete, dampna eciam, hinc inde illata, compensacione *mutua sunt sublata*, sive per nos *et nobiles seu servitores nostros quoscumque dampna huiusmodi sunt* (мы не увѣрены, находится ли въ Cap. слово: *admissa*).

10) R. № 194, Cap. Colm. № 443b. Oen. № 39, R. B. № 12.
№ 191, Cel. (Ep.) № 33
(Voigt, № 83, стр. 96,
15—13 св.).

Pocius *elegimus* (Cap.: *diligimus*) aliquid de bonis dicti monasterii vendere et ex aliis provinciis transferri (Cel.: *transferre*) conferens a nostra liberare custodia profecimus (Cel.: *prefecimus*) alias mendicatum.

Pocius *eligimus* aliquid de bonis dicti monasterii vendere, quam a nostro monasterio proficisci alias mendicatum.

Pocius *elegimus* aliquid de bonis dicti monasterii vendere *et ex aliis provinciis victum procurare transferri et* (R. B.: нѣтъ), quam fratres a nostra liberare custodia, profecturos alias mendicatum.

Замѣтимъ, что для возстановленія оригинальнаго текста слѣдуетъ обращаться къ спискамъ не только первоначальныхъ редакцій, но и производныхъ, иногда дающимъ лучшее чтеніе (см. табл. VI, №№ 6 и 10). Особенно важно было бы попытаться констатировать, въ какомъ видѣ собственныя имена и мѣстныя названія (или хотя бы начальныя ихъ буквы) находились въ оригиналѣ.

2) Для составленія второй редакціи Генрихъ, какъ указано въ Оен., использовалъ сборникъ формъ какого-то Николая. Дѣйствительно, въ началѣ Оен. помѣщены 22 формы, не встрѣчающіяся (за исключеніемъ № 17) ни въ какомъ другомъ спискѣ. Всѣ онѣ основаны на грамотахъ силезскихъ и именно изъ канцеляріи Генриха Вратиславскаго. № 17, судя по титулу: *pos ** dux*¹⁾, такого же происхожденія. Эти то формы и взяты, слѣдовательно, изъ

¹⁾ Voigt, № 109.

сборника формъ силезскихъ грамотъ Николая¹⁾. Къ нимъ Генрихомъ Итальянцемъ были прибавлены формы грамотъ изъ чешской королевской канцеляріи, въ иномъ порядкѣ, чѣмъ во всѣхъ остальныхъ редакціяхъ. Въ Оеп. ихъ всего 24, послѣдняя обрывается на полуфразѣ. № 42 есть обращенная въ форму грамота отъ 25 апрѣля 1276 г. dat. Brünne²⁾, 18 формъ находятся въ R., отчасти также въ Zd. и Сар. и 5—только въ Zd.³⁾

R. В. есть отрывокъ другого списка оригинала Оеп.—формы Оеп. №№ 28—45 (изъ чешской части сборника), въ томъ же самомъ порядкѣ.

Какъ мы убѣдились изъ сличенія вариантовъ, текстъ Оеп. и R. В. ближе всего къ Zd. (Ch.).

Производныя редакціи.

1) Первая редакція—въ спискахъ Zd. и Ch. Изъ 310 формъ, находящихся въ R.⁴⁾, имѣются въ Zd.—141, въ Ch.—142, что составляетъ почти $\frac{3}{5}$ всего сборника этой редакціи. Формъ, не находящихся въ R.—113⁵⁾; нѣкоторыя изъ нихъ (а, можетъ быть, и многія), какъ только что указано, могутъ восходить также къ собранію копій Генриха.

Порядокъ формъ совершенно иной, чѣмъ въ R. Но еще болѣе редакція Zd. и Ch. отличается какъ отъ R., такъ и отъ всѣхъ остальныхъ, систематически проведеннымъ принципомъ дать въ въ возможно полномъ видѣ собственныя имена, мѣстныя названія и часто точную дату⁶⁾. Какъ уже было замѣчено Палацкимъ⁷⁾

¹⁾ Въ силезскихъ грамотахъ съ 1252 до 1281 гг. упоминается Hofnotar *Николай* (Grünhagen, Codex diplomaticus Silesiae, II и III, №№ 779a и т. д. послѣдній разъ въ № 1652) и (первый разъ одновременно съ нимъ) съ 1281 до 1291 г. *Николай*, Scholasticus und herzogl. Kanzler (ib. №№ 1652—2186).

²⁾ См. выше стр. 12 пр. 1.

³⁾ Если дѣйствительно оригиналъ Оеп. составленъ Генрихомъ, то это оказывается весьма любопытнымъ. Очевидно, въ распоряженіи Генриха находилось большее количество копій грамотъ, чѣмъ помѣщено въ редакціи R. Слѣдовательно, и другія формы, встрѣчающіяся только въ Zd. (Ch.) (какія и сколько, неизвѣстно), могли быть взяты составителемъ этой редакціи тоже изъ сборника копій Генриха Итальянца.

⁴⁾ № 316 безъ 6-ти дубликатовъ. См. выше стр. 46 пр. 7.

⁵⁾ Нѣкоторыя изъ нихъ встрѣчаются въ спискахъ иныхъ редакцій: въ Мол. (2)—4, въ Colm.—9, въ Оеп.—5.

⁶⁾ См. Регесты Эмлера, №№, напечатанныя по списку Zd. или по списку Сар. съ вариантами изъ Zd.

⁷⁾ Palasck y: Ueber Formelbücher, 1842, I, стр. 225.

и обстоятельно доказано Эмлером¹⁾, все это не основано на текстѣ оригинальныхъ грамотъ, въ тѣхъ случаяхъ, когда таковыя дошли до насъ, прямо имъ противорѣчить, часто можетъ быть отвергнуто по историческимъ соображеніямъ. Точно также имена и мѣстныя названія въ *Zd.* и *Ch.* не соответствуютъ тѣмъ, которыя дошли до насъ въ иныхъ спискахъ, хотя бы въ сокращенномъ видѣ или въ видѣ однихъ начальныхъ буквъ. Такимъ образомъ, подобныя данныя формъ грамотъ, дошедшихъ до насъ только въ *Zd.* и *Ch.*, представляютъ въ высшей степени ненадежный матеріалъ²⁾.

Гампе и Новакъ убѣждены, что *Zd.* — непосредственная копія съ *Ch.* Мы также готовы это признать и подтвержденіе этому видимъ въ почти полномъ тождествѣ приписки въ *Ch.* съ упоминаемой Розенталемъ припиской въ оригиналѣ, съ котораго онъ списалъ *Zd.*³⁾.

2) Вторая редакція — неполный, безъ начала и конца, списокъ *Mon.* (2). Первые 33 формы (№№ 23—27, 29—50, 52—57) и №№ 59, 64⁴⁾ находятся также въ *R.*, *Cap.* или *Zd.*, но въ иномъ порядкѣ. № 28 того же содержанія, что № 29 (= *R.* № 280), но отъ лица жертвователя. № 51 — вариация № 50 (= *R.* № 42), № 62 — обращенная въ форму грамота отъ 1-го января 1275 г. act. et dat. in capitulo Wissegradensi (Emler, № 934). №№ 58, 60, 61, 63, 65—80 не встрѣчаются ни въ какой иной редакціи. Изъ нихъ принадлежатъ Генриху Итальянцу №№ 61, 73, 74, и, можетъ быть, № 76. Съ № 81 слѣдуетъ рядъ грамотъ изъ канцеляріи епископа Товія, но и предшествующія формы съ *Mon.* (2) № 71 (по номерации Новака № 49) также имѣются на лицо въ разныхъ спискахъ этого сборника⁵⁾.

3) Третья редакція — списокъ *Colm.* — отличается отъ осталь-

¹⁾ Die Kanzlei, стр. 31—32 и 58.

²⁾ Какими побужденіями руководился при этомъ составитель, сказать, конечно, трудно. Не было ли желанія замаскировать заимствование болѣе части формъ изъ сборника копій Генриха, скрыть, такъ сказать, плагиатъ? Любопытно было бы выяснитъ, не находятся ли около Требича мѣстности, носящія такія названія, которыми поставилъ Зденекъ изъ Требича въ формахъ составленной имъ редакціи. Ср. Bärwald, Zur Charakteristik u. Kritik mittelalt. Formelbücher. Wien. 1858: Gewöhnlich (при произвольномъ измѣненіи именъ и мѣстныхъ названій) setzte der Dictator für entfernte Personen und Orte solche, die in seinem Gesichtskreise lagen (стр. 20).

³⁾ См. выше стр. 18, пр. 5.

⁴⁾ № 64 есть вариация *R.* № 266.

⁵⁾ Novák, Formulář b. Tobiáše, стр. XV—XXI.

ныхъ тѣмъ, что формамъ предпослано теоретическое разсужденіе компилятивнаго характера. Большую часть сборника занимаютъ коротенькіе образцы варіацій писемъ на разные случаи¹⁾. Эти образцы не имѣютъ никакого отношенія къ сборникамъ Генриха, хотя кое-гдѣ и упоминается о чешскихъ дѣлахъ²⁾. Судя по находящимся въ нѣкоторыхъ письмахъ мѣстнымъ названіямъ, сборникъ ихъ возникъ гдѣ-нибудь въ западной Германіи³⁾.

Формы грамотъ занимаютъ около 23-хъ листовъ и помѣщены въ началѣ 1-ой и въ концѣ 2-ой части сборника. Оглавленіе передъ 1-ой частью заключаетъ въ себѣ заглавія отдѣловъ, на которыя раздѣлены формы *грамотъ*, и относится къ формамъ грамотъ не только 1-ой, но и 2-ой части⁴⁾. Заглавія отдѣловъ формъ писемъ и самихъ формъ первой части въ него не вошли. Порядокъ заглавій въ оглавленіи совершенно не совпадаетъ съ порядкомъ ихъ въ сборникѣ⁵⁾.

Въ оглавленіе передъ 2-ой частью внесены только заглавія формъ *писемъ* второй части, кое-гдѣ съ вариантами.

Формъ грамотъ въ 1-ой части—80, во 2-ой—54—всего 134⁶⁾. За исключеніемъ 5-ти дубликатовъ остается 129⁷⁾. Изъ нихъ въ другихъ сборникахъ Генриха—формъ грамотъ находится 93, формъ писемъ—7, всего—100, что составляетъ почти $\frac{4}{5}$ всего количества.

4) Четвертая редакція, представленная отрывкомъ Моп. (Ер.), имѣетъ, въ сущности, мало отношенія къ сборникамъ Генриха. Изъ 17-ти ея формъ лишь 4 встрѣчаются въ иныхъ спискахъ, кромѣ того аренга № 9=аренгъ R. № 258, № 17—варіація R. № 181.

¹⁾ Въ первой части 28 листовъ рукописи, во второй -26—всего 54. Если исключить еще 6 листовъ (разсужденіе и два оглавленія), то для формъ грамотъ остается лишь 23 листа.

²⁾ См. №№ напечатанные Брандлемъ.

³⁾ См. App.: ab Erfordensibus consulibus (№ 81), libras Hallenses (№ 183), civis de Reno (№ 198), Flandria (№№ 198, 202, 210), Colonia (№ 202), provincia Arnsteydensis (№ 269), Turingia (№№ 432, 433, 460, 461, 463).

⁴⁾ См. ниже.

⁵⁾ Порядокъ отдѣловъ въ сборникѣ (ставимъ цифры, которыми они помѣчены нами въ оглавленіи въ App.): 3 (при № 5), 5 (при № 6), 7 (при № 8), 19 (при № 9), 13 (при № 15), 2 (при № 17), 6 (при № 20), 11 (при № 23), 8 (при № 25), 10 (при № 29), 12 (при № 30), 14 (при № 32), 15 (при № 35), 16 (при № 45), 23 (при № 46), 25 (при № 51), 19 (при № 57), 25 (при № 59), 21 (при № 61), 22 (при № 63), 27 (при № 66), 18 (при № 414b), 20 (при № 417b).

⁶⁾ Въ томъ числѣ 7 формъ писемъ изъ сборника писемъ Генриха.

⁷⁾ № 43=410b=426b; № 45=447b; № 55=409b; 423b=439b.

IV. Характеръ и значеніе сборниковъ.

Характеръ и значеніе сборниковъ формъ *грамотъ* ясны и безспорны. Это—сборники образцовъ *грамотъ* большею частью дѣлового содержанія, сборники, предназначавшіеся для практической дѣли, для потребностей канцелярій и нотаріевъ. Сдѣланныя при отдѣльных формахъ помѣтки, какъ слѣдуетъ ихъ примѣнять, какія варіаціи могутъ быть внесены въ текстъ и т. п., свидѣтельствуютъ о томъ же ¹⁾.

Что въ формы обращались обыкновенно подлинныя *грамоты*, видно именно изъ ихъ дѣлового содержанія. Подтверждается это и тѣмъ, что случайно сохранилось нѣсколько оригинальныхъ *грамотъ*, основанныя на которыхъ формы встрѣчаются въ сборникахъ Генриха. Палацкимъ ²⁾ указана одна такая *грамота*—

¹⁾ Ср. напр. R. № 131 (A p p. 133*): Tenor autem compromissorum per omnia talis est; Nos P. Dei gracia etc., ut supra totam compositionem pposuit, transcribatur et tamen bene potest obmitti compromissorum transcripcio vel in laudo, vel arbitrio et sufficit (si) habeantur originalia (текстъ, очевидно, испорченъ). R. № 305 (ib.): Postquam sic scriptum fuerit, tunc prefati testes litterati debent se in fine subscribere in hunc modum; primo, facient crucem et statim scribant: Ego Petrus, filius Martini, rogatus testis, interfui et subscripsi, et sic de singulis. Mon. № 72 (ib. 164*): Ponatur totus contractus, si fuerit necessarium. Въ R. № 299 (ib. 153* и пр. 3) въ самомъ текстѣ формы предложены три варіаціи одной фразы. Особенно многочисленны помѣтки, указывающія конциписту, какъ должно воспользоваться помѣщенными формами, какъ можно видоизмѣнить ихъ для даннаго ранѣе случая; R. № 194 (ib. 133*): In nomine Domini, amen etc., ut supra usque etc., tunc sequatur; въ концѣ: faciendum etc., ut supra in instrumento superius vendicionis etc. R. № 306 (ib. 159*): In nomine Domini, amen etc., ut supra usque: ementi et recipienti, tunc dicatur sic: ementi и т. д.; въ концѣ: movere etc. ut supra, usque in finem. Zd. № 242 (Em l e r, № 2407): etc., ut supra in primis patentibus litteris pro Coloniensibus factis. Similes fient pro Znoymensibus, nisi quod fiet mencio pro incendio. См. также R. №№ 83, 191, 192, 249, 277, 280, 307, 311, 312, 315; R. B. № 15; Mon. (2) №№ 64, 66, 78, 88; Colm. №№ 80, 439b; Zd. №№ 145, 243.

Надо, впрочемъ, имѣть въ виду, что послѣдняго рода помѣтки не всегда могутъ быть приписаны составителю, а могли находиться и въ оригиналѣ, если составитель черпалъ матеріалъ изъ концептовъ или регистровъ. И въ тѣхъ и въ другихъ, если заносились рядомъ или близко сходныя по содержанію *грамоты*, то послѣдующія помѣщались въ сокращеніи, со ссылкой на предшествующія. (См. Bresslau, Handbuch der Urkundenlehre, стр. 609. См. также выше стр. 23 пр. 1).

²⁾ Dějiny české, II, 72, пр. 78.

Emler № 751=R. № 102, Эмлеромъ ¹⁾—двѣ: Emler № 1375==R. № 197 и Emler № 2634=№ 1398=R. № 206, и нами ²⁾—двѣ: Emler № 1014=Оеп. № 42 и Emler № 934=Моп.(2) № 62.

На одно только должно быть обращено вниманіе: нѣтъ ли среди формъ, основанныхъ на грамотахъ изъ чешскихъ канцелярій, формъ, восходящихъ къ мнѣземнымъ оригиналамъ? Опущеніе именъ и мѣстныхъ названій оригинала въ формахъ или замѣна ихъ относящимися къ Чехіи ³⁾ можетъ легко ввести изслѣдователя въ заблужденіе и побудить его приурочить къ Чехіи такія юридическія нормы, которыя собственно были ей чужды.

Гораздо сложнѣе вопросъ о характерѣ и значеніи сборника формъ *писемъ*, имѣющій за собой болѣе чѣмъ столѣтнюю исторію ⁴⁾.

Хотя бѣльшая часть изслѣдователей, опираясь главнымъ образомъ на авторитетъ Генриха протонотарія, котораго они считали и составителемъ сборника и авторомъ большинства писемъ, признавали въ общемъ достовѣрность помѣщенныхъ въ немъ писемъ, видѣли въ нихъ оригинальную королевскую корреспонденцію, но отдѣльныя письма возбуждали у многихъ сомнѣнія и даже прямое отрицаніе подлинности ⁵⁾.

Мы лично давно уже пришли къ твердому убѣжденію, что по бѣльшей части письма, помѣщенные въ сборникъ Генриха, ничего общаго не имѣютъ съ подлинными, официальными документами и суть не что иное, какъ риторическія упражненія Генриха Итальянца ⁶⁾.

Г. Новакъ самостоятельно пришелъ къ тому же самому выводу,

¹⁾ Die Kanzlei, стр. 28 и 31.

²⁾ См. выше стр. 12 и 14.

³⁾ Въ родѣ того, такъ напр., въ V. № 156 (A p p. 93*): O., illustri regi Boemie, iudex, consules et universitas civium. Какъ видно по содержанію, это—стилистическое упражненіе на тему изъ итальянскихъ отношеній во время Гогенштауфовъ. Въ Os. № 9 сохранено первоначальное чтеніе: C. (т. е. Conrado), illustri regi Syccilie.

⁴⁾ Литературу см. во много разъ цитировавшихся статьяхъ Новака.

⁵⁾ Такъ о V. № 97 — Grünhagen, Cod. dipl. Silesiae VII₂, стр. 238; о V. № 149—Lorenz, Gesch. Kön. Ottokars II. v. Böhmen, стр. 327, 328; Harnack, Das Kurfürstencollegium, стр. 261—262 (см. ниже); Meyer, Die neuesten Forschungen über d. Entstehung d. Kurfürstencollegiums (Mitth. aus d. hist. Lit. III, стр. 177); о Cr. №№ 140, 195, 196, 204—Goll, Zu Brunos Bericht an Papst Gregor. X (Mitth. I. Ö. G. XXIII). См. Novák, Tak zvaný „Codex epistolaris“.

⁶⁾ См. предисловіе.

и мы не сомнѣваемся, что эта точка зрѣнія сдѣлается теперь общепризнанной.

Доказавъ въ первой своей статьѣ: *Henricus Italicus und Henricus de Isernia*¹⁾, что Генрихъ Изерніецъ не одно и то же лицо съ Генрихомъ протонотаріемъ, Новакъ во второй: *Tak zvaný „Codex epistolaris Primislai Ottocari II“*²⁾ подвергъ разбору и опѣнкѣ какъ весь сборникъ, такъ и отдѣльныя письма, считавшіяся подлинными историческими документами.

Въ дополненіе и подкрѣпленіе доводовъ г. Новака и мы съ своей стороны скажемъ нѣсколько словъ.

Прежде всего установимъ три слѣдующихъ положенія:

1) *Сборникъ формъ предназначенъ для потребностей школы риторики, школы будущихъ нотаріевъ:*

а) Въ V. №№ 1—8 восхваляются грамматика, логика, риторика, приглашаются къ занятію ими *scolares, qui fieri notarii cupiunt, vel causarum patroni*, и въ частности—къ посѣщенію школы Генриха въ Вышеградѣ (о томъ же—въ V. № 25). Въ № 9 *scolaris de incompetenti dictamine redarguitur*. Въ №№ 13 и 65 Генрихъ выражаетъ радость, что его другъ *bene dictat, est in dictamine melioratus*.

б) V. № 34—громадное сочиненіе³⁾—разборъ ошибокъ *in dictamine* нѣкогого поляка Ульриха⁴⁾, которое, какъ говоритъ Генрихъ, *in conspectu magistrorum atque scholarium publicavi* (*Celz—Invectiva — — recitata coram toto clero Pragensi*). V. № 37: *Processus contra Ungaros scholaribus denotatur*.

в) V. №№ 171 и 172, а также, можетъ быть, и V. №№ 149—160 обработаны для школьнаго употребленія⁵⁾.

2) *Сборникъ состоитъ преимущественно изъ риторическихъ упражненій:*

Въ 1-ой части V. помѣщено множество такихъ упражненій на самыя разнообразныя темы: чисто отвлеченныя⁶⁾, минологиче-

¹⁾ М. I. Ö. G. XX. 1899.

²⁾ *Český časopis historický*, IX. 1903.

³⁾ Около 27 стр. въ рукописи, что составило бы около 30 страницъ въ форматѣ Регестъ Эмлера.

⁴⁾ Конечно, вымышленное лицо.

⁵⁾ См. выше стр. 43 пр. 2. Ср. также *Novák*, *Tak zvaný* и т. д., стр. 60—65.

⁶⁾ Обличеніе пороковъ духовенства—№ 35, объ упадкѣ правосудія—№ 52, о власти императора—№ 117, о богословскихъ вопросахъ—№ 118, троякая ошибка человѣчества—№ 129.

скія ¹⁾, любовно-порнографическія ²⁾, на радостныя событія ³⁾. Къ нимъ нужно отнести и явно вымышленныя—будто бы письма историческихъ лицъ ⁴⁾—всего 34 №№.

Такой же риторическій характеръ носятъ и всѣ письма, такъ или иначе касающіяся лично Генриха ⁵⁾—всего 71.

Въ общей сложности составляетъ это $34 + 71 = 105$ №№; къ нимъ слѣдуетъ прибавить 88 dictamina 2-ой части, такимъ образомъ—всего 193. Такого рода упражненія помѣщены въ сборникѣ отчасти, какъ образцы для подражанія, а отчасти изъ авторской гордости: Генрихъ, подобно другимъ итальянскимъ риторамъ ⁶⁾, былъ, какъ видно изъ многихъ его писемъ, высокаго понятія о своемъ риторическомъ искусствѣ ⁷⁾, заботился о томъ, чтобы не пропали плоды его творчества.

Изъ оставшихся 58 писемъ надо исключить 11 №№ дѣлового характера, по слогу врядъ ли написанныхъ Генрихомъ, а по содержанию—неизвѣстно, отъ кого именно исходящія ⁸⁾.

Такимъ образомъ, изъ всего сборника редакціи V. только 47 писемъ могутъ быть сочтены и дѣйствительно считались подлинными документами, составленными въ королевской канцеляріи или другими, современными Генриху лицами—что составляетъ лишь около 18% сборника ⁹⁾.

Послѣ такого же подсчета писемъ въ Ср. мы получили будто бы „подлинныхъ“ приблизительно 35, т. е. тоже около 17%.

¹⁾ Переписка Нептуна съ Церерой—№№ 140—148.

²⁾ №№ 120, 130—139.

³⁾ На рожденіе у короля сына—№№ 27, 28, на бракъ дочери короля—№ 32.

⁴⁾ Отакара II вавилонскому султану—№ 98; угрозы короля горожанамъ и отвѣтъ послѣднихъ—№№ 155, 156; обмѣнъ угрозами папы и англійскаго короля—№№ 158, 159; папа обличаетъ пороки Угровъ—№ 160.

⁵⁾ V. №№ 1—9, 13—31, 34, 37—42, 48—51, 53, 54, 57—63, 65—72, 75—82, 85, 96, 111, 119, 121, 122, 127, 128.

⁶⁾ Wattenbach, *Iter Austriacum* (Arch. f. öst. Geschichts-Quellen, XIV, 1855, стр. 38). Ср. также Rockinger, *Die Ars dictandi u. die Summae dictaminum in Italien* (S. Ber. d. Baier. Ak. 1861. I, стр. 131).

⁷⁾ Ср. напр. V. № 1 (Em l. № 2589), № 3 (ib. № 2591), № 65, (Em l. № 2620).

⁸⁾ №№ 55, 56, 64, 86, 90, 115, 161—164a.

⁹⁾ Изъ 47-ми—37 приписаны Отакару: №№ 12, 33, 36, 73, 74, 83, 84, 88—89, 91, 93—95, 97, 99—110, 112, 114, 116, 149—154, 157; № 87—Генриху протонотарію, остальные 9—неизвѣстнымъ лицамъ (№№ 10, 11, 86, 92, 113, 123—126).

Эти „подлинныя“ письма не составляют особаго отдѣла, а расположены между образцами риторическаго искусства: V. №№ 10—12, 73 и 74, 123—126 являются небольшими островками среди моря риторики; за № 33, въ которомъ Отакаръ изливаетъ свое негодованіе на герцога Баварскаго, слѣдуютъ двѣ такія же *investivae* Генриха Итальянца на поляка Ульриха и на духовенство. Правда, остальные „подлинныя“ письма соединены въ двѣ группы, но въ каждую изъ нихъ помѣщены и образцы риторики: въ 1-ой группѣ (№№ 83—116)—№№ 85, 96, 98, 111; манифесту Отакара (V. № 97) предшествуетъ просьба Генриха *de bono ambulatore*—наборъ фразъ (V. № 96), и слѣдуетъ явно вымышленное письмо Отакара къ вавилонскому султану (V. № 98). Во 2-ой группѣ (V. №№ 144—160)—пять такихъ вымышленныхъ писемъ.

Отсюда ясно, что для составителя эти „подлинныя“ письма были равноцѣнны съ остальными и включены имъ въ сборникъ не въ качествѣ важнаго историческаго матеріала, а какъ образцы риторики.

3) Авторомъ большей части „подлинныхъ“ писемъ былъ самъ Генрихъ Итальянецъ.

Письма и *dictamina*, помѣченные именемъ Генриха, даютъ ясное понятіе и о его способѣ развитія темъ и о его слогѣ. Каждая мысль излагается чрезвычайно пространно и нерѣдко запутанно, каждое чувство—радость, печаль, гнѣвъ, негодованіе—доводится до гиперболическихъ размѣровъ. Одно и то же положеніе повторяется на разные лады въ многочисленныхъ, убранныхъ цвѣтами краснорѣчія фразахъ, пересыпанныхъ изысканными и рѣдкими словами и оборотами, переполненныхъ метафорами и другими тропами и риторическими фигурами, уснащенныхъ риторическими возгласами¹⁾.

¹⁾ Этотъ вычурный слогъ не есть, конечно, изобрѣтеніе Генриха. Онъ—общее достояніе южно-итальянской школы риторики (Pertz, *Italianische Reise*—Arch. d. Ges. f. ält. deutsche Geschichtskunde. V, 1824, стр. 444), онъ—въ сравнительно умѣренной степени—наблюдается у Петра Винейскаго (см. напр. №№ 5, 6, 8, 10, 31, 36, 37, 65—69, 85 и др. у Huillard-Bréholles, *Vie et correspondance de Pierre de la Vigne*. Paris. 1865. М. пр. № 6: *Vagientibus adhuc in cunis artis grammaticae natis discipulis*—началу V. № 1) и Бернарда Неаполитанскаго (Kaltenbrunner, *Römische Studien*—Mitth. d. Inst. f. öst. Geschichtsforschung. VII. 1886, стр. 609), онъ господствуетъ у Петра де-Прече (Hampe, *Geschichte Konradins*, стр. 347, 348). Поэтому, когда мы встрѣчаемъ въ сборникѣ письма отъ имени, будто бы, Николая изъ Понте-Корво, изъ Трано, Ви-

Вотъ нѣсколько примѣровъ излюбленныхъ словъ и оборотовъ Генриха.

Perplexitas, scaturigo, conglutinare, archivium memorie, armarium pectoris, oraculum vive vocis, lolium zizanie, и т. п. Racio cause multiplicis et causa multiplex rationis; dissone secte diversitas et discors dissencientis religio; tenacis avaricie viscositate; si michi centum forent linguarum plectra loquacium; lingua lepidi sermonis dulcedine dulcorata; sensifico fomite sensim fomet; ardentibus desideriis estuans; predonis predam Caroli depredari; per ipsum tot mala in regno regnant Sicilie. per ipsum tot mala in ducatu ducuntur Apulie, per ipsum tot mala in principatu Capue principantur; qualiter aliquis debeat invenire, inventa disponere, ornare disposita, ornata recolere et commemorata narrare и т. п.

Воскликанія: Hec est Neapolis и т. д. (повторено 3 раза); Gaudeo, quidem, gaudeo и т. д. (2 раза); Tum possetis intelligere и т. д. (3 раза); Ha Deus и т. д. (3 раза) и т. п.

Отмѣтимъ еще, что Генрихъ тщательно соблюдаетъ въ началѣ, серединѣ, а особенно въ концѣ фразъ ритмъ, *cursus*¹⁾. Въ концѣ фразъ почти всегда примѣняется *cursus velox*, какъ это было обычно и въ папской канцеляріи²⁾ и въ канцеляріи Фридриха II (въ послѣдніе годы)³⁾. Нарушеніе въ спискахъ ритма указываетъ на порчу оригинальнаго текста.

И вотъ именно этимъ характернымъ слогомъ Генриха написаны весьма многія „подлинныя“ письма, что признавалось и исследователями, считавшими ихъ за важный и вполне достоверный историческій источникъ.

Новакомъ разобраны⁴⁾ письма, будто бы исходящія отъ Отакара, отмѣчены внутреннія въ нихъ противорѣчія, несогласіе съ другими достоверными данными, и убѣдительно доказано, что они, какъ и большинство писемъ сборника, суть только риторическія упражненія Генриха, а вовсе не подлинныя документы, вышедшіе изъ королевской канцеляріи.

тalia, не легко рѣшить, ихъ ли перу они дѣйствительно принадлежать, или авторъ—тотъ же Генрихъ. Но отъ однообразнаго, бѣднаго оборотами, обычнаго слога официальныхъ документовъ тогдашней Чехіи слогъ Генриха рѣзко отличается, и это сразу бросается въ глаза. (Ср. Novák Henricus Italicus, стр. 269—272; Tak zvaný „Codex“, стр. 66—68).

¹⁾ См. Bresslau, Handbuch der Urkundenlehre, стр. 588—592.

²⁾ Ib., стр. 590.

³⁾ Ib. стр. 591, пр. 4.

⁴⁾ Tak zvaný „Codex epistolaris“ и т. д.

Не повторяя его соображений, рассмотрим лишь нѣкоторыя письма съ цѣлью болѣе нагляднаго уясненія ихъ чисто риторическаго характера. Остановимся на V. № 157, 152, 33, 154 и 149.

1) №№ 157, 152 и 33 написаны на одну тему:

Отакаръ съ негодованіемъ извѣщаетъ друзей объ измѣнѣ ему Генриха, герцога Баварскаго, перешедшаго на сторону Рудольфа.

V. № 157 ¹⁾—Os. № 9. Въ Os. сдѣлана помѣтка: *incidenter et enthimematische, sed non perfecte ex tribus partibus constans epistola*. Оно занимаетъ въ Перестахъ Эмлера 3 строки: H., *marchioni Misnensi et Orientali, compatri suo, O., rex Boemie*. „Скорпионъ выражаетъ на кроткомъ лицѣ свѣтлую радость и онъ же наноситъ облака мрачной печали страшнымъ жаломъ хвоста. Посему не удивительно, что герцогъ ** вошелъ въ союзъ съ нашими соперниками, обольщая насъ дружеской сладостью словъ“.

V. № 152 ²⁾—Os. № 11. Въ Os.: *incidenter et perfectius ex V partibus constans epistola*. Въ Перестахъ 7 строкъ: Th., *marchioni de Landesperch, affini suo, O., rex Boemie*. Письмо состоитъ изъ ряда фразъ, заканчивающихся словами: *dux talis cum dolo fedus iniens, fraudem sibi matrimonialiter copulavit. Quare nulla penitus fluctuamus dubietate, quin ipse lesa fide pertractet hostilia, cum dolosus hypocrita simularit amorem*.

V. № 33 ³⁾—нѣтъ въ Os. Если бы оно тамъ находилось, то, конечно, носило бы помѣтку: *hostilis missiva perfectissima* ⁴⁾. Письмо громадное, занимаетъ въ Перестахъ болѣе 2-хъ страницъ.

Marchionibus Misnensibus O., rex Boemie. Фактическое содержаніе — Генрихъ далъ Отакару клятву помогать ему противъ враговъ, получалъ отъ него подарки и поддержку, но перешелъ на сторону Рудольфа, *qui pro rege Romanorum se gerit*—занимаетъ всего 8—10 строчекъ, если освободить заключающія его предложенія отъ риторическихъ оборотовъ: *barbarica variatus imagine, avaricie veneno vastatus ac hereticorum pravitate compositus* и т. п. Все остальное—болѣе 80 строкъ—состоитъ изъ фразъ и восклицаній въ такомъ родѣ: *At ipse nobilium nobilitate degenerans, a ducum fidelium tramite devians, ab amici federis promissione resiliens et compatrium laudabili compagine resipiscens* и т. д. *Ignobilium accionum contagione fedatus, infidelium ducum errore seductus,*

¹⁾ Em l e r, № 1046.

²⁾ Em l e r, № 1047.

³⁾ Em l e r, № 1045.

⁴⁾ Какъ Os. № 6.

amice paccionis oblitus и т. д. O nobilis partus ignobilis, o ducis ducatus erroneus, o amici non amica dileccio, o compatriis non compar affeccio, sed perversa! Quis te docuit tam nefanda concipere, quis eciam parturire? Quis deviare te compulit? Quis и т. д. Dic nobis, quesumus, dic, miles ignobilis, dux devians, amice perfide и т. д. Cur tuam miliciam in maliciani, tuam prosapiam in nequiciam, tuam fidem in perfidiam, iuramenta in irritamenta nequiter convertisti и т. п.

Не ясно ли, что всѣ эти три письма суть три риторическихъ вариации одной и той же темы—*non perfecte, perfectius и perfectissime?*

2) V. № 154 ¹⁾) = Os. № 13. Въ Os.: *incidenter et perfectissime ex VI partibus constans epistola.*

Оно относится къ 1277—78 г., ко времени передъ рѣшительной борьбой Отакара съ Рудольфомъ. Моментъ критическій, и что же, будто бы, пишетъ Отакаръ извѣстному Генриху de Weitra?

O., rex Boemie, Cunringero: „Все нужно дѣлать въ свое время, ибо, хотя иногда улыбка Фортуны и благопріятствуетъ смѣлымъ, но чаще всего не достигаетъ желаннаго успѣха то, что совершается не благовременно. Кто въ стужу зимняго оцѣпенѣнія вручаетъ Цереру холоднымъ полямъ, будетъ опечаленъ безплоднымъ годомъ; не избѣгнетъ гибельнаго крушенія морякъ, если онъ не позаботится быстро пробороздить глубокое море, пока поверхность стоитъ невозмущенная вѣтрами; не излѣчить докторъ, не выждавшій должныхъ дней и сроковъ времени. Ничто же болѣе всего не нуждается въ совершеніи въ благопріятное время, какъ неизвѣстная опасность свирѣпаго Марса, ибо сражаются не за жизнь, вещь достолюбезную, но за славу, которой живутъ и сами умершіе—и это есть надоблестное.

Посему не будь поспѣшенъ, но къ должному сроку приготовляйся къ войнѣ“.

Суть изложена въ послѣднемъ коротенькомъ предложеніи, остальное—двѣ общія фразы и три образа.

3) V. № 149 ²⁾) = Os. № 19. Жалоба Отакара папѣ Григорію X на выборъ Рудольфа въ императоры.

Въ началѣ превозносится величіе папскаго престола, прибѣжища всѣхъ обиженныхъ. Князя Германіи, *quibus est potestas*

¹⁾ Emler, № 1103.

²⁾ Emler, № 840.

*cesares eligendi*¹⁾, изъ зависти (*livoris veneno*—очевидно, къ Отакару) единогласно (*concorditer*) выбрали императоромъ графа Рудольфа, несмотря на протестъ уполномоченныхъ Отакара.

Уже это чрезвычайно странно: Отакаръ, значитъ, признаетъ, что князья были въ правѣ произвести выборъ по собственному желанію, не упоминаетъ, что онъ также избиратель, что на его голосъ не обратили вниманія, не поясняетъ, почему его уполномоченные протестовали. Въ подлинной памятной запискѣ папѣ отъ 9-го марта 1275 г., напротивъ, опредѣленно указано *основаніе* протеста: *Rudolfo — — electo a quibusdam principibus, vocem in electione habentibus, sed non a nobis, qui eligendi de iure et consuetudine ius habemus*²⁾.

Почему же Отакаръ возмущенъ выборомъ Рудольфа? Отвѣтъ дается общими презрительными выраженіями: *comes—minus idoneus, deiectus, humilis*, принадлежитъ къ такимъ личностямъ, *quas fame recondit obscuritas, que virium destituuntur potencia*. Главное же, что выводитъ Отакара изъ себя, это то, что Рудольфъ—*бѣденъ*: онъ изъ тѣхъ особъ, *que penuriose gravantur sarcina paupertatis*; имперію будутъ презирать (*respuere*) за то, что она управляется *frenis pauperis*³⁾. И сейчасъ же послѣ этого богатый король (*rex aureus*) дѣлаетъ намекъ на себя, какъ достойнаго занять императорскій престолъ: *quorum quidem contrariis divos augustos oportet necessario redimir!*

Еще болѣе противна и фальшива дальнѣйшая аргументація жалобы. Вѣдь чувствуетъ себя обиженнымъ Отакаръ, нарушены *его* права—между тѣмъ объ этомъ упоминается лишь вскользь, на второмъ планѣ: *in gravamen imperii nostrumque prejudicium*. На первомъ же мѣстѣ выставляется обида, нанесенная великой имперіи, и о ея величии и излагается въ патетическихъ фразахъ.

Въ письмѣ къ папѣ второй половины XIII в. восхваляютъ величіе имперіи, да еще подчеркивать, что императорамъ повиновалась *Италія*—*obsequabatur Italus*—умѣстно въ школьныхъ упражне-

¹⁾ Въ v. № 48 Генрихъ, утѣшая кого-то, обойденнаго при выборахъ въ Страговскіе аббаты, и приводя примѣры, какъ часто выбираютъ людей недостойныхъ и, напримѣръ, Рудольфа, буквально повторяетъ тѣ же слова: *Principes Alemannie, quibus est potestas cesares eligendi* (Emler, № 2619).

²⁾ Emler, № 946, стр. 393.

³⁾ Cp. v. № 48: *hominem pauperem famaque reconditum sub obscura in cesaree potestatis apicem erexerunt*.

ніяхъ гибеллина Генриха ¹⁾, во совершенно невѣроятно и невозможно въ устахъ такого выдающагося политическаго дѣятеля и искуснаго дипломата, какимъ былъ Отакаръ II.

Заканчивается аппелляція жалобнымъ возгласомъ имперіи: imperium — — vociferatur et clamitat: pater clementissime, miserere! совершенно такъ же, какъ заканчивается влюбленный кавалеръ свое письмо къ жестокой красавицѣ ²⁾: dominarum pulcherrima, miserege ³⁾!

Надѣмся, что вышеизложенныя наши замѣчанія не будутъ признаны вполне излишними и послѣ статьи Новака. Полагаемъ, можно считать вполне установленнымъ, что большая часть будто бы „подлинныхъ“ писемъ въ сборникахъ Генриха Итальянца — собственныя сочиненія Генриха, преслѣдующія не историческую, а *риторическую* цѣль.

Но мы не отвергаемъ вполне и нѣкотораго историческаго значенія его сборниковъ. Во-первыхъ, нѣкоторая — небольшая, правда — часть писемъ, можетъ быть основана и на оригинальныхъ документахъ, хотя, вѣроятно, въ передѣланномъ, сообразно

¹⁾ См. V. № 117 (Emler, № 2557).

²⁾ V. № 133.

³⁾ И содержаніе, и недостойный тонъ этого письма возбуждали въ большей или меньшей степени подозрѣнія у изслѣдователей, считавшихъ сборникъ формъ писемъ достовернымъ источникомъ. Нѣкоторые отгавы приведены Новакомъ: Tak zvaný и т. д. (Č. Č. H. IX, стр. 49). Добавимъ къ нимъ слова извѣстнаго Гарнака (Harnack, Das Kurfürstencollegium bis zur Mitte d. vierzehnten Jahrhunderts. Giessen. 1883): Es muss übrigens bemerkt werden, dass das ganze Schreiben in mancher Hinsicht verdächtig ist: Es ist in einer übertriebenen und unwürdigen Sprache, und ausserdem merkwürdig wenig zweckmässig abgefasst. Es ist durchaus wahrscheinlich, dass eine blosse Stilübung vorliegt. — — Vor allem fällt unter der Masse aufgeregter Phrasen der Mangel klaren Aussprechens der Hauptsache bei dem ersten Blick auf. Weder sagt der König bestimmt und deutlich, worin die Verletzung seines Rechtes bestand, obgleich er doch hier gar nichts zu bemänteln hatte, da die Rechtsverletzung flagrant war, noch betont er selbst mit Entschiedenheit, dass er überhaupt zu den Kurfürsten gehöre. Wenn er sagt, dass die Fürsten, denen das Wahlrecht zustehe, Rudolf einmüthig gewählt hätten, so ist fast eine gezwungene Interpretation nothwendig, um hier ein „mich ausgenommen“ zwischen den Zeilen hineinzulesen; es ist in der That äusserst unwahrscheinlich, dass der König sich in diesem hochwichtigen Schreiben gerade in der Hauptsache solcher, mindestens sehr missverständlicher Ausdrücke bedient habe. Bis auf weiteres wird man dieses Schreiben für die Wahlvorgänge nicht mehr verwerthen dürfen (ср. 261—262).

съ риторическими и литературными требованіями Генриха, видѣ¹⁾. Предстоитъ, слѣдовательно, еще кропотливый разборъ и оцѣнка каждого отдѣльнаго письма въ сборникахъ обѣихъ редакцій. Только послѣ этого можно будетъ очистить исторію того времени отъ невѣрныхъ фактовъ, фальшиваго освѣщенія событій и лицъ, которое явилось результатомъ довѣрія къ сборникамъ Генриха.

Во-вторыхъ, даже и письма, явно сочиненныя Генрихомъ, не должны быть вполнѣ оставлены безъ вниманія. Генрихъ, какъ современникъ событій 1271—1278 гг., какъ человѣкъ образованный, какъ лицо, до нѣкоторой степени прикосновенное къ королевской канцеляріи, могъ быть ознакомленъ и съ совершавшимися фактами и, можетъ быть, съ нѣкоторыми закулисными нитями политики.

Надо, впрочемъ, сказать, что характеръ творчества Генриха не внушаетъ особаго довѣрія къ его dictamina. Вѣрнѣе всего, что по отношенію къ его письмамъ придется перефразировать миѣическое изреченіе халифа Омара: „если въ нихъ есть то, что находится въ коранѣ“, т. е. въ другихъ достовѣрныхъ источникахъ, „то они не нужны, если есть то, чего нѣтъ въ послѣднихъ, то они достойны сожженія“, т. е. *имъ нельзя вѣрить!*

Въ заключеніе выскажемъ нѣкоторыя соображенія²⁾ о знаменитомъ манифестѣ Отакара II—V. № 97, Ст. № 30³⁾, давно уже приведшія насъ къ заключенію, что „подлинность“ манифеста такого же сорта, какъ „подлинность“ V. №№ 33 и 149:

1) Манифестъ дошелъ до насъ *только* въ сборникахъ формъ писемъ Генриха Итальянца⁴⁾.

2) Манифестъ, несомнѣнно, принадлежитъ перу Генриха, на-

1) Ср. Ст. № 99: Decretum — — per magistrum B. factum, *sed potius in melius reformatum per H.*

2) Въ Такъ звану „Codex epistolaris“ Новакомъ обстоятельно развита большая ихъ часть. Поэтому ограничимся самымъ краткимъ изложеніемъ.

3) Emler, № 1106, App. 84*—87*.

4) Точное указаніе времени и мѣста сбора польскихъ отрядовъ въ Ст. № 30 вовсе не есть доказательство подлинности манифеста, какъ думаетъ проф. Уляновскій (Arch. Kom. Hist. IV, стр. 13—14). Если и признать, что указанія соответствуютъ дѣйствительности, то это свидѣтельствоваало бы лишь о томъ, что они исходятъ отъ современника—Генриха Итальянца, а не вставлены произвольно позднѣйшими переписчиками. (См. Novák. ib. стр. 58 и у насъ выше стр. 38 и пр.).

писанъ его слогомъ ¹⁾—что, въ качествѣ доказательства *pro*, признано и другими учеными, отождествлявшими Генриха Изернйца съ Генрихомъ протонотаріемъ.

3) Манифестъ называютъ манифестомъ къ *польскимъ князьямъ*. Такъ ли это? Въ началѣ его говорится о родствѣ и близости польской *нации* (а не князей) къ *намъ* (*nobis, regie serenitati*); далѣе также подчеркивается опасность отъ *нѣмцевъ*, угрожающая польскому *народу* (*vestre nacionis numerositas, universitas vestre gentis*). Отакаръ обращается не только къ польскимъ князьямъ—*magnifici Polonie principes*, но, *наравнѣ* съ ними, призываетъ и *barones* (магнаты), *milites* (шляхта), *populos universos* (ludy). Очевидно, это—манифестъ *ко всему польскому народу*. Врядъ ли такой призывъ къ подданнымъ другого государства можетъ быть признанъ правдоподобнымъ.

4) Ярко панславистскій, враждебный *нѣмцамъ* характеръ манифеста противорѣчитъ направленію всей дѣятельности Отакара II, энергично насаждавшаго въ Чехіи *нѣмецкую* колонизацію, бывшаго опорой Тевтонскаго ордена, находившагося въ дружескихъ отношеніяхъ ко многимъ *нѣмецкимъ* князьямъ. И въ 1278 г. Отакаръ ищетъ и находитъ союзниковъ противъ Рудольфа въ части *нѣмецкихъ* князей, въ *нѣмецкомъ* дворянствѣ и въ *нѣмецкихъ* городахъ австрійскихъ земель.

Много было попытокъ такъ или иначе разъяснить сомнѣнія, возбуждаемыя манифестомъ, и спасти его подлинность ²⁾.

Считая манифестъ не официальнымъ политическимъ актомъ, вышедшимъ изъ канцеляріи Отакара II, а риторическимъ упражненіемъ Генриха Итальянца, мы не будемъ останавливаться на этихъ попыткахъ. Выскажемъ только нашъ личный взглядъ на

¹⁾ Вотъ нѣсколько примѣровъ: *Ipsa (Polonia) et unione glutinatur sanguinis et affinitatis nobis connectitur vinculo et demum inter ipsam nostramque serenitatem reperitur conformitatis comparitas, ut suos alumpnos et nos ex eiusdem vena profluxisse scaturiginis gloriatur; vero provisionis tramite procedentes; honoris et glorie continuum zelemus augmentum; cause alterius efficax argumentum; dissidentis zyzanie lolium seminare и т. п. Рядъ восклицаній: O quantis afflictionibus и т. д., o quam dire servitutis iugo и т. д., o quanta sub clade и т. д. См. также: attendentes consulcius fore obstare principiis, quam, postquam ignis vorago nimis invaluerit, iam resistenciam non timentis, et quod is, qui vicinam domum, ne comburatur, defenderit, tuetur propriam mansionem—образъ, употребленный Генрихомъ и въ другихъ писмахъ.*

²⁾ См. Ulanowski, ib., Novák, „Tak zvaný“, стр. 57—58.

то, какимъ образомъ могло возникнуть въ Чехіи XIII вѣка произведеніе, выражающее такъ опредѣленно идею *панславизма*.

Несомнѣнно, что въ концѣ царствованія Отакара II и въ чешскомъ дворянствѣ и, вѣроятно, и въ другихъ слояхъ чешскаго общества существовало чувство глухаго раздраженія противъ нѣмцевъ. Врядъ ли, однако, оно доразвилось до отчетливаго сознанія *общности* интересовъ Чеховъ и *Поляковъ*, какъ *родственныхъ славянскихъ* племенъ, которымъ угрожаетъ ненасытная пасть нѣмцевъ.

Такую законченную форму приняло это чувство въ головѣ Генриха Итальянца.

Италія, вообще стоявшая по культурѣ выше тогдашней Европы, раньше пришла и къ національному самоопредѣленію. У Данте и, особенно, у Петрарки національное итальянское самосознаніе, противоположеніе Италіи варварскому заальпійскому міру высказывается вполне отчетливо, но оно, конечно, должно было зародиться до нихъ. Главнымъ образомъ идея эта присуща была гвельфамъ, но и гибеллинамъ Генрихъ долженъ былъ быть съ ней ознакомленъ ¹⁾.

Для Генриха, иностранца, врядъ ли знавшаго—по крайней мѣрѣ, хорошо—чешскій языкъ, болѣе было замѣтно, конечно, не различіе, а *сходство* его съ польскимъ (особенно въ то время). Естественно было идею національнаго единства Италіи перенести на отношенія двухъ близкихъ *славянскихъ* племенъ, идею противоположности *Итальянцевъ нѣмцамъ*—перенести на противоположность *Славянъ*—Чеховъ и Поляковъ тѣмъ же нѣмцамъ. „Нѣмцы не таковы, чтобы ихъ стоило любить: это народъ жестокой и жадный. Гоните ихъ отъ себя! Пусть Богъ хранить насъ отъ нашествия и господства нѣмцевъ!“, какъ выразился Pier de Cavaiana.

¹⁾ Не имѣя возможности теперь удѣлить время на самостоятельное изслѣдованіе для подкрѣпленія высказаннаго въ этихъ строкахъ мнѣнія, сложившагося у насъ при ознакомленіи съ исторіей Италіи XIII в., мы обратились къ специалисту романской филологіи, проф. Д. К. Петрову, съ просьбой, буде онъ признаетъ наше мнѣніе правильнымъ, привести нѣкоторыя въ его пользу доказательства. Съ благодарностью помѣщаемъ ниже любезно доставленный въ наше распоряженіе его экскурсъ: „Нѣсколько словъ о политической струѣ въ Итальянской лирикѣ XII и XIII столѣтій“.

Нѣсколько словъ о политической струѣ въ итальян- ской лирикѣ XII и XIII столѣтій.

Экскурсъ Д. К. Петрова.

Хотя нежвѣстно ни одного выдающагося произведенія, въ которомъ до Данте были бы изложены идеи національнаго итальянскаго самосознанія, однако зарю итальянскаго націонализма можно отнести ко времени, гораздо болѣе раннему. Идеи эти встрѣчаются и въ прозаической, и въ стихотворной, главнымъ образомъ, лирической литературѣ. Италіи отводится особое мѣсто, и она *противопоставляется варварскому заальпійскому міру*.

Оставляя въ сторонѣ литературу прозаическую, мы скажемъ лишь нѣсколько словъ объ итальянской лирикѣ, которая является отраженіемъ и дальнѣйшимъ развитіемъ поэзіи трубадуровъ. Возникшая подъ ихъ непосредственнымъ вліяніемъ, она не скоро переработала элементы, которые перешли къ ней отъ провансальцевъ. Поэтика, міросозерцаніе, литературные жанры, даже идеалы и настроенія—все въ Италіи указываетъ на счастливый Провансъ... Наконецъ, самый языкъ: цѣлый рядъ итальянскихъ поэтовъ XII—XIII столѣтій пользуются для своихъ стиховъ *parladura lemosina*. Прямые отголоски провансальской лирики найдемъ у Данте и у Петрарки. Все это—факты общезвѣстные. Поэтому мы вправе ожидать, что въ сборникахъ итальянскихъ трубадуровъ найдутся стихотворенія, подобныя провансальскимъ *сирвентамъ*, если не по формѣ, то, во всякомъ случаѣ, по содержанию, проникнутому опредѣленными политическими тенденціями. Такъ обстоитъ и на самомъ дѣлѣ. Достаточно припомнить имена Сорделло или Бартоломея Зорзи!

Политическая лирика въ Италіи получила особо жгучую и страстную окраску, стоящую въ прямой связи съ той напряженностью борьбы, театромъ которой въ XII и XIII столѣтіяхъ было отечество Данте. Борьба папъ и императоровъ, гвельфовъ и гибеллиновъ, рыцарства и буржуазіи, столкновеніе всѣхъ этихъ силъ, придающее итальянскимъ среднимъ вѣкамъ такой драматическій, полный жизни, характеръ—находили отголоски и въ поэзіи. Вотъ причина, почему политическіе мотивы звучатъ не только у итальянскихъ трубадуровъ, писавшихъ по-провансальски и потому слѣдовавшихъ провансальской модѣ, но и у тѣхъ, которые пользуются уже своимъ роднымъ языкомъ.

Входить въ подробную характеристику политической поэзіи итальянцевъ, все равно, на какомъ языкѣ они пишутъ, мы не станемъ, а коснемся лишь одного любопытнаго вопроса. Встрѣчаются ли у итальянскихъ трубадуровъ какіе-нибудь признаки чувства національнаго самосознанія, объединявшаго итальянцевъ, какъ нѣчто цѣлое, противоположное ихъ заальпійскимъ сосѣдямъ, съ которыми имъ пришлось такъ долго и упорно бороться? Вопросъ вполне законный, потому что въ программѣ гвельфовъ былъ, между прочимъ, и національный моментъ. Гвельфы, торговцы, буржуа и ремесленники, церковники—противники единой всепоглощающей имперіи, знали цѣну принципа народности, умѣли имъ пользоваться въ подходящую минуту. Это, какъ бы апріорное, предположеніе легко подтвердить отдѣльными примѣрами. Не имѣя въ виду исчерпать все ихъ богатство, остановимся лишь на нѣсколькихъ.

Въ маѣ 1195 г. Генрихъ VI Гогенштауфенъ готовился къ войнѣ съ сѣверо-итальянскими коммунами, Миланомъ, Брешией и др. Гвельфскіе города сѣвера заключили между собою союзъ для борьбы съ общимъ врагомъ; въ союзъ вошли Верона, Мантуя, Модена, Миланъ, Болонья и др. Чтобы вдохновить союзниковъ, поэтъ Pier de Savarona или Savarona ¹⁾ написалъ знаменитый и, дѣйствительно, красивый сирвентъ:

D'un serventes faire
es mos pensamenz...

(Я задумалъ написать сирвентъ).

Въ стихотвореніи—7 строфъ и припѣвъ, въ которомъ на лицо гвельфскія тенденціи автора:

Lombart, be us gardaz,
que ja no siaz
peiz er que compraz,
Si ferm non estaz.

(Ломбардцы, берегитесь, смотрите, какъ бы васъ не продали, если не будете твердо стоять) ²⁾.

Ломбардцамъ будетъ плохо, если у нихъ не хватитъ мужества и стойкости обороняться отъ врага! Нѣмцы (La gent d'Alemaigna)

¹⁾ Имя его не можетъ быть установлено съ точностью. См. Giornale di Fil. romanza, т. I, № 6—7, стр. 2.

²⁾ Цитируемъ по тексту Crescini, Manual. prov. стр. 276—278.

не таковы, чтобы ихъ стоило любить: это народъ жестокий и жадный! Неужели уже забыты ихъ звѣрства въ Апуліи? Прочь отъ нихъ! Трубадуру противна ихъ самая рѣчь. Когда они просятъ хлѣба и воды, звукъ ихъ голоса напоминаетъ лягушекъ:

granoglas ressembla
en dir: brod et guaz.

(Похожи на лягушекъ, когда говорятъ: хлѣба и воды).

Какъ только они сойдутся, такъ и кажется, будто лаютъ бѣшенныя собаки! Дальше отъ нихъ!

no voillaz ja venga!
de vos los loingnaz!

(Не желайте, чтобы они приходили. Гоните ихъ отъ себя).

Пусть Богъ хранить Ломбардію отъ нашествія и господства нѣмцевъ!

Содержаніе и тенденція стихотворенія Pier'a ясно указываютъ, къ какому лагерю онъ принадлежалъ, интересами какой партіи жилъ. Если даже онъ и не былъ итальянцемъ ¹⁾, то несомнѣнно, что онъ писалъ для гвельфовъ, что, подчеркивая жестокость нѣмцевъ, даже смѣяся надъ ихъ языкомъ, онъ зналъ о настроеніи своихъ слушателей и былъ увѣренъ въ ихъ сочувственномъ пониманіи.

Другой примѣръ заимствуемъ изъ стихотвореній Guittone d'Arezzo (1220—1294), который писалъ почти сто лѣтъ спустя Pier'a de Savagana, когда оплакивалъ поражение Флоренціи, а въ ея лицѣ и всѣхъ гвельфовъ вообще, при Montaperti, гдѣ побѣда досталась сіенскимъ гибеллинамъ. Это было въ 1260 г. Тогда итальянская лирика отчасти уже освободилась отъ исключительнаго господства провансальскихъ мотивовъ, стала болѣе индивидуальной, ближе соотвѣтствующей мѣстнымъ условіямъ. Однимъ изъ такихъ освободителей, подготовившихъ поэзію Гвидо Гвиницелли, школу *dolce stil nuovo* и Данте, и былъ Guittone d'Arezzo. Канцона—уже не сирвентъ—на поражение флорентійцевъ при Montaperti считается одной изъ лучшихъ у Guittone ²⁾. Флоренція погибла, горестно восклицаетъ поэтъ, погибли ея богатство, честь и могущество!

¹⁾ См. *Giornale*, указ. №, стр. 2.

²⁾ *Giornale di Fil. romanza*, т. III, стр. 31.

Какъ могло справедливое Божество допустить такое униженіе славнаго города? А было время, когда, казалось, Флоренція сыграетъ роль, въ прежніе дни принадлежавшую Риму, устроить имперію, но не нѣмецкую, а латинскую:

E sembrava che far volesse impero
Si come Roma già fece...

(И казалось, что ты воздвигнешь имперію, какъ нѣкогда сдѣлалъ Римъ) ¹⁾.

Каждый латинянинъ знаетъ (*sa ciascup latino*), что прежде Флоренція господствовала надъ Сіеной, теперь ея побѣдительницей Жалокъ и печаленъ флорентійскій левъ! Сломаны у него зубы, обрѣзаны когти, нѣтъ у него мужества!.. Съ горькой ироніей и съ ядовитымъ упрекомъ обращается Guittone къ своимъ согражданамъ:

E poi che li Alamanni ²⁾ in casa avete,
Servitei bene e fatevi mostrare
Le spade lor, con che v'han fesso i visi
Padri e figliuoli uccisi.

(И такъ какъ нѣмцы теперь въ вашихъ домахъ, то служите имъ хорошенько, почаще смотрите на ихъ мечи, которыми изранены ваши лица и убиты ваши отцы и дѣти) ³⁾.

Нѣмцы устали отъ этой работы! Пусть же флорентійцы заплатятъ утомившимся работникамъ своей золотой монетой:

E piacemi che lor dobbiate dare
Perch' ebbero in ciò fare
Fatica assai, di vostre gran monete.

(И я былъ бы радъ, если бы за ихъ изрядные труды вы заплатили имъ своими большими червонцами) ⁴⁾.

Флоренція, вѣчно возобновляющійся цвѣтокъ, зоветъ къ себѣ бароновъ Ломбардіи, Апуліи, Романьи, всѣхъ бароновъ Италіи, чтобы объявить имъ о своемъ желаніи стать царицей Тосканы...

¹⁾ По изд. Valeriani, т. I, стр. 173.

²⁾ Нѣмцы—триста рыцарей, посланныхъ Манфредомъ Сицилійскимъ, союзникомъ Сіены. См. объ этомъ и вообще о битвѣ при Montaperti. Langton Douglas, A History of Siena. London. 1902, стр. 91 и слѣд.

³⁾ Valeriani, т. I, стр. 175.

⁴⁾ Тамъ же, стр. 176.

Какъ этому и не быть? Вѣдь она только что побѣдила нѣмцевъ и Сіенцевъ!

Fiorenza, la fior che sempre rinovella,
A sua Corte v'appella;
Chè vuol far di sè Re dei Toscani,
Da poi che li Alamani
Have conquisi per forza e i Senesi.

(Флоренція, цвѣтокъ вѣчно возрождающійся, зоветъ васъ къ себѣ. Она хочетъ стать царицей Тосканы, такъ какъ уже побѣдила нѣмцевъ и Сіенцевъ) ¹⁾.

Въ этихъ строкахъ первые проблески того, что въ скоромъ времени развернется такъ роскошно, зазвучитъ съ такой тоской и горячей любовью въ родинѣ въ знаменитой канцонѣ Петрарки: *Italia mia, benchè l'parlar sia indarno*.

Великій поэтъ въ безсмертныхъ стихахъ выразилъ почти то же самое, что волновало Pier de Cavaiana и Guittone d'Arezzo: униженіе латинскаго (итальянскаго) міра передъ германскимъ... Не вправѣ ли мы заключить, что и раньше Петрарки національное самосознаніе не чуждо итальянской лирикѣ?

¹⁾ Valeriani. стр. 177.

ПРИЛОЖЕНІЯ.

Г. Замѣтъя формъ въ Свр.

Въ оглавленіи.

Въ сборникѣ.

	а) Incipit summa — на полѣ а I ^о .
A 1 ^о . Statuta civitatis Pragensis.	№ 1. Statuta civitatis Pragensis— а II ^о (л. 2а). а III ^о (л. 4а).
	№ 2. Arenga hic formatur.
A 3 ^о . Arenga super locacionem ville.	№ 3. Arenga super locacione ville.
а 3 ^о . Statuta terre Slesie.	№ 4. Statuta Slesie terre— а IV ^о (л. 6b)
а IV ^о . Statuta terre Bohemie.	№ 5. Statuta terre Boemie— а V ^о (л. 7b).
A V ^о . Locacio monete.	№ 6. Locacio monete et urbore— а VI ^о (л. 8b).
а VI ^о . Locacio villicorum.	№ 7. Locacio villicorum.
A VI ^о . Locacio iudicii.	№ 8. Locacio iudicii.
	№ 9. Locacio iudicii.
A VI ^о . Locacio villicacionum.	№ 10. Locacio villicacionis Olom.
A VI ^о . Locacio civitatis et ceterorum.	№ 11. Locacio civitatis et ceterorum — а (дарѣе обрѣзано) (л. 10а).
A VII ^о . Locacio iudicii civitatis.	№ 12. Locacio civitatis.
A VII ^о . Locacio urbure et thelo. et iudicii et monete.	№ 13. Locacio urbure.
	№ 14. Locacio thelonii et iudicii.
	№ 15. Locacio iudicii Pragensis.
	№ 16. Locacio monete — а VII ^о (л. 11b).
A VIII ^о . Locacio monete Bohemie.	№ 17. Locacio monete Boemie— а IX ^о (л. 13b).
A IX ^о . Locacio villicacionis et fabricae et monete et vendiciones bonorum in eodem fore (!).	№ 18. Locacio villicacionis.
	№ 19. Locacio fabricae et monete.
	№ 20. Incipiunt condiciones bonorum — а XI ^о (л. 14b).
A X ^о . Convencio ville et concessio.	№ 21. Concessio ville.
	№ 22. Concessio ville.
A X ^о . Fundaciones nutaciones no.	№ 23. Fundaciones limitaciones novellarum — B I ^о (л. 15b).
B II ^о . Super locacionem nove civitatis et concessio Magdeburgensis iuris.	№ 24. Super locacionem nove civitatis — B II ^о (л. 17b).
	№ 25. Concessio iuris Magdeburgensis.

Въ оглавленіи.	Въ сборникѣ.
G X ^o . Concessio notarie et concessio prebende et vendicio iudicii.	№ 195. Concessio notarie. № 196. Concessio prebende. № 197. Vendicio iudicii— H I ^o (л. 94a).
H p ^o . Concessio patronatus et concessio bonorum et concessio patronatus.	№ 198. Concessio patronatus. № 199. Concessio bonorum— (о6п.) II ^o (л. 94b).
H II ^o . Concessio villarum et concessio bonorum et vendicio curie cum aliis pertinentiis.	№ 200. Concessio patronatus. № 201. Concessio villarum. № 202. Concessio bonorum. № 203. Vendicio curie cum aliis— H IV ^o (о6п.).
H III ^o . Concessio X marcarum et donacio ville.	№ 204. Concessio X marcarum. № 205. Donacio ville. № 206. Idem— (о6п.) IV ^o (о6п.).
H IV ^o . Exempciones libertatis et contrarie (!) diverse et exempciones et liberationes concessio et arenga et licencia examinandi.	№ 207. Concessionες libertates et gracie diverse hic formantur. № 208. Exempcio. № 209. Libertatis concessio. № 210. Arenga. № 211. Concessio libertatis. № 212. Licencia examinandi.
H V ^o . Concessio libertatis perpetue et arenga de concessione et remissio salarii et concessio iudicii donacio libertatis concessio forum habendi et concessio curie.	№ 213. Concessio libertatis perpetue. № 214. Arenga de concessione. № 215. Remissio salarii. № 216. Concessio iudicii. № 217. Donacio libertatis. № 218. Concessio forum habendi. № 219. Concessio curie.
H VI ^o . Innovacio iuris ville et arenga donacio forum habendi et concessio libertatis.	№ 220. Innovacio iuris ville— (о6п.) VI ^o (л. 100b). № 221. Arenga. № 222. Forum donacio celebrandi. № 223. Concessio libertatis.
H VII ^o . Exempcio visitacionis curie et exempcio expedicionis et exempcio ab omni steura et exempcio a collecta generali et concessio libertates (!).	№ 224. Exempcio visitacionis curie— (о6п.) VII ^o (л. 101b). № 225. Exempcio expedicionis. № 226. Exempcio ab omni steura. № 227. Exempcio a collecta generali. № 228. Concessio libertatis. № 229. Concessio libertatis— (о6п.) VIII ^o (л. 102b). № 230. Concessio libertatis civitatis. № 231. Concessio libertatis.

Въ оглавленіи.

Въ сборникѣ.

Н VIII ^о . Exempcio exaccionum et arenga exempcionum.	№ 232. Excepcio exaccionum. № 233. Arenga exaccionum.
Н IX ^о . Donacio mansuum et col- lacio patronatus et arenga et locacio monete.	№ 234. Donacio mansuum. № 235. Collacio patronatus. № 236. Arenga. № 237. Locacio monete— (обр.) X ^о (л. 105b).
Н X ^о . Vendicio ville etc.	№ 238. Vendicio ville— (мельче, чернымъ).

II. *Tractatus in rethorica s̄ Colm.*

Per artem dictatoriam omnes artes adeo colorantur.

Diffinitur autem sic: ars ^{a)} arcium — — nemo dubitat sapientum ^{a)}. Ecclesia ^{b)} Domini — — prerogativa gauderi ^{b)}, ut de plebeya stirpe genitos — — ad fastigia dignitatis. Hec ^{c)}, inquam, ars non patitur — — ratio reddi potest ^{c)}.

Qui ^{d)} tradit artem, diffinire debet — — Prosa est sermo sentenciosus ornate sine metro compositus — — qua utitur scola et curia ^{d)}.

Pretermisiss aliis de dictamine, prosequamur nunc de invencione materie — —. Invencio est rerum verarum vel verisimilium excogitata ratio ^{e)}.

In dictamine tria genera personarum debent considerari secundum tria genera hominum, qui sunt curiales, civiles, rurales ^{f)} — — castitate voluntaria Penilopem imitatur.

De arte inveniendi verba ¹⁾.

In verbis inveniendis debemus esse cauti — — musica dulcis erit.

De arte transmutandi verba.

Item quedam verba pertinent — — prata rident.

De circumlocucione.

Item quandoque circumloquimur — — Roma urbs capud (!) mundi.

Ars vitandi usitatum modum loquendi et viciosum.

Item si est locucio — — membris sessio grata meis.

Sex modis dicimus rem aliquam.

Pretereundum non est, quod omnis materia — — scire desidero ^{g)}.

De arte inveniendi et ampliandi materiam.

Hoc artificio utendum est — — nescientes reddantur scientes ^{h)}.

De arte eligendi materiam.

Sequitur de eleccione — — proficuum rei utilitate ⁱ⁾.

Que sit eligenda materia.

^{a)} = Thom. Capuan. H a h n. стр. 294.

^{b)} = lb. стр. 293—294.

^{c)} = lb. стр. 292 (но: Romana curia non patitur).

^{d)} Ср. Iohan. Angl. Rockinger, IV, стр. 492. Рокингеромъ трактатъ не напечатанъ цѣликомъ, а лишь передано содержаніе, и сдѣланы выдержки. Поэтому сличеніе съ Colm. не могло быть проведено нами по-слѣдовательно.

^{e)} Ср. ib. V, стр. 493.

^{f)} Ср. ib. V₁, стр. 493.

¹⁾ Разрядкой отмѣчаются строки, писанныя красными чернилами.

^{g)} = lb. V₃, стр. 494.

^{h)} = lb. V₃, стр. 494.

ⁱ⁾ Ср. ib. VI, стр. 495.

Item eligendum est — — ad quemibet stilum pertinencia.

Post invencionem et eleccionem materie sequitur de inchoacione et dispositione ipsius ^{k)} — — posset audientibus suboriri.

De arte inchoandi materiam.

Si vero convenit — — vel incommodum includere ^{l)}.

Sequitur de materia nuda vestigenda — — hoc modo:

Nobili viro, comiti de **, R. humilis abbas — — more solito postsi-
dere (!) ^{m)}).

Iste littere vulgares et inde possunt vestiri hoc modo:

Littere artificiales.

Generoso viro comiti etc. — —. Sic ampliata narracione sequatur pe-
ticio etc.

Quinque sunt, que abbreviant materiam ⁿ⁾).

Notandum, quod quinque — — mater, ave!

Quinque sunt, que ampliant materiam ^{o)}).

Multa reddunt narracionem viciosam ^{p)}).

Multa reddunt — — possim congerere copiose.

De proverbiiis, ut eciam sciantur, quia quidam in eis
solent delectari ^{q)}).

Post hec, ne proverbia — — anime, sicut et cordi iudicare.

Notandum est eciam, quod quatuor sunt stili — — scilicet Gregorianus — — vel multi spondei sine dactilo ^{r)}).

Littera excusatoria.

Pretermisiss aliis stilis — — apud plures in usu.

Reverendo patri ac domino — — hora mortalibus lacrimosa ^{s)}).

Item notandum ultimo, quod conclusio — — maior corpore ^{t)}).

Nota, quod in maiori persona — — servus servorum Dei ^{u)}).

Sciendum est, quod est nota maioris persone — — quod non sunt in
salutationibus aliqua verba ponenda ^{v)}).

^{k)} Cp. ib. VII, стр. 495.

^{l)} Cp. ib.

^{m)} = ib. VII, стр. 496.

ⁿ⁾ Cp. ib. VIII, стр. 497.

^{o)} Среди разныхъ образцовъ приведены и напечатанные Рокингеромъ,
стр. 487, пр. 1 и 2.

^{p)} Cp. ib. IX, стр. 499.

^{q)} Cp. ib. IX₂, стр. 500.

^{r)} = ib. IX₃, стр. 501.

^{s)} = ib. IX₃, стр. 501—502.

^{t)} = ib. IX₅, стр. 502.

^{u)} Cp. ib. IX₁, стр. 500.

^{v)} Cp. ib. VII, стр. 495.

Дополнительный список опечатокъ въ App.

Страница.	Строка.	Напечатано.	Слѣдуетъ.
19*	3 св.	R. № 70	R. № 70—Voigt, p. 6
40*	1 св.	171, 168	175, 172
41*	7 св.	1905b	1005b
46*	18 св.	Zd. № 164	Zd. № 164—Voigt p. 6
71*	11 св.	domino	domine
72*	15 св.	164	164a.
92*	9 св.	quos	quas
103*	4 св.	aures	auras
—	2 св.	ἀφ᾽ ἑαυτοῦ	ἀφ᾽ αὐραῖς
123*	9 св.	208	207
128*	11 св.	videari	videri
162*	3 св.	(Sine titulo)	Ut nichil recipiatur per beneficiarium

- Часть XXI. Акты и письма къ исторіи Балтійскаго вопроса въ XVI и XVII столѣтіяхъ. Г. Форстена. Выпускъ 1-й, 1889.
- XXII. Города Московскаго государства въ XVI в. Н. Чечулина. 1889.
- XXIII. Организация прямого обложенія въ Московскомъ государствѣ со времени смуты до эпохи преобразованій. Исслѣдованіе А. Лаппо-Данилевскаго. 1890.
- XXIV. Св. Дмитрій Ростовскій и его время. И. Шляпкинъ. 1891.
- XXV. Къ исторіи исправленія книгъ въ Болгаріи въ XIV в. П. Сырку. 1891.
- XXVI. Порфиріевскіе отрывки изъ аттической комедіи. Палеографическіе и филологическіе этюды. В. Ериштедта. 1891.
- XXVII. Сочиненіе Джильса Флетчера „On the Russe Common Wealth“, какъ историческій источникъ. С. Середовина. 1891.
- XXVIII. Проконія Кесарійскаго. Исторія войнъ Римлянъ съ Персами, Вандалами и Готами. Переводъ съ греческаго. Спиридона Дестуниса, комментарий Гавріила Дестуниса. Проконія Кесарійскаго. Исторія войнъ Римлянъ съ Вандалами. Книга первая. 1891.
- XXIX. Житіе иже во святыхъ отца нашего Θεодора, архіепископа Едесскаго. Издаѣ И. Помяловскій. 1892.
- XXX. Переходъ отъ среднихъ вѣковъ къ новому времени. Н. Карѣва. 1892.
- XXXI. Вып. I. Акты и письма къ исторіи Балтійскаго вопроса въ XVI и XVII столѣтіяхъ. Г. Форстена. Выпускъ 2-ой Царственная книга, ея составъ и происхожденіе. А. Прѣснякова. 1893.
- XXXII. Церковно-славянскіе элементы въ современномъ литературномъ народномъ русскомъ языкѣ. Часть I. С. Булича. 1893.
- XXXIII. Балтійскій вопросъ въ XVI и XVII столѣтіяхъ, 1544 — 1648. Томъ I. Борьба изъ-за Ливоніи. Исслѣдованіе Г. Форстена. 1893.
- XXXIV. Балтійскій вопросъ въ XVI и XVII столѣтіяхъ. 1544 — 1648. Томъ II. Борьба Швеціи съ Польшей и съ Габсбургскимъ домомъ. 30-лѣтняя война. Исслѣдованіе Г. Форстена. 1894.
- XXXV. Житіе Св. Афанасія Аѳонскаго. Изд. И. Помяловскій. 1895. — Житіе Св. Григорія Синаита. Изд. И. Помяловскій. 1894.
- XXXVI. Θεодорита, епископа Кпрскаго, отвѣты на вопросы, обращенные къ нему нѣкоторыми египетскими епископами. Изд. А. Панадопуло-Керамевсъ. 1895.
- XXXVII. Августалы и сакральное магистерство. М. Крашенинникова. 1895.
- XXXVIII. *Cesaumeni Strategicon et incerti scriptoris de officiis regis libellus. Ediderunt W. Wassiliewski et V. Jernstedt.* 1896.
- XXXIX. Психологія Джемса. Пер. И. И. Лапшина. 1896.
- XL. Вѣшняя политика Россіи въ началѣ царствованія Екатерины II. (1762 — 1774). Исслѣдованіе Н. Д. Чечулина. 1896.
- XLI. Святѣйшаго патріарха Фотія, архіепископа константинопольскаго, XLV неизданныхъ писемъ. По аѳонскимъ рукописямъ издаѣ Панадопуло-Керамевсъ. 1896.
- XLII. Проекты реформъ по запискамъ современниковъ Петра Великаго. Н. Павлова-Сильванскаго. 1897.
- XLIII. Служилое землевладѣніе въ Московскомъ государствѣ въ XVI в. С. Рождественскаго. 1897.
- XLIV. Сборникъ источниковъ по Транезундской имперіи. Собралъ Панадопуло-Керамевсъ. Часть I. 1897.
- XLV. Введеніе въ изученіе социологіи. Н. Карѣва. 1897.
- XLVI. Богъ Тотъ. Опыты исслѣдованія въ области исторіи древне-египетской культуры. Б. Тураева. 1898.

- Часть XLVII. Протопопъ Аввакумъ. Очеркъ изъ исторіи умственной жизни русскаго общества въ XVII в. А. К. Бороздина. 1898.
- " XLVIII. Изъ исторіи Аѳинъ 229 — 31 годы до Р. Хр. С. Жебелева. 1899.
- " XLIX. Н. М. Карамзинъ, авторъ „Писемъ Русскаго Путешественника“. В. В. Сиповскаго. 1899.
- " L. Выпускъ 1-й. Житіе иже во святыхъ отца нашего Арсенія Великаго. Издаѣ Г. Ф. Церетели. 1899.
- " LI. Исторія государственнаго откупа въ Римской имперіи М. И. Ростовцева. 1899.
- " LII. Очерки по исторіи смуты въ Московскомъ государствѣ XVI — XVII вв. С. Ф. Платонова. 1899.
- " LIII. И. М. Гревсъ. Очерки изъ исторіи римскаго землѣвладѣнія. Т. I. 1898.
- " LIV. Вып. I. В. Н. Перетцъ. Матеріалы къ исторіи апокрифа и легенды I. Къ исторіи Громника. 1899.
- " Вып. II. В. Н. Перетцъ. Историко-литературныя изслѣдованія и матеріалы. Т. I. Изъ исторіи русской пѣсни. 1900.
- " LV. Э. Д. Гриммъ. Изслѣдованія по исторіи развитія римской императорской власти. Т. I. 1900.
- " LVI. А. А. Васильевъ. Политическія отношенія Византіи и арабовъ за время Аморинской дистанціи. 1900.
- " LVII. Памяти А. С. Пушкина. Сборникъ статей преподавателей и слушателей историко-филологическаго факультета. 1900.
- " LVIII. А. П. Нечаевъ. Современная экспериментальная психологія въ ея отношеніи къ вопросамъ школьнаго обученія. 1901.
- " LIX. Георгій Киприянинъ и Іоаннъ Іерусалимлянинъ. Изслѣдованіе Б. М. Меліоранскаго. 1901.
- " LX. Очерки бытового театра Лопе де Веги. Д. К. Петрова. 1901.
- " LXI. И. И. Лапко. Великое княжество Литовское (1569 — 1586). 1901.
- " LXII. И. Д. Лось. Сложныя слова въ польскомъ языкѣ. 1901.
- " LXIII. Э. Гриммъ. Изслѣдованія по исторіи развитія римской императорской власти. Т. II. 1901.
- " LXIV. В. Н. Перетцъ. Историко-литературныя изслѣдованія и матеріалы. Т. III. Изъ исторіи развитія русской поэзіи XVIII в. 1902.
- " LXV. Вып. I. Б. Тураевъ. Изслѣдованія въ области агиологическихъ источниковъ исторіи Эфиопіи. Вып. 2 и 3. 1902.
- " LXVI. А. А. Васильевъ. Политическія отношенія Византіи и арабовъ за время Македонской династіи. 1902.
- " LXVII. М. Ростовцевъ. Римскія свинцовыя тессеры. 1903.
- " LXVIII. Н. Лосскій. Основныя ученія психологіи съ точки зрѣнія волюнтаризма. 1903.
- " LXIX. Б. Варнеке. Очерки изъ исторіи древнеримскаго театра. 1903.
- " LXX. И. К. Козьминъ. Очерки изъ исторіи русскаго романтизма. 1903.
- " LXXI. С. Жебелевъ. Ахаика. Въ области древностей провинціи Ахав. 1904.
- " LXXII. В. Новодворскій. Борьба за Ливонію между Москвою и Рѣвю Посполитою. (1570—1582). 1904.
- " LXXIII. Пл. Гр. Васенко. „Книга Степенная царскаго родословія“ и ея значеніе въ древнерусской исторической письменности. Часть I. 1904.
- " LXXIV. И. Холоднякъ. Carmina sepulcralia latina epigraphica. 1904.
- " LXXV. С. Буличъ. Очеркъ исторіи языкознанія въ Россіи Т. I. Спб. 1904.
- " LXXVII. А. Маленинъ. Рукописное преданіе. Загадокъ Альдгейма. 1905.
- " LXXVIII. Н. Лосскій. Обоснованіе интуитивизма. 1906.
- " LXXIX. К. Тиандеръ. Поѣздки скандинавовъ въ Бѣлое Море. 1906.
- " LXXX. И. Лаппинъ. Законы мышленія и формы познанія. 1906.

ЗАПИСКИ
ИСТОРИКО-ФИЛОЛОГИЧЕСКАГО ФАКУЛЬТЕТА
ИМПЕРАТОРСКАГО
С.-ПЕТЕРБУРГСКАГО УНИВЕРСИТЕТА.

ЧАСТЬ LXXXI. pt 2

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.
Типографія Н. Н. СКОРОХОВА (Надеждинская, 43).
1906.

Записки Историко-Филологического Факультета ИМПЕРАТОРСКАГО С.-Петербургскаго Университета.

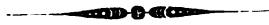
- Часть I. Прокопія Кесарійскаго. Исторія войнъ Римлянъ съ Персами, Ванда-
лами и Готами. Пер. съ греческ. Спиридона Дестуниса, ком-
ментарій Гавріила Дестуниса П. К. Исторія войнъ Римлянъ
съ Персами. Книга 1-я. 1876.
- II. 1. Ioannis Bossacii ad Maghinardum de Cavalcantibus epistolae tres.
Изд. А. Веселовскій.—2. Индѣйскія сказки и легенды, собранныя
въ Камаонѣ въ 1875 г. И. Манаевымъ. 1876.
- III. О торговлѣ Руси съ Ганзой до конца XV в. М. Бережкова, 1879.
- IV. Изъ древней исторіи Болгаръ. Матвѣя Соколова. 1879.
- V. 1. Афонскіе акты и фотографическіе снимки съ нихъ въ собраніяхъ
П. И. Севастьянова Тимофея Флоринскаго.—2. Antiphontis
orationes. Edidit Victor Jernstedt. 1880.
- VI. Прокопія Кесарійскаго. Исторія войнъ Римлянъ съ Персами, Ванда-
лами и Готами. Переводъ съ греческаго Спиридона Дестуниса,
комментарій Гавріила Дестуниса. П. К. Исторія войнъ Рим-
лянъ съ Персами. Книга 2-я. 1880. Приложение: О покореніи и плѣ-
неніи, произведенномъ Персами въ Аттической Аоніи. Греческое сти-
хотвореніе эпохи Турецкаго погрома. Издавъ, перевелъ и объяснилъ
Г. Дестунисъ. 1881.
- VII. Психологія. Изслѣдованія основныхъ явленій душевной жизни. М. Вла-
диславлева. Томы I и II. 1881.
- VIII. Крестыице въ царствованіе Императрицы Екатерины II. В. Семей-
скаго. 1881.
- IX. Моравія и Мидьяры съ половины IX до начала X вѣка. К. Грота. 1881.
- X. Александръ Сергѣевичъ Пушкинъ въ его поэзіи. 1-й и 2-й періоды
жизни и дѣятельности (1799—1826). А. Незеленова. 1882.
- XI. Къ исторіи аонскихъ драматическихъ состязаній. П. Никитина. 1882.
- XII. Secrets d'état de Venise. Documents, extraits, notices et études servant
à éclaircir les rapports de la Seigneurie avec les Grecs, les Slaves et la
Porte Ottomane à la fin du XV et au XVI siècle, par Vladimir La-
manski. 1884.
- XIII. Герберштейнъ и его историко-географическія извѣстія о Россіи Е. За-
мысловскаго. 1884. Приложение: Матеріалы для ист.-геогр. атласа
Россіи XV в. 1884.
- XIV. Борьба изъ-за господства на Балтійскомъ морѣ въ XV и XVI столѣ-
тіяхъ. Г. Форстена. 1884.
- XV. Витовтъ и его политика до Грюнвальденской битвы (1410 г.) А. Бар-
башева. 1885.
- XVI. Буддизмъ. Изслѣдованія и матеріалы. И. Минаева. Томъ I. Вып.
1 и 2. 1887.
- XVII. Серапіонъ Владимірскій, русскій проповѣдникъ XIII вѣка. Евгенія
Пѣтухова. 1888.
- XVIII. Опытъ построенія теоріи матеріи на принципахъ критической, фило-
софіи. А. Введенскаго. Часть первая. 1888.
- XIX. Исторія нравственныхъ идей XIX вѣка. Н. Ланге. Часть первая. 1888.
- XX. Сборникъ писемъ Герберга, какъ историческій источникъ. Н. Бу-
нова. 1890.
- XXI. Акты и письма къ исторіи Балтійскаго вопроса въ XVI и XVII сто-
лѣтіяхъ. Г. Форстена. Выпускъ 1-й. 1889.
- XXII. Города Московскаго государства въ XVI в. Н. Чечулина. 1889.

ГЕНРИХА ИТАЛЪЯНЦА

СБОРНИКИ ФОРМЪ ПИСЕМЪ И ГРАМОТЪ.

ЗАПИСКИ
ИСТОРИКО-ФИЛОЛОГИЧЕСКАГО ФАКУЛЬТЕТА
ИМПЕРАТОРСКАГО
С.-ПЕТЕРБУРГСКАГО УНИВЕРСИТЕТА.

Ч А С Т Ъ LXXXI.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.
Типографія И. Н. С К О Р О Х О Д О В А (Надеждинская, 43).
1906.

А. Петровъ.

ГЕНРИХА ИТАЛЬЯНЦА

Сборники формъ писемъ и грамотъ изъ канцеляріи Отакара II Премысла,
какъ историческій источникъ.

КРИТИЧЕСКОЕ ИЗСЛѢДОВАНИЕ

Отд. 2-ой.

HENRICI ITALICI

Libri formarum e tabulario Otacari II Bohemorum regis quatenus rerum
fontibus aperiendis possint inservire

CRITICA RATIONE ADHIBITA

ostendit

A. Petrov.

Vol. posterius—Apparatus.

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.

Типографія И. Н. Скороходова (Надеждинская, 43).

1906.

Печатается по постановленію Историко-Филологическаго Факультета Им-
ператорскаго С.-Петербургскаго Университета. 21-го февраля 1907 года.
Деканъ *Θ. Зѣлинскій.*

SUMMARIVM.

Praefatio.	Pag. V—VIII
Abbreviationes	3*—4*
I. Tabulae synopticae.	5*—51*
A. Formae epistolarum	7*—16*
Nº 1. Codices V., Pr., Cel. et Os.	7*—13*
Nº 2. Codex Cr.	13*—16*
Nº 3. Codex Os.	16*
Nº 4. Codex Mon. (Ep.).	--
B. Formae privilegiorum.	17*—51*
Nº 1. Codex R.	17*—26*
Nº 2. Codex Cap.	26*—33*
Nº 3. Codex R. B.	33*
Nº 4. Codex Mon.	33*—35*
Nº 5. Codex Oen.	35*—36*
Nº 6. Codex Colm.	36*—41*
Nº 7. Codex Zd.	41*—48*
Nº 8. Codex Ch.	49*—50*
Nº 9. Fragmenta Moguntina--Bod.	50*—51*
II. E singulis codicibus excerpta	53*—190*
A. Formae epistolarum	53*—132*
1) Codex V.	53*—112*
a) Tituli formarum, qui in codicibus V., Cel., Cr. et Os. reperiuntur, inter se comparati. 53*—76*.	
b) Formae codicis V. 76*—112*.	
2) Codex Cr.	113*—123*
3) Codex Os.	124*—130*
4) Codex Mon. (Ep.).	131*—132*

	Pag.
B. Formae privilegiorum.	133*—190*
1) Codex R.	133*—160*
a) Addenda et corrigenda ad editionem J. Voigt. 133*—134*.	
b) Tituli singulorum capitulorum codi- cum R. , Cap. et Colm. , inter se com- parati. 134*—137*.	
c) Formae codicis R. 137*—160*.	
2) Codex Cap.	160*—161*
3) Codex R. B.	161*—162*
4) Codex Mon.	162*—165*
5) Codex Oen.	165*—171*
6) Codex Colm.	171*—187*
a) Graviora menda in editione. Brandl. 171*—174*.	
b) Excerpta. (<i>Pars prior</i> : Index generalis; formae. <i>Pars posterior</i> : Index genera- lis; formae). 174—187.	
7) Codex Zd.	187*—190*
a) Tituli capitulorum. 187*—188*.	
b) Formae. 189*—190*.	
Corrigenda	191*—192*

Quae de libris formarum Henrici Italici conscripsimus, dum prelo tradenda paramus, ne excerptorum e codd. mss. tabularumque mole obruerentur, huiusce modi pleraque in *apparatum* seorsum impressum conicere decrevimus. Ac simul, uti temporis fieret compendium locorumque laudandi ratio commodior evaderet, *apparatum* ipsum typis exscribere instituimus, priusquam operis volumen prius, ubi de libris ipsis disseritur, absolveretur, et lentius quidem destinato procedente opera, nunc publici iuris facimus, quippe qui et ipse per se alicuius sit momenti.

Ac licet inde a Dollineri studiorum temporibus ¹⁾ singulae formae e diversis codd. depromptae prodierint, nihil certe ac persaepe nihil omnino ²⁾ traditum est, quidnam in unoquoque codice ineditum remanserit, quaenam formae et quonam ordine positae singulis codd. insint, quaenam denique in omnibus codicibus vel certe in plerisque redeant repetitae ³⁾.

Haec tamen omnia nisi accurate enarrentur, quae inde sequitur, et quidem maximi quaestio momenti nequiquam solvatur: nempe, qua ratione inde a principio illiusmodi collectanea componi solita sint, quaenam sit eorum omnium indoles sive

¹⁾ Dolliner, Th. Codex epistolaris Primislai Ottocari II. Bohemiae regis. Viennae. 1803.

²⁾ Et quidem permagni codices momenti V. et R. minime descripti manserunt.

³⁾ Emleri (Die Kanzlei d. böhm. Könige Přemysl Ottokars II u. Wenzels II. Prag. 1878. ss. 60—62) tabula id tantum ostenditur, quaenam codicis Cap. formae etiam codicibus R., Zd. et Colm. insint, quod neque per se sufficere cuius patet, neque tabula ipsa qua par erat diligentia composita est.

natura, quidnam denique propositi habuerit, qui composuerit. Qua investigatione neglecta, singulae formae quidnam valeant, num etiam genuinae sint necne, frustra quaesieris, nedum codicum familiarum ipsorumque codicum stemmata debita ratione persequaris.

Iam pridem igitur fuit perquam necessarium, ut istiusmodi quaestiones in unum quasi corpusculum redactae explicarentur, quod nunc in *apparatu* nostro ut fieret, curavimus.

Quas in *priore* voluminis parte tabulas posuimus, id spectant, uti de cuiusque codicis componendi ratione accurate narretur, tum etiam demonstretur, quaenam codicis illius formae in aliis etiam repetantur, tum denique quaenam illarum et ubinam publici iuris factae in lucem prodierint. Codices ipsos parum notos vel etiam lucusque plane ignotos excussimus, veluti codd. **Os.**, **R. B.**, **Oen.** et **Ch.**, quibus accedunt formae a Bodmannio editae e codice bibliothecae Universitatis Maguntinae, qui codex nunc omnino evanuisse videtur.

Sequuntur in *altera* voluminis parte ineditae hactenus formae e codicibus **V.** et **R.**; in reliquis excutiendis id habuimus propositi, uti ex unoquoque eorum eae tantum publicarentur formae, quae neque in ulla earum, quae hactenus prodierant, editione exstarent, neque in nostris e codd. **V.** et **R.** excerptis, neque omnino in ullo eorum, qui in nostro apparatu praecederent, continerentur ¹⁾.

Quae tamen omnes si integrae publicarentur, esset id et chartis immodice abuti, neque fuit omnino necessarium, quippe quarum pleraeque neque ad rerum gestarum cognitionem quidquam valeant, neque ad operis nostri rationem quidquam momenti adferant. E quibus igitur excerpta aliquot exempli scilicet causa

¹⁾ Quae in hac voluminis parte exstant tabulae, quibus tituli capitum singularumque formarum inter se comparantur, sane eae sunt, quibus codices ipsi quam invicem affinitate iuncti sint, possit perspicui. Minime tamen supervacanei sunt errorum elenchi, quae in editionibus suis Voigt et Brandl admiserant.

publicamus, quatenus et id, quod in quaque contineatur, eluceat, utque in priore, quod et ipsum mox imprimetur, volumine singula clarius illustrentur.

Id licet nobis posse exprobrari minime nos fugerit, nimis scilicet arbitrio nostro esse abusos, — fidem tamen quam optimam secutos nos esse in singulis certe eligendis plane fatemur.

In codicum ipsorum textu recognoscendo haec ante oculos habuimus: *privilegiorum* formas, quippe quae ad rem nostram neque tenore suo neque scribendi ratione ullius sint momenti, ad fidem codicum impressimus, et, sive quid erraverint sive omiserint, a corrigendo abstinuimus ¹⁾; attamen *epistolarum* formas, cum et ad corpus earum propius cognoscendum quemque ad finem compositum sit, magni admodum sint momenti, cum res ipsas quo stilo quaque ratione auctor eorum tractaverit, luculenter ostendant, cum denique de ipso vitaeque eius cognita quaedam nobis efficiant, — critica lima castigatas emendatasque edimus cum aliis adiuti codicibus, tum proprio etiam Marte, genuina tamen codicis lectione ubique adnotata ²⁾, codicum orthographia servata, interpungendi tamen ratione, quae nostra aetate solet usurpari, adhibita.

In opere nostro latino sermone utimur. cum in singulis tractandis, tum etiam in universa materia, quippe qui et rerum plurimarum latinitati congruere imprimis videatur.

Iam tempus est, uti gratias agamus quam maximas viris doctissimis, cum iis, qui institutis praesunt, quibus abunde in

¹⁾ Excipiendam tamen **R.** codicis formam n. 299 putavimus, quam critica ratione emendatam impressimus. Raro enim admodum in medii aevi monumentis enarratur, quoniam modo illis temporibus procederetur, ut suppositiciis esse litteras demonstretur. Nam hucusque nonnisi unum (ante s. XIII — incl.) similis argumenti actum prodiit, nempe Alexandri III pp. a. 1171. (Bresslau. Handbuch der Urkundenlehre. Leipzig. 1889. s. 16).

²⁾ E codice **V.**, quae maxime inclaruerunt, formas n. n. 97 et 149, critice castigatas ad omnium codd. mss. fidem edidimus omni lectionis varietate ex omnibus codicibus adscripta. Tum e codice **Cr.** forma n. 99, etsi ad rem nostram fere nullius sit momenti, integra impressa est, quippe quae luculenter satis ostendat, quoniam tunc modo Decanus a Capitulo eligi solet.

re nostra benevoleque adiuti sumus, tum iis, qui officio aliquo in illis funguntur, qualia haec sunt ¹⁾): Museum Regni Bohemiae—*Pragae*, Institutum Historiae Austriae investigandae, Bibliotheca Caesareo-Regia Aulica, Archivium Caesareo-Regium Domesticum, Aulicum et Publicum—*Vindobonae*, Bibliotheca Episcopalis Klagenfurtensis, Bibliotheca Municipalis urbis Colmar, Archivium Regium et Bibliotheca Regia et Universitatis—*Regimontii* Bibliotheca Universitatis Cracoviensis, Bibliotheca Universitatis Oenipontanae; nec non et vir doctissimus, prof. Rottmanner, grati a nobis accipiat animi testimonium, qui nobis, ut apographo suo cod. **Mon.** uteremur, benigne concessit.

Nec minor profecto debetur a nobis gratiarum actio Facultati Litterarum Universitatis Imperatoriae Petropolitanae, cuius beneficio et materiam operis peregre collegimus et in imprimenda eadem adiuti sumus, nec non et Sectioni II Academiae Imperatoriae Scientiarum, cuius opibus per duos annos sustentati curarum partem excutere potuimus tempusque liberum studiis condonare.

¹⁾ Quae omnia eo enumerantur ordine, quo singula in itinere nostro adiimus, sive codicibus mss. usi sumus.

APPARATUS.

Abbreviationes.

a) Codices.

- Bod.** — Fragmenta bibliothecae Universitatis Moguntinae, ed.
B o d m a n n, F. J. Codex epistolaris Rudolphi I. Rom. regis.
Lipsiae. 1806. (Auctarium I. pp. 259 — 302.)
- Cap.** — Cod. bibliothecae Capituli Pragensis — sign. K. 33.
- Cel.** — Cod. bibliothecae episcopalis Klagenfurtensis (Klagenfurt-slavice: Celovec.) — Ms. XXXI b. 12.
- Ch.** — Cod. bibliothecae Philippicae in Cheltenham — № 303.
- Cr.** — Cod. bibliothecae Universitatis Cracoviensis — № 439.
- Colm.** — Cod. bibliothecae municipalis urbis Colmar — Ms. 245.
- Mon.** — Cod. bibliothecae Regiae Monacensis — № 22303.
- Mon. (Ep.)** — idem ff. 79 — 80.
- Oen.** — Cod. bibliothecae Universitatis Oenipontanae — № 714.
- Os.** — Cod. bibliothecae monasterii Ossecensis.
- Pr.** — Cod. bibliothecae Universitatis Pragensis — XII B. 12.
- R.** — Cod. archivii Regii Regimontani — № 281a.
- R. B.** — Cod. bibliothecae Regiae et Universitatis Regimontanae —
№ 2025.
- Th. B.** — Cod. Cap. ff. 117 — 124 (Liber formularum Thobiae de
Bechin).
- V.** — Cod. bibliothecae Caesareo-regiae Aulae Vindobonensis —
№ 3143.
- Zd.** — Cod. archivii Caesareo-regii Vindobonensis (Zdenkonis de
Trebecz) — № 196.

b) Editiones.

- Brandl.** — Brandl, V. Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. T. VII. Brünn. 1864.
- Dol.** — Dolliner, Th. Codex epistolaris Primislai Ottocari II. Bohemiae regis. Viennae. 1803.
- Emler.** — Emler, J. Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae. Pars II. Pragae. 1872—1882.
- Pal.** — Palacky, F. Über Formelbücher zunächst in Bezug auf böhmische Geschichte. (Abh. d. böhm. Gesellsch. d. Wissenschaften. V Folge, Bd. 2 u. 5.) Prag. 1842, 1847.
- Voigt.** — Voigt, J. Das urkundliche Formelbuch des kön. Notars Henricus Italicus. (Arch. f. öst. Geschichts-Quellen. Bd. XXIX), Wien. 1863.
-

- () — uncis incurvis supplenda sive lacunae significantur.
- [] — uncis quadratis omissarum textus partium argumentum includitur.
- < > — uncis angulatis eliminanda includuntur.
- — — partem textus omissam ostendunt.
-

I. TABULAE SYNOPTICAE.

A. Formae epistolarum.

№ 1. Codices V., Pr., Cel. et Os.

V.		Pr.	Cel.	Cr.	Os.	Dol.	Emler.	
№	Fol.							
			Pars 1.					
1	40—40b	1	1	21	—	—	2589	= initio V. № 21.
2	40b—41	2	2	—	—	—	2590	
3	41—42b	3	3	22	—	—	2591	
4	42b	4	4	—	—	—	2592	
5	42b—43	5	5	—	—	—	2593	
6	43	6	6	—	—	—	2594	
7	43—43b	7	7	—	—	—	2595	
8	43b	8	8	23	—	—	2596	
9	43b—44	9	9	—	—	—	—	
10	44—44b	10	10	89	—	—	2452	
11	44b	11	11	90	—	2	760	
12	44b—45	12	12	91	—	3	764	
13	45	13	13	128	—	—	2560	
14	45—45b	14	14	116	—	—	2578	
15	45b—46b	15	15	103	—	—	2579	
16	46b—47b	16	16	101	—	—	2582	
17	47b—48b	17	17	—	—	—	2601	
18	48b—49	18	18	66	—	—	2603	
19	49—50	19	19	—	—	—	2602	
20	50—51	20	20	19	—	—	2605	
21	51—51b	21	21	20	—	—	2600	
22	51b—52	22	22	—	—	—	2599	
23	52—52b	23	23	—	—	—	—	
24	52b	24	24	18	—	—	2606	
25	53	25	25	—	—	—	2583	
26	53b—54	26	} 26	—	—	}	2584	
26a	54	27						

№	V. Fol.	Pr.	Cel.	Cr.	Os.	Dol.	Emler.	
27	54—54b	28	27	—	—	—	2254	
28	54b—55	29	28	—	—	—	2255	
29	55—55b	30	29	—	—	—	2515	
30	55b	31	30	—	—	—	2569	
31	55b—56	32	31	—	—	—	2570	
32	56b—57b	33	32	—	—	—	—	
<i>Pars 2.</i>								
33	57b—59	34	33	—	—	15	1045	
34	59b—73b	35—58	34	—	—	—	—	
35	73b—75	59	35	24	—	—	—	
36	75—77	60	36	17	—	1	747	
37	77—77b	61	37	130	—	ad № 4	2698	
38	77b—78	62	38	115	—	5	848	
39	78	63	39	113	—	6	2613	
40	78—78b	64	40	114	—	ad № 5	2612	
41	78b	65	41	156	—	ad № 6	2621	
42	—	66	42	147	—	—	—	= V. № 63.
48	78b—79b	67	43	163	—	ad № 10	2619	
49	79b	68	44	64	—	—	2561	
50	79b—80b	69	45	—	—	—	—	
51 ¹⁾	80b—81b	70	46	125	—	ad № 6	2610	
52	81b—82	71	47	65	—	—	—	
53	82—82b	72	48	76	—	—	2567	
54	82b—83	73	49	126	—	—	2562	
55	83—83b	74	50	73	—	—	2527	
56	83b	75	51	74	—	—	2531	= R. № 167.
57	83b—84	76	52	120	—	ad № 5	2609	
58	84	77	53	122	—	—	—	
59	—	78	54	123	—	—	—	
60	—	79	55	124	—	—	2624	
<i>Pars 3.</i>								
61	84—84b	80	56	138	—	ad № 5	2622	
62	84b—85	81	57	139	—	ad № 5	2623	
63	85	82	58	147	—	—	—	= V. № 42.
64	—	83	59	160	—	—	2455	

¹⁾ Var. lec. № 50.

№	V. Fol.	Pr.	Cel.	Cr.	Os.	Dol.	Emler.	
65	85b—86	84	60	169	—	ad № 9	2620	
66	86—86b	85	61	162	—	ad № 10)	—	
67	87—87b	86	62	164	—	9	2615	
68	87b—88b	87	63	165	—	—	2616	
69	88b	88	64	166	—	—	2617	
70	89	89	65	167	—	} 10	} 2618	
71	89—89b	90	66	168	—			
72	89b	91	67	172	—	—	2627	
73	89b—90	92	68	170	—	8	855	
74	90—90b	93	69	174	—	39	2471	
75	90b	94	70	135	—	—	2607	
76	90b—91	95	71	136	—	ad № 9	2614	
77	91	96	72	111	—	—	2604	
78	91—91b	97	73	112	—	—	2611	
79	91b	98	74	108	—	—	2625	
80	91b—92	99	75	109	—	—	2626	
81	92	100	76	107	—	—	2568	
82	92—92b	101	77	110	—	—	2565	
83	92b	102	78	—	—	26	1099	
84	92b—93	103	79	—	—	34	1102	
85	93	104	80	—	—	—	2564	
86	93b	105	81	—	—	50	—	
87	93b—94	106	82	—	—	ad № 26	2632	
88	94	107	83	—	—	14	2705	
88a	94—95	108	84	—	—	27	1101	
89	95—95b	109	85	—	—	25	1081	
90	95b	110	86	—	—	48	2467	
91	95b—96	111	87	—	—	40	—	
92	96—96b	112	88	—	—	41	2520	
93	96b	113	89	—	—	29	1091	
94	96b—97	114	90	—	—	42	2495	
95	97	115	91	—	—	43	2473	
96	97—97b	116	92	—	—	—	2572	
97	97b—98b	117	93	30	—	37	1106	
98	98b—99	118	94	—	—	11	(995) 1)	

1) Eml. № 995—solummodo argumentum V. № 98.

№	V. Fol.	Pr.	Cel.	Cr.	Os.	Dol.	Emler.	
99	99—101	119	95	—	—	13	898	
100	101—102	120	96	—	—	19	1057	
101	102	121	97	—	—	45	2630	
102	102—102b	122	98	—	—	20	1058	
103	102b—103b	123	99	—	—	23	1070	
104	103b	124	100	—	—	12	965	
105	—	125	101	—	—	22	1069	
106	103b—104	126	102	—	—	31	2298	
107	104	127	103	—	—	18	1056	
108 ¹⁾	104—104b	128	104	—	—	24	1080	
109	104b	129	105	—	—	28	1088	
110	105	130	106	—	—	38	1135	
111	—	131	107	—	—	—	2587	
112	105—106	132	108	—	—	33	—	
113	106	133	109	—	—	44	2472	
114	106—106b	134	110	—	—	36	1105	
115	106b	135	111	—	—	49	—	
116	—	136	112	—	—	32	2299	
<i>Pars 4.</i>								
117	106b—108	137	113	—	—	—	2557	
118	108—108b	138	114	—	—	—	—	
119	108b	138a	115	62	—	—	2586	
120	108b—109	139	116	57	—	—	2553	
121	109—109b	140	117	53	—	—	2443	
122	109b	141	118	54	—	—	2585	
123	109b—110	142	119	46	—	—	2550	
124	110—110b	143	120	—	—	46	2442	
125	110b—111	144	121	—	—	ad № 46	—	
126	111	145	122	86	—	—	2551	
127	111—111b	146	123	127	—	—	2559	
128	111b—112b	147	124	106	—	—	—	
129	112b—114	148	125	104	—	—	—	
<i>Pars 5.</i>								
130	114b	—	126	59	—	—	2573	
131	114b—116b	—	127	72	—	—	2554	

¹⁾ Cf. Redlich, Mittheil. aus d. Vatican. Arch. Bd. II. № 90.

№	V. Fol.	Pr.	Cel.	Cr.	Os.	Dol.	Emler.	
132	116b—117	—	128	75	—	—	—	
133	117—117b	—	129	77	—	—	—	
134	117b—118	—	130	78	—	—	—	
135	118—119	—	131	79	—	—	—	
136	119—119b	—	132	141	—	—	2574	
137	119b—120	—	133	—	—	—	2575	
138	120—121	—	134	—	—	—	2576	
139	121—121b	—	135	58	—	—	2577	
140	121b	149	136	—	—	—	—	
141	122	150	137	—	—	—	—	
142	122—123	151	138	—	—	—	—	
143	123—124	152	139	—	—	—	—	
144	124	153	140	—	—	—	—	
145	124—124b	154	141	—	—	—	—	
146	124b—127b	{ 155 156	142	—	—	—	—	
147	127b—130	157	143	—	—	—	—	
148	130—130b	158	144	—	—	—	—	
149	140—140b	159	145	—	19	7	840	
150	141	160	146	—	23	4	818	
151	—	161	147	—	21	21	1055	
152	141—141b	162	148	—	11	17	1047	
153	141b	163	149	—	12	47	2302	
154	141b—142	164	150	—	13	35	1103	
155	142—143	165	151	—	6	—	—	
156	143	166	152	—	7	—	—	
157	143b	—	153	—	9	16	1046	
158	143b—144	—	154	—	16	—	—	
159	144—146	—	155	—	17	—	—	
160	146—148	—	156	—	18	—	—	
161	148	—	157	—	—	—	—	
161a	148—148b	—	158	—	—	—	—	
162	148b	—	159	—	—	—	—	
163	148b—149	—	160	—	—	—	—	
164	149	}	161	—	—	—	—	
164a	—							

№	V. Fol.	Cr.	Emler.		№	V. Fol.	Cr.	Emler.	
165	167b—168b	—	—		202	188b—189b	—	—	
166	168b—169	—	—		203	189b—190b	15	—	
167	169—169b	—	—		203a	190b—191	16	—	
168	169b	—	—		204	191	—	—	
169	—	—	—		205	—	—	—	= arengae R.
170	—	—	—		206	—	—	—	№ 31.
171	169b—170	—	—		207	—	—	—	
172	170—171b	—	—		208	191—191b	—	—	
173	171b	—	—		208a	191b	—	—	
174	—	—	—		209	—	—	—	
175	—	—	—		210	191b—192	—	—	
176	171b—172	—	2571		211	192	—	—	
177	172—172b	—	2558		212	—	—	—	
178	172b	—			212a	—	—	—	
179	—	—			213	—	—	—	
180	173	—	2566		214	192—192b	—	—	
181	173—173b	1	—		215	192b—193	—	—	
182	173b	2	2563		216	193	—	—	
183	173b—174	3	—		217	193b	—	—	
184	174—174b	4	—		218	—	—	—	
185	174b—175	5	—		219	193b—194	—	—	
186	175	6	—		220	194	—	—	
187	175—182	7	—		221	—	—	—	
188	182—183	8	2588		222	—	—	—	
189	183—183b	9	—		223	—	—	—	
190	183b—184	10	2580		224	—	—	—	
191	184—184b	11	—		225	194b	—	—	
192	185—186	12	—		226	—	—	—	
193	186	—	—		227	—	—	—	
194	186—186b	—	—		228	—	—	—	
195	186b	13	—		229	194b—195	—	—	
196	—	14	—		230	195	—	—	
197	—	—	—		231	—	—	—	
198	186b—187b	—	2581		232	—	—	—	
199	187b—188	—	—		233	—	—	—	
200	188b	—	—		234	195b—196b	—	—	
201	—	—	—		235	196b	—	—	

№	V. Fol.	Cr.	Emler.		№	V. Fol.	Cr.	Emler.	
236	196b—197	—	—		243	199—199b	—	—	= Zd. № 49.
237	197	—	—		244	199b	—	—	= Zd. № 50.
238	197—197b	—	—		245	199b—200	—	2526	
239	197b—198b	—	—		246	200—201	—	2597	
240	198b	—	—		247	201b—202	—	2598	
241	198b—199	—	—		248	202b—203	—	2552	
242	199	—	—		249	203	—	—	

№ 2. Codex Cr.

№	Cr. Fol.	V.		№	Cr. Fol.	V.	
1	194	181		24	205b—206	35	
2	—	182		25 ²⁾	206—206b	—	
3	—	183		26 ³⁾	206b—207	—	
4	194—194b	184		27 ⁴⁾	207—207b	—	
5	194b	185		28 ⁵⁾	207b	—	
6	194b—195	186		29	—	—	
7	195—198b	187		30	207b—208b	97	
8	198b—199	188		31 ⁶⁾	208b	—	
9	199	189		32 ⁷⁾	—	—	
10	199—199b	190		33 ⁸⁾	208b—209	—	
11	199b	191		34 ⁹⁾	209	—	
12	199b—200b	192		35 ¹⁰⁾	—	—	
13	200b	195		36 ¹¹⁾	—	—	
14	—	196+pars 202 ¹⁾		37	—	—	
15	201—201b	203		38	209—209b	—	
16	201b	203a		39	209b	—	
17	201b—202b	36		40	209b—210	—	
18	202b	24		41	210	—	
19	202b—203b	20		42	—	—	
20	203b—204	21		43	210—210b	—	
21	204—204b	1		44	210b	—	
22	204b—205	3		45	—	—	
23	205—205b	8		46	—	123	
				47	—	—	

¹⁾ Ultima pars V. № 202. Incipit: *Quid est, quod tota dic—usque in finem:—adesse tyrannum.* ²⁾ Arch. Kom. hist. T. IV, № 6. ³⁾ Cf. P a l. I, № 24. ⁴⁾ A. K. H. № 10. ⁵⁾ ib. № 8. ⁶⁾ ib. № 11. ⁷⁾ ib. № 12. ⁸⁾ ib. № 13. ⁹⁾ ib. № 14. ¹⁰⁾ ib. № 15. ¹¹⁾ ib. № 16.

Cr.				Cr.			
№	Fol.	V.		№	Fol.	V.	
48 ¹⁾	210b—211	—	= R. № 188.	83	217b—218	—	= R. № 302. = Cap. № 236. = R. № 59.
49	211	—		84	218	—	
50	—	—		85	—	—	
51	—	—		86	—	126	
52	—	—		87	218—218b	—	
53	211—211b	121		88	218b	—	
54	211b	122		89	218b—219	10	
55	211b—212	—		90	219	11	
56	212	—		91	—	12	
57	—	120		92	—	—	
58	212—212b	139		93	—	—	
59	212b	130		94	219—219b	—	
60	212b—213	—		95	219b	—	
61	213	—		96	—	—	
62	213—213b	119		97	—	—	
63	213b	—		98	—	—	
64	—	49		99	219b—220	—	
65	213b—214	52		100	220	—	
66	214—214b	—		101	220—221	16	
67	214b	—		102	221	—	
68	—	—		103	221—221b	15	
69	—	—		104	221b—222	129	
70	—	—		105	222—222b	—	
71 ²⁾	214b—215	—	= R. № 167.	106	222b—223	128	
72	215—216	131		107	223	81	
73	216	55		108	—	79	
74	—	56		109	—	80	
75	—	132		110	223—223b	82	
76	216—216b	53		111	223b	77	
77	216b—217	133		112	—	78	
78	217	134		113	—	39	
79	217—217b	135		114	—	40	
80	217b	—		115	224	38	
81	—	—		116	—	14	
82	—	—		117	—	—	

¹⁾ Zeitschr. Schl. Gesch. Bd. XVI., p. 251. ²⁾ A. K. H. № 1.

Cr. № Fol.		V.		Cr. № Fol.		V.	
118	224—224b	—		153	—	—	
119	224b—225	—		154	—	—	
120	225	57		155	—	—	
121	225—225b	—		156	—	41	
122	225b	58		157	229—229b	—	
123	—	59		158	229b	—	
124	—	60		159	—	—	
125	225b—226	51		160	—	64	
126	226	54		161	—	—	= R. № 227.
127	226—226b	127		162	229b—230	66	
128	226b	13		163	230—230b	48	
129 ¹⁾	—	—		164	230b—231	67	
130	226b—227	37		165	231	68	
131	227	—		166	231—231b	69	
132	—	—		167	231b	70	
133	—	—		168	—	71	
134	227—227b	—		169	231b—232	65	
135	227b	75		170	232	73	
136	—	76		171 ⁴⁾	—	—	
137	—	—		172	232—232b	72	
138	227b—228	61		173	232b	—	
139	228	62		174	—	74	
140 ²⁾	—	—		175 ⁵⁾	232b—233	—	
141	228—228b	136		176	233	—	= R. № 225.
142	228b	—		177	—	—	= R. № 213.
143 ³⁾	—	—		178	—	—	= R. № 288.
144	—	—		179	—	—	= R. № 157.
145	—	—		180	233—233b	—	
146	—	—		181	233b	—	
147	—	42=63		182	—	—	
148	228b—229	—		183	—	—	= R. № 136.
149	229	—		184	—	—	
150	—	—		185	—	—	
151	—	—		186	234	—	
152	—	—		187	—	—	

¹⁾ A. K. H. № 3. ²⁾ M. J. Ö. G. VI, № 4. ³⁾ A. K. H. № 35.

⁴⁾ A. K. H. № 2. ⁵⁾ A. K. H. № 7.

Cr.			Cr.			Cr.		
№	Fol.		№	Fol.		№	Fol.	
188	—	Bod. XXXIII.	195 ⁵⁾	—	Bod. XXXa.	202 ⁸⁾	236	
189 ¹⁾	—		196 ⁶⁾	—	Bod. XXXb.	203	—	
190 ²⁾	234—234b		197	235—235b	Bod. XXXI.	204 ⁹⁾	236—236b	
191 ³⁾	234b		198	235b	Bod. XXXII.	205	236b	
192	234b—235		199	—		206	236b—237	
193	235		200 ⁷⁾	—		207	237	
194 ⁴⁾	—		201	235b—236				

№ 3. Codex Os. *)

Os.		V.	Os.		V.	Os.		V.
№	Pag.		№	Pag.		№	Pag.	
1	115	—	9 (1)	117	157	17	119—120	159
2	—	—	10	—	—	18a	120	160
3	—	—	11 (2)	—	152	18b	In folio, tegumento affixo.	
4	—	—	12 (3)	—	153	19 (5)		149
5	—	—	13 (4)	—	154	20		—
6	115—116	155	14	—	—	21 (6)		151
7	116	156	15	117—118	—	22		—
8	—	—	16	118—119	158	23		150

№ 4. Codex Mon. (Ep.)

Mon. №	R.	Cap.	Zd.	Mon. №	R.	Cap.	Zd.	Mon. №	R.	Cap.	Zd.
1	—	—	—	7	—	—	—	13	172	169	—
2 ¹⁰⁾	—	—	—	8	—	—	—	14	105	101	—
3 ¹¹⁾	—	—	—	9 ¹³⁾	—	—	—	15	—	—	—
4 ¹²⁾	—	—	—	10	173	170	99	16	—	—	—
5	—	—	—	11 ¹⁴⁾	—	—	—	17 ¹⁵⁾	—	—	—
6	—	—	—	12	17	14	24				

¹⁾ M. J. Ö. G. № 12. ²⁾ ib. № 3. ³⁾ ib. № 1. ⁴⁾ Var. lec. № 193. ⁵⁾ ib. № 5. ⁶⁾ ib. № 6. ⁷⁾ A. K. H. № 4. ⁸⁾ ib. № 5. ⁹⁾ M. J. O. G. № 7. ¹⁰⁾ Tadra, Mnichovský rukopis formuláře Vlacha Jindřicha. № 1. ¹¹⁾ ib. № 2. ¹²⁾ ib., p. 91, adn. ¹³⁾ Initium tantummodo; arenga = R. № 258. ¹⁴⁾ Cf. R. № 181. ¹⁵⁾ Tadra, № 3.

*) Cum codicis folia confusa ratione exhibeantur, ordinem restituimus et numeris, a nobis constitutis, codicis numeros, () inclusos, subscripsimus.

B. Formae privilegiorum.

№ 1. Codex R.

№	R. Pag.	Cap.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emler.	
1	1	a	—	—	—	—	—	19	2	—	—	—	
2	1—4	1	—	—	—	—	—	20	3	—	146	1418	
3	4	2	—	—	—	—	—	81	82	—	—	—	
4	—	3	—	—	—	—	—	82	83	—	—	—	
5	4—7	4	—	—	—	—	—	21	4	XX	55	—	
6	7—9	5	—	—	—	46	—	1	1	—	136	533	
7	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	9—10	6	—	—	—	—	—	2	5	—	134	2331	
9	—	7	—	—	—	—	3	39	39	—	154	2307	
10	10—11	19	—	—	—	—	—	—	—	—	133	2327	
11	11	8	—	—	—	—	4	30	28	XIXd	153	2305	
12	—	9	—	—	—	—	—	31	31	XIXa	—	2417	
13	—	10	—	—	—	—	—	37	37	—	155	2311	
14	11—12	11	—	—	—	—	—	40	40	—	114	2381	
15	12	12	—	—	53	—	—	23	21	XIXe	150	2419	
16	—	13	—	—	54	—	1	18	30	—	161	2343	
17	—	14	—	—	48	—	11	24	22	XIXb	147	2420	= Mon. (Ep.)
18	13	15	—	—	49	—	10	25	23	XIXc	151	2418	№ 12.
19	13—14	16	—	—	55	—	—	3	6	—	135	2335	
20	14—16	17	—	—	—	—	—	5	8	—	137	2332	
21	16—17	18	—	—	—	—	—	32	32	—	130	2312	
22	17—18	20	—	—	—	—	—	129	130	—	—	2350	
23	18—19	21	—	—	25	—	—	130	131	—	—	2351	
24	19	22	—	—	27	—	—	—	—	—	—	—	
25	19—22	23	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	
26	22—23	24	—	—	—	—	—	—	—	—	113	2380	
27	23—24	25	—	—	—	17	—	—	—	—	109	—	
28	24	26	—	—	—	—	—	—	—	—	156	2346	
29	24—2	27	—	—	—	—	8	62	62	—	13	—	
30	25—26	28	—	—	—	—	—	61	61	—	1	—	
31	26—27	29	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	Arenga = V.
32	27—28	30	—	—	—	—	12	254	255	—	162	2315	№ 205.

№	R. Pag.	Cap.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emler.	
33	28	31	—	—	—	—	—	—	—	—	144	2328	
34	28—29	32	—	—	—	—	13	—	—	—	163	2316	
35	29	33	—	—	—	—	—	—	—	—	138	2336	
36	—	34	—	—	—	—	—	10	13	—	65	2437	
37	29—30	35	—	—	—	—	—	16	19	—	139	2341	
38	30	36	—	—	—	—	—	—	—	XVa	140	—	
39	30—31	37	—	—	—	—	—	9	12	—	141	2337	
40	31	38	—	—	—	—	—	109	110	—	2	—	
41	—	—	—	—	—	—	—	51	51	—	—	—	
42	31—32	39	—	—	50	—	—	43	43	—	166	—	
43	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	2289	= parti priori
44	32—33	55	—	125	—	—	19	—	—	—	20	2263	R. № 71.
45	33	60	—	126	—	—	—	—	—	—	169	2261	
46	33—34	61	—	127 ¹⁾	—	—	18	—	—	—	174	2270	
47	34	43	—	—	—	—	23	152	153	XIVa	50	} 2282	
48	34—35	44	—	—	—	—	24	153	154	XIVb	51		
49	35—36	45	—	—	—	—	14	151	152	—	52	2284	
50	36	40	—	—	39	—	—	12	15	XVb	145	2338	
51	36—37	41	—	—	40	—	9	13	16	XIII	142	2339	
52	37	42	—	—	—	—	—	45	45	—	167	2300	
53	37—38	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
54	38	63	—	—	—	—	15	—	—	—	188	—	
55	38—39	64	—	—	—	—	—	134	135	—	—	—	
56	39	65	—	—	—	—	—	133	134	—	165	2438	
57	40	66	—	—	—	—	16	135	136	—	—	—	
58	40—41	67	—	—	—	—	—	132	133	—	84	2501	
59	41	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	= Cr. № 97.
60	41—42	69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
61	42—43	70	—	—	—	—	—	46	46	XII	152	2416	
62	43	47	—	—	—	—	—	165	166	—	—	—	
63	43—44	48	—	—	—	—	—	166	167	—	—	—	
64	44	49	—	—	—	—	—	167	168	—	—	—	
65	—	50	—	—	—	—	17	168	169	—	—	—	
66	44—45	51	—	—	—	—	—	169	170	—	34	—	
67	45—46	52	—	—	—	—	—	170	171	—	71	2260	

¹⁾ T a d r a. Nové nalezené rukopisy formulářů XIII a XIV. st. № 26.

№	R. Pag.	Cap.	R. B.	Col.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emler.	
68	46—47	46	—	—	—	—	—	171	172	—	—	—	Cf. R. № 43.
69	47—48	53	—	—	—	—	—	173	174	—	168	2262	
70	48	56	—	—	—	—	—	164	165	—	—	2628	
71	48—49	54	—	—	—	—	—	176	177	—	38	2289	
72	49—50	57	—	—	—	—	—	175	176	—	132	2439	
73	50	58	—	—	—	—	—	178	179	—	—	—	
74	50—52	59	—	—	—	—	—	172	173	—	72	—	
75	52	71	—	—	—	—	—	154	155	—	—	—	
76	52—53	72	—	—	—	—	—	155	156	—	178	2257	
77	53	73	—	—	—	—	—	156	157	—	179	—	
78	—	74	—	—	—	—	54	204	205	IXa	180	2387	
79	53—54	75	—	—	—	—	55 et 409b	159	160	IXb	—	—	
80	54	76	—	—	—	—	51	160	161	Xa	59	—	
81	—	77	—	—	—	—	52	161	162	Xb	—	—	
82	54—55	78	—	—	—	—	53	162	163	—	—	—	
83	55	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
84	55—56	79	—	—	—	—	—	—	—	XI+ XXIIIa	22	—	
85	56—57	81	—	—	—	—	—	—	—	XXIIIb	26	724	
86	57	82	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	
87	57—58	83	—	—	—	—	—	—	—	XXI	56	2288	
88	58—59	84	—	—	—	—	—	—	—	XXII	53	—	
89	59—60	85	—	—	—	—	—	233	234	—	54	—	
90	60	86	—	—	—	—	22	—	—	—	—	—	
91	—	87	—	—	—	—	21	—	—	—	25	723	
92	60—61	88	—	—	—	—	—	—	—	XVI	69	1312	
93	61—64	89	—	—	—	—	—	—	—	XVII+ XVIII	64	1393	
94	64—66	90	—	—	—	—	—	—	—	—	67	1311	
95	66	91	—	—	—	—	—	—	—	—	49	2287	
96	—	92	—	—	—	—	—	—	—	—	43	2279	
97	66—67	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
98	67—68	94	—	—	15	—	—	—	—	—	108	—	
99	68	95	—	—	1	—	—	212	213	—	62	2274	
100	69	96	—	—	2	—	—	213	214	—	73	2283	
101	69—70	97	—	—	3	—	—	217	218	—	42	2281	
102	70—71	98	—	—	4	—	—	218	219	—	30	—	

№	R. Pag.	Cap.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emér.	
103	71—72	99	—	—	10	—	26	—	—	—	40	2278	
104	72	100	—	—	5	—	27	—	—	—	63	—	
105	—	101	—	—	6	—	28	—	—	—	39	2277	= Mon.(Ep.) №
106	72—73	102	—	—	7	—	25	210	211	—	23	2268	14.
107	73—74	103	—	—	8	—	—	211	212	—	—	2276	
108	74	104	—	—	—	—	—	207	208	—	37	2286	
109	74—75	105	—	—	9	—	—	208	209	—	36	2285	
110	75—76	107	—	—	11	—	29	219	220	—	21	726	
111	76—77	108	—	—	12	—	—	220	221	—	99	—	
112	77—78	109	—	—	13	—	—	221	222	—	100	—	
113	78—80	110	—	—	14	—	—	222	223	—	101	—	= parti priori
114	80—81	112	—	—	19	—	—	223	224	—	93	2320	R. № 122.
115	81—83	113	—	—	20	—	—	—	—	—	77	1186	
116	83—84	114	—	—	21	—	—	—	—	—	76	1181	
117	84—86	115	—	—	22	—	—	—	—	—	184	—	
118	86—87	116	—	—	—	—	—	—	—	—	58	—	
119	87	117	—	—	—	—	—	—	—	—	18	2272	
120	87—88	118	—	—	—	—	—	226	227	—	41	2273	
121	88—90	119	—	—	—	—	—	—	—	—	79	1185	
122	90—92	110+ 111	—	—	—	—	—	—	—	—	101	—	
123	92—95	120	—	—	—	—	30	—	—	—	17	1050	
124	95—97	121	—	—	—	—	31	—	—	—	94	2321	
125	97	122	—	—	—	—	—	230	231	—	16	2271	
126	97—100	123	—	—	—	—	—	231	232	—	57	—	
127	100—101	124	—	—	—	—	—	—	—	—	78	1184	
128	101—103	125	—	—	—	—	—	—	—	—	185	—	
129	104—105	126	—	—	—	—	—	—	—	—	98	—	
130	105—109	127	—	—	—	—	—	—	—	—	96	—	
131	109—111	128	—	—	—	—	—	—	—	—	75	1182	
132	111—112	133	—	—	16	—	—	228	229	—	28	—	
133	112—115	129	—	—	17	—	—	232	233	—	14	—	
134	115—120	130	—	—	18	—	32	—	—	—	61	812	
135	120—121	131	—	—	—	—	—	—	—	—	80	—	
136	121—122	132	—	—	—	—	—	229	230	—	24	836	= Cr. № 183.
137	122—123	134	—	—	—	—	—	—	—	—	44	—	
138	124—127	135	—	—	—	—	—	—	—	—	47	—	

№	R. Pag.	Cap.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emler.	
139	127—128	136	—	—	—	—	—	—	—	—	29	—	
140	128—130	137	—	—	—	—	411b	—	—	—	48	2291	
141	130—131	138	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	
142	131—132	139	—	—	—	—	—	65	65	—	6	—	
143	132—133	140	—	—	—	—	—	66	66	—	9	—	
144	133	141	—	—	—	—	—	67	67	—	10	—	
145	133—134	142	—	—	—	—	—	163	164	—	11	—	
146	134	143	—	—	—	—	—	114	115	—	—	—	
147	135	144	—	—	—	—	—	68	68	—	—	—	
148	135—136	145	—	—	—	—	—	69	69	—	—	—	
149	136	146	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
150	—	147	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
151	136—137	148	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
152	137	149	—	—	—	—	—	70	70	—	—	—	
153	137—138	150	—	—	—	—	—	—	72	—	70	1351	
154	138—139	151	—	—	—	—	—	71	71	—	32	2256	
155	139	152	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
156	—	153	—	—	—	—	—	—	—	—	115	2383	
157	140	154	—	—	31	—	—	—	—	—	—	—	= Cr. № 179.
158	—	155	—	—	33	—	—	—	—	—	—	—	
159	140—141	156	—	—	34	—	—	—	—	—	—	—	
160	141	157	—	—	35	—	—	—	—	—	—	—	
161	—	158	—	—	36	—	—	—	—	—	—	—	
162	141—142	159	—	1	36	—	—	—	—	—	—	—	
163	142—143	160	—	2 ¹⁾	30	—	—	—	—	—	31	—	
164	143	161	—	3	32	—	—	—	—	—	—	—	
165	143—144	162	—	4	—	—	413b	—	—	—	27	722	
166	144—146	163	—	5	—	—	414b	—	—	—	97	—	
167	146	164	—	6	—	—	415b	—	—	—	—	2531	= V. № 56.
168	—	165	—	7 ²⁾	—	—	416b	—	—	—	—	—	
169	146—147	166	—	8	—	—	417bet 427b	113	114	—	4	—	
170	147—148	167	—	9 ³⁾	—	—	—	59	59	—	176	—	
171	148	168	—	10	—	—	427b	97	98	—	—	—	
172	148—149	169	—	11	—	—	428b	—	—	—	66	2345	= Mon. (Ep.) № 13.

1) T a d r a, Nové nalezené rukopisy formulářů XIII a XIV st. № 1.

2) ib. № 2. 3) ib. № 3.

№	R. Pag.	Cap.	R. B.	Cel.	n.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emler.	
173	149—150	170	—	12	—	—	429b	99	100	—	—	2440	= Mon. (Ep.) № 10.
174	150	171	—	13 ¹⁾	—	—	430b	—	—	—	95	—	
175	150—151	172	—	14	—	—	431b	90	91	—	p. 8	2631	
176	151	173	—	15	—	—	418b	—	—	—	—	—	
177	151—152	174	—	16 ²⁾	—	—	419b	—	—	—	68	1335	
178	152	175	—	17	—	—	420b	—	—	—	33	2363	
179	152—153	176	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	
180	153	177	—	19 = 103	—	—	46	—	—	—	—	2376	= R. № 267.
181	—	178	—	20 ³⁾	—	—	422b	—	—	—	—	—	Cf. Mon. (Ep.) № 11.
182	—	179	—	21	—	—	421b	73	74	—	—	2365	
183	153—154	180	—	22	—	—	423b et 439b	74	75	—	175	2364	
184	154—155	181	—	23	—	—	424b	72	73	—	35	2355	
185	155	182	—	24	—	—	—	75	76	—	—	2375	
186	155—156	183	—	25	—	—	425b	—	—	—	104	2498	
187	156—157	184	—	28	—	—	441b	—	—	—	143	2324	
188	157—158	185	—	26	—	—	—	64	64	—	—	—	= Cr. № 61.
189	158	186	—	27	—	—	435b	47	47	—	—	2366	
190	158—159	187	—	29	—	—	—	244	245	—	—	2359	
191	159	188	—	30	—	—	436b	—	—	—	—	—	
192	159—160	189	—	31 ⁴⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	
193	160—161	190	—	32	26	—	442b	—	—	—	—	2485	
194	161—162	191	12	33	—	39	443b	—	—	—	83	1203	
195	162—163	192	—	34 ⁵⁾	24	—	444b	—	—	—	—	—	
196	163—164	193	—	35	37	—	445b	44 et 106	44 et 107	—	—	2361	
197	164—165	194	—	36	—	—	446b	107	108	—	173	—	
198	165	195	—	37	—	—	45 et 447b	—	—	—	p. 7	2629	
199	165—167	196	—	38	—	—	—	—	—	—	74	1306	
200	167	197	—	39	—	—	448b	—	—	—	127	2423	
201	167—168	198	—	40	—	—	449b	—	—	—	81	—	
202	168—170	199	—	41	—	—	450b	—	—	—	172	1377	
203	170—171	200	—	42 ⁶⁾	—	—	—	—	—	—	82	1355	
204	171—172	201	—	43 ⁷⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	

¹⁾ ib. № 4. ²⁾ ib. № 5. ³⁾ ib. № 6. ⁴⁾ ib. № 7. ⁵⁾ ib. № 8. ⁶⁾ ib. № 9.
⁷⁾ ib. № 10.

№	R. Pag.	Cap.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emler.	
205	172	202	—	44	—	—	—	94	95	—	—	—	
206	172—175	203	—	45	—	—	—	—	—	—	—	2634	
207	175	204	—	46	—	—	69	93	94	—	170	2368	
208	—	205	—	47 ¹⁾	—	—	—	95	96	—	—	2362	
209	176	206	—	48	—	—	—	103	104	—	—	2459	
210	176—177	207	—	49	—	—	61	100	101	—	186	2555	
211	177	208	—	50 ²⁾	—	—	—	101	102	—	105	—	
212	177—178	209	—	51	—	—	—	110	111	—	8	—	
213	178	210	—	52	—	—	—	—	—	—	—	—	= Cr. № 177.
214	—	211	—	53	—	—	—	—	—	—	—	2378	
215	179	212	—	54	38	—	—	15	18	—	171	—	
216	—	213	—	55	—	—	—	85	86	—	—	2434	
217	179—180	214	—	56	—	—	—	—	—	—	—	—	
218	180	215	—	57	—	—	—	123	124	—	—	—	
219	180—181	216	—	58	—	—	—	—	—	—	149	2421	
220	181	217	—	59	—	—	—	—	—	—	159	2356	
221	181—182	218	—	60	—	—	—	91	92	—	—	2415	
222	182	219	—	61	—	—	—	—	—	—	—	2474	
223	182—183	220	—	62	—	—	—	—	—	—	160	—	= Cr. № 176.
224	183—184	221	—	63	—	—	—	—	—	—	—	—	
225	184	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	= initio R. № 226.
226	184—185	222	—	64	—	—	—	—	—	—	110	2412	
227	185—186	223	—	65 ³⁾	—	—	—	—	—	—	—	2475	= Cr. № 161.
228	186—187	224	—	66	—	—	—	63	63	—	} 15	1104	
229	187	225	—	67	—	—	71	—	—	—		2377	
230	187—188	226	5	68	—	32	—	—	—	—	85	2489 et 2476	= R. № 248.
231	188	227	—	69	—	—	—	118	119	—	—	—	
232	188—189	228	—	70	—	—	—	—	—	—	123	2398	
233	189	229	—	71	—	—	—	—	—	—	117	2393	
234	190	230	—	72	—	—	—	—	—	—	119	2394	
235	190—191	231	—	73	—	—	—	—	—	XXVII	118	2389	
236	191—192	232	—	74	—	—	—	—	—	XXVIII	131	2402	
237	192—193	233	—	75	—	—	—	—	—	XXIX	88	2490	
238	193—194	—	—	76	—	—	—	—	—	XXIV	89	2491	

¹⁾ ib. № 11. ²⁾ ib. № 12. ³⁾ ib. № 13.

№	R. Pag.	Cap.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emler.	
239	194	—	—	77	—	—	—	—	—	XXV	—	—	
240	—	—	—	78	—	—	—	—	—	—	—	—	
241	194—195	—	—	—	—	—	—	—	—	XXVI	90	2482	
242	195—196	—	—	79	—	—	40	—	—	—	124	2403	
243	196	—	—	80	—	25	—	237	238	—	—	2396	
244	196—197	—	—	81	—	26	—	239	240	—	120	2391	
245	197—198	—	—	82	—	27	—	236	237	—	121	2400	
246	198—199	—	2	83	—	29	—	240	241	—	—	2404	
247	199—200	—	3	84	—	30	—	—	—	—	125	2405	
248	200—201	226	5	85	—	32	—	—	—	—	85	2489 et 2476	= R. № 230.
249	201	—	6	86 ¹⁾	—	33	—	241	242	—	—	2517	
250	201—202	—	—	87	—	23	—	—	—	—	122	2399	
251	202	—	—	88	—	24	—	235	236	—	—	2395	
252	203	—	—	89	46	—	—	—	—	—	—	—	
253	203—204	—	—	90 ²⁾	47	—	—	—	—	—	—	—	
254	204	—	—	91 ³⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	
255	204—205	—	—	92	—	—	—	115	116	—	126	2406	
256	205—206	—	—	93	—	—	—	77	78	—	111	2413	
257	206	—	—	94	—	—	—	—	—	—	106	2500	
258	206—207	—	—	95	—	—	—	—	—	—	189	2556	= Mon. (Ep.) № 9.
259	207—208	—	—	96	—	—	57	—	—	—	112	2414	= R. № 295.
260	208	—	—	98	—	—	—	—	—	—	128	2424	
261	208—209	—	—	97 ⁴⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	
262	209—211	—	4	99	—	31	—	238	239	—	116	2392	
263	211	—	—	100	—	—	41	—	—	—	129	2401	
264	212—213	—	—	—	—	—	—	—	—	—	177	—	
265	213—214	—	—	101 ⁵⁾	—	—	48	—	—	—	—	—	
266	214—215	—	—	102	64	—	—	—	—	—	92	2481	
267	215	177	—	103	—	—	46	—	—	—	—	2376	= R. № 180.
268	—	—	—	104	—	—	47	—	—	—	—	—	
269	215—216	—	—	105	—	—	412b	—	—	—	—	—	
270	216	—	—	106 ⁶⁾	—	—	49	—	—	—	—	—	
271	—	—	—	107 ⁷⁾	—	—	50	—	—	—	164	—	

¹⁾ ib. № 14. ²⁾ ib. № 15. ³⁾ ib. № 16. ⁴⁾ ib. № 17. ⁵⁾ ib. № 18.

⁶⁾ ib. № 19. ⁷⁾ ib. № 20.

№	R. Pag.	Cap.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emser.	
272	217	—	—	108	—	—	—	—	—	—	91	2483	
273	217—218	—	—	109	—	—	—	—	—	—	60	287	
274	218—220	—	—	110 ¹⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	
275	220—221	—	—	116	—	—	—	—	—	—	158	2322	
276	222—223	—	—	111	—	—	—	—	—	—	86	2478	
277	223—224	—	—	112 ²⁾	23	—	—	—	—	—	—	—	
278	224—225	—	—	113	—	—	—	—	—	—	19	—	
279	225—226	—	—	114	—	—	—	—	—	—	157	2296	
280	226—227	—	—	115 ³⁾	29	—	—	—	—	—	—	—	
281	227—228	—	—	117	—	—	—	112	113	—	—	—	
282	228	—	—	119	—	—	451b	—	—	—	148	2422	
283	228—229	—	—	120 ⁴⁾	—	—	452b	—	—	—	—	—	
284	229—230	—	—	121	—	—	453b	—	—	—	12	—	
285	230	—	—	122	—	—	—	131	132	—	—	2480	
286	230—231	—	—	123	45	—	—	—	—	—	—	—	Cf. R. № 291.
287	231	—	—	118 ⁵⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	
288	232	—	—	—	—	—	75	—	—	—	—	—	= Cr. № 178.
289	—	—	—	124	—	—	77	—	—	—	—	—	
290	233—234	—	—	—	44	—	—	—	—	—	87	2479	
291	234	—	—	—	45	—	—	—	—	—	—	—	Cf. R. № 286.
292	234—235	—	—	—	—	—	66	53 ⁶⁾	53	—	102	2497	
293	235—236	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
294	236—237	—	—	—	—	—	67	—	—	—	103	—	
295	237—238	—	—	—	—	—	57	—	—	—	112	2414	= R. № 259.
296	238—239	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
297	239—240	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
298	240	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	—	
299	240—244	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
300	244	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
301	244—247	—	—	—	—	—	—	—	—	—	p. 9	2633	
302	247—248	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	= Cr. № 94.
303	248	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
304	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	187	—	
305	249—250	—	9	—	—	36	—	—	—	—	—	—	Cf. Colm. № 62.
306	250—251	—	10	—	—	37	—	—	—	—	—	—	

¹⁾ ib. № 21. ²⁾ ib. № 22. ³⁾ ib. № 23. ⁴⁾ ib. № 25. ⁵⁾ ib. № 24.

⁶⁾ Zd. Arenga tantummodo.

№	R. Pag.	Cap.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emler.	
307	251	—	11	—	—	38	—	—	—	—	—	—	
308	251—252	—	16	—	—	43	—	247	248	—	45	—	
309	252	—	17	—	—	44	—	246	247	—	—	2379	
310	252—255	—	18	—	—	45	—	251	252	—	182	2293	
311	255—256	—	—	—	—	—	—	250, 252	251, 253	—	183	—	
312	256	—	—	—	—	—	—	253	254	—		—	
313	257	—	—	—	—	—	—	248	249	—		—	
314	258	—	—	—	—	—	76	245	246	—	181	2294	
315	—	—	—	—	—	—	—	249	250	—			
316	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			

№. 2. Codex Cap.

№	Cap. Fol.	R.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emler.	
a	2—2b	1	—	—	—	—	—	19	2	—	—	—	
1	2b—4b	2	—	—	—	—	—	20	3	—	146	1418	
2	4b	3	—	—	—	—	—	81	82	—	—	—	
3	4b—5	4	—	—	—	—	—	82	83	—	—	—	
4	5—6b	5	—	—	—	—	—	2f	4	XX	55	—	
5	6b—8b	6	—	—	—	46	—	1	1	—	136	533	
6	8b—9	8	—	—	—	—	—	2	5	—	134	2331	
7	9—9b	9	—	—	—	—	3	39	39	—	154	2307	
8	9b	11	—	—	—	—	4	30	28	XIXd	153	2305	
9	—	12	—	—	—	—	—	31	31	XIXa	—	2417	
10	9b—10	13	—	—	—	—	—	37	37	—	155	2311	
11	10—10b	14	—	—	—	—	—	40	40	—	114	2381	
12	10b	15	—	—	53	—	—	23	21	XIXe	150	2419	
13	—	16	—	—	54	—	1	18	30	—	161	2343	
14	—	17	—	—	48	—	11	24	22	XIXb	147	2420	= Mon. (Ep.) № 12.
15	11	18	—	—	49	—	10	25	23	XIXc	151	2418	
16	11—11b	19	—	—	55	—	—	3	6	—	135	2335	
17	11b—13b	20	—	—	—	—	—	5	8	—	137	2332	
18	13b—14	21	—	—	—	—	—	32	32	—	130	2312	

№	Cap. Fol.	R.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emler.	
19	14	10	—	—	—	—	—	—	—	—	133	2327	
20	14—15	22	—	—	—	—	—	129	130	—	—	2350	
21	15	23	—	—	25	—	—	130	131	—	—	2351	
22	15b	24	—	—	27	—	—	—	—	—	—	—	
23	15b—17b	25	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	
24	17b—18	26	—	—	—	—	—	—	—	—	113	2380	
25	18—18b	27	—	—	—	17	—	—	—	—	109	—	
26	18b—19	28	—	—	—	—	—	—	—	—	156	2346	
27	19—19b	29	—	—	—	—	8	62	62	—	13	—	
28	19b—20b	30	—	—	—	—	—	61	61	—	1	—	
29	20b—21	31	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	
30	21—21b	32	—	—	—	—	12	254	255	—	162	2315	
31	21b—22	33	—	—	—	—	—	—	—	—	144	2328	
32	22	34	—	—	—	—	13	—	—	—	163	2316	
33	22b	35	—	—	—	—	—	—	—	—	138	2336	
34	—	36	—	—	—	—	—	10	13	—	65	2437	
35	22b—23	37	—	—	—	—	—	16	19	—	139	2341	
36	23—23b	38	—	—	—	—	—	—	—	XVa	140	—	
37	23b	39	—	—	—	—	—	9	12	—	141	2337	
38	23b—24	40	—	—	—	—	—	109	110	—	2	—	
39	24—24b	42	—	—	50	—	—	43	43	—	166	—	
40	24b	50	—	—	39	—	—	12	15	XVb	145	2338	
41	24b—25	51	—	—	40	—	9	13	16	XIII	142	2339	
42	25	52	—	—	—	—	—	45	45	—	167	2300	
43	25—25b	47	—	—	—	—	23	152	153	XIVa	50	} 2282	
44	25b	48	—	—	—	—	24	153	154	XIVb	51		
45	25b—26	49	—	—	—	—	14	151	152	—	52	2284	
46	26—26b	68	—	—	—	—	—	171	172	—	—	—	
47	26b—27	62	—	—	—	—	—	165	166	—	—	—	
48	27	63	—	—	—	—	—	166	167	—	—	—	
49	—	64	—	—	—	—	—	167	168	—	—	—	
50	27—27b	65	—	—	—	—	17	168	169	—	—	—	
51	27b—28	66	—	—	—	—	—	169	170	—	34	—	
52	28—28b	67	—	—	—	—	—	170	171	—	71	2260	
53	28b—29	69	—	—	—	—	—	173	174	—	168	2262	
54	29—29b	71	—	—	—	—	—	176	177	—	38	2289	
55	29b—30	44	—	125	—	—	19	—	—	—	20	2263	

Arenga = V.
№ 205.

Cap.		R.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emér.	
№	Fol.												
56	30	70	—	—	—	—	—	164	165	—	—	2628	
57	—	72	—	—	—	—	—	175	176	—	132	2439	
58	30—30b	73	—	—	—	—	—	178	179	—	—	—	
59	30b—31b	74	—	—	—	—	—	172	173	—	72	—	
60	31b	45	—	126	—	—	—	—	—	—	169	2261	
61	31b—32	46	—	127	—	—	18	—	—	—	174	2270	
62	32—32b	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
63	32b	54	—	—	—	—	15	—	—	—	188	—	
64	32b—33	55	—	—	—	—	—	134	135	—	—	—	
65	33—33b	56	—	—	—	—	—	133	134	—	165	2438	
66	33b—34	57	—	—	—	—	16	135	136	—	—	—	
67	34—34b	58	—	—	—	—	—	132	133	—	84	2501	
68	34b	59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	= Cr. № 97.
69	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
70	35	61	—	—	—	—	—	46	46	XII	152	2416	
71	35b	75	—	—	—	—	—	154	155	—	—	—	
72	35b	76	—	—	—	—	—	155	156	—	178	2257	
73	35b—36	77	—	—	—	—	—	156	157	—	179	—	
74	36	78	—	—	—	—	54	204	205	IXa	180	2387	
75	—	79	—	—	—	—	55et 409b	159	160	IXb	—	—	
76	36—36b	80	—	—	—	—	51	160	161	Xa	59	—	
77	36b	81	—	—	—	—	52	161	162	Xb	—	—	
78	36b—37	82	—	—	—	—	53	162	163	—	—	—	
79	37—37b	84	—	—	—	—	—	—	—	XI+ XXIIIa	22	—	
80	37b	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
81	37b—38	85	—	—	—	—	—	—	—	XXIIIb	26	724	
82	38	86	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	
83	38—38b	87	—	—	—	—	—	—	—	XXI	56	2288	
84	38b—39	88	—	—	—	—	—	—	—	XXII	53	—	
85	39—39b	89	—	—	—	—	—	233	234	—	54	—	
86	39b	90	—	—	—	—	22	—	—	—	—	—	
87	39b—40	91	—	—	—	—	21	—	—	—	25	723	
88	40—40b	92	—	—	—	—	—	—	—	XVI	69	1312	
89	40b—42	93	—	—	—	—	—	—	—	XVII+ XVIII	64	1393	
90	42—4 b	94	—	—	—	—	—	—	—	—	67	1311	

№	Cap. Fol.	R.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emler.	
91	42b—43	95	—	—	—	—	—	—	—	—	49	2287	
92	43	96	—	—	—	—	—	—	—	—	43	2279	
93	43—43b	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
94	43b—44	98	—	—	15	—	—	—	—	—	108	—	
95	44	99	—	—	1	—	—	212	213	—	62	2274	
96	44—44b	100	—	—	2	—	—	213	214	—	73	2283	
97	44b—45	101	—	—	3	—	—	217	218	—	42	2281	
98	45—45b	102	—	—	4	—	—	218	219	—	30	—	
99	45b	103	—	—	10	—	26	—	—	—	40	2278	
100	45b—46	104	—	—	5	—	27	—	—	—	63	—	
101	46	105	—	—	6	—	28	—	—	—	39	2277	= Mon. (Ep.) № 14.
102	46—46b	106	—	—	7	—	25	210	211	—	23	2268	
103	46b—47	107	—	—	8	—	—	211	212	—	—	2276	
104	47	108	—	—	—	—	—	207	208	—	37	2286	
105	—	109	—	—	9	—	—	208	209	—	36	2285	
106	47—48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
107	48—48b	110	—	—	11	—	29	219	220	—	21	726	
108	48b—49	111	—	—	12	—	—	220	221	—	99	—	
109	49—49b	112	—	—	13	—	—	221	222	—	100	—	
110	49b—50b	113 122	—	—	14	—	—	222	223	—	101	—	
111	50b—51		—	—	—	—	—	—	—	—		—	
112	51	114	—	—	19	—	—	223	224	—	93	2320	
113	51—52b	115	—	—	20	—	—	—	—	—	77	1186	
114	52b—53	116	—	—	21	—	—	—	—	—	76	—	
115	53—53b	117	—	—	22	—	—	—	—	—	184	—	
116	53b—54b	118	—	—	—	—	—	—	—	—	58	—	
117	54b	119	—	—	—	—	—	—	—	—	18	2272	
118	—	120	—	—	—	—	—	226	227	—	41	2273	
119	54b—56	121	—	—	—	—	—	—	—	—	79	1185	
120	56—57b	123	—	—	—	—	30	—	—	—	17	1050	
121	57b—58b	124	—	—	—	—	31	—	—	—	94	2321	
122	58b	125	—	—	—	—	—	230	231	—	16	2271	
123	58b—60b	126	—	—	—	—	—	231	232	—	57	—	
124	60b—61	127	—	—	—	—	—	—	—	—	78	—	
125	61—62b	128	—	—	—	—	—	—	—	—	185	—	
126	62b—63	129	—	—	—	—	—	—	—	—	98	—	
127	63—64b	130	—	—	—	—	—	—	—	—	96	—	

№	Cap. Fol.	R.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emler.	
128	64b—66	131	—	—	—	—	—	—	—	—	75	1182	
129	66—67b	133	—	—	17	—	—	232	233	—	14	—	
130	67b—70b	134	—	—	18	—	32	—	—	—	61	812	
131	70b—71	135	—	—	—	—	—	—	—	—	80	—	
132	71—71b	136	—	—	—	—	—	229	230	—	24	836	= Cr. № 183.
133	71b—72	132	—	—	16	—	—	228	229	—	28	—	
134	72—73	137	—	—	—	—	—	—	—	—	44	—	
135	73—75	138	—	—	—	—	—	—	—	—	47	—	
136	75	139	—	—	—	—	—	—	—	—	29	—	
137	75b—76	140	—	—	—	—	411b	—	—	—	48	2291	
138	76—77	141	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	
139	77—77b	142	—	—	—	—	—	65	65	—	6	—	
140	77b	143	—	—	—	—	—	66	66	—	9	—	
141	77b—78	144	—	—	—	—	—	67	67	—	10	—	
142	78—78b	145	—	—	—	—	—	163	164	—	11	—	
143	78b	146	—	—	—	—	—	114	115	—	—	—	
144	78—79	147	—	—	—	—	—	68	68	—	—	—	
145	79	148	—	—	—	—	—	69	69	—	—	—	
146	79—79b	149	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
147	79b	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
148	79b—80	151	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
149	80	152	—	—	—	—	—	70	70	—	—	—	
150	80—80b	153	—	—	—	—	—	—	72	—	70	1351	
151	80b	154	—	—	—	—	—	71	71	—	32	2256	
152	81	155	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
153	—	156	—	—	—	—	—	—	—	—	115	2383	
154	—	157	—	—	31	—	—	—	—	—	—	—	= Cr. № 179.
155	—	158	—	—	33	—	—	—	—	—	—	—	
156	81b	159	—	—	34	—	—	—	—	—	—	—	
157	81b—82	160	—	—	35	—	—	—	—	—	—	—	
158	82	161	—	—	36	—	—	—	—	—	—	—	
159	82—82b	162	—	1		—	—	—	—	—	—	—	
160	82b	163	—	2	30	—	—	—	—	—	31	—	
161	83	164	—	3	32	—	—	—	—	—	—	—	
162	83—83b	165	—	4	—	—	413b	—	—	—	27	722	
163	83b—84	166	—	5	—	—	414b	—	—	—	97	—	
164	84—84b	167	—	6	—	—	415b	—	—	—	—	2531	= V. № 56.

№	Cap.		R.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emler.	
	№	Fol.												
165	s4b	168	—	7	—	—	—	416b	—	—	—	—	—	
166	s4b—85	169	—	8	—	—	—	417b et 427b	113	114	—	4	—	
167	s5	170	—	9	—	—	—	—	59	59	—	176	—	
168	s5—s5b	171	—	10	—	—	—	427b	97	98	—	—	—	
169	s5b	172	—	11	—	—	—	428b	—	—	—	66	2345	= Mon. (Ep.) № 13.
170	s5b—86	173	—	12	—	—	—	429b	99	100	—	—	2440	= Mon. (Ep.) № 10.
171	s6—s6b	174	—	13	—	—	—	430b	—	—	—	95	—	
172	s6b	175	—	14	—	—	—	431b	90	91	—	p. 8	2631	
173	s6b—87	176	—	15	—	—	—	418b	—	—	—	—	—	
174	s7	177	—	16	—	—	—	419b	—	—	—	68	1335	
175	s7—s7b	178	—	17	—	—	—	420b	—	—	—	33	2363	
176	s7b	179	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
177	—	180	—	19= 103	—	—	—	46	—	—	—	—	2376	= R. № 267.
178	s7b—88	181	—	20	—	—	—	422b	—	—	—	—	—	Cf. Mon. (Ep.) № 11.
179	s8	182	—	21	—	—	—	421b	73	74	—	—	2365	
180	—	183	—	22	—	—	—	423b et 439b	74	75	—	175	2364	
181	s8—s8b	184	—	23	—	—	—	424b	72	73	—	35	2355	
182	s8b	185	—	24	—	—	—	—	75	76	—	—	2375	
183	s8b—89	186	—	25	—	—	—	425b	—	—	—	104	2498	
184	s9—s9b	187	—	28	—	—	—	441b	—	—	—	143	2324	
185	s9b—90	188	—	26	—	—	—	—	64	64	—	—	—	= Cr. № 61.
186	90	189	—	27	—	—	—	435b	47	47	—	—	2366	
187	90—90b	190	—	29	—	—	—	—	244	245	—	—	2359	
188	90b	191	—	30	—	—	—	436b	—	—	—	—	—	
189	90b—91	192	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
190	91	193	—	32	26	—	—	442b	—	—	—	—	2485	
191	91b	194	12	33	—	39	—	443b	—	—	—	83	1203	
192	91b—92	195	—	34	24	—	—	444b	—	—	—	—	—	
193	92—92b	196	—	35	37	—	—	445b	44 et 106	44 et 107	—	—	2361	
194	92b—93	197	—	36	—	—	—	446b	107	108	—	173	—	
195	93	198	—	37	—	—	—	45 et 447b	—	—	—	p. 7	2629	
196	93—93b	199	—	38	—	—	—	—	—	—	—	74	1306	
197	93b—94	200	—	39	—	—	—	448b	—	—	—	127	2423	

№	Cap.	R.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emler.	
	Fol.												
128	64b—66	131	—	—	—	—	—	—	—	—	75	1182	
129	66—67b	133	—	—	17	—	—	232	233	—	14	—	
130	67b—70b	134	—	—	18	—	32	—	—	—	61	812	
131	70b—71	135	—	—	—	—	—	—	—	—	80	—	
132	71—71b	136	—	—	—	—	—	229	230	—	24	836	= Cr. № 183.
133	71b—72	132	—	—	16	—	—	228	229	—	28	—	
134	72—73	137	—	—	—	—	—	—	—	—	44	—	
135	73—75	138	—	—	—	—	—	—	—	—	47	—	
136	75	139	—	—	—	—	—	—	—	—	29	—	
137	75b—76	140	—	—	—	—	411b	—	—	—	48	2291	
138	76—77	141	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	
139	77—77b	142	—	—	—	—	—	65	65	—	6	—	
140	77b	143	—	—	—	—	—	66	66	—	9	—	
141	77b—78	144	—	—	—	—	—	67	67	—	10	—	
142	78—78b	145	—	—	—	—	—	163	164	—	11	—	
143	78b	146	—	—	—	—	—	114	115	—	—	—	
144	78—79	147	—	—	—	—	—	68	68	—	—	—	
145	79	148	—	—	—	—	—	69	69	—	—	—	
146	79—79b	149	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
147	79b	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
148	79b—80	151	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
149	80	152	—	—	—	—	—	70	70	—	—	—	
150	80—80b	153	—	—	—	—	—	—	72	—	70	1351	
151	80b	154	—	—	—	—	—	71	71	—	32	2256	
152	81	155	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
153	—	156	—	—	—	—	—	—	—	—	115	2383	
154	—	157	—	—	31	—	—	—	—	—	—	—	= Cr. № 179.
155	—	158	—	—	33	—	—	—	—	—	—	—	
156	81b	159	—	—	34	—	—	—	—	—	—	—	
157	81b—82	160	—	—	35	—	—	—	—	—	—	—	
158	82	161	—	—	36	—	—	—	—	—	—	—	
159	82—82b	162	—	1		—	—	—	—	—	—	—	
160	82b	163	—	2		—	—	—	—	—	31	—	
161	83	164	—	3	32	—	—	—	—	—	—	—	
162	83—83b	165	—	4	—	—	413b	—	—	—	27	722	
163	83b—84	166	—	5	—	—	414b	—	—	—	97	—	
164	84—84b	167	—	6	—	—	415b	—	—	—	—	2531	= V. № 56.

№	Cap. Fol.	R.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emler.	
165	s4b	168	—	7	—	—	416b	—	—	—	—	—	
166	s4b—s5	169	—	8	—	—	417b et 427b	113	114	—	4	—	
167	s5	170	—	9	—	—	—	59	59	—	176	—	
168	s5—s5b	171	—	10	—	—	427b	97	98	—	—	—	
169	s5b	172	—	11	—	—	428b	—	—	—	66	2345	= Mon. (Ep.) № 13.
170	s5b—s6	173	—	12	—	—	429b	99	100	—	—	2440	= Mon. (Ep.) № 10.
171	s6—s6b	174	—	13	—	—	430b	—	—	—	95	—	
172	s6b	175	—	14	—	—	431b	90	91	—	p. 8	2631	
173	s6b—s7	176	—	15	—	—	418b	—	—	—	—	—	
174	s7	177	—	16	—	—	419b	—	—	—	68	1335	
175	s7—s7b	178	—	17	—	—	420b	—	—	—	33	2363	
176	s7b	179	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	
177	—	180	—	19= 103	—	—	46	—	—	—	—	2376	= R. № 267.
178	s7b—s8	181	—	20	—	—	422b	—	—	—	—	—	Cf. Mon. (Ep.) № 11.
179	s8	182	—	21	—	—	421b	73	74	—	—	2365	
180	—	183	—	22	—	—	423b et 439b	74	75	—	175	2364	
181	s8—s8b	184	—	23	—	—	424b	72	73	—	35	2355	
182	s8b	185	—	24	—	—	—	75	76	—	—	2375	
183	s8b—s9	186	—	25	—	—	425b	—	—	—	104	2498	
184	s9—s9b	187	—	28	—	—	441b	—	—	—	143	2324	
185	s9b—90	188	—	26	—	—	—	64	64	—	—	—	= Cr. № 61.
186	90	189	—	27	—	—	435b	47	47	—	—	2366	
187	90—90b	190	—	29	—	—	—	244	245	—	—	2359	
188	90b	191	—	30	—	—	436b	—	—	—	—	—	
189	90b—91	192	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	
190	91	193	—	32	26	—	442b	—	—	—	—	2485	
191	91b	194	12	33	—	39	443b	—	—	—	83	1203	
192	91b—92	195	—	34	24	—	444b	—	—	—	—	—	
193	92—92b	196	—	35	37	—	445b	44 et 106	44 et 107	—	—	2361	
194	92b—93	197	—	36	—	—	446b	107	108	—	173	—	
195	93	198	—	37	—	—	45 et 447b	—	—	—	p. 7	2629	
196	93—93b	199	—	38	—	—	—	—	—	—	74	1306	
197	93b—94	200	—	39	—	—	448b	—	—	—	127	2423	

№	Cap. Fol.	R.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emler.	
198	94	201	—	40	—	—	449b	—	—	—	81	—	
199	94—95	202	—	41	—	—	450b	—	—	—	172	1377	
200	95—95b	203	—	42	—	—	—	—	—	—	82	1355	
201	95b—96	204	—	43	—	—	—	—	—	—	—	—	
202	96	205	—	44	—	—	—	94	95	—	—	—	
203	96—97	206	—	45	—	—	—	—	—	—	—	2634	
204	97	207	—	46	—	—	69	93	94	—	170	2368	
205	97b	208	—	47	—	—	—	95	96	—	—	2362	
206	—	209	—	48	—	—	—	103	104	—	—	2459	
207	97b—98	210	—	49	—	—	61	100	101	—	186	2555	
208	98	211	—	50	—	—	—	101	102	—	105	—	
209	98—98b	212	—	51	—	—	—	110	111	—	8	—	
210	98b	213	—	52	—	—	—	—	—	—	—	—	= Cr. № 177.
211	—	214	—	53	—	—	—	—	—	—	—	2378	
212	99	215	—	54	38	—	—	15	18	—	171	—	
213	—	216	—	55	—	—	—	85	86	—	—	2434	
214	99—99b	217	—	56	—	—	—	—	—	—	—	—	
215	99b	218	—	57	—	—	—	123	124	—	—	—	
216	—	219	—	58	—	—	—	—	—	—	149	2421	
217	100	220	—	59	—	—	—	—	—	—	159	2356	
218	—	221	—	60	—	—	—	91	92	—	—	2415	
219	100—100b	222	—	61	—	—	—	—	—	—	—	2474	
220	100b—101	223	—	62	—	—	—	—	—	—	160	—	= Cr. № 176.
221	101	224	—	63	—	—	—	—	—	—	—	—	
222	101—101b	226	—	64	—	—	—	—	—	—	110	2412	
223	101b	227	—	65	—	—	—	—	—	—	—	2475	= Cr. № 161.
224	—	228	—	66	—	—	—	63	63	—	15	1104	
225	102	229	—	67	—	—	71	—	—	—		2377	
226	—	230	5	68	—	—	—	—	—	—	85	2489 et 2476	= R. № 248.
227	102b	231	—	69	—	—	—	118	119	—	—	—	
228	—	232	—	70	—	—	—	—	—	—	123	2398	
229	102b—103	233	—	71	—	—	—	—	—	—	117	2393	
230	103	234	—	72	—	—	—	—	—	—	119	2394	
231	103b	235	—	73	—	—	—	—	—	XXVII	118	2389	
232	103b—104	236	—	74	—	—	—	—	—	XXVIII	131	2402	
233	104	237	—	75	—	—	—	—	—	XXIX	88	2490	
234	104—105	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2486	

№	Cap. Fol.	R.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Zd.	Ch.	Bod.	Voigt.	Emler.	
235	105	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2477	
236	105—106b	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	= Cr. № 96.
237	106b—106	—	—	—	—	—	—	4	7	—	—	2334	
238	106—107	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2549	

№ 3. Codex R. B. *).

R. B. № Pag.		R.	Cap.	Zd.	R. B. № Pag.		R.	Cap.	Zd.
1 (4)	3	—	—	205	10 (3)	2	306	—	—
2 (5)	3—4	246	—	240	11 (16)	11	307	—	—
3 (6)	4	247	—	—	12 (17)	—	194	191	—
4 (7)	4—5	262	—	238	13 (18)	12	—	—	144
5 (8)	5—6	230 et 248	226	—	14 (19)	12—7	—	—	145
6 (9)	6	249	—	241	15 (12) ¹⁾	7	—	—	—
7 (10)	6	—	—	242	16 (13)	7—8	308	—	247
8 (1)	1	—	—	243	17 (14)	8	309	—	246
9 (2)	1—2	305	—	—	18 (15)	8—10	310	—	251

№ 4. Codex Mon.

Mon. № Fol.		R.	Cap.	Zd.	Mon. № Fol.		R.	Cap.	Zd.
<i>Pars 1.</i>									
1	107	99	95	212	8	—	107	103	211
2	—	100	96	213	9	—	109	105	208
3	—	101	97	217	10	106b	103	99	—
4	107b	102	98	218	11	—	110	107	219
5	—	104	100	—	12	109	111	108	220
6	—	105	101	—	13	—	112	109	221
7	108	106	102	210	14 ²⁾	106b	113	110	222

*) Cum codicis folia nunc confusa ratione exhibeantur, justum ordinem restituiimus et numeris, a nobis constitutis, codicis numeros, manu recenti positos, (. .) inclusos subscripsimus.

¹⁾ Cf. Emler 1014. ²⁾ Mon. № 14 explicit: *auxilio adhibebunt obliga* (= Voigt, p. 116, vers. 5 ab inf.).

Mon.					Mon.				
№	Fol.	R.	Cap.	Zd.	№	Fol.	R.	Cap.	Zd.
15 ¹⁾	110	98	94	—	44	—	290	—	—
16	—	132	133	228	45 ⁵⁾	118b	286 et 291	—	—
17	110b	133	129	232	46	—	252	—	—
18	111b	134	130	—	47	—	253	—	—
19	113	114	112	223	48	119	17	14	24
20	113b	115	113	—	49	—	18	15	25
21	114	116	114	—	50	—	42	39	43
22	114b	117	115	—	51	—	—	—	—
<i>Pars 2.</i>					52	119b	—	—	195
23 ²⁾	115	277	—	—	53	—	15	12	23
24 ³⁾	—	195	192	—	54	—	16	13	18
25	—	23	21	130	55	—	19	16	3
26	115b	193	190	—	56	120	—	—	36
27	—	24	22	—	57	—	—	—	41
28	—	—	—	—	58 ⁶⁾	—	—	—	—
29	116	280	—	—	59 ⁷⁾	120b	—	—	42
30	—	163	160	—	60 ⁸⁾	—	—	—	—
31	116b	157	154	—	61 ⁹⁾	—	—	—	—
32	—	164	161	—	62	121	—	—	—
33	—	158	155	—	63	121b	—	—	—
34	—	159	156	—	64	—	266	—	—
35	—	160	157	—	65	—	—	—	—
36	117	161+ 162	158+ 159	—	66	—	—	—	—
37	—	196	193	44 et 106	67 ¹⁰⁾	—	—	—	—
38 ⁴⁾	—	215	212	15	68 ¹¹⁾	122	—	—	—
39	117b	50	40	12	69 ¹²⁾	—	—	—	—
40	—	51	41	13	70 ¹³⁾	122b	—	—	—
41	—	—	—	185	71 ¹⁴⁾	—	—	—	—
42	118	—	—	186	72	123	—	—	—
43	—	—	—	187	73 ¹⁵⁾	—	—	—	—

¹⁾ Mon. № 15 incipit: *expedicionē quoquam recedere* (=V o i g t, p. 122, vers. 14 a sup.). ²⁾ Mon. № 23 incipit: *nunc, ut dicitur* (T a d r a. Nové nal. form. p. 15, vers. 6 a sup.). ³⁾ T a d r a, Mnichovský rukopis № 5. ⁴⁾ Ib. № 6. ⁵⁾ Ib. № 7. ⁶⁾ Ib. № 8. ⁷⁾ Ib. № 10. ⁸⁾ Ib. № 9. ⁹⁾ Ib. № 11. ¹⁰⁾ Ib. № 12. ¹¹⁾ Ib. № 13. ¹²⁾ Ib. № 14. ¹³⁾ Ib. № 15. ¹⁴⁾ Ib. № 16. ¹⁵⁾ Ib. № 17.

Mon.					Mon.				
№	Fol.	R.	Cap.	Zd.	№	Fol.	R.	Cap.	Zd.
74 ¹⁾	123b	—	—	—	95	—	—	—	—
75 ²⁾	—	—	—	—	96	128	—	—	Th. B. № 17, Emler 2534.
76 ³⁾	124	—	—	—	97	—	—	—	Th. B. № 18, Emler 2542.
77 ⁴⁾	—	—	—	—	98	—	—	—	Th. B. № 9, Emler 2539.
78 ⁵⁾	125	—	—	—	99	128b	—	—	Th. B. № 20, Emler 2540.
79	—	—	—	—	100	—	—	—	Th. B. № 8, Emler 2543.
80 ⁶⁾	—	—	—	—	101	—	—	—	Th. B. № 9, Emler 2548.
81 ⁷⁾	—	—	—	—	102 ¹⁵⁾	—	—	—	—
82 ⁸⁾	125b	—	—	—	103 ¹⁶⁾	129	—	—	—
83	—	—	—	—	104	—	—	—	Th. B. № 10, Emler 2720.
84	126	—	—	—	105	—	—	—	Th. B. № 11, Emler 2524.
85 ⁹⁾	—	—	—	—	106	129b	—	—	= Mon. № 105.
86 ¹⁰⁾	—	—	—	—	107	—	—	—	Th. B. № 13, Emler 2523.
87 ¹¹⁾	126b	—	—	—	108 ¹⁷⁾	—	—	—	—
88 ¹²⁾	—	—	—	—	109	—	—	—	Th. B. № 14, Emler 2723.
89 ¹³⁾	—	—	—	—	110	130	—	—	Th. B. № 15, Emler 2525.
90 ¹⁴⁾	127	—	—	—	111 ¹⁸⁾	130b	—	—	Th. B. № 21, Emler 2522.
91	—	—	—	—					
92	127b	—	—	—					
93	—	—	—	—					
94	—	—	—	—					

№ 5. Codex Oen.

Oen.					Oen.				
№	Fol.	R.	Cap.	Zd.	№	Fol.	R.	Cap.	Zd.
1	66	—	—	—	4	67	—	—	—
2	—	—	—	—	5	—	—	—	—
3	66b	—	—	—	6	—	—	—	—

¹⁾ Ib. № 18. ²⁾ Ib. № 19. ³⁾ Ib. № 20. (Cf. Wattenbach, Forsch. z. deutsche Gesch. Bd. XV p. 236). ⁴⁾ Ib. № 21. ⁵⁾ Ib. p. 108, adn. ⁶⁾ Ib. № 22. ⁷⁾ Ib. № 23. ⁸⁾ Ib. № 24. ⁹⁾ Ib. № 25. ¹⁰⁾ Ib. № 26. ¹¹⁾ Ib. № 27. ¹²⁾ Ib. № 28. ¹³⁾ Ib. № 29. ¹⁴⁾ Ib. № 30. ¹⁵⁾ Ib. № 31. ¹⁶⁾ Ib. № 32. ¹⁷⁾ Ib. № 33. ¹⁸⁾ Cf. Pal. II 206 c.

Oen.					Oen.				
№	Fol.	R.	Cap.	Zd.	№	Fol.	R.	Cap.	Zd.
7	67b	—	—	—	27	72	245	—	236
8	—	—	—	—	28	72b	—	—	205
9	68	—	—	—	29	—	246	—	240
10	—	—	—	—	30	73	247	—	—
11	—	—	—	—	31	—	262	—	238
12	68b	—	—	—	32	74	230 et 248	—	—
13	—	—	—	—	33	—	249	—	241
14	69	—	—	—	34	74b	—	—	242
15	—	—	—	—	35	—	—	—	243
16	69b	—	—	—	36	—	305	—	—
17	—	27	25	—	37	75	306	—	—
18 ¹⁾	70	—	—	—	38	75b	307	—	—
19	—	—	—	—	39	—	194	191	—
20	70b	—	—	—	40	—	—	—	144
21	—	—	—	—	41	76	—	—	145
22	71	—	—	—	42 ²⁾	—	—	—	—
23	—	250	—	—	43	76b	308	—	247
24	71b	251	—	235	44	77	309	—	246
25	—	243	—	237	45	—	310	—	251
26	71b	244	—	239	46 ³⁾	78—78b	6	5	1

№. 6. Codex Colm.

№	Colm. Fol.	R.	Cap.	Zd.	Brandl. (Pag.)	
	<i>Paris 1.</i>					
1	5b	16	13	18	—	
2	—	—	—	—	—	
3	5b—6	9	7	39	—	
4	6	11	8	30	—	
5	6—6b	—	—	—	951	
6	6b	—	—	—	952	
7	6b—7	—	—	—	953a	
8	7	29	27	62	953b	

¹⁾ Arenga=arengae R. № 174. ²⁾ Arenga=Zd. № 138. ³⁾ Explicit: *solut ipsi beneficiariis pro offensa et nichilominus* (Voigt, p. 141. v. 21 ab inf).

№	Colm. Fol.	R.	Cap.	Zd.	Brandl. (Pag.)	
9	—	51	41	13	953c	
10	—	18	15	25	954a	
11	—	17	14	24	954b	
12	7b	32	30	254	954c	
13	—	34	32	—	955a	
14	7b—8	49	45	151	955b	
15	8	54	63	—	956a	
16	8—8b	57	66	135	956b	
17	8b	65	50	168	957a	
18	—	46	61	—	957b	
19	8b—9	44	55	—	957c	
20	9	86	82	—	958a	
21	—	91	87	—	958b	
22	—	90	86	—	958c	
23	9—9b	47	43	152	959a	
24	9b	48	44	153	959b	
25	—	106	102	210	959c	
26	9b—10	103	99	—	960a	
27	10	104	100	—	960b	
28	—	105	101	—	960c	
29	10—10b	110	107	219	961a	
30	10b	123	120	—	961b	
31	10b—11	124	121	—	962	
32	11—12b	134	130	—	963	
33	12b	—	—	198	966	
34	—	—	—	199	967a	
35	12b—13	—	—	55 et 197	967b	
36	13	—	—	56	967c	
37	—	—	—	57	967d	
38	—	—	—	58	968a	
39	—	—	—	206	968b	
40	—	242	—	—	968c	
41 ¹⁾	13—13b	263	—	—	968d	
42	13b	—	—	—	968e	
43	—	—	—	—	969a	= Colm № 410b et № 426b.

¹⁾ Colm. mediam tantummodo partem R. № 263 habet.

№	Colm. Fol.	R.	Cap.	Zd.	Brandl. (Pag.)	
44	—	—	—	—	969b	
45	—	198	195	—	969c	= Colm. № 447b.
46	—	180 et 267	177	—	970a	
47	13b—14	268	—	—	969d	
48	—	265	—	—	970b	
49	—	270	—	—	970c	
50	—	271	—	—	970d	
51	—	80	76	160	971a	
52	14—14b	81	77	161	971b	
53	14b	82	78	162	971c	
54	—	78	74	204	972a	
55	—	79	75	159	972b	= Colm. № 409b.
56	14b—15	—	—	—	972c	
57	15	259 et 295	—	—	973a	
58	—	—	—	—	973b	
59	15—15b	—	—	—	973c	
60	15b	—	—	—	974a	
61	—	210	207	100	974b	
62	—	—	—	—	974c	Cf. R. № 305.
63	15b—16	—	—	—	975a	
64	16	—	—	—	975b	
65	—	—	—	—	975c	
66	—	292	—	53	975d	
67	16—16b	294	—	—	976a	
68	16b	—	—	184	976b	
69	—	207	204	93	977a	
70	—	—	—	—	977b	
71	16b—17	229	225	—	977c	
72	17	—	—	—	978a	
73	—	—	—	—	978b	
74	17—17b	286	—	—	979a	
75	17b	288	—	—	979b	
76	—	314	—	245	979c	
77 ¹⁾	—	289	—	—	979d	
78	17b—18	—	—	—	980a	

¹⁾ In Colm. initium solummodo.

Colm.		R.	Cap.	Zd.	Brandl. (Pag.)	
№	Fol.					
79	18	—	—	—	980b	
80	—	—	—	—	980c	
81—431	18—42	—	—	—	—	
432	42	—	—	—	981a	
433	—	—	—	—	981b	
434	42—42b	—	—	—	—	
435	42b	—	—	—	—	
436	—	—	—	—	981c	
437	—	—	—	—	981d	
438	—	—	—	—	982a	
439	—	—	—	—	982b	
440—459	42b—44	—	—	—	—	
460	44	—	—	—	982c	
461	44—44b	—	—	—	982d	
462	44b	—	—	—	982e	
463	—	—	—	—	982f	
464—471	44b—45	—	—	—	—	
472	45	—	—	—	983a	
473	—	—	—	—	983b	
474	45—45b	—	—	—	983c	
475	45b	—	—	—	983d	
476	—	—	—	—	984a	
477	—	—	—	—	984b	
478	—	—	—	—	984c	
479	—	—	—	—	984d	
480	45b—46	—	—	—	984e	
481	46	—	—	—	985a	
482	—	—	—	—	985b	
483	—	—	—	—	985c	
484	—	—	—	—	985d	
485	46—46b	—	—	—	985e	
486	46b	—	—	—	986a	
487	—	—	—	—	986b	
488	—	—	—	—	986c	
489	—	—	—	—	986d	
490	—	—	—	—	986e	
491	—	—	—	—	987a	

Colm. № Fol.		R.	Cap.	Zd.	Brandl. (Pag.)	
	<i>Pars 2.</i>					
1b	47b	—	—	—	987b	
2b	—	—	—	—	987c	
3b	—	—	—	—	987d	
4b	—	—	—	—	987e	
5b	—	—	—	—	988a	
6b	47b—48b	—	—	—	988b	
7b	48	—	—	—	988c	
8b	—	—	—	—	988d	
9b—402b	48—72	—	—	—	—	
403b	72	—	—	—	—	= V. № 130, Cr. № 59.
404b	—	—	—	—	—	= V. № 132, Cr. № 75.
405b	72—72b	—	—	—	—	= Cr. № 82.
406b	72b	—	—	—	—	= Cr. № 145.
407b	—	—	—	—	—	= Cr. № 144.
408b	—	—	—	—	988c	
409b	72b—73	79	75	159	989a	= Colm. № 55.
410b	73	—	—	—	989b	= Colm. № 43 et 426b.
411b	73—73b	140	137	—	989c	
412b	73b	269	—	—	990a	
413b	73b—74	165	162	—	990b	
414b	74—74b	166	163	—	991	
415b	74b	167	164	—	—	
416b	—	168	165	—	992a	
417b	—	169+175	166+172	—	992b	
418b	74b—75	176	173	—	992c	
419b	75	177	174	—	993a	
420b	—	178	175	—	993b	
421b	—	182	179	73	993c	
422b	—	181	178	—	994a	
423b	—	183	180	74	994b	= Colm. № 439b.
424b ¹⁾	75b	184	181	72	994c	
425b	—	186	183	—	994d	
426b	—	—	—	—	995a	= Colm. № 43 et 410b.
427b	75b—76	?+169+ 171	?+166+ 168	—	—	

¹⁾ Colm. № 424 = arengae R. № 184.

Colm. №	Fol.	R.	Cap.	Zd.	Brandl. (Pag.)	
428b	76—76b	172	169	—	995b	
429b	76b	173	170	—	996a	
430b	76b—77	174	171	99	996b	
431b ¹⁾	77	175+?	172+?	90	996c	
432b	77—77b	—	—	—	997	
433b	77b	—	—	—	998a	
434b	—	—	—	—	998b	
435b	—	189	186	47	998c	
436b	77b—78	191	188	—	999a	
437b	78—78b	—	—	—	—	= V. № 129, Cr. № 104.
438b	78b—79	—	—	—	—	= V. № 14, Cr. № 116.
439b	79	183	180	74	—	= Colm. № 423b.
440b	79—79b	—	—	—	999b	
441b	79b—80	187	184	—	—	
442b	80	193	190	—	—	
443b ²⁾	80—80b	194	191	—	1000a	
444b	80b	195	192	—	1000b	
445b	80b—81	196	193	44 et 106	1001	
446b	81	197	194	107	1002a	
447b	81—81b	198	195	—	1002b	= Colm. № 45.
448b	81b	200	197	—	1003a	
449b	—	201	198	—	1003b	
450b	81b—82b	202	199	—	1003c	
451b	82b	282	—	—	1005a	
452b	82b—83	283	—	—	1905b	
453b ³⁾	83	284	—	—	—	
454b ³⁾	—	—	—	—	—	

№ 7. Codex Zd.

Zd.	Ch.	R.	Cap.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Bod.	Voigt.	Emler.	
1	1	6	5	—	—	—	46	—	—	136	533	
2	5	8	6	—	—	—	—	—	—	134	2331	
3	6	19	16	—	—	55	—	—	—	135	2335	

¹⁾ Colm. № 431b=priori parti R. № 175; posterior pars Colm № 431b=fini cuiusdam alius formae. ²⁾ Colm. № 443b=tantummodo initio R. № 194. ³⁾ In Colm. № 453b et 454b singulae solum voces integrae permanserunt.

Zd.	Ch.	R.	Cap.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm	Bod.	Voigt.	Emér.	
4	7	—	237	—	—	—	—	—	—	—	2334	
5	8	20	17	—	—	—	—	—	—	137	2332	
6	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2330	
7	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2325	
8	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2326	
9	12	39	37	—	—	—	—	—	—	141	2337	
10	13	36	34	—	—	—	—	—	—	65	2437	
11	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	15	50	40	—	—	39	—	—	XVb	145	2338	
13	16	51	41	—	—	40	—	9	XIII	142	2339	
14 ¹⁾	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2342	
15	18	215	212	—	54	38	—	—	—	171	—	
16	19	37	35	—	—	—	—	—	—	139	2341	
17	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2340	
18	30	16	13	—	—	54	—	1	—	161	2343	
19	2	1	a	—	—	—	—	—	—	—	—	
20	3	2	1	—	—	—	—	—	—	146	1418	
21	4	5	4	—	—	—	—	—	XX	55	—	
22	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2426	
23	21	15	12	—	—	53	—	—	XIXe	150	2419	
24	22	17	14	—	—	48	—	11	XIXb	147	2420	= Mon. (Ep.) № 12.
25	23	18	15	—	—	49	—	10	XIXc	151	2418	
26	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2427	
27	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2428	
28	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2429	
29	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2430	
30	28	11	8	—	—	—	—	4	XIXd	153	2305	
31	31	12	9	—	—	—	—	—	XIXa	—	2417	
32	32	21	18	—	—	—	—	—	—	130	2312	
33	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2308	
34	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2349	
35	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2309	
36	36	—	—	—	—	56	—	—	—	—	2310	
37	37	13	10	—	—	—	—	—	—	155	2311	
38	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2382	

¹⁾ Cf. Zd. № 15.

Zd.	Ch.	R.	Cap.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Bod.	Voigt.	Emler.	
39	39	9	7	—	—	—	—	3	—	154	2307	
40	40	14	11	—	—	—	—	—	—	114	2381	
41 ¹⁾	41	—	—	—	—	57	—	—	—	—	1107	
42	42	—	—	—	—	59	—	—	—	—	2348	
43	43	42	39	—	—	50	—	—	—	166	—	
44 ²⁾	44	196	193	—	35	37	—	445b	—	—	2361	
45	45	52	42	—	—	—	—	—	—	167	2300	
46	46	61	70	—	—	—	—	—	XII	152	2416	
47	47	189	186	—	27	—	—	435b	—	—	2366	
48	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
49	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	= V. № 243.
50	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	= V. № 244.
51	51	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
52	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
53	53	292	—	—	—	—	—	—	—	102	—	
54	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2329	
55 ³⁾	55	—	—	—	—	—	—	35	—	—	2432	
56	56	—	—	—	—	—	—	36	—	—	2306	
57	57	—	—	—	—	—	—	37	—	—	2431	
58	58	—	—	—	—	—	—	38	—	—	2319	
59	59	170	167	—	9	—	—	—	—	176	—	
60	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2314	
61	61	30	28	—	—	—	—	—	—	1	—	
62	62	29	27	—	—	—	—	8	—	13	—	
63 ³⁾	63	228	224	—	66	—	—	—	—	15	1104	
64	64	188	185	—	26	—	—	—	—	—	—	
65	65	142	139	—	—	—	—	—	—	6	—	
66	66	143	140	—	—	—	—	—	—	9	—	
67	67	144	141	—	—	—	—	—	—	10	—	
68	68	147	144	—	—	—	—	—	—	—	—	
69	69	148	145	—	—	—	—	—	—	—	—	
70	70	152	149	—	—	—	—	—	—	—	—	
71	71	154	151	—	—	—	—	—	—	32	2256	
72	73	184	181	—	23	—	—	424b	—	35	2355	
73	74	182	179	—	21	—	—	421b	—	—	2365	

¹⁾ Cf. Boczek V, 262. ²⁾ Cf. Zd. № 106. ³⁾ Cf. Zd. № 197.

Zd.	Ch.	R.	Cap.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Bod.	Voigt.	Ember.	
74	75	183	180	—	22	—	—	423 et 439b	—	175	2364	
75	76	185	182	—	24	—	—	—	—	—	2375	
76	77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2347	
77	78	256	—	—	93	—	—	—	—	111	2413	
78	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2371	
79	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2358	
80	81	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
81	82	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	
82	83	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	
83	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
84	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2444	
85	86	216	213	—	55	—	—	—	—	—	2434	
86	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2435	
87	88	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
88	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2436	
89	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2354	
90	91	175	172	—	14	—	—	431b	—	p. 8	2631	
91	92	221	218	—	60	—	—	—	—	—	2415	
92	93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2370	
93	94	207	204	—	46	—	—	69	—	170	2368	
94	95	205	202	—	44	—	—	—	—	—	—	
95	96	208	205	—	47	—	—	—	—	—	2362	
96	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2374	
97	98	171	168	—	10	—	—	427b	—	—	—	
98 ¹⁾	99	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2372	
99	100	173	170	—	12	—	—	429b	—	—	2440	= Mon. (Ep.) № 10.
100	101	210	207	—	49	—	—	61	—	186	2555	
101	102	211	208	—	50	—	—	—	—	105	—	
102	103	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2369	
103	104	209	206	—	48	—	—	—	—	—	2459	
104 ¹⁾	105	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2373	
105	106	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2360	
106 ²⁾	107	196	193	—	35	37	—	445b	—	—	2361	
107	108	197	194	—	36	—	—	446b	—	173	—	
108	109	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2408	

¹⁾ Arenga=R. № 172. ²⁾ Cf. Zd № 44.

Zd.	Ch.	R.	Cap.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Bod.	Voigt.	Emier.	
109	110	40	38	—	—	—	—	—	—	2	—	
110	111	212	209	—	51	—	—	—	—	8	—	
111	112	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
112	113	281	—	—	117	—	—	—	—	—	—	
113	114	169	166	—	8	—	—	417bet 427b	—	4	—	
114	115	146	143	—	—	—	—	—	—	—	—	
115	116	255	—	—	92	—	—	—	—	126	2406	
116	117	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2409	
117	118	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2397	
118	119	231	227	—	69	—	—	—	—	—	—	
119	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
120	121	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
121	122	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
122	123	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2493	
123	124	218	215	—	57	—	—	—	—	—	—	
124	125	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2388	
125	126	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2544	
126	127	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
127	128	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2353	
128	129	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
129	130	22	20	—	—	—	—	—	—	—	2350	
130	131	23	21	—	—	25	—	—	—	—	2351	
131	132	285	—	—	122	—	—	—	—	—	2480	
132	133	58	67	—	—	—	—	—	—	84	2501	
133	134	56	65	—	—	—	—	—	—	165	2438	
134	135	55	64	—	—	—	—	—	—	—	—	
135	136	57	66	—	—	—	—	16	—	—	—	
136 ¹⁾	137	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2492	
137	138	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2516	
138	139	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
139	140	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2357	
140	141	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2496	
141	142	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2456	
142	143	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2457	
143	144	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2494	
144	145	—	—	13	—	—	40	—	—	—	2484	

¹⁾ Arenga=Zd. № 144.

Zd.	Ch.	R.	Cap.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Bod.	Voigt.	Emler.
145	146	—	—	14	—	—	41	—	—	—	2488
146	147	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2499
147	148	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2390
148	149	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2386
149	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2384
150	151	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2385
151	152	49	45	—	—	—	—	14	—	52	2284
152	153	47	43	—	—	—	—	23	XIVa	50	}2282
153	154	48	44	—	—	—	—	24	XIVb	51	
154	155	75	71	—	—	—	—	—	—	—	—
155	156	76	72	—	—	—	—	—	—	178	2257
156	157	77	73	—	—	—	—	—	—	179	—
157	158	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2259
158	159	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2258
159	160	79	75	—	—	—	—	55 et 409b	IXb	—	—
160	161	80	76	—	—	—	—	51	Xa	59	—
161	162	81	77	—	—	—	—	52	Xb	—	—
162	163	82	78	—	—	—	—	53	—	—	—
163	164	145	142	—	—	—	—	—	—	11	—
164	165	70	56	—	—	—	—	—	—	—	2628
165	166	62	47	—	—	—	—	—	—	—	—
166	167	63	48	—	—	—	—	—	—	—	—
167	168	64	49	—	—	—	—	—	—	—	—
168	169	65	50	—	—	—	—	17	—	—	—
169	170	66	51	—	—	—	—	—	—	34	—
170	171	67	52	—	—	—	—	—	—	71	2260
171	172	68	46	—	—	—	—	—	—	—	—
172	173	74	59	—	—	—	—	—	—	72	—
173	174	69	53	—	—	—	—	—	—	168	2262
174	175	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2441
175	176	72	57	—	—	—	—	—	—	132	2439
176	177	71	54	—	—	—	—	—	—	38	2289
177	178	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2290
178	179	73	58	—	—	—	—	—	—	—	—
179	180	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2463
180	181	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2536
181	182	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2545

Zd.	Ch.	R.	Cap.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Bod.	Voigt.	Emler.						
182 ¹⁾	183	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
183	184	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2464						
184	185	—	—	—	—	—	—	68	—	—	2465						
185	186	—	—	—	—	41	—	—	—	—	2318						
186	187	—	—	—	—	42	—	—	—	—	2317						
187	188	—	—	—	—	43	—	—	—	—	2466						
188	189	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2462						
189	190	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2461						
190	191	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2460						
191	192	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2454						
192	193	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2453						
193	194	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2451						
194	195	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2528						
195	196	—	—	—	—	52	—	—	—	—	2425						
196	197	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2301						
197	198	—	—	—	—	—	—	35	—	—	2433						
198	199	—	—	—	—	—	—	33	—	—	2265						
199	200	—	—	—	—	—	—	34	—	—	2266						
200	201	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2267						
201	202	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2303						
202	203	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2304						
203	204	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2367						
204	205	78	74	—	—	—	—	54	IXa	180	2387						
205	206	—	—	1	—	—	28	—	—	—	2411						
206	207	—	—	—	—	—	—	39	—	—	2410						
207	208	108	104	—	—	—	—	—	—	37	2286						
208	209	109	105	—	—	9	—	—	—	36	2285						
209	210	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2280						
210	211	106	102	—	—	7	—	25	—	23	2268						
211	212	107	103	—	—	8	—	—	—	—	2276						
212	213	99	95	—	—	1	—	—	—	62	2274						
213	214	100	96	—	—	2	—	—	—	73	2283						
214	215	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2275						
215	216	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2292						
216	217	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2295						
217	218	101	97	—	—	3	—	—	—	42	2281						

1) Cf. Th. B. № 2, Emler. 2535.

Zd.	Ch.	R.	Cap.	R. B.	Cel.	Mon.	Oen.	Colm.	Bod.	Voigt.	Emler.	
218	219	102	98	—	—	4	—	—	—	30	—	
219 ¹⁾	220	110	107	—	—	11	—	29	—	21	726	
220	221	111	108	—	—	12	—	—	—	99	—	
221	222	112	109	—	—	13	—	—	—	100	—	
222	223	113	110	—	—	14	—	—	—	101	—	
223	224	114	112	—	—	19	—	—	—	93	2320	
224	225	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2269	
225	226	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2264	
226	227	120	118	—	—	—	—	—	—	41	2273	
227	228	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2323	
228	229	132	133	—	—	16	—	—	—	28	—	
229	230	136	132	—	—	—	—	—	—	24	836	
230	231	125	122	—	—	—	—	—	—	16	2271	
231	232	126	123	—	—	—	—	—	—	57	—	
232	233	133	129	—	—	17	—	—	—	14	—	
233	234	89	85	—	—	—	—	—	—	54	—	
234	235	250	—	—	—	—	—	—	—	—	2399	
235	236	251	—	—	88	—	24	—	—	—	2395	
236	237	245	—	—	82	—	27	—	—	121	2400	
237	238	243	—	—	80	—	25	—	—	—	2396	
238	239	262	—	4	99	—	31	—	—	116	2392	
239	240	244	—	—	81	—	26	—	—	120	2391	
240	241	246	—	2	83	—	29	—	—	—	2404	
241	242	249	—	6	86	—	33	—	—	—	2517	
242	243	—	—	7	—	—	34	—	—	—	2407	
243	244	—	—	8	—	—	35	—	—	—	—	
244	245	190	187	—	29	—	—	—	—	—	2359	
245	246	314	—	—	—	—	—	76	—	181	2294	
246	247	309	—	17	—	—	44	—	—	—	2379	
247	248	308	—	16	—	—	43	—	—	45	—	
248	249	313	—	—	—	—	—	—	—	183	—	
249	250	315	—	—	—	—	—	—	—	181	2294	
250	251	311	—	—	—	—	—	—	—	183	—	
251	252	310	—	18	—	—	45	—	—	182	2293	
252	253	311	—	—	—	—	—	—	—	183	—	
253	254	312	—	—	—	—	—	—	—	183	—	
254	255	32	30	—	—	—	—	12	—	162	2315	

¹⁾ Cf. Palacky I, p. 301. № 90.

№ 8. Codex Ch.

Ch.	Zd.	Ch.	Zd.	Ch.	Zd.	Ch.	Zd.	Ch.	Zd.
1	1	34	34	67	67	100	99	133	132
2	19	35	35	68	68	101	100	134	133
3	20	36	36	69	69	102	101	135	134
4	21	37	37	70	70	103	102	136	135
5	2	38	38	71	71	104	103	137	136
6	3	39	39	72 ¹⁾	—	105	104	138	137
7	4	40	40	73	72	106	105	139	138
8	5	41	41	74	73	107	106	140	139
9	6	42	42	75	74	108	107	141	140
10	7	43	43	76	75	109	108	142	141
11	8	44	44	77	76	110	109	143	142
12	9	45	45	78	77	111	110	144	143
13	10	46	46	79	78	112	111	145	144
14	11	47	47	80	79	113	112	146	145
15	12	48	48	81	80	114	113	147	146
16	13	49	49	82	81	115	114	148	147
17	14	50	50	83	82	116	115	149	148
18	15	51	51	84	83	117	116	150	149
19	16	52	52	85	84	118	117	151	150
20	22	53	53	86	85	119	118	152	151
21	23	54	54	87	86	120	119	153	152
22	24	55	55	88	87	121	120	154	153
23	25	56	56	89	88	122	121	155	154
24	26	57	57	90	89	123	122	156	155
25	27	58	58	91	90	124	123	157	156
26	28	59	59	92	91	125	124	158	157
27	29	60	60	93	92	126	125	159	158
28	30	61	61	94	93	127	126	160	159
29	17	62	62	95	94	128	127	161	160
30	18	63	63	96	95	129	128	162	161
31	31	64	64	97	96	130	129	163	162
32	32	65	65	98	97	131	130	164	163
33	33	66	66	99	98	132	131	165	164

¹⁾ № 72=R. № 153, Cap. № 150—Voigt № 70.

Ch.	Zd.	Ch.	Zd.	Ch.	Zd.	Ch.	Zd.	Ch.	Zd.
166	165	184	183	202	201	220	219	238	237
167	166	185	184	203	202	221	220	239	238
168	167	186	185	204	203	222	221	240	239
169	168	187	186	205	204	223	222	241	240
170	169	188	187	206	205	224	223	242	241
171	170	189	188	207	206	225	224	243	242
172	171	190	189	208	207	226	225	244	243
173	172	191	190	209	208	227	226	245	244
174	173	192	191	210	209	228	227	246	245
175	174	193	192	211	210	229	228	247	246
176	175	194	193	212	211	230	229	248	247
177	176	195	194	213	212	231	230	249	248
178	177	196	195	214	213	232	231	250	249
179	178	197	196	215	214	233	232	251	250
180	179	198	197	216	215	234	233	252	251
181	180	199	198	217	216	235	234	253	252
182	181	200	199	218	217	236	235	254	253
183	182	201	200	219	218	237	236	255	254

№ 9. Fragmenta Moguntina—Bod.

Bod. №	R.	Cap.	Zd.		Bod. №	R.	Cap.	Zd.		
I—VIII	—	—	—		XVb	50	40	12		
IXa	78	74	204		XVI	92	88	—		
IXb	79	75	159		XVII ²⁾	93	89	—		
Xa	80	76	160		XVIII ²⁾	93	89	—		
Xb	81	77	161		XIXa	12	9	31		
XI ¹⁾	84	79	—		XIXb	17	14	24		
XII	61	70	46		XIXc	18	15	25		
XIII	51	41	13		XIXd	11	8	30		
XIVa	47	43	152		XIXe	15	12	23		
XIVb	48	44	153		XX	5	4	21		
XVa	38	36	—		XXI	87	83	—		

¹⁾ XI=prior parti R. № 84. ²⁾ XVII+XVIII=R. № 93.

Bod. №	R.	Cap.	Zd.		Bod. №	R.	Cap.	Zd.	
XXII	88	84	—		XXVIII	236	232	—	
XXIIIa ¹⁾	84	79	—		XXIX	237	233	—	
XXIIIb	85	81	—		XXXa	—	—	—	= Cr. № 195.
XXIV	238	—	—		XXXb	—	—	—	= Cr. № 196.
XXV	239	—	—		XXXI	—	—	—	= Cr. № 197.
XXVI	241	—	—		XXXII	—	—	—	= Cr. № 198.
XXVII	235	231	—		XXXIII	—	—	—	= Cr. № 191.

¹⁾ XXIIIa=posteriori parti R. № 84.

II. E SINGULIS CODICIBUS EXCERPTA.

A. Formae epistolarum.

1) Codex V.

a. Tituli formarum, qui in codicibus V., Cel., Cr. et Os. reperiuntur, inter se comparati.

V.	Cel. ₁ *)	Cel. ₂	Cr.
№ 1. Inducuntur scolares, ut insudent gramatice, <i>ut pos- sint ad studium phi- losophie</i> pervenire.	= V.	= V.	№ 21. Inducuntur scolares, ut insudent gramatice, <i>quod pos- sent ad philosophiam</i> pervenire.
№ 2. Effertur lau- dibus loyca, indu- cuntur scolares, ut ipsi insudent.	= V.	= V.	
№ 3. <i>Rhetorica ex- tollitur</i> , inducuntur, qui fieri notarii cu- piunt vel causarum patroni, <i>ad ipsam addiscendam.</i>	= V.	= V.	№ 22. <i>Laudatur rethorica et ad dis- cendum eam</i> indu- cuntur, qui fieri no- tarii cupiunt vel causarum <i>volunt esse</i> patroni.
№ 4. Invitantur scolares ad studium.	= V.	= V.	
№ 5. De eodem.	<i>Item de eodem.</i>	= Cel. ₁	
№ 6. De eodem.	<i>Item de eodem.</i>	= Cel. ₁	
№ 7. De eodem.	<i>Item de eodem.</i>	= Cel. ₁	
№ 8. Monitis indu- citur <i>magister</i> Johan- nes, <i>ut debeat scien- cie insudare.</i>	Monitis inducitur Johannes <i>de- , ut de- beat sciencie insu- dare.</i>	= Cel. ₁	№ 23. Monitis in- ducitur Johannes, <i>quod debeat scien- cie insudare.</i>
№ 9. <i>Scolaris qui- dam de incompe- tenti dictamine re- darguitur.</i>	Scolaris de incom- petenti dictamine redarguitur, <i>in quo contra quendam in- sipienter processerat consodalem.</i>	= Cel. ₁ (<i>sodalem</i>).	

*) Cel.₁—Index generalis, codici Cel. praescriptus.

Cel.₂—Indices speciales, singulis V codicis partibus praepositi.

Cel.₃—Tituli, singulis formis praefixi.

V.	Cel. ₁	Cel. ₂	Cr.
Nº 10. <i>Congaudet dominus prepositus pape de promociione sua et ei se offerens recommendat.</i>	<i>Gaudet dominus prepositus Wissegradensis pape de promociione eius adhibita ratione et ei se offerens recommendat.</i>	<i>Congaudet dominus Wis. ppo de promociione eius adhibita ratione et ei se offerens, recommendat.</i>	Nº 89. <i>Congaudet pape de promociione ipsius adhibita ratione et ei se offerens recommendat.</i>
Nº 11. <i>Ad gaudium nunciatur regi novi pape creacio et nativitas domini regis ¹⁾.</i>	<i>Ad gaudium regi nunciatur novipape creacio et nativitas nati domini regis.</i>	= Cel. ₁	Nº 90. <i>Regi nunciatur ad gaudium novi pape creacio et nativitas nati sui.</i>
Nº 12. <i>Quod papam elegerant, rex cardinalibus grates agit, quin eos rogaverat, ut ipsum dominum papam eligerent.</i>	<i>Quod papam elegerant, rex cardinalibus, quos pro eo rogaverat, grates agit.</i>	= Cel. ₁	Nº 91. <i>Quod papam elegerint, rex cardinalibus, quos pro eo rogaverat, regit grates.</i>
Nº 13. <i>Laudans amicum sibi regraciatur, quod ei se obtulit, commendans eum de dictamine, et quod nichil sinistri de eo audivit.</i>	<i>Laudans amicum quidam sibi regraciatur, quod ei se obtulit, instruxit monitis, quod tam benedicat (!), congaudens, et quod nichil sinistri de eo audivit.</i>	= Cel. ₁	Nº 128. <i>Laudans amicum sibi regracior, quod se michi obtulit, instruxit monitis, quod tam benedicat, congaudens. et quod nulli divino (!) sinistri audivit.</i>
Nº 14. <i>Laudans quandam amicum se sibi offert ad omnia beneplacita et mandata.</i>	= V.	= V.	Nº 116. <i>Laudans eum se sibi offert ad omnia beneplacita et mandata.</i>
Nº 15. <i>Laudibus prerogatur Bonaventura, ut eius benivolencia comparetur.</i>	<i>Laudibus prerogatur frater Bonaventura, ut eius favor et benivolencia comparetur.</i>	= Cel. ₁	Nº 103. <i>Ut fratris Boneventure valeam consequi benivolenciam et favorem, ipsum in hac epistola laudibus prerogavi.</i>
Nº 16. <i>Laudibus attollitur magister Bernhardus, domini pape notarius, ut per hoc eius benivolencia comparetur.</i>	= V.	= V.	Nº 101. <i>Magister B. laudibus extollitur, ut per hoc eius benivolencia comparetur etc.</i>

¹⁾ Sic in V. et Cel.₂.

V.	Cel. ₁	Cel. ₂	Cr.
№ 17. Olomucensis episcopus laudibus extollitur, ut eius benivolencia comparetur.	= V.	= V.	
№ 18. Laudibus extollitur Secoviensis episcopus, ut eius benivolencia comparetur.	Laudibus episcopus Secoviensis extollitur, ut eius benivolencia comparetur et insinuacione inducitur, ut scribentem, qui se sibi offert, habeat commendatum.	= Cel. ₁	№ 66=Cel. ₁ (insinuatorie).
№ 19. Laudibus extollitur Ratisponensis episcopus, ut eius benivolencia comparetur.	Laudibus Ratisponensis episcopus copiosius extollitur, ut per hoc eius benivolencia comparetur.	= Cel. ₁	
№ 20. Laudatur cancellarius, ut per hoc eius benivolencia comparetur ¹⁾ .	Laudibus tur (!) concellarius, ut per hoc eius benivolencia comparetur.	= V.	№ 19. Laudibus extollitur Wysegradensis prepositus, ut per hoc eius benivolencia comparetur ²⁾ .
№ 21. Laudatur episcopus Pragensis, ut eius benivolencia comparetur.	= V. ³⁾ .	= V.	№ 20. Ut eius scribens consequi benivolenciam valeat, laudum preconio Pragensi episcopo titulatur.
№ 22. Laudibus extollitur decanus Wysegradensis, ut eius benivolencia comparetur.	Laudibus extollitur decanus Wysegradensis.	= Cel. ₁	
№ 23. Laudibus extollitur Wysegradensis prepositus ⁴⁾ .	(Deest).	(Deest).	

¹⁾ Cf. V. № 24. ²⁾ Cf. Cr. № 18.

³⁾ Ordo titularum in Cel.₁ et Cel.₂: V. № 20, 22, 24, 21, 25; titulus V. № 23 non reperitur.

⁴⁾ Titulus V. № 23 superfluous est, nam epistola № 23 prior solummodo pars est № 21, hic quoque errore posita.

V.	Cel. ₁	Cel. ₂	Cr.
№ 24. <i>Laudibus extollitur</i> prepositus Wysegradensis, regni Boemie cancellarius.	<i>Laudatur Wissegradensis prepositus, ut per hoc eius benivolencia comparetur.</i>	= Cel. ₁	№ 18. <i>Laudatur cancellarius, ut per hoc scribens eius benivolenciam consequetur.</i>
№ 25. <i>Laudibus extollitur</i> magister Nycolaus de Rocka, quod filios suos ad eius scolas invitet.	<i>Laudatur</i> magister Nicolaus de Rocka, quod filios suos ad eius scolas non invitaverat, veniam deprecatur.	= Cel. ₁ (ad eius scolas—deest).	
№ 26. Sub laudum preconio scribitur magistro Iohanni de Procida, ut eius benivolencia comparetur.	= V. ¹⁾ (preconico!)	= V.	
№ 26a. Responsalis.	(Deest).	(Deest).	
№ 27. De nativitate filii domini regis laudum preconia ponuntur.	De nativitate filii domini regis.	= Cel. ₁	
№ 28. De eodem.	<i>Item</i> de eodem.	= Cel. ₁	
№ 29. <i>Laudatur</i> magister ordinis predicatorum et inducitur, ut condescendat precibus supplicantis.	<i>Laudibus magistri J. ordinis predicatorum benivolencia queritur et ratione inducitur ad condescendum</i> precibus supplicantis.	= Cel. ₁ (J.—deest).	
№ 30. <i>Laudatur</i> quidam a devociione, instruitur de statutis palatii et actis sibi gratibus pro vino butirum petitur et Alanus.	Allegando penuriam, vinum, butirum petitur et Alanus.	= Cel. ₁	
№ 31. De eodem.	<i>Laudatur</i> quidam a devocioue, instruitur de statutis palatii et actis sibi gratibus pro vino,	= Cel. ₁ (miserat).	

¹⁾ Ordo titulorum in Cel.₁ et Cel.₂: V. № 26, 29, 27, 28, 31, 30, 32; titulus V. № 26a non reperitur.

V.

*Cel.*₁

*Cel.*₂

Cr.

quod miserit frustra(!) butiri, inducitur, ut adhuc duo transmittat ¹⁾).

№ 32. Epitamica ²⁾
laus de filia domini
regis et eius marito.

Epytamica laus,
composita de filia
domini regis et de
marito eiusdem.

= *Cel.*₁

№ 33. Invectiva
gravis contra *ducem*
Bavarie, qui
promisso, quod domino
O. regi fecerat,
violato, amicitie
et compaternitatis
immemor et pecunia
non modica ab ipso
domino rege accepta,
ad partem adversariorum
domini regis se convertit
in *grave* prejudicium
sui nominis et honoris.

(Deest).

Invectiva gravis
contra *dominum H.*
Bawarie, qui promisso,
quod domino *C.* regi
per sacramentum fecerat,
violato, amicitie et
compaternitatis immemor
et pecunia non modica
ab ipso domino rege
accepta, *preter alia regalia*
munera, ad partem
adversariorum domini
regis *turpiter* se convertit
in prejudicium sui
nominis et honoris.

№ 34. Quia igitur tenax iniuriarum memoria falsa, que de me Ulricus Polonus dixerat, semper ante cordis mei faciem describebat, non irrationabili ire calore concitus, cum semper eum laudum preconio extulissem et ipse per ingratitude de me predicasset aliud, quam dicebat, ut appareret eum veritati contrarium mendaciter eruptasse, super ipsius epistola, quam non impetuose, sed mente preambula et spacio competenti fecerat, accurare ³⁾ (!) opusculum sequens contexui et in conspectu magistrorum atque scholarium publicavi ⁴⁾.

*Cel.*₁

*Cel.*₂

Incipit invectiva
prosothetrastica in
Ulricum Polonum,
dicta a proson, quod
est prosa, et tetra,

= V.

Invectiva contra
magistrum Ulricum
Polonum, recitata
coram toto clero Pra-
gensis.

¹⁾ Quamquam hic titulus in *Cel.*₁ et *Cel.*₂ titulo potius V. № 30 conformis est, tamen, si argumentum ipsarum epistolarum attendas, eum ad V. № 31 referri necesse est.

²⁾ Lege: *epithalamica*. ³⁾ *Cel.*₂ *acurate*.

⁴⁾ In *Cel.*₁ et *Cel.*₂ haec praescriptio deest, legitur in *Cel.*₁.

V.	<i>Cel.</i> ₁	<i>Cel.</i> ₂	<i>Cr.</i>
quod est quatuor, et stichos, quod est versus, quia cuilibet prose subiciuntur quatuor versus ¹⁾ .			
Nº 35. Invectiva contra minores clericos, mediocres et prelatos.	= V.	= V. ²⁾ .	Nº 24=V. (<i>et mediocres prelatos</i>).
Nº 36. De victoria, obtentata contra Ungaros <i>a rege Boemie.</i>	= V.	De victoria, obtenta contra Ungaros <i>per dominum Otagarum, regem Boemie.</i>	Nº 17. De victoria, quam obtinuit dominus rex de Hungaris.
Nº 37. Processus contra Ungaros <i>per magistrum H. scolari- bus denotatur.</i>	= V. (<i>Henricum</i>).	Processus <i>belli et expugnationis castro- rum</i> contra Ungaros scolari- <i>bus</i> <i>Pragensibus</i> denotatur.	Nº 130. Processus contra Hungaros scolari- <i>bus</i> denota- tur.
Nº 38. Rogatur	= V.	(Deest).	Nº 115. Rogat car-

¹⁾ Nº 34 in V. et *Cel.*₂ in singulas rubricas divisus est, quarum unicuique peculiaris praescriptio praefigitur, quam versus sequuntur: a) *Monocolon caudatum*. *Istud metri genus monocolon dicitur a monos, quod est unus, et colonum membrum, id est unimembris; caudatum, quia in fine conveniunt; heroicum, quia eo facta heroum describuntur.*

*Tu quoque dactilico fingens modulamina plectro
Dulcisono mellita favo, qui sidera sceptro
Longis celsa tuo stringis septemque planetas,
Ceptis, Phebe, meis faveas et prestrue metas.*

Sequitur epistola: *Ne sub detestabilis calumpnie* — in ipsa epistola tenebantur.

b) *Monocolon caudatum, simile superiori metro.*

*Nam persepi solet vitanda calumpnia veri
Dedecorare decus, reprobum falsumque tueri,
Nec dubitat violare fidem fictumque fateri.*

Hec est epistola, quam fecit Ulricus Polonus. (*Cel.*₂: Polonus, super qua materia tractatus presentis versatur). Sequitur epistola: *Amicorum specialissimo* etc.

c) *Exametrum heroicum*. d) *Gliconium coriambicum*, et sim.

In *Cel.*₁ hoc tantummodo est consignatum: *Item epistola, quam fecit Ulricus Polonus. Item introitus ad primum vicium et secuntur per ordinem epistole, vicia Ulrici Poloni declarantes.*

In *Cel.*₂ peculiarium illarum praescriptionum ne una quidem reperitur.

²⁾ In *Cel.*₁ titulus V. Nº 35 praecedat titulo V. Nº 34.

V.	<i>Cel.</i> ₁	<i>Cel.</i> ₂	Cr.
dominus rex pro magistro H.			dinalis dominum regem, ut in suam familiam me recipiat.
№ 39. Rogat cardinalis dominum regem, ut <i>magistrum H.</i> in suam familiam recipiat.	= V. (<i>Henr.</i>)	= V.	№ 113. Rogat <i>clericus</i> dominum regem, ut <i>me</i> in suam familiam <i>recipiens</i> habeat <i>commendatum</i> .
№ 40. Beneficiis <i>michi</i> impensis cardinalis episcopo grates <i>agens</i> rogat, quod <i>magistrum H.</i> debeat promovere.	= V. (<i>Henr.</i>)	Beneficiis <i>magistro H.</i> impensis cardinalis episcopo grates <i>agit</i> rogans, quod <i>eum</i> debeat promovere ¹⁾ .	№ 114. <i>De</i> beneficiis <i>michi</i> impensis cardinalis episcopo grates <i>agens</i> rogat, quod <i>me</i> debeat promovere.
№ 41. Rogatur prelatus quidam pro recommendatione magistri <i>H.</i>	= V. (<i>Henr.</i>)	<i>Magister H.</i> ratione inducit atque laude <i>quendam</i> , ut litteras regraciationis <i>domino</i> regi pro eo debeat impetrare.	№ 156. Racione inducit atque laude, ut litteras regraciationis regi pro eo debeat impetrare.
№ 42. Grates agit, quod <i>suis</i> visitavit litteris, promittens ei vinculum amicitie.	= V. (<i>eum suis</i>).	Regraciatur <i>quidam amico</i> , quod eum visitat litteratenus et promittit sibi constantem amicitiam.	№ 147. Regraciatur, quod eum visitat litteratenus, promittit sibi <i>dilectionem stabilem</i> et constantem.
№ 48. <i>Dilecti</i> affectus ostenditur, quod, si non est promotus, ne turbetur, <i>inducit</i> et quod lecius et honestius se gerat <i>deinceps</i> .	= V. (<i>Dilectionis</i>).	= <i>Cel.</i> ₁	№ 163. <i>Dilectionis</i> affectus ostenditur, si non est promotus, ne turbetur, <i>inducitur</i> et quod lecius et honestius se (!).
№ 49. Patri morantis in studio filii vesania intimatur et suadetur, ut ipsum ad propria debeat revocare.	= V.	= V.	№ 64. Patri morantis in studio filii vesania intimatur et suadetur, ut ipsum ad propria revocet <i>sine mora</i> .
№ 50. Inducitur	= V.	Inducitur <i>Olomu-</i>	

¹⁾ In *Cel.*₂ titulus V. № 40₂ praecedit titulo V. № 39.

V.	<i>Cel.</i> ₁	<i>Cel.</i> ₂	<i>Cr.</i>
<i>episcopus, ut, quod pluries promiserat, adimpleat.</i>		<i>censis episcopus Bruno nomine, quatenus, quod promiserat pluries debeat adimplere apud dominum regem Boemie.</i>	
№ 51. Inducitur ad hoc frater <i>Bonaventura</i> , ut, quod prius negaverat, pro <i>magistro H.</i> domino regi scribat.	= V.	Inducitur ad hoc frater <i>Bonaventura iustis rationibus</i> , ut pro <i>magistro H.</i> , quod prius negaverat, domino regi scribat.	№ 125. Inducitur ad hoc frater <i>Bonaventura iustis rationibus</i> , ut pro <i>me</i> , quod prius negaverat, domino regi scribat.
№ 52. Querimonia- lis <i>orationis ratio</i> de <i>eclipsi</i> iusticie languescentis.	= V.	= V. (<i>rationis oratio</i>).	№ 65. Querimonia- lis <i>oratio</i> de <i>eclipsi</i> iusticie languescentis et totaliter pereuntis.
№ 53. Querimonia- se <i>magister Ulrichus</i> inducitur, ut <i>magistrum Bernh.</i> compescat ab iniuriis, quas inferebat.	= V. (<i>Bernardum; ob iniurias</i>).	Querimoniose a <i>magistro Ulrico</i> ex- poscitur et inducitur <i>ratione</i> , ut <i>magistrum Bernhardum</i> compescat, quod cesset ab iniuriis, quas inferebat.	№ 76. Querimonia- se a <i>magistro Olrico</i> deposcitur et inducitur <i>ratione</i> , ut <i>magistrum B.</i> compescat ab iniuriis, quas inferebat.
№ 54. Patri de fratre conqueritur filius, rogans, ut ipsum arguere debeat, quod eum, cum sibi esset loco valde propinquus, noluit ire visum.	= V.	= V.	№ 126 = V.
№ 55. Dominopape <i>decanus</i> significat mandatum suum executioni debite mancipasse.	= V.	= V.	№ 73 = V. (<i>decanus Wyssegradensis</i>).
№ 56. Revocacio consensus in <i>concessionibus</i> prebendarum.	= V.	= V. (<i>in consensibus</i>).	№ 74. Revocacio consensus in <i>concessionibus</i> prebendarum, facti per prepositum <i>Wyssegradensem</i> .

V.	<i>Cel.</i> ₁	<i>Cel.</i> ₂	<i>Cr.</i>
№ 57. Decano status <i>sui</i> continencia et nova curie declarantur.	= V.	= V.	№ 120. Decano status continencia de nova curie declarantur.
№ 58. Qualitas pape, status proprius et sincera dileccio designatur.	= V.	(Deest).	№ 122 = V. (et—deest).
№ 59. Dileccio fortune, <i>communio</i> amici contemplacio designatur et petitur, ut memoriter eum teneat vice versa.	= V. (<i>communio</i> —deest).	(Deest).	№ 123 = V.
№ 60. Status <i>sui</i> declarari petitur, ut eum suo commendet domino, <i>ipsum</i> eidem offerens se ad beneplacita cum salute.	= V. (<i>status suus</i>).	Status <i>sui</i> us declarari petitur, ut eum suo commendet domino, <i>ipso</i> eidem ad beneplacita cum salute.	№ 124. Status <i>sui</i> us declaratur et eum suo commendat domino, <i>ipsum</i> eidem offerens ad beneplacita cum salute.
№ 61. Ut domino regi regracietur, qui ad suam petitionem receperat <i>magistrum H. Ytalicum</i> , supplicatur cardinali.	= V.	= V.	№ 138. Ut domino regi regracietur, qui <i>me</i> ad suam petitionem receperat, <i>supplico humiliter</i> cardinali.
№ 62. Ut pro <i>magistro H. regraciatorias</i> regi litteras a cardinale debeat impetrare, racione, laude, oblacione inducitur atque prece.	= V. (<i>Henrico</i>).	= V.	№ 139. Ut pro <i>me recognitorias</i> regi litteras a cardinale debeat impetrare, racione, laude, oblacione inducitur atque prece.
№ 63. Regraciatur, quod eum frequenter <i>suis</i> visitat litteris.	= V.	Regraciatur, quod eum visitat <i>litteratenus</i> , promittit <i>sibi</i> constantem dileccionem.	№ 147. Regraciatur, quod eum visitat <i>litteratenus</i> , promittit <i>sibi</i> dileccionem stabilem et constantem.
№ 64. Petitur a papa, quod secundus annus gracie concedatur ecclesie pro reparacione ipsius ecclesie.	= V.	= V. (<i>ecclesie</i> — deest).	№ 160 = <i>Cel.</i> ₂ .

V.	<i>Cel.</i> ₁	<i>Cel.</i> ₂	<i>Cr.</i>
№ 65. <i>Regraciatur</i> amico de impetratis litteris ad decanum ex parte regis, congratulans <i>sibi</i> , quod est in dictamine melioratus.	= V.	= V.	№ 169. <i>Regracior</i> amico de impetratis <i>pro me</i> litteris ad decanum ex parte regis <i>regraciatoris</i> , congratulans <i>si</i> , quod est in dictamine melioratus.
№ 66. Arguitur abbas, quod indignum confirmaverat in abbatem et <i>inducitur</i> , quod revoce- tur.	= V	Arguitur <i>pater</i> abbas, quod indignum confirmaverat in abbatem et <i>inducit</i> , quod revoce- tur.	№ 162= <i>Cel.</i> ₂ (<i>inducitur</i>).
№ 67. Conqueritur regi de <i>Strahoviensibus</i> , rogat, ut <i>animadvertat</i> , et decano <i>regraciatur</i> .	= V.	= V. (<i>quod animadvertat, rogat</i>).	№ 164. <i>Queritur</i> regi de <i>Stragoviensi</i> , quod <i>animadvertat</i> , rogat et decano <i>regracietur</i> .
№ 68. De eodem. Magister H. conquerens, ut regem contra <i>Strahovienses</i> incitet, <i>deprecatur</i> .	Item de eodem. Magister Henr. conquerens, ut regem contra <i>Strahowiensem</i> incitet, <i>deprecatur</i> .	De eodem. Magistro H., rogans <i>eum</i> , ut incitet regem contra illos.	№ 165. De eodem. Oh. et J. rogans, ut magistrum H. moneant de hiis, pro quibus <i>eum</i> rogavi ¹⁾ .
№ 69. De eodem. Ut moneatur magister H. <i>prothonotarius super</i> hiis, pro quibus <i>eum</i> magister H. <i>Ytalicus</i> rogaverat.	Rogaverat de eodem. Ut moneatur magister Henr. <i>prothonotarius super</i> hiis, pro quibus <i>eum</i> magister H. <i>Ytalicus</i> rogaverat.	De eodem. Ch. et Joh. rogans, ut magistrum H. moneat de hiis pro quibus <i>eum</i> rogavit magister H. <i>Ytalicus</i> .	№ 166. De eodem. Oh. et J. rogans, ut magistrum H. moneant de hiis, pro quibus <i>eum</i> rogari.
№ 70. Rogatur magister <i>Ulricus</i> , ut priorem <i>Strahoviensem</i> <i>promovere</i> debeat, ut eligatur in abbatem.	= V.	Rogatur magister H., ut <i>Strigoniensem</i> priorem <i>promovere</i> debeat, ut eligatur <i>Strahoviensem</i> in abbatem.	№ 167. Rogatur magister <i>Vel.</i> , quod () ²⁾ priorem <i>removere</i> debeat, ut eligatur () ²⁾ in abbatem <i>etc.</i>
№ 71. Forma <i>carundem</i> litterarum.	Forma <i>carundem</i> litterarum <i>domino</i> <i>domino</i> Henr. de <i>Wasserub</i> .	= V.	№ 168. <i>Sequitur</i> forma litterarum.

¹⁾ Iste titulus, qui proprie ad № 166 pertinet, formae quoque № 165 errore praescriptus est.

²⁾ Loco utroque compendium *grō moī* legitur, ut patet, corruptum.

V.		Cel. ₁		Cel. ₂		Cr.
№ 72. Excusat se quidam rationabiliter, quod diu non scripserat et <i>petit</i> , ut sibi denotetur <i>continencia</i> status sui.	= V.			Excusat se quidam rationabiliter, quod diu <i>sibi</i> non scripserat et <i>petens</i> , quod sibi <i>denotare</i> debeat <i>continenciam</i> sui status, <i>eciam</i> , <i>qualiter ipse valeat</i> , <i>litterarum transmissor</i> declarat.		№ 172=Cel. ₂
№ 73. Petit dominus rex <i>papam</i> , ut, si ad sinodum eius cancellarius <i>non veniat</i> , eum habeat excusatum.	= V.			Petit dominus rex <i>a summo pontifice</i> , ut, si ad sinodum cancellarius eius <i>non iverit</i> , eum habeat excusatum.		№ 170=Cel. ₂ (<i>non</i> —deest).
№ 74. Rex Olom. capitulum arguit, quod electionem, factam de capellano suo, cassaverat, et rogat, ut <i>ista cassacio retractetur</i> .	= V. (<i>illa cassacio</i>).			Rex Olom. capitulum arguit, quod electionem, factam de capellano suo, cassaverat, <i>rogans</i> , ut <i>eandem cassacionem</i> debeant retractare.		№ 174. Rex Olomucense capitulum arguit, quod electionem, factam de capellano suo, cassaverat, <i>rogans</i> , ut <i>eandem cassacionem</i> debeant retractare et eundem recipere in <i>canonicum</i> et in <i>fratrem</i>).
№ 75. Mulcendo amico scribitur, ut <i>coram domino episcopo</i> de ipso mentionem faciat.	= V.			Mulcendo amico scribitur, ut de ipso <i>apud episcopum</i> mentionem faciat et <i>inducat ad promissum implendum</i> .		№ 135=Cel. ₂ (<i>promissum</i>).
№ 76. <i>Status continencia</i> et <i>casus influenza</i> declaratur domino episcopo et petitur ab eo <i>suffragium</i> .	= V.			<i>Casus influenza</i> et <i>status continencia</i> declaratur domino episcopo petiturque <i>suffragium ab eodem</i> ¹⁾ .		№ 136=Cel. ₂
№ 77. Volens <i>magister H. Secoviensem</i> episcopum ho-	= V.			Volens <i>in aliquo magister H. Secoviensem</i> episcopum		№ 111. Volens <i>in aliquo bono animo</i> Secoviensem epis-

¹⁾ In Cel.₂ post titulum V. № 76 inserta sunt: *Tam in preteritis, quam in presenti sue ac progenitorum constanciam fidei erga ecclesiam denotat floruisse* (=titulo Cr. № 137); in ipso autem codice Cel. epistola, quae huic titulo conveniat, non reperitur et ordo epistolarum prorsus cum codice V. congruit.

V.	Cel. ₁	Cel. ₂	Cr.
norare, vinum album, rubeum et ficus misit cum hac epistola.		honorare, vinum album et rubeum, ficus recentes cum hac epistola sibi misit.	copum honorare, vinum album et rubeum, ficus recentes et hanc epistolam sibi misi.
Nº 78. Preces pro magistro H.	= V.	Ut magistrum H. quidam habeat recommissum, precibus inducitur ²⁾ .	Nº 112. Magister C. rogat magistrum B. ¹⁾ (?), ut me habeat recommissum.
Nº 79. Magister H. cuidam suam familiam recommendat.	= V.	Magister H. grates agit de impensis familie sue beneficiis et, eam sibi offerens, recommendat.	Nº 108. De impensis familie sue beneficiis <i>regraciatur</i> et, eam <i>se</i> sibi offerens, recommendat <i>etc.</i>
Nº 80. De eodem et petitur <i>insuper</i> , ut eius filius salutetur.	= V.	= V. (<i>insuper</i> — deest).	Nº 109 = V.
Nº 81. Sui status continenciam denotat et ei suam familiam recommendat.	= V.	Sui status <i>continencia, spem</i> de futura promotione declarat, familia commendatur.	Nº 107. Sui status <i>continenciam, specie</i> de futura promotione declarat et sibi familiam recommendat.
Nº 82. Status <i>exprimitur</i> , familia commendatur.	= V.	Status et <i>spes future promotionis editur</i> , familia commendatur.	Nº 110 = Cel.,
Nº 83 ³⁾ . Rogat dominus rex Romanorum regem, ut ⁴⁾ — plebanum de -- in sessione sue ecclesie non sinat <i>aggravare</i> ⁵⁾ .			
Nº 84. Inducitur nobilis ad perseveranciam fidelitatis.			
Nº 85. Ne detractoribus adhibeatur fides, rogatur.			
Nº 86. Grates agit quidam et offert se ad beneplacita.			
Nº 87. Rogatur -- nobilis, ut apud regem Romanorum pro magistro H. de Gors ⁶⁾ preces fundat.			
Nº 88. Recommendat se rex fratrum oracionibus.			
Nº 88a. Ne monasterium -- alteri monasterio subiciatur extra regnum.			
Nº 89. Suscipitur regina Romanorum.			
Nº 90. Grates referuntur pro beneficiis impensis.			
Nº 91. Mandat rex, ut baroni mortui res confiscentur.			
Nº 92. Ut iuvenis studens recommendatus habeatur.			

¹⁾ In Cel., titulus V. Nº 78 præcedit titulo V. Nº 77. ²⁾ Vel H. ³⁾ In Cel., tituli, convenientes formis V. Nº 83—116, non extant, sed in Cel.₁ et Cel.₂ repetiuntur. ⁴⁾ Cel.₁: *ne*. ⁵⁾ Ib.: *aggravari*. ⁶⁾ Ib.: —

- № 93. Ne homines sui graventur, rogat rex.
 № 94. Mandat rex, ut *abbas restituatur* ¹⁾.
 № 95. Mandat rex, ne prepositus ecclesie inmutetur.
 № 96. Pro bono ambulatore preces diriguntur.
 № 97 ²⁾. Racione *inducuntur et prece* ³⁾ duces Polonie, ut ⁴⁾ impendant auxilium domino regi.
 № 98. Mittuntur exenia soldano Babilonie et petitur digitus beate Katherine remitti.
 № 99. Racionabiliter declarat rex, quare cum rege Ungarie non vult ad diem placiti convenire.
 № 100. Rex Boemie scribit regi Romanorum, ut ⁴⁾ retractentur *sponsalia* ⁵⁾ commissa.
 № 101. Rex grates agit de promociione sui prothonotarii.
 № 102. Inducitur precibus dux Bavarie, ut spolia faciat retractari.
 № 103. Pro certis metis terrarum et pro restitutione ecclesie Wienensis et pro captivitate cuiusdam servi scribitur regi Romanorum,
 № 104. Grates agit rex de transmissione nunciorum pro conservacione pacis.
 № 105. Ne terra ducis Wratizlaviensis spoliis pregravetur, rogat dominus rex.
 № 106. Mandat rex subditis, ut statim ad expedicionem castri se conferant, necessariis expediti.
 № 107. Ut nuncio transmisso credatur super hiis, que duxerit proponenda.
 № 108. *Regi Rudolfo* ⁶⁾, ut liberetur captivus.
 № 109. Significat rex cum graciaram accionibus se pacem velle observare iuxta formam promissi.
 № 110. Mandat rex, ut devote sancto Jacobo reverencia exhibeatur.
 № 111. Littera regraciatoria.
 № 112. Rex archiepiscopo Coloniensi grates agit eo, quod sibi suos prosperos successus nunciavit.
 № 113. Rogatur capitulum, ut quendam recipiat ad primam vacantem prebendam.
 № 114. Mandat rex, ut -- civitas muniatur.
 № 115. Ne canonicus ledatur in suo iure.
 № 116. Ut castris -- et -- diligens adhibeatur custodia, mandat rex.
 № 117. In ista epistola questio solvitur et ⁷⁾, quod imperator soli comparari debeat, determinatur.
 № 118. Theoloyce questiones mittuntur domino episcopo *Brunoni* ⁸⁾ Olomucensi.

V.	Cel. ₁	Cel. ₂	Cr.
№ 119. Magistro H. recommittit Jo. et sua notificat negocia, que sibi idem <i>promisit promovere.</i>	= V.	Magistro H. re- committit <i>Johannem</i> et sua notificat ne- gocia, que sibi idem <i>commisit promovere.</i>	№ 62. Magistro H. recommittit <i>Jo- hannem</i> et sua no- tificat negocia, que sibi idem <i>magister commisit promo- venda.</i>

¹⁾ Cel.₁: *restituuntur ablata.* ²⁾ Cr. № 30—sine titulo. ³⁾ Cel.₁: *et prece inducuntur.* ⁴⁾ Ib.: *ne.* ⁵⁾ Ib.: *spolia.* ⁶⁾ Cel.₁—desunt. ⁷⁾ Cel.₁ et ₂—deest. ⁸⁾ Cel.₁ et ₂: *Brumoni.*

V.	Cel. ₁	Cel. ₂	Cr.
№ 120. Vituperatur <i>Dabromyra</i> et inducuntur moniales, ut eam a clauastro debeant <i>removere</i> .	= V.	= V.	№ 57 = V. (<i>Dobromyla; amovere</i>).
№ 121. Ab episcopo <i>Brunone attente</i> deponitur, quod opusculum, quod ipse fecerat, postulanti <i>mittere</i> dignetur.	= V. (<i>Brumone</i>).	= Cel. ₁	№ 53. Ab episcopo <i>Olomucensi</i> deponitur, quod opusculum, quod ipse fecerat, postulanti <i>concedere</i> dignetur.
№ 122. A domino Johanne petitur, ut intimet, si Fridericus in Italiam sit <i>iturus</i> .	= V.	= V.	№ 54. = V. (<i>reversus etc</i>).
№ 123. <i>Quidam</i> adhibitis rationibus rogata abbatem -- pro beneficio <i>competenti</i> .	= V.	<i>Quidam</i> adhibitis rationibus rogat -- abbatem, ut <i>sibi debeat in aliquo beneficio providere</i> .	№ 46. Adhibitis rationibus rogat abbatem, ut <i>sibi debeat de beneficio providere</i> .
№ 124. Regi de episcopo prepositus conqueritur, rogans, ut ipsum dignetur defensare.	= V.	= V. (<i>quod</i>).	
№ 125. <i>Blande</i> suadent episcopo canonici <i>Wyssegradenses</i> , ut cum preposito debeat concordare.	= V.	= V. (<i>blandent</i>).	
№ 126. <i>Mulcendo</i> rogat abbatem, ut sibi de aliquo beneficio <i>provideat, quemadmodum</i> promiserat.	= V.	<i>Mulcendo</i> rogat abbatem, ut, <i>sicut</i> promiserat, sibi de aliquo beneficio <i>provideat</i> ¹⁾ .	№ 86. <i>Mulcendo</i> rogat abbatem, ut, <i>sicut</i> promiserat sibi <i>dignetur</i> de aliquo beneficio <i>providere</i> .

¹⁾ In Cel.₁ post titulum V. № 126 inserti sunt alii duo tituli: a) *Instruitur amicus, quid et qualiter de inimico regi queratur et quod cum eodem, si petiverit, debeat concordare.* (=titulo Cr. № 87, solummodo in Cr. *quare pro qualiter et po-*

V.	Cel. ₁	Cel. ₂	Cr.
№ 127. Consolatoria domino priori de morte Philippi de Lancella.	= V.	= V.	№ 127=V.
№ 128. <i>Consolatur</i> matrem de morte germani <i>et</i> uxorem solatur, <i>eciam</i> denotans <i>spem</i> future promocionis.	= V.	<i>Consolatur</i> matrem de morte germani <i>et</i> uxorem <i>eciam</i> solatur, <i>statum</i> denotans <i>suum</i> <i>et</i> <i>spem</i> future promocionis.	№ 106. Matrem de morte germani uxoremque solatur, <i>statum suum</i> denotans <i>et ipse specie</i> future promocionis.
№ 129. De triplici errore, quo est hodie humanitas viciata.	= V.	= V. ¹⁾ .	№ 104. De triplici errore, quo est hodie humanitas viciata, <i>et qui sunt in societatem</i> admittendi <i>et qui non</i> .
№ 130. Inducitur amasia, ut amasium <i>incitet</i> ad libidinem taliter, ut insudet operi venereo.	= V.	Inducitur amasia, ut amasium <i>incitet</i> ad libidinem taliter, ut <i>ipse</i> insudet operi venereo <i>fideliter</i> , <i>continue et potenter</i> .	№ 59. Inducitur amasia, ut amasium ad libidinem <i>incitare debeat</i> taliter, ut <i>ipse</i> insudet operi venereo <i>fideliter</i> die nocturne.
№ 131. De morte solatur, <i>excusat</i> , quod visitare non potuit <i>moniales</i> , promittit se visitaturum et, quod monachis non <i>credatur</i> , iniungit.	= V. (<i>credant</i>).	= Cel. ₁	№ 72. De morte solatur, <i>excusans</i> , quod visitare non potuit, promittit se visitaturum et, quod monachis non <i>credant</i> , iniungit.
№ 132. Amasie insinuat amasius vehementis amoris incendium <i>et desiderii appetitum</i> .	= V.	= V.	№ 75. Amasie insinuat amasius vehementis amoris incendium, quod <i>patitur propter eam</i> .

tuerit pro petiverit) b) *Declaratur quorundam detraccio, petitur, ut eis non credatur, et ad hoc amicus inducitur adhibita racione.* (=titulo Cr. № 119: *Detractoribus, petitur, ut eis non credatur; ad hoc amicus inducitur adhibita racione*); In ipso autem codice Cel. epistolae, quae his titulis convenient, non reperiuntur et ordo epistolarum prorsus cum codice V. congruit.

¹⁾ In Cel., titulus V. № 129 praecedit titulo № 127.

V.	<i>Cel.</i> ₁	<i>Cel.</i> ₂	<i>Cr.</i>
№ 133. Et implo- rat misericordie le- nitatem <i>domine</i>, quam diu amave- rat, verum ipsa igno- rabat, lacrimabili- ter <i>notificat</i> sui amo- ris incendium.	= V. (<i>notifica- bat</i>).	<i>Domine</i>, quam diu amaverat, verum ipsa ignorabat, la- crimabiliter <i>noti- ficat</i> sui amoris in- cendium et implo- rat misericordie le- nitatem.	№ 77=<i>Cel.</i>₂ (<i>Item domine</i>).
№ 134. <i>Repletus</i> leticia priorum lit- terarum transmis- sor domine preli- bate pro eo, quod ipsa, miserans eius amoris incendium, non vult, ut moria- tur, sed potius, quod sit <i>hospes</i>.	= V. (<i>sospes</i>).	= <i>Cel.</i> ₄	№ 78=<i>Cel.</i>₁ (<i>Re- pletur</i>).
№ 135. Quantum domina, de qua <i>pre- cessit</i> mencio, adhuc animo fluctuabat, nesciens, utrum priorum litterarum transmissor ¹⁾.	= V.	Quantum domina, de qua <i>processit</i> men- cio, adhuc animo fluctuabat, nesciens, utrum priorum lit- terarum transmis- sor <i>amari peteret tentative, ab eodem ipsa quesivit, qua spe- cie amoris intende- ret eam diligere et an pure vellet procedere, ad que taliter respon-</i> <i>detur.</i>	№ 79. Quoniam do- mina, de qua <i>preces- sit</i> mencio, adhuc animo fluctuabat, nesciens, utrum pri- orum litterarum transmissor <i>amari peteret tentative, ab eodem ipsa quesivit, qua specie amoris intenderat eam dili- gere, ad que taliter respondit sub forma huius epistole.</i>
№ 136. Suam de- clarans nativitatem filia meretricis scri- bit, <i>ut gaudeant ma- tris amasii.</i>	= V.	= V.	№ 141 = V. (<i>ut gaudeat matris ama- sius</i>).
№ 137. Quidam laudatur, quod pre- dicatricem seduxe- rat, et inducitur, quod debeat <i>indu- cere</i> minorissam.	= V.	= V. (<i>seducere</i>).	

¹⁾ *Cel.*₂: *transmissor amari peteret etc.*

V.

Cel.₁

Cel.₂

Cr.

№ 138. De duabus aliis mencionem faciens, *congratulatur* domino - de adoptione filie balneatoris. = V. (*gratulatur*). = V.

№ 139. Inducuntur meretrices ad incestum tempore *carnisprivii committendum*. = V. (*carnisprivium committendum*). = Cel.₁ ¹⁾.

№ 58. Inducuntur meretrices ad incestum tempore *carnisprivii fortiter ad exercendum*.

№ 140. Epistola, facta per magistrum N. ²⁾ de Pontecurvo ad petitionem domini Wel., notarii terre, in qua Ceres, dea terre, rogat Neptunum, ut det sibi pluviam.

№ 141. Responsalis Neptuni ad Cererem.

№ 142. Magister Nycolaus de Pontecurvo post hec misit hanc epistolam domino W., notario regni ³⁾.

№ 143. *Magistri H. epistola* ⁴⁾.

№ 144. Ordo questionis.

№ 145. Magistri Nycolai epistola.

№ 146. Epistola magistri H. Ytalici responsiva.

№ 147. *Magister* ⁵⁾ Nycolaus.

№ 148. Responsalis Nerei. *Magister* ⁶⁾ H.

№ 149. Dominus rex Boemie domino pape significat cum *querelis* ⁷⁾, quod *princeps* ⁸⁾ *Alemannie* ⁹⁾ in eius preiudicium, non deferentes appellacioni, facte per suos procuratores ad sedem apostolicam, elegerunt quendam incompetentem in regem Romanorum; unde rogat eum, ut ¹⁰⁾ faveat sibi de iure et quod dignetur Imperii misereri. *Generi iudiciali subicitur* ¹¹⁾.

№ 150. Scribit dominus rex, quod Ungaros intendit agredi manu hostili, quia pacem non servant ¹²⁾.

V. et Cel.₁

Os.

№ 151 ¹³⁾. Suadet rex domine regine, quod lugere debeat (!) pro *amissione terrarum Austrie, Stirie etc.*

№ 21. Rex suadet domino regine, quod lugere non debeat pro eo, quod amisit *ducatus Austrie, Stirie, Karinthie etc., sed potius decet eam magnanimiter resistere fortune sinistranti.*

¹⁾ Explicit Cel.₂. ²⁾ Cel.₁; *Nicolaum*. ³⁾ Cel.₁ post titulum V. № 142 legitur: *Hic debet esse responsalis illustri regi pellagi, non enim continebatur in exemplari magistri H. epistola*. ⁴⁾ Ib.—deest. ⁵⁾ Ib.: *Item magister*. ⁶⁾ Ib.: *Magistri*. ⁷⁾ Os. № 19: *querela*. ⁸⁾ Cel.₁, Os.: *principes*. ⁹⁾ Os.: *Almanie*. ¹⁰⁾ Cel.₁, Os.: *quod*. ¹¹⁾ Os. ante titulum: *Hoc principaliter generi iudiciali subicitur*. ¹²⁾ In Os. № 23 — titulus legi non potest. ¹³⁾ Ordo titulorum in Cel.₁: V. № 150, 153, 154, 155, 151, 152, 156.

V. et Cel.₁

Os.

№ 152. Rescribit rex *marchioni*, quod non ambigit, quin *dux* infideliter debeat sibi inimicari.

№ 153. Rex camerario suo, quod *ni-mis* ¹⁾ cito procedit contra malefactores et crudeliter eos punit.

№ 154. Quod in exercenda re belli non debet aliquis esse festinus, *scribit rex Chünringero et quod ad bellum se premu-niat*.

№ 155. Rex comminatur quibusdam civibus, qui accusati fuerant, quod contra ipsum proponerent rebellare.

№ 11. Rescribit rex *domino Th., mar-chioni de* -- quod non ambigit, quin *dux* -- infideliter sibi debeat inimicari.

№ 12. Redarguit rex camerarium Bo-hemie, quod nimis pauperes gravet.

№ 13. Quatinus in exercenda re belli non debet aliquis esse festinus.

V. et Cel.₁

Os.

№ 156. Ad *eius obsequia* et mandata prefati cives *regem rogant*, ut eorum non credat detractoribus, cum ipsi *sint* ²⁾ expositi.

№ 157. Dominus rex *scribit* ³⁾ domino marchioni, quod *dux* -- habet naturam scorpionis, et idcirco non miretur, quod infideliter se *gesserit* ⁴⁾ circa ⁵⁾ eum ⁶⁾.

№ 158. Arguit papa regem Anglie tyrannidis, luxurie et aliorum viciorum delacione archiepiscopi *Cantuariensis* ⁷⁾ et monet eum, ut ⁸⁾ iusticiam *foveat* ⁹⁾ et virtutes *colat* ¹⁰⁾.

№ 159. Quod non *sit* ¹¹⁾ credendum delacioni *ipsius archiepiscopi* ¹²⁾, sed procedendum ad ipsius degradacionem, rex Anglie *monet papam et inducit* ¹³⁾.

№ 160. Dominus papa arguit Ungaros, quod ita vicii indulserant et *eciam* ¹⁴⁾ adhuc *indulgebant* ¹⁵⁾, quod indignatus *Dominus* ¹⁶⁾ fecit *ipsos* ¹⁷⁾ esse discordes, ita quod tam se ipsos, quam Ungariam *destruxerunt* ¹⁸⁾.

№ 161. Executoria littera ad mandatum domini pape.

№ 161a.—164 ¹⁹⁾—De eodem.

№ 165. Primus tractatus, cum arborem volebam facere de novelle divisionis poetrie et primo de voce.

№ 166. Exordium sumptum laudacionis a patrocinantis persona.

№ 167. Exordium vituperacionis, sumptum a rei persona, qui accusatur.

№ 168. Exordium laudacionis, sumptum ab auditorum personis.

№ 169. Exordium vituperacionis, sumptum ab auditorum personis.

№ 170. Exordium laudacionis, sumptum a rebus ipsius (!).

№ 171. Exordium laudacionis, sumptum ab eius persona, de qua loquitur.

№ 172. Narracio artificialis.

¹⁾ Cel.₁: minus. ²⁾ Cel.₁: sunt. ³⁾ Os. № 9: rescribit. ⁴⁾ Cel.₁: gessit; Os.: gerit. ⁵⁾ Cel.₁, Os.: erga. ⁶⁾ Os.: ipsum. ⁷⁾ Os. № 16: -- inductus. ⁸⁾ Cel.₁: deest. ⁹⁾ Cel.₁: fovere; Os.: servet. ¹⁰⁾ Cel.₁: colere. ¹¹⁾ Os. № 17—deest. ¹²⁾ Os.: episcopi. ¹³⁾ Os.: dominum papam inducit. ¹⁴⁾ Os. № 18—deest. ¹⁵⁾ Ib.: indulgent. ¹⁶⁾ Ib.: Deus. ¹⁷⁾ Ib.: eos. ¹⁸⁾ Ib.: destruunt. ¹⁹⁾ Explicit Cel.₁.

In illius turbine tempestatis, qua bello flagrans Italia estuabat, cum de Gallica editus sobole conflictu victum pariter et afflictum sibi traditum a pastore recisit ramusculum, qui de stirpe cesarea pulullarat, a *curiam* ¹⁾ ad curiam contuli me Ro. et ibi infirmus, inops et timidus ista feci:

№ 173. Exordium ad amicos pro re optinenda.

№ 174. Regraciatur pro beneficiis et se offert.

№ 175. Condolet fideiussor, quod non liberavit eum, promittens eum (!).

№ 176. Blanditur debitor creditori, ut secum micus agat.

№ 177. Sue continenciam status et curie describit fratribus et se offert.

№ 178. Describitur status.

№ 179. De eodem.

№ 180. Uxorem de infortunio, quod passus fuerat, consolatur.

№ 181. *Pro* ²⁾ susceptis beneficiis grates agit.

№ 182. Arguitur fidei faciliis, quam detractoribus adhibuit; item et ubi maneant, declaratur. *Sub vera m* ³⁾).

№ 183. Grates agit pro beneficiis et se sibi exhybet, recompensans.

№ 184. Laudando petitur, ut eius precamina admittantur.

№ 185. Recognosco amicum mea *bene* ⁴⁾ gessisse negocia et pro aliis eum *rogo* ⁵⁾).

№ 186. *Amico* ⁶⁾ yperbolice eblanditur.

№ 187. *Probante fidei* ⁷⁾).

№ 188. Amicus inducitur, ut mecum debeat in *Almaniam* ⁸⁾ proficisci.

№ 189. Matri et uxori *gaudens* ⁹⁾ filius et maritus de *chohybicione hortatur* ¹⁰⁾ ut pacem habeant ¹¹⁾).

№ 190. Regi suadet cardinalis, ut ¹²⁾ me a *banni* ¹³⁾ liberet nexibus et *restitui michi faciat* ¹⁴⁾ bona mea.

№ 191. Thorii consors arguitur de proposito, quod habebat, et inducitur, quod laudabiliter perseveret.

№ 192. Amicus *amico* ¹⁵⁾ queritur, quod, eius preces non exaudiens, *nil* ¹⁶⁾ respondit; rogatur, quod preces effectui debeat mancipare. *Amen* ¹⁷⁾).

№ 193. Prohemium pro dispensatoria iusticia obtinenda.

№ 194. Preambulum, ut uxor habeatur recomendata.

№ 195. *Insufficientem a(d) regraciandum* ¹⁸⁾ se reputans, ut benefactori et affini suo retribuatur, Deum rogat et se offert.

№ 196. *De eodem eisdem* ¹⁹⁾).

№ 197. Optat, ut benefactori Deus retribuatur, et rogat eundem, ut sibi debeat mandare.

№ 198. Premissis rationibus abbatem et conventum *feriare* (?) vicecancellarius Romane curie deprecatur, ut census michi debeant amicabiliter relaxare.

¹⁾ Lege: *curia*. ²⁾ Cr. № 1—*Item pro*. ³⁾ Cr. № 2—*deest*. ⁴⁾ Cr. № 5: *bene et fideliter*. ⁵⁾ Ib.: *rogo, suppliciter exorando*. ⁶⁾ Cr. № 6: *Item amico*. ⁷⁾ Cr. № 7: *Sequitur probacio fidei mee et reprobacio emulorum*. ⁸⁾ Cr. № 8: *Almaniam*. ⁹⁾ Cr. № 9: *Congaudens*. ¹⁰⁾ Ib.: *cohabitacione oratur*. ¹¹⁾ Ib.: *habere debeant inter se mutuam*. ¹²⁾ Cr. № 10: *nec*. ¹³⁾ Ib.: *abran*. ¹⁴⁾ Ib.: *restituatur*. ¹⁵⁾ Cr. № 12: *de amico*. ¹⁶⁾ Ib.: *nichil*. ¹⁷⁾ Ib.—*deest*. ¹⁸⁾ Cr. № 13: *Insufficiendum ad regraciandum*. ¹⁹⁾ Cr. № 14: *Affinis affini, insufficientem se ad regraciandum reputatus, offert se ipsum*.

№ 199 ¹⁾. Amicicie, tanquam alicui rei animate, amicus conqueritur de amico ²⁾ in tantam redargucionem invehens, que facta videbatur esse ab eo, se sibi tum offert ultimo et recomendat.

№ 200. Marito pro impensis beneficiis *acti* ³⁾ gratibus et uxori *eis* ⁴⁾ loco recom(pen)sacionis beneficiorum se offert.

№ 201. Quamvis, que pecieram, amicus non peregerit, nichilominus eum inter nos invicem amiciciam significo remansisse.

№ 202. Vagans per civitatem uxor arguitur et mandatur ei, ut honeste se gerat minatis (!) ultimo a (!) terrorem.

Ubi octo peractis mensibus maximo cum labore, ad magistrum Petrum de Prece vocatus mei gressus tramitem lineavi et cum ipso insudans studio dictatorie facultatis, legendo et transcribendo hec dictamina feci ⁴⁾:

№ 203. Sub ancipiti *ambage verborum* ⁵⁾ consanguineo scribitur, *ut seneiat se in eandem acculeo referri ipso stupeat inimicus* ⁶⁾.

№ 203a ⁷⁾. Comparacio inter *aurum* ⁸⁾ sciencie et prodigum eiusdem.

№ 204. Quod derisio magis efficiat pauperi aliis molestiis paupertatis.

№ 205. Prohemium de gracia, in qua supplices audiuntur et exaudiuntur.

№ 206. Oportet iudicem sapientem fore aut esse.

№ 207. Melius est multa facere et pauca dicere, quam e converso.

№ 208. Prohemium exercitus in Italiam venientis a me.

№ 208a. De eodem.

№ 209. Declaracio elleccionis de imperatore celebrata.

№ 210. Melius est semel cadere, quam semper pendere. Amen.

№ 211. De vicio imprudencie certatur.

№ 212. Quod intollerabilis sit redargucio alterius et non sui ipsius.

№ 212a. *Lepus* ⁹⁾ in parvo, ledi timet in magno.

№ 213. Transsumptiva quedam oracio.

Sed quoniam genitricem aliosque dilectos michi angebar desiderio revidendi, contuli me Alatrum et ibi recitante matre meorum *intellectus* ¹⁰⁾ amicorum turbacionibus et insolenciis emulorum has epystolas compilavi:

№ 214. Regraciatur benefactori pro bene (!).

№ 215. Regraciatur beneficiis pro receptis benefactori.

№ 216. Magistro J. consolatoria de morte abbatis *arcium* ¹¹⁾.

№ 217. Thori consors arguitur a viro, quod ad ipsum venire proposuerat non vocata et monetur, quod honeste se gerat.

№ 218. De rumoribus curie queritur et utrum summus pontifex sit creatus.

№ 219. De observancia pacis et bonis, que procedunt ex ea.

№ 220. Amico secreta sua revelanda. Exemplum agnominacionis.

№ 221. Bona esse omnia facta Dei. Exemplum conversionis.

¹⁾ Ante hunc titulum olim in V. legebatur, nunc linea obductum est: *Rogans inducit Celani comitem cardinal, ut me a banni liberet nexibus et restitui michi faciat bona mea. (Etsi pietas cordi vestro divinitus inspirata. Cf. V. № 190. 2) Lege: amico. 3) Lege: actis; eius. 4) In Cr. № 15 haec praescriptio deest. 5) Cr. № 15: ambagine. 6) Cr.: ut una cum ipso stupeat et inimicus seneiat se in tandem aculeo refferretur. 7) Cr. № 16 sine titulo. 8) Lege: avarum. 9) Lege: lepus. 10) Lege: intellectis (?). 11) artificum (?).*

№ 222. Inveccio in Romanos. Exemplum complexionis.

№ 223. Exemplum factum per collorem contencionis.

№ 224. Mature accedendum est ad scholas.

№ 225. Causa *insufficientem* ¹⁾ et insufficientem parit effectum.

№ 226. Doctrina, iuxta cuius tranquillitatem ingenii tribuenda.

№ 227. De invidie malo.

№ 228. De laude et virtute eloquencie. Exemplum repeticionis.

№ 229. Non est redarguendus, quem *inopio* ²⁾ fortune conculcavit.

№ 230. Abiectus et nequam non est aliquatenus exaltandus.

№ 231. De nocumento et malicia pecunie.

№ 232. Prohemium pro iusticia.

Verum quia mendax multilinguis fame preconium magnificis, sed ficticiis tytulis per totam Italiam Misnensem exollerat marchionem et in aures tradiderat, *putas* ³⁾, quod idem dux intendebat nepotem mittere ad recuperandum regnum Sycille, credens dirrexi gressus meos in *viis nā* ⁴⁾ et ibi in *pma* ⁵⁾ hec feci:

№ 233. In adventu domini J. de Prohita magister N. de Trano hanc dictavit epistolam, ego scripsi et eam magistro Vitali misit (!).

№ 233a ⁶⁾.

№ 234. De insufficiencia refundendi beneficia se excusans, regraciatur benefactori et, offerens se sibi, rogat, ut suam devocionem et voluntatem colligat per presentes.

№ 235. Captacio benivolencie magistri P.

№ 236. Magister V. sic respondit.

№ 237. Ego autem sic rescripsi magistro Vito.

№ 238. Magister Vitalis sic michi respondit.

№ 239. Ego autem sic rescripsi, dicens.

№ 240. Magister G., ut scribentem amicabilem prosequatur.

№ 241. Suspectus scribit *magister Vitalis* ⁷⁾, quod non gerat benivolum animum erga scribentem.

№ 242. Excusans se magister Vitalis rescribit, quod affectum gerat amicabilem erga ipsum.

Postmodum vero, cum iam clareret operum p(er) effectum non debebat habere Fridrici negocium et iam *met in esset* ⁸⁾, quod falsa erant, que de ipso fama per Ytaliā publicarat, *magistro* ⁹⁾ Pe. de Prece suadente prope veni Pragā, *nisi* ¹⁰⁾ post langwores multiplices susceptus *siue* ¹¹⁾ a terre notario et in domo permanens, hec compegi:

№ 243. Oracio ad destruccionem avarorum.

№ 244. Oracio ad exaltacionem et molimentum liberalium.

№ 245. Ad accipiendam *priorem* ¹²⁾ prebende dominus decanus procuratorem mittit, cum propter terre turbacionem ipse nequeat.

246. Laudibus decanus extollitur, ut eius benivolencia comparetur. Quia *regie* ¹³⁾ notarius sue sciencie erat maximus ostentator, ideo sub ostentacione sciencie sibi scribitur et probabiliter inducitur, ut scribenti debeat subvenire.

¹⁾ Lege: *insufficiens*. ²⁾ Lege: *inopia*. ³⁾ Lege: *putans*. ⁴⁾ Sic! ⁵⁾ Sic! ⁶⁾ Sine titulo. ⁷⁾ Lege: *magistro Vitali*. ⁸⁾ Sic! ⁹⁾ Cod: *mrgo*. ¹⁰⁾ Lege: *ubi*. ¹¹⁾ Lege: *sum*. ¹²⁾ Lege: *possessionem*. ¹³⁾ Lege: *regine*.

247. Cumque idem notarius nichil errogaret penitus, iterum transmissa fuit ei per eundem quedam epistola scribentem, quam dictus notarius dicebat se non intelligere, et quia pro malo habuit, quod de avaricia fiebat mencio in eadem, excusans se scribens, hanc sibi epistolam destinavit.

№ 248 ¹⁾

№ 249 ¹⁾.

b. Formae codicis V.

№ 1 (V)agientibus in cunis artis gramatice Pragensis studii
scolaribus — — insudare. Quia iam fere michi huius est patrie
nota condicio — — mentes exuberantis suavitatis plenitudine re-
focillat.

№ 2. Post quadrigam philosophie currentibus Pragensis studii
scolaribus — — sciencie claritatem. Quoniam rebus, de quibus
loquimur — — duras nemorum compagines nequeunt absilire.

№ 3. Sociis suis carissimis — — fecundari. Auratis redimita
monilibus — — errore passim limphante raptemini, utpote fu-
riosi.

№ 4. Universis scolaribus, in Praga degentibus — — sciencie sa-
lutaris. Liberalium nutrix arcium — — splendore favorabili re-
sultabit.

№ 5. Post currum philosophie currentibus — — speculari. Ra-
cionis exigit calculus — — amenancia virecta consurgunt.

№ 6. Erigens pauperem de pulvere — — habili moderacionis
libramine staterate.

№ 7. Ad vos est hoc verbum, qui argenteis sciencie liquori-
bus — — ipsorum ebrietate debriant sobria potatores.

№ 8. Freta sentenciis, rationibus circumfulta — — aurore
surgentis speciositas decusata.

№ 9. Informis dictionum congeries et oracionum compagines
dissolute — — vocaliter ipsam forinsecus non educas.

№ 10. Letatus sum in hiis, que fame cognovi relatibus — —
quod sibi nichil penitus reservavit.

№ 11. Festivi gaudii nova solemnia — — in suo sibi complaceat
filio exultacionis leticia specialis.

№ 12. Quod dissolutis undique tenebris — — ad desiderate
portum tranquillitatis et gaudii pervenerunt.

№ 13. Desideratas diucius manu letanti vestras litteras re-
cepi — — absque doctrine suffragio magistralis.

¹⁾ Sine titulo.

№ 14. Magna probitate perspicuo — — habundare. Licet natalis dulcedo patrie — — tam per literas, quam serotinum per affatum.

№ 15. Viro virilibus virtutum potenciis insignito — — H. de Ysernia. Quidquid est michi creditum a natura — — in aliquem consuevit congerere suorum docium donativa ¹⁾).

№ 16. Viro egregio multe probitatis — — domino *B. de Neapoli* ²⁾) — — famulatus. Dum rationalis virtutis acumine — — in quo proiecit anchoram spei sue ³⁾).

№ 17. Dum declivis concavitas me Pragensis hactenus tenuit — — tam succincte Italicus texuit, quam eciam semiplene.

№ 18. Affluencia iurisprudencie delibuto — — desiderabilium incrementa. Licet olim in versipellis metis Ungarie — — affectum scribentis colligere per affatum.

№ 19. Probitatis eximie stematibus purpurato — — optativum. Felicis animi preclara nobilitas — — liberalem se cunctis exhibet et benignam.

№ 20. Multifarie multisque modis mirandum — — et gracia in populis reforescunt.

№ 21. Dum fortune michi novercantis nequicia — — succincte composuit Gibellinus.

№ 22. Eximie honestatis faleris decorato — — H. de etc. Vestrorum canere camena nequit Sycula preconia meritorum — — hominis prodesse volentis.

№ 23. Dum fortune michi novercantis nequicia — — eiusdem stili *ductibus* ⁴⁾).

№ 24. Postquam victis potenter hostibus — — irrigui fontis scaturiginem desicare.

№ 25. Privilegiantis sapientie trabea redimito magistro Nicolao de Rocca etc. Montis apex nobilis — — non penitus absque esse procedit et rationabilis argumento.

№ 26. Viro famosissimo, suo tamquam domino speciali — — omnibus Rome partibus preponendam.

№ 26a. Suo de Ysernia — — salutem. Essenum vernantis eloquencie — — nil offerendum in eo remansisse videtur.

¹⁾ Emler, p. 1115 v. 25 ab inf.: *servicensis* — Cod.: *Serniensis*, id est — *Iserniensis*.

²⁾ Cr. № 101: -- domino *B. Carazolo de Neapoli*.

³⁾ Emler, p. 1119: *Gerviensi* — Cod.: *Serniensi*.

⁴⁾ Pr. № 23: *ductibus denotavi. Quare audite* (=Emler, p. 1131, v. 10—11).

№ 27. Felicis auspicii nova solemnia — — hactenus quod nutabat.

№ 28. Exultent iam celebris iocunditate leticie — — eclipsim aliquatenus paciatar.

№ 29. Quante iocunditatis preludio — — que pecierit, auscultare.

№ 30. Viro venerabili — — adiutricem. Quando sacrum Veneris alme palacium — — leccionis suavitas modulantis.

№ 31. Beata et aureis trabeat monilibus — — inclinacione trina capitis se inclinet.

№ 32. Principis victoriosi pignus eximium, stirpis ingenue plantula generosa, quam, divorum sanguine recensitam, felix Boemia genuit, Ungaria parturivit, cui preter terne donaria gracie, que in te ubertim nature compluit dextera liberalis, divini potencia manus annuit, factorum favit series et fortuna fortiter famulatur, magnis exultacionum tripudiis tuus animus iocundetur, o, virgo regia, felicissima puellarum! In omnes enim anthonomasticis exceptarum prefulguras docium ornamentis, quia, ecce, quod non sine mentis immensa leticia molior et in plenitudine refero gaudiorum, te in suam reginam advocat sublimis regio Palestina, te nobilis Trinacria prestolatur, ubi artificiiis generosis, que gignunt et inveniunt ingenua virorum ingenia, cui recreabuntur oculi admirando et eis, que fecit subtilius natura, potencior arte. Illic enim anulosa Ethne concavitas, orbibus semicircularibus sese ipsos tangentibus celebrata, vivaci referta salphure, summo flammam evomit ore, nullis umquam eclipsim passura temporibus, cum earum fomes, qui tortuosis cavernis concluditur, in sui consumptivas auras evadere nequeat et, dum ex continua liquescencia reciprocatur in se ipsum, insopibilis perseverat. Illic etiam voracis Caribdis gulositas, patulis semper hiatibus sitibunda, nunc fretum ferventi sorbens ingluvie in sui ventris dimittit abissum, nunc idem habundanti reddit vomitu, turbacionibus concita stomachi nauseantis. Illic quoque sevo Scilla fremitu, quasi linguosis cincta canibus, clamoris infesti turbine latrare videtur — — regiones. Pisea etiam Arethusa istam incolit regionem — — In hac etiam Achates, Enee comes mitissimus invenitur — — . Novalia insuper videbis Apullie, cuius fecunditas uteri parturicionis gracia indefesse applausu Cereris frugum largifluam enitur ubertatem, in qua ferarum plena cubilibus vastitas eminet saltuosa et folii densitate silvenscens animalia lucus educat, Cyntie apta venabulis pharetrate. — — suavis tibi

Parthenopes arridebit amenitas — — Hec est Neapolis, quam — — Augustus Cesar a novitate censuit nominandam — — Hec est Neapolis, in qua eximius residens poetarum, multiphariis eam artificiosisque studiis decoravit eamque philosophicis dedicans disciplinis, scolam esse voluit, quos studere sapientie contigisset. Hec est Neapolis [etc.]. Hanc igitur [et alias urbes] tue dicione subiciet supereminencia sponsi tui — — cuius sublimis animus sitit, ut leunculus, predonis predam Karoli depredari et eum prelii oppressione depremere, supercilium superbiorum continget deponere, reprobare obprobria et violencias violare — — ut per vos restituatur in integrum imperialis excellencia dignitatis, que, truculentis invidie manibus proprio capite sincopata, iacet acephala et sue virtutis potencia, que olim nacionibus imperabat, nunc autem vultum gerit encleticum, reveletur et fiant etatis auree secula redi-viva et communis vigeat gaudii iocunditas generalis, suus mundatus scoriis mundus lasciviens hilarescat et festis solemnibus annus emicet iubilans.

№ 33. Enormes excessus nobilis viri, ducis Bavarie—decepcionis laqueis circumvolvat.

№ 34. (Titulus: *Incipit invectiva—quatuor versus* ¹⁾). Tunc sequitur:) Sensuum maturitate sapida et veritatis robore stabilita — — presens tractatus felici valeat exitu feliciter terminari. (Prima praescriptio: *Monocolon heroicum—prestrue metas* ²⁾). Sequitur:) Ne autem sub detestabilis calumpnie — — . [Epistole Ulrici Poloni cacologium de verbo ad verbum] ex eo, quod ipse composuit, programate et propria manu scripsit, sub testimonio quamplurimum personarum approbate fidei et opinionis electe, quasi per autenticandi maneriem transcriptum est fideliter et transsumptum, nisi quod ad evitandum quorundam scandalum tam personarum mutata sunt nomina, quam locorum, que in ipsa epistola tenebantur. (Secunda praescriptio: *Monocolon caudatum—fateri* ²⁾). Sequitur:) *Hec est epistola, quam fecit Ulricus Polonus:*

Amicorum specialissimo, domino W. Wratislavensi sacriste A., divina providencia eiusdem ecclesie primicerius, Lubecensis archidiaconus, cancellarius totius ducatus Slesie et sedis apostolice capellanus — — perpetue caritatis. Illi merito panduntur prospera seu adversa — — . Primo eciam, cum in Franciam venissemus — — — ad illum finem negotium duximus, ad quem modis omnibus

¹⁾ Vide sup. p. 60*. ²⁾ Vide sup. p. 60* adn.

nitebamur. — — Quo quidem facto — — ad ducem reversi fuimus — — Expeditis itaque rite omnibus — — in Italiam profecti fuimus — — ibidem, ut optati, ab omnibus generaliter sumus gratanter suscepti — — : Rex enim suis muneribus nos eleganter donavit, episcopus — — singulis annis parata pecunia quarundam villarum 40 marcarum nobis redditus assignavit. Quo autem affectu archiepiscopus Bononiensis, prepositus Artumensis (?) alii ceteri fratres nostri nec non barones et alii milites — — nos pertractaverint, — — si omnia seriatim scriberentur — — forsitan fastidium pocius, quam delectamentum — — generarent. Unde istis obmissis — — domini pape concilio vel sinodo volumus presencialiter interesse

V.

Pr. et Cel.

proxima tertia feria post diem S. Bartholomei Ravennam finaliter venientes, facere intendamus, quod non agravamini nobis ibidem venire in occursum super premissis et aliis diversis adinvicem tractaturi.

proxima tertia feria post diem S. Bartholomei Ravennam finaliter venientes. *Unde placeat* ¹⁾ *vobis quoscumque amicos nostros et vestros requirere et vel* ²⁾ *spiculis et telis nobis adversancium* ³⁾ *armati et communiti nobis* ⁴⁾ *resistere divina nobis astante clemencia valeamus. Petimus itaque, ut cum prefata die tertia feria videlicet prandium* ⁵⁾ *in villa* ⁶⁾ *Ravennam finaliter venientes, facere intendamus, quod non agravamini nobis ibidem venire in occursum super premissis et aliis diversis adinvicem tractaturi.*

— — [Ulricus Polonus accusatur] primo de incongruitate grammatice ac de rerum inconsequencia, ex qua resultat falsitas manifesta; secundo de incompetenti dictionum scriptura et positione pu(n)ctorum eciam indecenti; tercio de iniuriosis insultibus, quibus leges mris (!) inpuignantur — — falsitatis censeatur figulus seque probet per consequens ignorantem ⁷⁾.

¹⁾ Cel.: *placet*. ²⁾ *Et vel*—Cel: *ut*. ³⁾ Cel.: *adversariorum*. ⁴⁾ Cel.: *nobis*—deest. ⁵⁾ Cel.: *ad prandium*. ⁶⁾ *In villa*—Cel.: *in Imula* (?). ⁷⁾ Majorem partem dictaminis omittimus.

№ 35. *Attende*¹⁾ celum et loquar, et audiat terra verba ex ore meo — — iumentis fiunt similes, quibus abesse dicitur intellectus.

№ 36. Nostrorum feliciū gesta processuum — — qui de nostro emolumento letantur et audire de nobis nova felicia siciunt, promulgetis.

№ 37. Qualiter contra Ungarorum gentem fallacem Cumanamque perfidiam — — pulchrius reputat misericorditer agere, quam sevire.

№ 38. Quia speramus vos ad imperialis fascēs culminis ascensurum — — quidquid nostro iudicio redditur approbatum.

№ 39. Dileccionis intime fervor — — nostra rogamina intellexerimus fructuosa.

№ 40. Quod H. de Ysernia, exhibitori presencium — — quidquid inde duxerit faciendum.

№ 41. Liberalium nutrix arcium — — in suam familiam specialem.

№ 42. Quod frequenter nos vestris litteris visitatis — — iunciores efficiat caritas intentivo.

№ 48. Salutem — — tollerare. Quanto mentis ardore cupiverimi — — pudeat vos indigno alicui subiecisse.

№ 49. Infandi rumoris ingrata relacio — — ad propriam retrahere mansionem.

№ 50. Claritate morum eximia rutillanti — — *B. Olom. episcopo*—²⁾ de Sycilia — — exhibere. Expectacionis prolixa dilacio — — . Invenimus, quod magistrum Petrum de Vineā, exilibus parentibus editum — — ad ipsius Petri postulacionem Panormitanus archiepiscopus apud imperatorem promovit Fridricum — — Papa Clemens, istius summi pontificis predecessor, Robertum de Baro — — apud Karolum regem, Sicilie perfidum invasorem, Cesarei sititorem sanguinis ordinaret — — Velitis, rogo, perducere, que michi — — multociens promisistis, nec in pretorio vestre mentis aliquorum admittatur excepcio, qui me promoti crederent dimoveri, qui eciam et alienigenas, nolo tamen ignotos dicere, promoverunt, qui nedum pociores, sed pares in sciencia nequeunt tollerare, quoniam illis dictis fidem adhibere non debet prudencie circumspeccio, que de zelo liventis invidie profluunt et non procedunt animo discretivo³⁾).

¹⁾ Cr.; V., Pr.: *Ascende*. ²⁾ Pr.: *A*.

³⁾ Pr.: *discretivo*. *Sequitur aliud valde bonum*.

№ 51. Vestre supplicare iterum pietati — — iacentes de pulvere suscitabit.

№ 52. Vox verberantis aërem in deserto, quod est sub zona positum aquilonis. Non est, qui equum *diligat*¹⁾, non est qui rectum faciat, non est—usque ad: individue unitatem. Ecce in scoriam iam degenerant secula — — in falso pecunias equilibrio ponderare.

№ 53. Quamvis de persona qualibet — — qui agri exterminat terminos alieni.

№ 54. In anxietate spiritus et cordis amaritudine — leticie redeat serenitas consueta.

№ 55. Ad audienciam sedis apostolice — — primitus repugnarent.

№ 56. Etsi decorum atque laudabile in quolibet prematuri falce consilii — — in presenti generali capitulo horum testimonio revocamus.

№ 57. Salubris assumpto consolacionis remedio — — in futuro consilio statuet novitates.

№ 58. Quod ipsa sit duricies vicarius Jesu Christi, discrecioni vestre significat stilo veridico Serniensis, quem *merore*²⁾ deposito de misero fratris fato iam sanitati redditum stricte vobis, pro firmo sciatis, confibulat sodalicium fides amor.

№ 59. Exuberante in me incentivo — — porto pectoris in conclavi.

№ 60. Quoniam te non ymaginarie — — famulatum in omnibus exhibere.

№ 61. Quoniam sanctitatis vestre graciosa benignitas — — gracularum uberes acciones.

№ 62. Licet multarum virtutum insignia — — usque in domos astriferas efferebam.

№ 63. Quod frequenter nos vestris litteris visitatis — — iunciores efficiat caritas intentivo.

№ 64. Ad vestre sanctitatis clemenciam — — ornamentorum ipsius ecclesie valeat obtinere.

№ 65. Postquam manu vestra scriptas perlegi litteras — — semper honos nomenque tuum laudesque manebunt.

№ 66. Salutem et ratione preambula singula exequi facienda. Quia de vobis audivi ea, que virtutis sunt — — in magistrum assumi non debet, qui formam discipuli non assumpsit.

¹⁾ Pr., et Cr.; V.: *diligit*. ²⁾ Cr.; V.—deest.

№ 67. Quanta collusionē — — suis litteris reſraciatoriis commendatum.

№ 68. In anxietate cordis et amaritudine mentis — — regem, quem deſpiciunt, vereantur.

№ 69. Mente dictata flebili — — ne forte res ipſa tranſeat impunita.

№ 70. Ex vestrę probitatis industria — — vel, ſi vobis videbitur, meliori.

№ 71. Quia Stragoviensem eccleſiam — — noſtram invenietis clemenciam tempore opportuno.

№ 72. Si nobilitati vestrę preſens uſque ad tempus — — fungens officio notarię.

№ 73. *Sincere* ¹⁾ dileccionis zelus, quo noſtri pectoris aula — — exoramus ſuppliciter, excusando.

№ 74. Si caute velitis attendere — — in canonicum et in fratrem.

№ 75. Si plena fruimini corporis ſoſpitate — — ianuam ſue clemencie reſerare.

№ 76. Qualiter contra me fortune volubilis varietas — — *adverse* ²⁾ fortune forcius repugnabo.

№ 77. Sacra bicoloris Bacchi preditus comitiva — — voluntatem potius conſiderans transmittentis.

№ 78. Ut apud dominationem vestrā pro H. Yſernia — — in vobis ſperet tantummodo et reſpiret.

№ 79. Licet terrarum ſeiunctus diſtancia — — paterno munimine gubernare.

№ 80 ³⁾ Quoniam a tenere infancie temporis — — ſit connubiali nexus fibula copulatus.

№ 81. Quia ſcio vos de mei ſucceſſus emolumento — — eciam nemine commendante.

№ 82. Ne vester diucius langueat animus — — ad gracıarum aſſurgere uberes acciones.

№ 83. De lenitate regaliſ clemencie illa regnat in pectore noſtro fiducia — — poſſideat in tranquillo.

¹⁾ Cr.; V., Pr., Cel.: *Cum ſincere*. ²⁾ Cr.; V., Pr.:—deest; Cel.: *adversa*.

³⁾ Inter titulum et epistolam V. № 80 in V. et Pr. errore poſitum initium arengę V. № 83 invenitur: () *ua* () *e lenitate regaliſ clemencie illa regnat in pectore meo fiducia, quod precum noſtrarum libamina benigne ſerenitas principalis exaudiat, noſtris deſideriis condeſcendens, precipue cat.* (Pr.: *precipuo*).

№ 84. Ut *de*¹⁾ tue fidelitatis constancia — — nisi ad unum denarium veniamus.

№ 85. Ultra modum doleo — — meam innocenciam purgaturus.

№ 86. Affectui grato grates debentur — — nostra negocia sint affectui vestro cure.

№ 87. Ardens habendi cupiditas — — multiplicium preconia tytulorum.

№ 88. Honestas vite et habitus vestri religio — — grata volumus prompotitudine respondere.

№ 88a. Vestri honestas ordinis — — omnia nostra desideria compleantur.

№ 89. Affectus mentis — — dignetur prosequi graciose.

№ 90. Grates vobis copiosas referimus — — ad specialium acciones valeamus assurgere graciaram.

№ 91. Cum ex relatione veridica — — argentum fodendi (!) liberam habeant potestatem.

№ 92. Vestre honestatis sinceritas — — ad uberrimas proinde graciaram assurgere acciones.

№ 93. Significavit nobis H. Pruzlinus — — se commodum senciant reportasse.

№ 94. Ex tuarum serie litterarum — — rumor aliquis non ascendat.

№ 95. Cum vite commendabilis honestas — — continentur expressum.

№ 96. Recurrendi ad vestre probitatis industriam — — quanto commendabilius et accepcius erit donum.

№ 97. *Perquirentes*²⁾ rationis circumspecte scrutinio gencium genera diversarum invenimus, quod nobis magis est conformis spaciose Polonie nacio *et*³⁾ inter universas orbis provincias nostris, quas auctore *Deo*⁴⁾ gubernamus, regionibus eadem cuiusdam proprietate similitudinis magis eciam est affinis: ipsa enim in lingue consonancia nobis convenit; ipsa proxima loci contiguitate nullius *interiecto*⁵⁾ distancie *spacio*⁶⁾ terris nostris coniungitur; ipsa et unione glutinatur sanguinis et affinitatis nobis *connectitur*⁷⁾ vinculo, et *demum*⁸⁾ inter ipsam nostramque sereni-

¹⁾ Cel.; V., Pr.:—deest. ²⁾ Cr.; V., Cel.: *Requirentes*, Pr.: ()*equirentes*.
³⁾ Cr.—deest. ⁴⁾ Cel.: *Domino*. ⁵⁾ Pr.; V.: *interiecta*; Cr., Cel., *intersecta*.
⁶⁾ Pr.: *temporis spacio*. ⁷⁾ Cr.: *amittitur*; Cel.; *annectitur*. ⁸⁾ Cr.: *demum tantum*.

tatem reperitur conformitatis *conparitas*¹⁾, ut suos alumpnos et nos ex eiusdem vena profluxisse scaturiginis gloriatur. Ob istius itaque consideracionis aspectum veris *utique*²⁾ racionibus veroque *provisionis*³⁾ tramite *procedentes*⁴⁾, in⁵⁾ illius transimus dispocionis *habitus*⁶⁾ et ad⁷⁾ hoc naturalibus *inducimur*⁸⁾ suasionibus, ut magnificos *Polonie*⁹⁾ principes, barones, milites et populos universos, quos *sue*¹⁰⁾ amplitudinis sinu complectitur atque fovet, stricioris dileccionis prosequamur benivolencia, ipsorum *gaudeamus*¹¹⁾ in prosperis et turbemur adversis, *ipsi*¹²⁾ *cupiamus*¹³⁾ *esse*¹⁴⁾ presidio sui que honoris et glorie continuum zelemus augmentum.

*Ex hac*¹⁵⁾ *autem*¹⁶⁾ consideracione *magna*¹⁷⁾ nobis emergit fiducia *et*¹⁸⁾ *consurgit ac*¹⁹⁾ provenit spes infracta, ut vos in necessitatis articulo requirere debeamus intrepide nobisque *letanter*²⁰⁾ curetis subvenciones et auxilia exhibere. Unde cum *dominus*²¹⁾ *Rud.*²²⁾, rex Romanorum, non contentus, quod *nobis*²³⁾ abstulit terras nostras, fervens adhuc malignandi cupidine, *offendendi*²⁴⁾ nos amplius siti estuet pociori, cumque nos ad resistendum sibi viriliter desidiosum *hucusque*²⁵⁾ nunc *erexerimus*²⁶⁾ animum velimusque suis occurrere potencia nostre manus obice contumeliosis insultibus et pressuris, dileccionem vestram attentius duximus exorandum, quatenus nobis in auxilium venire dignemini cum strennua, *sicut*²⁷⁾ vestram decet excellenciam, armatorum militum comitiva, ita *quod*²⁸⁾ *in tali die sitis in tali loco constitutus*²⁹⁾ ubi per *solemnes*³⁰⁾ *nuncios nostros*³¹⁾ vos et vestros decenter *faciemus recipi eo tempore*³²⁾ et honorifice conduci ad nostre presenciam maiestatis.

Sed ad *huiusmodi*³³⁾ *quidem*³⁴⁾ nobis impendendum subsidium non solum prefata vos debet inducere *ratio*³⁵⁾, verum eciam *cause*³⁶⁾ alterius efficax argumentum, quia si, quod absit,

1) Pr.: *compitas*. 2) Pr.: *itaque*. 3) Cr., Pr.; V.: *promissionis*. 4) Cr.; V.: *procedentem*; Pr.: *procedente*. 5) Cr.: *et*. 6) Cr.: *in habitum*. 7) Cel.: *quod*. 8) Cr. Cel.; V. Pr.: *inducuntur*. 9) Cr., Pr.; V.: - - *Polonie*. 10) Cr.: *in sue*. 11) Cr.: *gaudemus*. 12) Cr.: *ipsis*. 13) Cel.: *cupiamus*. 14) Cr.: *adesse*. 15) Cr.: *Et hoc*. 16) Pr.; V., Cr.: *eciam*. 17) Cr.: *magis*; Pr.: *magne*. 18) Cr.: *ac*. 19) Cr.: *et*. 20) Cel.: *latenter*. 21) Cr.—deest. 22) Pr.: *respond.*; Cr.: *Rudolphus*. 23) Cr.; V., Pr.—deest. 24) Cr.; V., Cel.: *offendi*; Pr.: *offerendi*. 25) Cr.—deest. 26) Pr.: *externos*. 27) Cr.—*sic*. 28) Cr., Pr.: *que*. 29) Cr.: *in festo Pentherosten nunc venturo sitis in civitate nostra Opavie constituti*. 30) Cr.: *solventes*. 31) Cr.: *nostros nuncios*. 32) Cr.: *eo tempore faciemus recipi*. 33) Cr., Pr.; V.: *huius*. 34) Cr.: *quid*. 35) Cr.—deest. 36) Cr.: *esse*.

nos *contingeret* ¹⁾ prefati regis oppressione pessundari, *insaciabiles* ²⁾ *Theutonicorum* ³⁾ hiatus se liberius expanderent et manus improbas *facilius* ⁴⁾ usque in ipsam provinciam extenderent ipsorum noxii *appetitus* ⁵⁾. Sumus enim vobis et terris vestris quasi firmum secure tuicionis preurbium, quod si forte ante sevientis *impugnacionis* ⁶⁾ faciem non posset, quod Deus avertat, resistere, intelligere *potestis* ⁷⁾ vobis et vestris subditis magna tunc pericula imminere, quia procax habendi fames contenta non esset nos tantum sibi subicere, sed bona vestra diriperet et in vos insuper intollerabilibus angustiarum gravaminibus *insevirer* ⁸⁾. O, quantis afflictionibus exosa *Theutonicis* ⁹⁾ vestre tunc opprimeretur nacionis *numerositas* ¹⁰⁾, o, quam dire servitutis iugo libera submitteretur Polonia, o, quanta sub clade fatisceret tunc universitas vestre gentis, certe in promptu satis est advertere, magisque vos potestis *preconicere* ¹¹⁾, quam *deceat* ¹²⁾ nos referre. Quapropter intendite in adiutorium nostrum, intendite et ad propulsandum longius distantis adhuc flamme incendium *opem* ¹³⁾ et operam *efficaciter* ¹⁴⁾ *exhibete* ¹⁵⁾, attendentes *consulcius* ¹⁶⁾ fore *obstare* ¹⁷⁾ principiis, quam postquam ignis vorago nimis invaluerit *iam* ¹⁸⁾ resistenciam non timentis, et quod *is* ¹⁹⁾, qui vicinam domum, ne comburatur, *defenderit* ²⁰⁾, tuetur propriam mansionem.

Ad hec nuper nostra serenitas intellexit, quod dictus rex *Rud.* ²¹⁾ suis suasoriis legacionibus vos non solum a nostra *quesierit* ²²⁾ amicitia *et* ²³⁾ ab inpensione iuvaminis remove, verum eciam *inter nos dissidentis* ²⁴⁾ zyzanie lolium seminare. Qua de causa cum, si bene velitis attendere, hoc *vobis ad honorem* ²⁵⁾ non accederet, sed potius ad iacturam, affectuose deposcimus, quatenus ipsius suggestionibus aures *nolitis* ²⁶⁾ patulas adhibere, quin ymo nostrum, qui de vestre *sumus* ²⁷⁾ gentis genere, in auxilium accingamini hilariter *ac* ²⁸⁾ potenter, deliberacione advertentes provida, quod, si nostrum *iuveritis* ²⁹⁾, vos iuvatis, et utique, si nobis *prebebitis* ³⁰⁾ auxiliaris *dextere* ³¹⁾ subsi-

¹⁾ Cr.: *contingerit*. ²⁾ Cr.: *insaciabilis*. ³⁾ [Cr.: *Theutunicorum*. ⁴⁾ Cr. — deest. ⁵⁾ Cr.: *aperitur*. ⁶⁾ Cel.; Cr.: *impugnatoris*; V., Pr.: *indignacionis*. ⁷⁾ Cr.: *prius*. ⁸⁾ Pr.: *asmine*. ⁹⁾ Cr.: *Theutunicis*; Pr.: *Theutonis*. ¹⁰⁾ Pr.: *universitas*. ¹¹⁾ Pr.: *precinere*. ¹²⁾ Cr.: *decausat*. ¹³⁾ Pr.: *et opem*. ¹⁴⁾ Pr. — deest. ¹⁵⁾ Cel.: *adhibete*. ¹⁶⁾ Cel.: *consultus*. ¹⁷⁾ Cr.: *instare*. ¹⁸⁾ Cr.; V. Pr.: deest. ¹⁹⁾ Pr.: *hūs*. ²⁰⁾ Pr.: *defendit*. ²¹⁾ Pr.: *respond*; Cr.: *Rudolphus*. ²²⁾ Cr.: *quesiverit*. ²³⁾ Cr., Cel.; V., Pr. — deest. ²⁴⁾ Cr.: *dissidentis inter nos*. ²⁵⁾ Cr.: *ad honorem vobis*. ²⁶⁾ Cr.: *velitis*. ²⁷⁾ Pr.: *fuimus*; Cel.: *sumus*. ²⁸⁾ Cr.: *et*. ²⁹⁾ Pr., Cel.: *inmeritis*. ³⁰⁾ Cr.: *prerabitis*. ³¹⁾ Cel.: *dextre*.

dium, nos adversus adversarios vestrosstrarum exponemus potenciam *virium* ¹⁾ et ²⁾ vobis potencialiter assistemus, sive iidem adversarii vestri christiani fuerint, vel *pagani* ³⁾.

№ 98. Excellentissimo domino - - ⁴⁾ — — Soldano, Babilonie regi etc. Licet dissone secte diversitas — — nichil valet iocundius, nil carius exhibere.

№ 99. Cum zelum, quo precordialiter amplexamur — — quin eadem concordia stabiliter observetur.

100. Cum eramus nuper in vestre maiestatis presencia constituti — — salvis rebus eorum omnibus et personis.

№ 101. De promociione magistri H., prothonotarii nostri — — magis reddideritis diligentem.

№ 102. Cum firmiter habeat — — invicem colloquium habeamus.

№ 103. Excellentissimo domino suo etc. Clemenciam vestram in recti statera iudicii — — equos et res alias qualescumque.

№ 104. Regraciamur vobis — — vestra intelligere poterit cel-situdo.

№ 105 Tristis rumor nostras noviter pervenit ad aures — — declarent.

№ 106. Districcius vobis precipiendo mandamus — — maioris dulcedine gracie et favoris.

№ 107. Per suas litteras significat nobis — — fidem digne-mini credulam adhibere.

№ 108. Dilecti fideles nostri - - et - - ad vestre presen-ciam maiestatis — — licenciam a nobis reciperet recedendi.

№ 109. Serenitati regie cum multiplicibus graciaram accionibus — — securis eius rebus et ipsum comitancium omnibus et per-sonis.

№ 110. Otocarus Ch. salutem in plenitudine gaudiorum. Affi-nis nostra karissima, domina M. — — in viam salutis dirigat actus nostros.

№ 111. Quod vera fuerint caritatis insignia — — acciones refero multimodas graciaram.

№ 112. Quod vestrorum feliciium nobis incrementa successuum — — ad vestra beneplacita specialiter obligati.

№ 113. Licet non ignoremus, quod in recta statera iudicii — — eundem H. habere dignemini commendatum.

¹⁾ Pr.: *virili*. ²⁾ Pr.—deest. ³⁾ Cr: *pagani*. *Preter hec, quidquid talis super his vobis pro parte nostra retulerit, credatis dubietate qualibet proculmota. Datum Prage etc.* ⁴⁾ Pr.: *A*.

№ 114. Licet plenius constet nobis — — ad complementum debitum deducatur.

№ 115. Totis cupientes affectibus — — serenitatis oculo favorabilius blandiemur.

№ 116. Quoniam ad omnia mala — — periculum nullum possit.

№ 117. Viro Dei graciis et nature muneribus predito — — ponderare. Etsi ambulosa clericorum elacio — — de faucibus emulorum.

№ 118. Olomucensis decor sedis, Moravi gemma nitens cleri, zelator veri, cultor equitatis — — Et est res altera, que mentes humanas cogit desperare -- — Quod patnaverunt parentes in natos, velit vindicare, ut sancta clare denotat scriptura, nam is, qui natus nondum erat, cur vult, ut patris penam ferat — — Cur hic est malus et dampnandus, hic est bonus et premiandus. Ha. quam est nodus hic mirandus, nec denodandus, ut vult Severinus.

№ 119. Dilectum nostrum Johannem — — nec minus, ac si vos presencialiter afforetis.

№ 120. Ascendit de mari bestia — — agens penitentiam de commissis.

№ 121. Conformis ritmorum congeries — — ad tempus michi copiam faciatis.

№ 122. Morum claritate perspicuo — — cum promptitudine serviendi. Vestre mansuetudinis industria circumspecta — — ad vestras sistere valeat litteras in tranquillo.

№ 123. Sicut vos ignorare non autumo — — cum agmine tytulorum.

№ 124. Quanto indignacionis odio — — ab impetentis hostis adversitatibus valeam defensari.

№ 125. Benignitatis grate dulcedo — — capitis iactura dolentis.

№ 126. Etsi virtutum multiplicium exuberancia -- — multociens promisistis.

№ 127. Sinistri rumoris infanda relacio — — omnia, que mundus continet universus.

№ 128. Volens consolare dolentes affectu quodam stimulante compellor consolacionis indigens remediis aliene — — [fratris morte defleta refert, quantum in curia profecerit:] Nullus unquam progenitorum meorum fuerit, qui tanti status prerogativa gaude-

ret et qui talem gradum valeat attingere, qualem spero in promotione domini, cui servio, me indubitabiliter ascensurum intercapidine modici temporis interiecta.

№ 129. Etsi estuantis fervore et ferventis estus incendio — — postulo et exoro, ut solerti cura et pervigili studio presentes velitis litteras intueri, quas ex quodam tedio meus nuper animus in incude fastidii monetavit.

№ 130. Cesaree dignitatis officium — — ac feliciter equitare.

№ 131. In doloris ferventis incendio — — dammas¹⁾ circumveniunt et devorant circumventas.

№ 132. Si persona vestra, cuius immensa formositas — — de cuius vivo numine super terram.

№ 133. Formositatis specie pre cunctis huius seculi redimite — — o, dominarum pulcherrima, miserere!

№ 134. Insignis pulchritudinis nitoribus presignite — — voluptatum generat paradisum.

№ 135. Stelle fulgentissime et rose — — nostre intermine pietatis.

№ 136. Vulgo concepta sataque populo — — in aliis poteritis compensare.

№ 137. Viro famoso, H. de Polonia — — instancius insudare. De gelidi septemtrionis climate — — eiusdem bulle signaculo sigillata.

№ 138. Letatus sum in hiis — — ad tante dignitatis culmina erigere est dignatus.

№ 139. Presbiter Johannes, dei Cupidinis gracia — — nocturnis vigiliis et deceptoris caritate.

№ 140. Excellentissimo domino aquarum Ceres, dea terre — — populus letificatus assurgat.

№ 141. Alme Cereri, frugum dee, per me facte Nereus, rector pelagi suadelam consilii sanioris. Quod fervidis radiorum Phebi sauciata iaculis — — de trutine iudicio pensioris.

№ 142. Circumspecto et honorabili viro, domino W.²⁾, canonico Pragensi, notario regni Boemie, suus Nycolaus de Pontecurvo se totum ad grata servicia. Est michi nuper oblata letifice pro parte vestra placida pagina, que nec mittentis nomen intitulans, nec recipientis essenciam superscribens — — placide poliat inpolita.

¹⁾ Cr.: *dominas*. ²⁾ Pr.: *Wy*.

№ 143. Eloquencie pericie predito N. de Pontercurvo W. ¹⁾ etc. — — devocionis affectum. Postquam vestrarum, quas nobis misistis, continenciam litterarum diligenter perspeximus, celebris iocunditatis exultans tripudio miro modo noster fuit in eis animus delectatus — — Ad hec, quia pro constanti gerimus, — — quod causa, que inter *Neptunum et Cererem* ²⁾ vertitur, questio sit rhetorica — — cum Ceres actoris, Nereus rei rationem sustineat auditoris et causa, de qua intenditur, sit avaricia — — nullius dubietatis scrupulum nostrum facit animum fluctuare, quin de huiusmodi statu negotii disserere perfectissime valeatis. Quare causam prosequamini iam inceptam, argumentaciones necessarias de locorum sumite sedibus, rationes, fidem rei dubie facientes, firmamento, prout nostis, debito dispositionis ordine, applicate, attendendo et disceptando de talibus, etsi nulla nobis alia emergat utilitas, nisi quod in oratorie facultatis preceptis animus exercetur, ad inchoate cause prosecucionem vestram debetis merito convertere voluntatem.

№ 144. Intencio Cereris adversus Nereum: avarus es, quia michi sicienti aquas noluisti exhibere petitas. Responsio ex parte Nerei: non sum avarus. Questio: avarus ne sit? Racio: in celi namque potestate atque arbitrio consistit votiva tibi prebere pocula, que per naturam michi facultate negata tibi nequeo exhibere. Infirmacio: actum per nuncios Eoli, quos ad te venisse non abnegas, vel per occultos terre meatus potuisses, si voluisses, aquarum michi fluida pocula propinare. Indicacio: cum *Cereus* (!) ³⁾ dicat Nereum potuisse super eam sicientem aquam effundere et tamen noluisse, cumque Nereus dicat tale, quid esse in Eoli potestate et quid sibi non sit a natura concessum anxiam estu sitis aridam aquarum aspergine recreare, utrum Nereus sit dicendus avarus, nec ne?

№ 145. Illustri regi pelagi Ceres, dea frugum, vota supplicum libencius exaudire. Expectacionis avide confracta *suspendiis* ⁴⁾ — — expectata diucius pluviarum stillicidia secum ferat.

№ 146. Alme Cereri, frugum dee, Nereus, rector pelagi, magistrum in dicendis consulere rationem. Ex tui partis numinis michi quedam secundo fuit oblata paginula — — effectum peticio sterilem consequetur. Siluit hactenus rex undarum — — dea habeatur frugifera fore pro parte Nerei peroratum.

¹⁾ Pr.: Wy. ²⁾ In V. rubra linea obductum est. ³⁾ Sie in V. et Pr ⁴⁾ Pr.: V.: *stipendiis*.

№ 147. In alteram oracionis disiuncte particulam --- utique sufficienter excusat. Illustri regi aquarum Neptuno Ceres, dea frugum --- in litterarum tuarum serie. Mea nuper puncta sunt pectora --- non verbo, sed opere studiosus expurges.

№ 148. Alme Cereri Nereus salutem et tam se ipsam cognoscere, quam germanum --- a quibus tua est epistola penitus aliena.

№ 149. *Sanctissimo*¹⁾ in Christo patri etc. O. Dei gracia etc. Cum *cadentis*²⁾ mundi miseratus angustias a dextris Patris *descenderit*³⁾ Filius et regio procedens tramite docuerit sequi rectum, revera, postquam ei placuit ad Patrem, unde venerat, remeare, sibi Petrum et vos *Petro*⁴⁾ per consequens fieri voluit successores, ut, prefulgentes *antistiticii*⁵⁾ dignitate, sic orbis regatis et dirigatis orbitam, quod rationis bonitas malum proscribat stulticie, abusus corrigat equitas, *temperancie*⁶⁾ frenis *lima castigetur*⁷⁾ excessuum et fortitudinis perseverancia pugnax devincatur exercitus viciorum. Quocirca, si quando respublica premitur vel nobis infertur iniuria, nec admittit ratio, nec favet possibilitas vel voluntas, ut recurramus ad alium, nisi ad vos tantummodo, qui generalis *ecclesie*⁸⁾ residentes in solio, prout apostolici mandati norma requirit, ex officii sumpti debito in recti statera iudicii decernentes singula et figurantes iura provideque toto sparsim *promulgantes*⁹⁾ in orbe, prava tenemini linea rectitudinis exequare. Unde cum *principes*¹⁰⁾ *Alemannie*¹¹⁾, quibus potestas est cesares eligendi, qui livoris veneno—nolumus plura dicere, *nec*¹²⁾ more regio *detraccio*¹³⁾ locum *habet*¹⁴⁾—concorditer in quendam comitem, minus ydoneum, solemnibus nostris nuncciis, quos *Wrauenwrt*¹⁵⁾, ubi celebrari debebat eleccio, nostros procuratores miseramus, contradicentibus et reclamantibus, evidenter vota sua *direxerunt*¹⁶⁾ et eundem in gravamen imperii nostrumque preiudicium, postquam solemniter appellavimus ad sedem apostolicam, sacri dyadematis insigniverunt maiestatem, ad vos velut *ad*¹⁷⁾ inexhaustum scaturientis iusticie fontem et *interminabile*¹⁸⁾ pietatis asilum una cum imperio recurrimus irrationabiliter pregravati, sanctitatem vestram suppliciter exoran-

¹⁾ Pr., Os., Cel.; V.: *Augustissimo*. ²⁾ Cel.: *candentis*. ³⁾ Os.: *descendit*. ⁴⁾ Os.; V., Pr.—deest. ⁵⁾ Os.: *antistitii*. ⁶⁾ Os., Cel.; V., Pr.: *temperancia*. ⁷⁾ Os.: *limina castigentur*. ⁸⁾ Os.; V., Pr., Cel.—deest. ⁹⁾ Omnes codices habent: *promulgetis*. ¹⁰⁾ Os., Cel.; V., Pr.: *princeps*. ¹¹⁾ Os.: *Almanie*. ¹²⁾ Os.: *ne*. ¹³⁾ Pr., Cel., Os.; V.: *detracto*. ¹⁴⁾ Os.: *locet*. ¹⁵⁾ Pr.: *Wrauenewrt*; Os.: *Vraueurt*; Cel.: *Wraueurt*. ¹⁶⁾ Os.: *direxerint*. ¹⁷⁾ Os.; V., Pr.—deest. ¹⁸⁾ Pr., Os., Cel.: *intermine*.

tes, quatenus nos non permittatis in iure nostro, quod prefati principes manifestis deprimere conantur iniuriis et infestis, aliquatenus *conculcari*¹⁾ piumque sancte mentis intuitum flectere dignemini ad imperii statum *flebilem*³⁾, *cui*²⁾ misericordie viscera reserantes, *compaciatur*³⁾ sibi matris *ecclesie*⁴⁾ beata benignitas, dum illud *imperium*⁴⁾, a quo mundus *contremuit*⁵⁾ universus, quod dignitatibus *omnibus*⁵⁾ *monarchie*⁶⁾ prelatum fastigio excellentissimis conferebatur tantummodo gerendum feliciter et regendum, nunc illis contingit personis, quos fame recondit obscuritas, que virium destituuntur potencia et penuriose gravantur sarcina paupertatis, quorum quidem contrariis divos augustos *oportet*⁶⁾ necessario redimiri. Misericordia moveamini, pater sanctissime, quin potius vobis, quod sic deprimitur, indignissimum videatur, cum, si sedes apostolica permiserit, si mundus tolleraverit, ut deiectis et humilibus conferri debeat culminis tantus apex, redigetur in nichilum et, cui Arabs famulabatur, serviebat Indus, obsequabatur *Italicus*⁷⁾, Hispanus obtemperabat, *obsecundabat*⁸⁾ cum reverencia totus mundus. cunctis reddetur despicabilis et abiectus; quem senatus populusque Romanus statuit, quem lex virtusque statuit, quem Deus ipse statuit, contempnent singuli, frenis agi pauperis respuentes; sicque iusticia suffocabitur et exulabit concordia et pax regnantibus criminibus expirabit, *impunes*⁹⁾ dis-sultabuntur iniurie, proximus insurget in proximum, tantaque *calamitas*⁹⁾, tantaque miseria, proch dolor, imminebit, quod exosa viventibus vita fiet. Aperiat, quesumus, imperio clemencie vestre ianuam, intendatis in ipsum humanitatis affectibus mansuete, quod ea semper in subditos fuit usum clemencia illaque semper humanitate relanguit, ut parcere dignius reputaverit, quam punire; non permittat amplius vestra pietas angi miseriis, cuius ope consueverunt ab orbe miserie relegari. Vos enim in *protectorem*¹⁰⁾ suum *suscipit*¹¹⁾, vos in tantis requirit angustiis, *vestre*¹²⁾ potestati se subiciens *vociferatur*¹³⁾ et ¹⁴⁾ clamitat: *pater*¹⁵⁾ *clementissime*¹⁶⁾, miserere!

1) Os.: *conculcare*. 2) Cel.: *eique*. 3) Os.: *flebi (lem — compaci) atur*: *lem — compaci* — desunt propter stricturam membranae. 4) Os.: *ecclesie — imperium* eadem causa desunt. 5) Os.: *contremuit — omnibus* eadem causa desunt. 6) Os.: *monar(chie prelatum — oportet)*: *chie — oportet* — eadem causa desunt. 7) Cel.: *Italicus*. 8) Os.; V., Pr. Cel.: *obsecundat*. 9) Cel.: *impunes — calamitas* desunt. 10) Os., Cel.; V., Pr.: *proteccione*. 11) Cel.; V., Pr.: *suscepit*. 12) Cel.: *vestreque*. 13) Os.: *suscipit — vociferatur* desunt. 14) Os.: *ad vos*. 15) Os.: *pater clamital*. 16) Os.: *piissime*.

№ 150. Reverendo in Christo patri, domino B. — — dilectionis affectum. Testamur Deum, qui cordium secreta rimatur — — ad gerendum bella tociens surgunt ire.

№ 151. Karissime uxori sue, domine Ch. — — fortitudinem in adversis. Postquam sic nostris forsitan exigentibus meritis — — quasi despicientes aspere fortune acerbiter consurgunt.

№ 152. Magnifico principi domino Th. — — prosperari. Querenda non est in homine falso legalitas — — cum dolosus hypocritam simularit amorem.

№ 153. O, Dei gracia, rex Boemie — — omne bonum. Excedit legem iusticie — — ad sinistram vergere videaris.

№ 154. O, Dei gracia, rex Boemie — — omne bonum. Omnia suis sunt facienda temporibus — — ad bellum te premuniens prestoleris.

№ 155. Nequicie damnosa protervitas — — tranquillitatis dulcorem pariet et quietis.

№ 156. Victoriosissimo principi domino O.¹⁾ illustri regi Boemie²⁾, iudex, consules et universitas civium — — Inducit utilitas, precipit ratio, suadet honestas, quod non omni tempore nec omnibus omnia sunt credenda — — nos et res nostras qualibet exceptione sublata cum omnimoda reverencia vestre potestati subicimus, ut eis vestra utatur serenitas pro sue arbitrio voluntatis.

№ 157. Magnifico principi domino H. — — incrementa. Serenitatem leticie mansueta pretendit facie scorpius — — verborum dulcedine blandiendo.

№ 158. Innocencius episcopus — — regi Anglie — — Perfecte dileccionis zelus, quos te mater ecclesia — — plerumque profundius venenatur.

№ 159. Sanctissimo — — patri et domino N. Romanae ecclesie pontifici R. — — rex Anglie — — pedum oscula beatorum. Cum callidi delatoris astucia — — sedes apostolica contempnetur.

№ 160. Innocencius — — archiepiscopo Strigoniensi — — et — — episcopis Strigoniensis metropolis et filiis earundum ecclesiarum capitulis, abbatibus, prioribus, monachis, hospitalaribus ceterisque claustralibus, nec non comitibus, baronibus, militibus, clientibus, iudicibus, consulibus et ceteris in regno Ungarie degentibus. — — Immobilis providencie divine simplicitas — — supplicii indignatio prosequens.

¹⁾ Os. № 7: C. ²⁾ Ib.: *Sycilie*

№ 161. Innocencius etc. dilecto filio etc. Abbas et conventus monasterii nobis humiliter supplicarunt — — redigi faciens munimenta.

№ 161a. Dilecto filio — — T. de tibi loco nepoti — — domini N. predecessoris nostri etc. Grandium obsequiorum memores — — Wilhelmus, rex Romanorum — — totum comitatum Romaniolae — — tibi commisit. Cum igitur rex sit viam universe carnis ingressus et per hoc videatur ipsius — — beneplacitum expirasse *ac* ¹⁾ Romanum imperium vacat ad presens, nos — — predictum comitatum — — tibi auctoritate apostolica denuo committimus — — Petri et Pauli se noverit incurrisse.

№ 162. Dilecto — — tali clerico nostro. Continuate devocionis obsequia — — Nulli ergo etc.

№ 163. Dilectis — — nobilibus. Quia Deo et ecclesie vos devotos — — servicia debita et consueta.

№ 164. Dilecto — — marchioni de Hohenburch. Matris ecclesie multa benignitas — — tuis supplicacionibus inclinati etc.

№ 164a. Hiis est favor specialis gracie impendendus — — sigilli nostri munimine roboratas.

№ 165. Sicut excellens artificis postulabat industria — — . Iuxta mearum valenciam virium, pro mee modulo rationis breviter exemplificabo explanans et exemplificans explanabo, licet forsitan semiplene <modulo>, quid oratori sufficiat, vel quid expediat dictatori, stilum locis variando decentibus, ut in explanacionibus arti sit congruus et a sermonibus non deviat serio in exemplis, non quod angelicus Anglicus (!). Ille Anglicus divini hominis ingenii, rethor nobilis et orator excellentissimus <orator> suum opus relinquerit imperfectum, sed, quoniam scripture multiloquia subterfugiens, sic servavit compendio, sic anguste institit brevitati, sic subtiliter, sic argute locis exempla posuit — — quod vix docti vigor ingenii divisa possit coniungere, vixque coniuncta valeat invenire — — Ob cuius rei causam scire, que scio, ac ignorare, que nescio, michi cum Tul- (1)io liceat et existentem existentibus veritatem toto precari <corpore> pectore cum Platone, ut ipsa fellicibus auspiciis annuens Hyzerniensem lyram temperet sub cantus congruencia modulantis — — musarum collegio aplaudente doctis valeat fidibus personare. Amen.

№ 166. Quod a(d) vestri elegantissimam veni presenciam tribunalis, magistri causam more forensium tractaturus — — ultra, quam dici valeat, commendatos.

¹⁾ V., Pr.: *ad*.

№ 167. Coram vestre solio maiestatis — — R. provincie comitem deducturus, me sua verbis non posse explicare facinora pertimesco — — humilis ab omnibus predicatur.

№ 168. Mei mores et vitam clientuli — — brevitatis limite demonstrabo.

№ 169. Quoniam incognita est nobis — — deceptoriam sophismata melius evitare.

№ 170. Magnis et claris desudata laboribus illustris peracta regis industria et monimentis tradenda celebribus tot gestorum resultant presignia magnifici principis Boemorum, ut — — incertitudinis herencia fluctuem, quid potissimum altissonis eroicy stili ductibus et vocis modulamine laudare debeam preconantis et mente tota atque artubus omnibus contremisco, ne, si multa temptem dicere, plura, forsitan, pretermittam.

№ 171. Expers pacis Hercules — — viam carnis ingressus fuerit universe¹⁾.

№ 172. Irritamenta malorum omnium — — risus prelude matutini. Sequitur: quid est plus¹⁾.

№ 173. Ubi necessitatis urget imperium — — dubitationis cuiuslibet presumptio relegatur. Cum itaque etc.

№ 174. Pro beneficiis a vestre libertatis gracia michi meeque collatis familie — — exceptione qualibet relegata.

№ 175. Super angustiis, quas mei occasione pateris et es passus — — ab ipso, quo teneris, ligamine absolveris.

№ 176. Licet non merita, ymmo demerita processerint — — vobis naturaliter inherenti.

№ 177. Qui vobis nolui causam itineris mei dicere — — ad gratarum uberes acciones.

№ 178. Noverit vestra discrecio — — bene, Dei gracia, faciam facta mea.

№ 179. Noverit vestra sanctitas — — licet simplici atque recto.

№ 180. Nunc scio vere et te nolo, etiam ignorare — — ad sublimia humiles extollentis.

№ 181. Intellexi noviter, quod vos — — ad antidota respondere.

¹⁾ Singula capita formae № 171 et № 172 rubris inter se signis divisa sunt, suisque locis in margine hae notae ponuntur: *exordium*; *proverbium*, *sumptum a medio*; *medium*; *proverbium*, *sumptum a principio*; *principium*; *exordium principii* etc. № 172 est quasi continuacio № 171.

№ 182. Si verba prudentis Senece — — mutacione aëris faciente.

№ 183. Tot et tante beneficiorum munificencie — — ad vestra beneplacita et mandata.

№ 184. Sicut vos ignorare non credo — — debeat effectui mancipare.

№ 185. Quanto studio et amoris flagrantia — — casum reddiderit amantis affectum.

№ 186. Nullius impotenti admiracionis ebetudine — — *ne dictaminis*¹⁾ cursum usque ianuam prolixarem fastidii, de duobus feci tantummodo mencionem, videlicet etc.

175—175b № 187. Viris prudentibus etc. salutem et veritatem loquentibus credere, ac semper inter utrumque medium retinere. *Ex*²⁾ *habundancia cordis os loquitur et iniuriarum, illatarum michi, multiplices invective meorum reserant hostium labiorum, quas ullatenus nequeo ulterioris paciencie silencio preterire, salva in omnibus et per omnia de me ac fide mea obloquencium pace, quam desiderio ardenti, estu flagranti et anxio affectu esurio || vehementer, quod ad cautelam meam, ne dici valeat ulterius me potius inimicie separabile scandalum, quam pacis sociabile vinculum, sicut falso dicebatur, hactenus velle sequi, partis alterius versipelles versucias et nequicias merito reformidans, coram Deo, qui renes et corda scrutatur omnium, et coram vobis protestor omnibus tenore presencium in aperto, quos, precor, et suscipere non dedignemini et totos perspicere non pigeat tamquam corporis desidia enervati nec me redarguere de prolixitate velitis, si placet, attendentes, quod rebus, de quibus loquitur, cognatos oportet esse sermones et amplis*³⁾ rerum gestarum negociis oportet oratorem amplas et conformes oracionum series conformare, sicut in libro «De bono oratore» suaviloqua tuba intonat elloquencie Tulliane.

Si enim predecessorum meorum puritatem fidei et devocionis sin-

¹⁾ Cr.; V.: *dictamus*.

²⁾ Protestatio Conradini. *Ex abundantia cordis os loquitur, et iniuriarum nobis illatarum violentia reserant ostia labiorum, quoniam nequimus ullatenus ulterioris patientiae silentio praeterire, salva tamen in omnibus Ecclesiae Catholicae sanctitate, quam cultu sacro et debita reverentia toto corpore et corde veneramur, quod ad nostram cautelam ulterius insidias et versutias, astus fastusque partis alterius merito formidantes, coram Deo, qui corda scrutatur omnium, coram vobis et Christianis omnibus publice protestamur.* (Muratori. Scriptores rer. Ital. T. X p. 824). ³⁾ Cr.; V.: *amplius*.

ceritatem, quam erga Romane ecclesie sanctitatem et illustrem dominum nostrum comitem (- -) ac eius predecessores quondam gesserunt, attente velimus attendere, [invenimus illos semper in fide servanda constantes permansisse]. Similiter, si ad perniciosam et detestabilem delatorum nequiciam et nefandam, preteritorum recordativam nostre mentis potenciam vertimus, invenimus, quod nullius alterius in Yzernia fiebat *delacio*¹⁾ nominis, nisi miserabilis illius (- -) sub imperatoris tempore Fridrici. Et *hec*²⁾ — — ad cuiuslibet adventum iusticiarii || vel eciam cuiuslibet 175b—176 comissalis recidivando renovabantur. Non *ei*³⁾ erat impunis officialium a(n)nualis mutacio, nam, ut sui nominis *delacio* deleteretur, novam, quam novis daret officialibus, invenire pecuniam cogeatur et de nullo alio accusabatur crimine, si crimen dici valeat, tamen tunc pro crimine habebatur, nisi de fide pura, quam gesserat et gerebat ad domini comitis Thome dominum (- -) memorie venerande.

Imperatore autem predicto mortuo et, ut erat necessarium, sed non utile, viam universe carnis ingresso, dum mundus variis rumorum co(m)mentibus tremere et quasi artibus omnibus fluctuaret, sicut in magnorum casu accidere consuevit, et ille, miserrimus, putaret iam pace tranquilla quiescere ac *tantis tamque*⁴⁾ ruinosis anxietatibus respirare, ecce subito a regione deserti ventus irruens pestiferus, malorum aculeis furibundus, irrupit, ecce iterum penalis tempestas flagicii per novas personas ei noviter infligenda. Nam, postquam rex Conradus, imperatoris prefati filius, totius regni fere moderamen adeptus, longe lateque cepit sui domini extendere potentatus et, ut moris erat sue domus, stultos rebellium *excessus*⁵⁾ puniendo destruere et prudentes fidelium processus *amplis*⁶⁾ extollere muneribus et magnis eos dignitatum tytulis decorare, comiti *Marchie*⁷⁾ comitatum dedit *Molisii*⁸⁾ de gracia speciali. Qui siquidem comes, dum in *Campane*⁹⁾ civitatis obsidione, que tunc contra predictum regem rebellionis erexerat calcaneum, ut est cognitum et notorium universis, cum *alio*¹⁰⁾ prepotenti regali exercitu in castrorum acie permaneret, admissa delacione mei patris fecit eundem citari, ut *tercio*¹¹⁾ post citacionem, sicut fit, deberet personaliter coram ipso comparere, facturus rationem de hiis,

¹⁾ Cr.; V.: *delatino*. ²⁾ Cr.; V.: *hic*. ³⁾ Cr.: *enim*. ⁴⁾ Cr.; V.: *accusantis tamquam*. ⁵⁾ V.: *excessus*; Cr.: *exorsus*. ⁶⁾ Cr.; V.: *amplius*. ⁷⁾ Cr.: *Marchioni*. ⁸⁾ Cr. — deest. ⁹⁾ Cr.: *Capua'e* (Capuane?). ¹⁰⁾ Sic in V. et Cr. ¹¹⁾ V. et Cr.: *terciam* (?).

que erant proposita *contra* ¹⁾ ipsum, et maxime de lese crimine maiestatis. Ha Deus, qualis tunc erat citati animus, qualis vigor ²⁾!

176—176b Nichil ei profuerat || tantam, quantam dederat predicto comiti, quod ipsum sibi placabilem redderet, dedisse pecunie quantitatē, nichil ei profuerat, sed tamquam si non fuisset, erat assecuratio, per dictum comitem ei data; nichil unquam profuerat, quod dominus *Egidinus* ³⁾ pro *Chaphara* ³⁾ tunc vallectus et Benedictus *Mardei* ⁴⁾, comitis *familiares* ⁵⁾ ipsius, *audita* ⁶⁾ *delacione* ⁷⁾ predicta, quod falsitatem dellatores dixissent, eos per duelli modum cupientes *convincere* ⁸⁾, volebant se cum ipsis delatoribus exponere monomachie casui et fortune. *Sed audite, pro Deo, scelus nepharium, audite, pro Deo perfidiam, per Deum et homines detestandam* ⁹⁾! Nam delatores ipsi, qui dictum accusarent, tunc in curia dicti comitis permanentes, secreto, quasi sub monitus vel consilii specie, mittebant per *speciales* ¹⁰⁾ nuncios ipsius auribus instillando, quod ipse non deberet se ullatenus *coram* ¹¹⁾ predicto comite presentare, illa ratione potissime, quod dictus comes proposuerat cum eisdem delatoribus, qui *accusatos* ¹²⁾ de eodem se menciebantur fuisse crimine—adhuc eorum dictis fidem prefatus (- -) adhiberet—in tenebrosi Boianensis putei ergastulo facere insimul carcerari; ut sic dictus (- -), timoris gellicidio irretitus, se pro fuge subsidium absentaret et reum se criminis faceret fugiendo — ¹³⁾. Sed hec advertens mei sagacitas genitoris resumpsit animum, se ipsum sibi reddidit et, accingens fortitudine lumbos suos, ad dicta castra sui gressus tramitem maturavit et coram dicto comparuit comite in termino sibi dato, non tamen sine multorum

176b—177 *augustalium* ¹⁴⁾ *numerositate* ¹⁵⁾ preambula — —, || ut per eos ferream eius duriciem mentis *emolliret* ¹⁶⁾ et eum dictus comes in benignitatis brachiis reciperet et amoris. Quod ita contin-

¹⁾ Cr.: V.: *quam*. ²⁾ V. in margine: *Ha Deus, qualis tunc erat citati ratio, qualis virtus!* Cr. hanc varietatem in ipso textu positam habet, solummodo vox *tunc*—deest. ³⁾ Cr. - - . ⁴⁾ Cr.: *Mouchi*. ⁵⁾ Cr.; V.: *familiares*. ⁶⁾ Cr.: V.: *adita*. ⁷⁾ Cr.; V.: *delleclacione*. ⁸⁾ Cr.; V.: *comutare*. ⁹⁾ Protestatio: *Sed audite pro Deo perfidiam, per Deum et homines detestandam* (p. 826). — ¹⁰⁾ Cr.; V.: *sp̄uales*=*spirituales*. ¹¹⁾ Cr.; V.: *quorum*. ¹²⁾ Cr.; V.: *accusatores*. ¹³⁾ Longam seriem de delatorum nequitia exclamationum praetermittimus. ¹⁴⁾ Riccardus de S. Germano ad ann. 1231: Nummi aurei qui augustales vocantur de mandato imperatoris in utraque sycla Brundusii et Messanae cuduntur. (Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Frid. II t. IV, p. 26, adn.). ¹⁵⁾ Cr.; in V. vox legi non potest. ¹⁶⁾ Cr.; V.: *emolleret*.

git, quam *speravit* ¹⁾), nam dictus comes dicto (- -), in dextro latere sue dextere collocato, totum processum negotii favorabiliter et non sicut vasallo, sed velud socio, reseravit deditque ipsi licenciam redeundi — — .

Ubi autem dictus rex C.²⁾ diem clausit extremum, humane nature statuti vectigalis debitum persolvendo, solaris lucis splendor sancte Universalis Ecclesie repente clarius emicuit et sui caloris beneficium rebus cepit conferre singulis — — . In quo quidem tempore, que quantave dicto domino comiti R. dictus (- -) letabundus erogaverit, omitto dicere, ne impropertii videar liram tendere cepit tamque *materiam* ³⁾ quodammodo resignare; omitto dicere, quid idem (- -) eidem domino comiti ⁴⁾ fecerit, omitto dicere, quomodo a domino papa quondam Innocencio bone memorie, tunc in civitate Capue permanente, audacter et cum instantia *dictus* - - *exegerit, ut* ⁵⁾ suum et nativum dominum deberet restituere comitatui *Molisii* ⁶⁾ (- -) comitem ⁷⁾ antedictum; omitto dicere, quam multum id dicto pape displicuerat, proposuerat enim dictum comitatum transferre, sicut de multis aliis terris fecerat, in suos consanguineos et nepotes, velud in ipsius pape curia dicebatur; omitto dicere, quam propterea dictus (- -) multociens fuerit proditor appellatus.

At dum tanta vigeret temporis alacritas et desiderate pacis tranquillitate *quiesceret* ⁸⁾ populus christianus, ecce turbo conturbans omnia, morbus cuncta morbidans — — . || Ille homo 177—177b nequam, M. scilicet, cuius sit anima maledicta, nam ipse fuit totius materia scandali et iacture, ipse fuit totius regni discidium, malorum, que vidimus, iniziale principium, ipse fuit regnicollarum flagicium, doli et fraudis hospicium et causa licium, quas vidimus et videmus; per ipsum tot mala in regno regnant Sicilie, per ipsum tot mala in ducatu ducuntur *Apulie* ⁹⁾, per ipsum tot mala in principatu Capue principantur, nec fidem gerunt homines, ut deceret, ad invictissimum dominum K. ¹⁰⁾, regem nostrum.

Qui siquidem M. ¹¹⁾, *priusquam* ¹²⁾ *fidem, si fidem habuerat, in perfidiam permutaret* ¹³⁾, priusquam suum nefande intencionis propositum pravis operibus devellaret, *sub baliatus tytulo* ¹⁴⁾ *Conradini* ¹⁵⁾,

¹⁾ Cr.; V.: *superavit*. ²⁾ Cr.; V.: O. ³⁾ Cr.; V.: *meteriam*. ⁴⁾ C.; V.: *comitti*. ⁵⁾ Cr.; V.: *dominos* (lacuna). ⁶⁾ V.: *Mōli*. Cr.: *Mlii*. ⁷⁾ Cr.: *B. comitem*. ⁸⁾ Cr.; V.: *quiescere*. ⁹⁾ Cr.; V.: *Apule*. ¹⁰⁾ Cr.: C. ¹¹⁾ Cr.; V.: *miles*. ¹²⁾ Cr.; V.: *postquam*. ¹³⁾ Protestatio: *naturali fide, si fidem habuerat, in perfidiam permutata* (p. 825). ¹⁴⁾ Protestatio: *Manfredus* — — *sub nostri tytulo baliatus* (p. 825). ¹⁵⁾ Cr.; V.: *Chunradymy*.

quem, in bello iuxta supremi dispensatoris mirabile iudicium mirabiliter superatum, *nunc* ¹⁾ dicti domini regis *K.* ²⁾ potencia una cum domino *Mo., Austrie* ³⁾ et Stirie duce, (- -) dicto marchione, palatino Verone et domino H. quondam *regis* ⁴⁾ Castelle filio in carcere detinet vinculatum, resumpsit vires et, sicut Domino placuit—o, utinam Ei nullatenus placuisset!—totum regnum ad eius beneplacitum rediit et mandatum. Cuius magnificencia sub eodem tytulo universis et singulis regnicolis in manu forti et brachio *excelso* ⁵⁾ tam potenter, quam magnifice principante, fuit illi collibitum comiti *Heuribeto* ⁶⁾ partem reipublice tradere gubernandam ipsique dedit
177b—178 gladii potestatem — — . Postquam dictus comes || *Hrm.* ⁷⁾ civitatem intravit Ysernie cepitque sui officium ministerii acriter motuque tyrampnico exercere, faciens terre muros dicte civitatis Ysernie adequari, ad verba quorundam *facinorosorum* ⁸⁾ hominum de predicta civitate, dicencium (- -) fuisse causam rebellionis Yserniensis, quare *contra* ⁹⁾ predictum M., Tarentinum principem, rebellassent et in fide dicti domini comitis R. perseveraverant, nisi XL augustalium potencialium intervenisset auctoritas, que asperitatem mentis dicti comitis quodammodo co(e)git liquescere, faciendo ipsam ceream, que saxeae prius erat, dictum (- -), qui erat, tamquam signum, positum ad sagittas, intendebat capere de persona. Quid dicam de pecunia, quam dicto comiti, dum in *burgo* ¹⁰⁾ sancti *Germani* ¹¹⁾ moraretur, ut dictus (- -) post ipsius discessum comitis securus remaneret et sine omni timoris scrupulo vel eciam questionis, liberaliter erogavit — — .

Postquam vero dicti principis preceps audacia et immanis insania cepit ad effectum ducere ac realiter exercere, quod ab eo mentis in archano de facto *regni* ¹²⁾ prave fuerat preconceptum et reciprocare ad se intenderet, tamquam si non fuisset alius successor legitimus *dominii* ¹³⁾ dicti regni, *oblitus sui* ¹⁴⁾ *sanguinis*, *oblitus* eciam pietatis, predicti *mortem mentitus est regnicolis* ¹⁵⁾ *Conradini* ¹⁶⁾ et, quem non poterat necare venenis, altoiloquis extinxit dietaminibus, scriptis in maximis pergamenis. O dolum, o plus quam dolum, o fraudem, o truculentam fraudem! Fraudulenter enim atque dolose subripere patrius nititur possessionem sui nepotuli,

¹⁾ Cr.; V.: *ut.* ²⁾ Cr.: *R.* ³⁾ Cr.: *R. Austeri.* ⁴⁾ Cr.; V.: *rege.* ⁵⁾ V.: *excelso tento*; Cr.: *extento.* ⁶⁾ Cr.: *Heurirecto.* ⁷⁾ Cr.: *H. in eo.* ⁸⁾ V. et Cr.: *facinorosum.* ⁹⁾ Cr.; V.: *coram.* ¹⁰⁾ Cr.; V.: *burgo.* ¹¹⁾ Cr.; V.: *Sermani.* ¹²⁾ Cr.; V.: *regem.* ¹³⁾ P r o t.: *Oblitus sui sanguinis, oblitus* dominii (p. 825). ¹⁴⁾ Cr.; V.: *suis.* ¹⁵⁾ P r o t.: *mentitus est regnicolis mortem nostram* (p. 825)). ¹⁶⁾ Cr.; V.: *Chunradini.*

nondum a nutricis uberibus ablactati ¹⁾; || o habendi ardor insaciabilis, qui nepotulum et pupillum, sue tutele commissum, querebat rebus humanis eximere, ut sua securius possideret!

Quid plura? Convocatis archiepiscopis, *episcopis* ²⁾, comitibus, baronibus aliisque regni nobilibus sacrum regni assumpsit et inclitum dyadema — —. Nominatus dictus princeps creavit comites mirabiles et stupendos, mirabilibus et stupendis nominibus in auribus singulorum, quibus partitus est non suas, sed alienas provincias, *veluti qui corrigias partitur* ³⁾ *in amplas corium alieni* ⁴⁾. Venafrī comitatum exhibuit comiti Ubertino, quem, ut verum fatear, *livoris* ⁵⁾ obprobrium fugiendo, et illustris generis excellens extollebat prosapia et morum stincillans coruscacio decorabat, *qui, licet* ⁶⁾ nobilitatis clamide et morum fuisset luculenta gracia trabeatus, *tamen* ⁷⁾ libenter, cum poterat, pecuniam assumebat et, auro cupidus, a(d)vertebat aures illuc, unde posset sibi pecuniam provenire.

Sed ve, vel Ecce iam o(c)currit causa lacrimabilis, ecce iam materia confluit dolorosa, *quam* ⁸⁾ affectuose affectarem preterire silencio, *sed nequeo* ⁹⁾, cum nimium sit digna relatu et ad presentem causam faciat sitque pars istius materie integralis, nec non et *videre* ¹⁰⁾ michi videor, *quod* ¹¹⁾, dicendo mala, que sub dicti comitis tempore dictus - - fuit passus, concepte dolor minuat^{ur} mesticie, velut qui fletus scaturigine || interne tristicie flumen siccat et, ut vulgare testatur proverbium, concepti doloris ¹²⁾ 178b—179
nubila vix recedunt, nisi prius liquefiant in pluviam lacrimarum. Que cum peregrina non *sint* ¹³⁾, nec calligosa temporis vetustate, sed universis Yzerniensibus manifesta, non explanabo singula singulatim, sed, brevitatis insistendo compendio, rem tangam solummodo et quasi notulas interferam, quibus totius recordari negotii valeatis, *dicendi(s)* ¹⁴⁾ paucis absolvens, *ut poterit* ¹⁵⁾ et licebit.

Cum comitiva itaque non modica, *fastu* ¹⁶⁾ grandi, exaccione tyrampnica et voluntate, que precesserant, *innovandi* ¹⁷⁾, ut assignaret terras comitatus Venafrī nuncio dicti comitis ¹⁸⁾ et a(s)securari ¹⁹⁾ *faceret* ²⁰⁾ *eundem ab hominibus dictarum terrarum iuxta regni*

¹⁾ P r o t.: nos tenellum et infantulum, in cunabulis vagientem et *nondum nutricis ab uberibus ablactatum* (p. 825). ²⁾ Cr.; V.—deest. ³⁾ Cr.; V. *percutitur*.

⁴⁾ P r o t.: *veluti, qui corrigias partitur in amplas corium alienum* (p. 825). ⁵⁾ Cr.; V.: *livoribus*. ⁶⁾ Cr.; V.: *quibus*. ⁷⁾ Cr.; V.: *cum*. ⁸⁾ V.: *quorum*. ⁹⁾ Cr.; V.—deest. ¹⁰⁾ Cr.; V.: *vide*. ¹¹⁾ Cr.; V.: *quid*. ¹²⁾ V. et Cr.: *dolore*. ¹³⁾ Cr.; V.: *fuit*. ¹⁴⁾ Cr.: *dicenda*. ¹⁵⁾ V. et Cr.: *ad poterit*. ¹⁶⁾ V. et Cr.: *faustu*. ¹⁷⁾ Cr.; V.: *invenandi*. ¹⁸⁾ Cr.: *comitis Ubertini*. ¹⁹⁾ Cr.; in V.: *et assecurari*—comitis—desunt. ²⁰⁾ Cr.: *fecerat*.

consuetudinem pro parte dicti comitis, sicut est in talibus consue-
tum, dominus R. de Murone, cui mandatum fuerat seu *littere* assi-
gnacionis co(m)misse, ut ei assignaret Yzerniam vel quod ypsi do-
mino R. pro parte dicti comitis alius *a(s)signaret* ¹⁾ — non enim
fui presens, cum illo tempore in *amena* ²⁾ civitate *Neapoli* ³⁾
co(m)morarer—ad ipsam civitatem Yzernie suos lineavit accessus.
Quo ab eodem peracto tam hyllariter, quam libenter, iudex Rober-
tus, quondam medicus, homo siquidem multe probitatis, sincerita-
tis et misericordie, qui absit, quod ypocrita fuerit, absit, quod
malum *aliquod* ⁴⁾ cogitaverit, absit, quod cogitatum ad effectum
duxerit ipse suum, *nisi* ⁵⁾ dumtaxat honestum, graves dicto (- -)
iniurias intulit *in publico* ⁶⁾ et privato. Scivistis enim et vos hec
auribus omnia percepistis, cognitum enim vobis fuit — — quo-
ciens dictus (- -) per vituperabile fuge, sed frugi, auxilium iniquos
defraudaverit curialium morsus canum, qui eundem appetebant
insaciabili appetitu violente corrosionis dentibus lacerare. Quod si
nec unciarum multitudinem, quas dictus - - domino R. predicto
dedit, quoniam sunt secreta peniciora, novistis, quantas (?) ⁷⁾ *toba-*
lias ⁸⁾, *ferra* ⁹⁾ (?), ceram et alia multa, que domine comitis, uxori
dicti comitis, cuius fera et crudelis tyrampnides (!) dictum - - fere
coegeerat ¹⁰⁾ exulare, idem manifeste donavit — nam et hoc eciam
179—179b manifeste audivistis atque vidistis—scire || debetis; quod si nec fulvi
et omni ere ponderosioris metalli pondera numerosa per dictum
- - erogata dictis secretariis comitis, qui erant, velud dii con-
sentes penates—quoniam non manifeste, sed absconse ipsa donabat,—
scire debetis, — — quod hec vexacionum et tribulacionum tor-
menta — — propter aliud nullum dictus (- -) paciebatur peccatum,
nisi propterea, quia fidem puram et *devocionem* ¹¹⁾ sinceram ad dic-
tum dominum (- -) nostri comitis gesserat et gerebat.

[Sed hec omnia temporibus antiquioribus acciderunt, nunc autem
ad recenciora transeo]. Volo vobis mearum angustiarum erum-
pnosas et miserabiles calamitates, [ut earum reminiscamini, elegiaco
stilo describere — —, quod non ob crimen aliud fui tot persecu-
cionum martiriis cruciatus, nisi quia predecessores mei dilexerant
dominum nostrum comitem antedictum iuxta eciam ministrorum
dicte comitis et illorum fidele testimonium, qui maiores in

¹⁾ Cr.; V.: *assignaret pro per.* ²⁾ Cr.; V.: *amenia.* ³⁾ V. et Cr.: *Deapoli.*
⁴⁾ Cr.; V.: *aliquid.* ⁵⁾ Cr.; V.: *nec.* ⁶⁾ Cr.; V.: *impudico.* ⁷⁾ V.: *acce.*; Cr. *acint.*
⁸⁾ Cr.; V.: *tubalias.* ⁹⁾ V.: *ferros.* ¹⁰⁾ Cr.; V.: *cogatur.* ¹¹⁾ Cr.; V.: *devoci.* *oni.*

ipsius comitisse curia habebantur, quos super hiis interrogavi multociens coram pluribus Venafranis.

Humane fragilitatis igitur exposcente miseria, postquam vitalis spiritus dicto (- -) salubres aures desiit ministrare fuitque restituta terra solo, eodem die nunciatum est et deportatum *certi vice* ¹⁾ dicte domine comitisse, que, letata in hiis et perfusa gaudio magno valde incontinenti, absque alicuius more intercapedine iudicem *Hilprandum* ²⁾ et notarium *Uguccionem* ³⁾ fecit ad se, sicut proposuerat, accersiri, accersitis mandavit, quod illico civitatem adeuntes *Ysernie* ⁴⁾ bona mea tam stabilia, quam mobilia capiant, capta bonorum virorum custodie traderent, tradita in scriptis redigerent ⁵⁾, ne posset in mobilibus alicuius deminucionis vel substraccionis *auff(e)resis* ⁶⁾ || designari. Haud aliter bona mea 179b—180 capi precepit, quam si fuissent ad manus sue curie devoluta rationabiliter et iuris ordine *assistente* ⁷⁾ et tanquam, si dictus (- -) fuisset in numero dampnatorum et dampnata fuisset sua memoria post eius obitum, veluti proditoris; item mandavit eisdem, quod matrem caperent de persona ipsamque sub fida custodia mitterent ad eandem. Quibus peractis — — cum essem innocuus — — et, *quare* ⁸⁾ michi hec fecisset, penitus ignorarem, porrexì Venafrum secundo post mei patris occasum die, ut conquerendo quererem ab eodem, quare sic me iussisset violenter destitui omnibus bonis meis. Sed cum non pateret michi *aditus* ⁹⁾ michique sue impietatis ianua obsurdesceret, cum esset insolita, nisi pecuniam portantibus, aperiri, affectum non potui ullatenus effectui mancipare; verum, ubi me in Venafro permanere cognovit, mandari michi et matri mee fecit sub pena ducentarum unciarum auri, quod de civitate Venafri *sine* ¹⁰⁾ mandati sui licencia precedente nullatenus discedere deberemus — — . O impiissimam et ursa fera crudeliorem, quare lamentacionis et eiulacionis carmen canere querulosum nos

¹⁾ V.: *cevi vice*; Cr.: *essem in vice*. ²⁾ Cr.; V.: *Ylseprandum*. ³⁾ V.: *Uguicœ*; Cr.: *Uguicôm*. Cf. *Uguccione* = *Guiccione*—Hu il-Br é h. Hist. dipl. Fr. II, III, p. 263 et adn. 1; *Ugutio*—ib. III, p. 4; IV p. 938. ⁴⁾ Cr.; V.: *Cisernie*.

⁵⁾ Protestatio: ut nos benigne susciperet in brachiis caritatis, susceptum tractaret benignius et tractatum fideliter honoribus promoveret (p. 824)... Regnum nostrum, quodque dudum antiquitus progenitores nostri propriis aspersum sanguinibus cum mille quesierunt laboribus, quaesitum possederunt diucius et possessum variis decoravere ornatibus et diversis decoribus ornaverunt (ib.). ⁶⁾ Dictum, certe, pro ἀφῆρσις. ⁷⁾ Cr.; V.: *asciscente*. ⁸⁾ C.; V.: *quia*. ⁹⁾ Cr.; V.: *aditus*. ¹⁰⁾ Cr.; V.: *sum*.

non pacifice permittebas, cum dies adhuc esset deplorandi funeris acerbitatem recentis! — — Ceterum, cum non reputaretur sufficiens, si nos in dicta civitate Venafri permaneremus facultate nobis non ade(m)pta per vicos et plateas civitatis eiusdem eundi, tractatus fuit habitus et inventus est modus, per quem michi fuerit status restrictior, motus brevior et michi non tantum frena licence laxarentur. Cuius inventor extitit, ut michi est pluries relatum, ille 180—180b benedictus spiritus, iudex Robertus —||— qui nunquam letabatur in maliciis, nunquam mentiri, nunquam mendaci(a) figmenta componere noverat, veritatis fuco superficietenus *colorata*¹⁾. Sed certe falsitatis illius figmentum non bene fuit michi verisimilibus rationibus stabilitum, non bene michi fuit veri pallio ipsius facies tunicata, quamquam inventor suo fraudatus voto non fuisset et ad finem, propter quem () *fuerat(n)t* omnia, duxisset desiderium *ipse*²⁾ suum, nam *auri tarenis*³⁾ V, sicut dicebatur, in oleagio sunt inventi. Quid ad rem, quod ego *detrusus*⁴⁾ fui carceris in obscuro et mea dextra fuit cathene laqueo vinculata?! Quod cum allegarem coram domino *castellano*⁵⁾, ille, per instanciarum oppositiones falsissimas meum destruere verissimum cupiens argumentum, respondebat atque dicebat: quod cum illud oleagium inventum fuisset in domo vel in camera, ubi steterat prefatus (-) usque ad terminum vite sue, et aurum in eodem, certum est, fuisse(t) repertum, nec non credamus dictum oleagium auro plenum — sequitur, quod tu et mater tua totum reliquum habeatis. *Quid*⁶⁾ plura? Diffinitiva data sententia et copia plus coram fandi michi adempta me iussit ad *turrim*⁷⁾ Venafri, velut latronem, ligatum duci mandavitque castellano, quod me ligaret et, ne possem evadere, cum maxima *diligencia*⁸⁾ custodiret. In qua equidem turri diucius permansissem, nisi materni fletus fuisset inestimabilis scaturigo, que indefexe per civitatem Venafri, veluti vaga, pergebat, querimoniosi lamenti voces querulas emitendo, quibus motus concitusque dicte comitis animus et iudicis Philippy *Beneventi*⁹⁾, qui tunc erat ibi presens, interveniente pre-

1) Cr.; V.: *collerata*. 2) Cr.; V.: *illi*. 3) Vide Huillard-Bréholles, Historia Frid. II. t. IV, p. 265, adn. 1. De distinctione ponderum ita legitur in codice praelaudato: *Constitutiones summarie et gabellar.*, fol. 99 recto-verso: Pondus granorum XX... tarenus I. Pondus tarenorum XXX... uncia I. Uncia una habet in pondere... grana 11C. Libra una habet in pondere... tarenos 111 CLX. 4) Cr.; V.: *retrusus*. 5) Cr.; V. *castellane*. 6) V. et Cr.: *nec*. 7) Cr.; V.: *turri*. 8) Cr.; V.: *custodia*. 9) Cr.: *Benēre*.

cum instancia, quod magis valuit, de non discedendo de dicta civitate Venafri, data prius fideiussoria caucione, sub pena centum unciarum auri, mandavit me ab illo fastidio carceris liberari.

Per septimestris itaque temporis spacium civitate moratus predicta redeundi licenciam non potui obtinere, nisi usque ad adventum prefati domini comitis *Vobertini* ¹⁾, qui, postquam || de Ligurie parti- 180b—181
bus rediit, totum meum negocium iusti iudicii ponderans in statera et equilibrata discrecione discriminans singula, visis et auditis meis rationibus universis, in ipsorum negociorum expedicione recta spondens iudicia ponderum et equata, statim fecit me absolvi a fideiussionis ligamine, redeundi et eundi, quo vellem, michi restituta facultate, statuitque in illius diei crepusculo promisitque meis consanguineis et amicis michi omnia bona mea restituere, quasi tam de iure, quam de gracia speciali. Quod advertens index R. predictus haud tulit aliter, quam si eum capitis in supercilio, quod multociens supercilliose supinabat, mortaliter percussissem, venit ad comitissam — et donec tractatus ille caderet incompletus et totum, quod dictus dominus comes de me proposuerat, disturbaret, *minime* ²⁾ conquievit. [Sequitur exclamacionum ironice prolatarum series de scribentis adversariorum virtute, erga inopes orphanosque misericordia etc.]. Quid est *hec* ³⁾, an *te* ⁴⁾ benefacere putavisti, nam iuvenem miserabilem patreque rebusque paternis orphanatum omnibus non permittis de *luto* ⁵⁾ fecis *et* ⁶⁾ lacu miserie relevari? Mirabile in oculis meis est istud et *mee* ⁷⁾ rationalis potencie lumen confunditur et in exorbitacionis vesperam totaliter evanescit.

Quid de aliis meis angustiis enarrabo? An dicam, quanto tempore permanserim in domibus alienis, an dicam et referam, quantum pro redimendis bonis meis dederim pecunie quantitatem, quam licet sic contra quorundam opinionem, qui *huiusmodi negocium* ⁸⁾ non totaliter || congnoverint, non penitet me dedisse, profecto, cum 181—181b
ea per vos absque ignorancie obstaculo credam recollere, non est necessarium amplius recensere.

Exeas ergo, miser, exeas et de *plumacio* ⁹⁾ (?) surgas non equestri, sed pedestri pocius, vel *fabrili* ¹⁰⁾! *Numquid* ¹¹⁾ predecessores tui hec passi sunt, que mei passi fuerunt predecessores, numquid tui predecessores ita firmi, sic in fide stabiles existerunt, num-

¹⁾ Cr.: *Ubertini*. ²⁾ Cr.; V.: *nimie*. ³⁾ Cr.; V.: *hic*. ⁴⁾ Cr.; V.—deest.
⁵⁾ Cr.; V.: *loco*. ⁶⁾ Cr.; V.: *eciam*. ⁷⁾ Cr.; V.: *me*. ⁸⁾ Cr.; V.: *huius negocii*.
⁹⁾ Seu *plumario*? V.: *plumo*; Cr.: *plumo*. ¹⁰⁾ Cr.; V.: *fabili*. ¹¹⁾ Cr.; V.: *sive quid*.

quid tu fuisti rebus tuis omnibus destitutus? Quare clamas, cur me nominas, quare non verecundaris fidem et fideles in publico nominare? An putas me nescire, quales fuerint tui predecessores? — — [Menciebaris, cum per plateas currens, clamitabas,] quod permanseram in exercitu *Conradini*¹⁾ et in bello fueram interemptus. Pace tua loquar, amice karissime, vidistine me in eodem exercitu permanere? Quod si confiteris, ergo et tu, sicut et ego, in eodem exercitu permansisti, ergo et te dampnas, cum postulas me dampnari. *Preterea*²⁾, si me vidisti, dicas, pro Deo, quibus pannis indutus eram et quanti erant mei capilli capitis: portabamne capucium vel gallerum? Item, quomodo poterat esse, quod in vocis fortitudine intonabas, quod me in civitate *Viterbii*³⁾ existente in bello fuisset mortuus, quod prope Albam dicitur *fore*⁴⁾ factum? Quomodo ista non considerabas, cum talia proferebas? — || — Pseudopropheta et sophista falsigraphus es inventus et, a generosa veri generositate degenerans, in regularem protulisti nimis irregulariter falsitatem. Certe, si bene velles facere, deberes refrigerescere et me tuorum mendaciorum co(m)mentis, propter que, in veritate scias, nativam cessi patria et exteras pecii regiones, non amplius impugnare. Non deberes mortem sperare meam, nec in morte sperare salutem, nam tibi lucrosa non esset, nam ad successionem, velud extraneus, minime vocareris! Quare te deprecor, quantum possum, quod me de libro tue memorie delere debeas et mei tibi non placeat meminisse, sed, vacans factis propriis, non cogites de negotiis alienis.

Vos etiam, et domini et amici mei, vos etiam, qui has meas litteras, succincte scriptas et intermissis multis ad rem capitulis compendiose compositas, legitis vestre curialitatis saltem cogente gracia, duxi non modicum deprecandum, quatenus aures inclinare huius mendaciis non velitis, sed, habitis credendi circumstantiis et omni diligencia circumspectis, absque discrecione rei, temporis et persone, credere non debeatis alicui, *ne*⁵⁾, credentes *miseris*⁶⁾, *conseri*⁷⁾, quod absit, *miseri valeatis*⁸⁾.

№ 188. Sepe diu et multum cogitavi — — a tenellis nostre infancie fescenninis usque ad iuvenilia robora nobis fortune prosperitantis a(r)risit serenitas et ab ingressu iuventutis usque ad hec tempora eiusdem fortune severitas <fortune> certamen adversus nos

¹⁾ Cr.: V.: *Chunradini*. ²⁾ Cr.: V.: *propterea*. ³⁾ Cr.: V.: *iterbii*. ⁴⁾ Cr.: V.: *ferre*. ⁵⁾ Cr.: V.: *nec*. ⁶⁾ V.: *miserie*; Cr.: *miserere*. ⁷⁾ Cr.: V.: *conseri*. ⁸⁾ C.: *valentis etc.*

certavit, ponendo nos in infimis a sublimi; sic michi per totum accidit, sic in me istud totaliter legi potest. In tantum quidem nostre fortune ¹⁾ — — sumus in omnibus preterita tempestate concordēs ²⁾).

№ 189. Quod disiunctionis diversitate deposita — — consolemini filium et maritum.

№ 190. Etsi pietas cordi vestro divinitus inspirata — — preces nostras sibi senciāt profuisse.

№ 191. Ne videreris in tuis negociis — — aufert omnia quolibet inconsulto.

№ 192. Dolore percussus intrinsecus et angustiis innumeris lanceatus — — graciosus dies emicet in plenitudine gaudiorum.

№ 193. Regie providencia maiestatis, qua subditos vestros — — meritum persone deposcit.

№ 194. Matrimonii sociabile vinculum — — alterum quod non tangat.

№ 195. Tanta est vestre gratie affluens amplitudo — — qui affectum prestitit pietatis.

№ 196. Quoniam ad beneficiorum recompensationem — — sinceritas pure devocionis astringit.

№ 197. Pro bono, quod bonitas vestra — — que potero, complacere.

№ 198. Grata devotorum obsequia, fidei predita puritate — — grata vicissitudine respondendo.

№ 199. Sub cristallino clipeo a Perseo Gorgonis caput inciditur — — comprehensam litteris colligat voluntatem.

№ 200. Etsi occupatus circa multa et fortune in me sevientis iniuria turbatus — — nil sibi penitus reservavit.

№ 201. Etsi fortune in me sevientis illisio — — vos invicem osculamur.

№ 202. Bonus olim de te fame odor me in remotis existentem regionibus — — de pio monitore crudelem sencies adesse tyrannum.

№ 203. Ad vos est hoc verbum, iudex Philippe iudicis Caradonis, ad vos, inquam, hoc verbum mittitur confideliter omnis ad-

¹⁾ Emler № 2588. ²⁾ Emler p. 1122, v. 1: *serviensi*; V.: *Serniensi*; Cr.: *Yserniensi*; Eml. v. 22: *magnificat Troiam*; V.: *magnificat Macedum Troyany*; Cr.: *magnificat Macedum Troyam*; Eml. v. 27: *in bonum . . . ire*; V.: *in bonum aherlonariis ire*; Cr.: *in bonum aquilonariis ire*.

miracionis impotenti hebetudine relegata. Si salutacio, epistole pars prima, non scribitur, tum princeps oracio non epistolaris dictaminis effectum redoleat, sed colloqui vel concionis potius maneriem sapiat vel naturam, cuius siquidem speciem etsi nolitis forte tangere, aspicere saltem liceat et veniam delinquenti porrigite, siquid fortassis exclamacio dolentis vel indignatis obiecerit — — Ut non peregrina ducam exempla, sed nociora, cum magis sint nova et, o utinam, existant novissima! Isto tempore magis liquet, nam Henricus de *Aliphya*¹⁾ rupto federe — — de non veniendo, videlicet, contra me, omni lite ac questione omnino remissa et quod nullo umquam *tempore*²⁾ michi obsesset potius, quam prodesset, fecit me, sicut audiui, per civitatem Ysernie *forbanniri*³⁾ sibi que procuravit bona mea omnia similiter assignari. In quo nullus consanguineorum ipsum redarguit, nullus ei, quod malefecerit, est, qui dicat. Ha Deus! quid si ego illud fecissem, quid si fidem tam potenter fregissem — — certe nedum ratione vigencia, sed eciam bruta elementaque omnia contra me perfide proclamarent. — — Si motus ipsius H. expers est fidei, sicut credo, non diu tollerare potero, quin me studeam de iniuriis vindicare, maxime *cum*⁴⁾ de negocio, quod vos ignorare non autumo et ardenti desiderio cupitis, sicut de ydra contingerit et *tempus*⁵⁾ prope sit, ut Atrides fratris *piet*⁶⁾ thalamos et iniuriam *aquile*⁷⁾ vindicet leo, exiens de cavernis.

№ 203a. (S)icut pestilens *morbus*⁸⁾ invidie — — prodigalitatibus prodigio transformatum.

№ 204. (I)nter cetera inprecabilis paupertatis tormenta — — calamitosis fluctibus naufragantem etc.

№ 205. (R)egalis providencia maiestatem — — ad sua servicia per exemplum allicit et invitat.

№ 206. (S)e dedicare totaliter amoris sapientie — — equis libratam ponderibus sententiam promulgari.

№ 207. (A)ccedit magis ad utilitatis messem — — spondentibus sterilis apparere.

№ 208. (E)stuat gentis fervor germanice, flaminis *furore*⁹⁾ accensus, et, longe lateque partes diffusus in Italas et plus solito fulmineis ardoribus incandescens, obvia queque perurit et obiecta suis ignibus devorat universa.

¹⁾ Cr.: *Alifla*. ²⁾ *Tempore*—*forbanniri* desunt in Cr. ³⁾ Cr.; V.— deest. ⁴⁾ Cr.; V.: *temporis*. ⁵⁾ Cr.; V.: *pie*. ⁶⁾ Cr.; V.: *aliquille*. ⁷⁾ Cr.; V.: *morbi*. ⁸⁾ V. *furoris*.

№ 208a. Theotonici turbinis tumultuosum diluvium potenter et patenter inundans ad instar grandinis tempestuosis fluctibus debacchando, obices regie *militat*¹⁾ maiestati.

№ 209. (C)u(m) gaudiorum plenitudine(m) imperii sacri fidelium universitas lasciviens hylarescat, iocundis exultet a(p)plausibus et leticie causam concupiat diucius expectate, tanto et tali gubernatore ad ipsius imperii regimen accedente, qui sapientie fulgore lustratus in excelsi brachii potentatu disponet cuncta suaviter et prospere gubernabit; ad cuius adventum, velut ad ortum surgentis aurore, discussa tenebrarum calligine mundi facies lucem induet clariorem et pacis cultu ac iusticie reflorente cunctarum nationes gencium eo securas, quo et amabiles faciat, ut generalis scissura dissidii et populorum dissone voluntates ad unionem laudabilem red(d)eant et stratis fluctibus sedatisque turbinibus omnes teneat alta quies. Maiestas reipublice, universorum provida moderatrix, que in causarum pellago et negociorum abyssu seminaufragra fluctuabat, dum iaceret equitas, regnaret nequicia, contumelia streperet, iurisprudencia subsiliret, in formam pristinam erigere statum cui(us)libet statuet et sortem singulis sortire, ut habendi sitim frenis temperet modestie (et) gaudeat quilibet iure suo ita, ut, que dudum expiraverant, etatis auree videbuntur secula rediisse.

№ 210. (C)um perniciose pallentis metus anxietas — — tormentum sollicitudinis diucius sustinere.

211. (Q)ui rationis dextra non haurigat — — turpius naufragatur.

№ 212. (S)i proprium in propriis — — fulminantem.

№ 212a. (A)d lacerte pavebit occursum, qui semel percussus fuerit lingwe yaculo serpentine.

№ 213. (F)urentis ira boree — — quodammodo defendissent.

№ 214. (I)n sermonis decursu fellei — — solvet debitum eorum debetrix copia pleniori.

№ 215. (T)ramitis statuta legitimi evidenter agnoscitur — — amplitudo novelle gracie apparebit.

№ 216. (F)alsi mundi mobilitas — — vite paciantur eclipsim.

№ 217. (Q)uamquam forsitan in mea facie nullius tristicie vestigium videatur — — sim tibi carior absens.

№ 218. (C)um affectuose *nosse*²⁾ cupiam pro summi procreatione pontificis — — audiendi delicias operatur.

1) V.: *militant*. 2) V.: *nostre*.

№ 219. (S)umma cum diligencia debet hominum universitas — — fecunditate famose urbes exuberant opulenta.

№ 220. (I)lle vero vires amicie non devirat — — ab humani generis generositate degenerat et formam deformat amoris.

№ 221. (R)erum creatrix omnium dispensatoris dextera — — quecunque sibi placuerit, operari.

№ 222. (I)nter universos mundi populos et orbis innumeras naciones derisivis subsanacionibus Romanus populus est spernendus. Nam quis sacri libertatem imperii violavit? Populus Romanorum! Quis servituti se vituperabiliter *subiugavit*¹⁾? Populus Romanorum! Quis partes occidentalium maculavit? Populus Romanorum!

№ 223. (U)t Paulum exosum habeam — — faciem et in sereno leticie nubilosam.

№ 224. (C)ogit nos debitum — — non exhibet lux diurna.

№ 225. (I)lle, qui manum gramaticali ferule non subduxit — — erroris non multiplicis maculatos.

№ 226. (E)qua ipsorum viribus imponere debet onera — — potius desperare.

№ 227. (I)nter ceterorum contagiones pestiferas — — in obscuritatem infamie permutare.

№ 228. (I)nter insignes dotes et gracias — — amenitatem subtilissimi adhibendo.

№ 229. (S)i condicionis humane fragilitatis — — fati seriem evolvere vel mutare.

№ 230. (D)e plebe creatus humili — — ampne volvitur naturali.

№ 231. (S)i perspicaci mentis indagine — — nexum federis demollitur.

№ 232. (N)ichil (est), quod magis deceat regie supereminencie magestatis — — securo dormiunt in quiete.

№ 233. (L)icet sitis in eminenti speculo constitutus — — maxime cum ille antiquus benefactor noster, dominus Iochannes de Prochita venit, quem ex parte mea, si complacet, salutetis etc.

№ 233a. (V)era vobis epistola mittitur — — ut exeant temporibus constitutis.

¹⁾ V.: *subiungavit*.

№ 234. (P?)arens afflictionis pauperies — — paupertatis penuriam redimi cognosca(ti)s.

№ 235. (N)isi cellebris vestre fame solempnitas, longe lateque per partes vicens Italie, sub quadam spei exortatoria suadela me huc venire fervencius infl (?)¹⁾, temptavissem nullatenus, vir excelse, versus Theotoniam mei gressus tramitem lineare. Speravi enim et adhuc sperare non desinam nec desistam, quod vestre probitatis lucerna, que de ingenita sibi gracia luce serena ultra (modum) omnibus eblanditur, michi specialius amici fulgore luminis deberet arridere, quem specialis erga vos devocio et generalitatis excludens consorcio efficit specialem. Oratus igitur orantem suscipiat, supremus infimum provehat et desideratus desiderantis desiderio condescendat, non dedignetur famulum dominus, applaudat docto benigne doctissimus, promoveatur Alamannicus.

№ 236. (Q)uod de amico purissimo Tranensis fallax concepit opinio, Thelesana peroravit adieccio et Hyserniensis, ut credo, calamus figuravit, rescribentis concipit animus et vestre increpacionis eloquium memorie co(m)mendavit. Cum in huius argucionis oraculo vestrum videamini derisisse sodalem, qui non fictis, sed factis amicis complacuit, ficcionis ambagibus adulari non didicit, nec amicos oblivioni tradere consuevit — — Dominum Iohannem de Prochyta salutare non potui, licet secum de vobis mutuum tractatum haberem, qui vobis vicinus comes efficitur, cui viva voce referre poteritis, que michi paginula quadam interprete commisistis.

№ 237. (A)menantis rethorice floribus redimito magistro Vitali de- — — salute. Si vestre discrecionis coniecturalis assercio — —. Ut a vestre mentis confinio ancipitis estimacionis enigmaticis remotis anfractibus arguta vobis et fidem faciens appareat certitudo, tenore, si placet, presencium firmiter teneatis, quod illius peticionis formulam sola Tranensis manus ingenii fabricavit, que, veluti quodam vaticinacionis presagio futura pronosticans ex premissis, ad adventum domini Iohannis de Prochita exaltacionem vobis et eminenciam tamquam affectuose illud gestiens prophetavit sub presentis instancia temporis affecturam.

№ 238. (E)x parte tua fictis edita laudibus epistola — — [Incredibile est,] quod Tranensis manus incudit opusculum, que nunquam docta fuit ad calamum — — licet oratoris studio in pretorianis fascibus uteretur — — et tu — — qui sic compte com-

¹⁾ Vox legi non potest.

ponere litteras didicisti, per quas in futuris eventibus vaticinationis sciencia predicetur.

№ 239. (?) rediens suis sententiis, coloribus redimita, ephyetis lasciviens, tropis vernans, meis nuper aspectibus vestra se obtulit responsalis — — pacare, si placet, debeat tranquillando.

№ 240. (R)acionis exigit calculus — — Licet diversi ratione climatum aspectus fortune varii et linguarum inter vos et me quedam dissensio dissimilitudinis videatur, quod vestre probitatis lucerna etc. sicut in prece(den)ti prosa: Nisi cellebris vestre fame.

¶ *Stemmat*¹⁾ insignis signis, quod Cu(n)ctipotentis

Entis virtute tute serveris, habunde

Unde fluit nectar a nectar amore decore

(In) iuvenis venis <vel> *conspersi*²⁾ liquoris oris,

Tu debes et hebes non esse favere(que) vere,

Qui te vere domum () te glisco tenere.

№ 241. (C)ommotus dudum moralis auctoritate *prophete*³⁾
— — quamquam fatalis axis non ymo tenentem.

№ 242. (I)zerniensi Aversanus Deum querere, non fortunam.
Sub quadam temptationis specie — — ubi Vitalis est, Henricum scencies non abesse.

№ 243. (C)unctipotentis deprecor misericordiam Creatoris —
— unde sua tegere valeant pudibunda.

№ 244. (P)iis exoro precibus divine supereminenciam dignitatis — — sicut vivi fontis indeficiens scaturigo.

№ 245. Inter multiplices curarum angustias — — omnis excusationis subterfugio relegato.

№ 246. (R)ore impleto sciencie — — superno duxit omnia mirabiliter ab exemplo.

№ 247. (Vi)ro, multa perspicuo probitate — — — grandis muneris preberet donativum.

№ 248. (E)xcellens sceptri regalis auctoritas — — sicut hactenus utebantur.

№ 249. (C)uncticernentis sapiencia iudicis — — ipsorumque precibus favorabiliter annuentes, eorum⁴⁾.

¹⁾ V.: *Stegmatis*. ²⁾ V.: *conspense*. ³⁾ V.: *propheti*. ⁴⁾ Explicit codex V.

2) Codex Cr.

№ 37. Pro constanti vos habere cupimus et de certo sciatis, quod, sicut nuper a vobis recessimus, sic et in ea vobiscum existere unione nec solum nos amicabilis vinculo federis vobis volumus esse iunctum, quin ymo vestris intendere affectamus omnino *profectui*¹⁾ et honori cunctaque facere, que vobis esse sciverimus placitura, et, quamvis cum domino -- tali duce, patruo nostro, desideremus habere amiciciam et vinciri sincere benevolencie ligatura, tamen securi existatis, quod *nullum contra*²⁾ vos fedus inieimus vel contrahemus obligacionis ligamine actum, unde vobis aliquid dampni emergere possit vel *unde*³⁾ valeat honori vestro detrahi atque rebus. [Pro certo sciatis, quod noster erga vos sincerus affectus] nullatenus nec propter dictum patrum, nec propter aliquem alium varietur. Datum Prage etc.

№ 38. Quod de curarum tedio, forsitan si haberem, me dignati estis ad mollia sacri pallacii ocia revocare, tot vobis refero libamina graciaram — . — et Wyssegradensis ecclesie decano, quem dominum reputo specialem, propensius commendantes, ex parte nostra precellentem feminam et dominam graciosam, co(m)-matrem videlicet, cencies, milies salutetis — — gelicidii seviciam non timeret.

№ 39. Viro habundantissime diescenti argenteis eloquencie margaritis, domino et magistro Nicolao, conspicuo bone memorie domini G. patriarche cancellario, domini pape scriptori <- -> prosperitatis continue stabilem firmitatem. Fortune malignantis invidia, que semper insidias instruit — — michi per elegantem dominum, nature graciis presignitum, cancellarium regni Boemie, de amaritudinis lacu, fere in quo seminaufragus enatabam, posito dulcedinis in tranquillum,

¹⁾ Cod.: *profectum*. ²⁾ Cod.: *in nullo tecum*. ³⁾ Cod.: *v*.

quin aliquid afflictionis infligeret, aliquid turbacionis inferret, non potuit equanimiter tollerare. Quia ecce — —, dum ante portam curie cancellarii prelibati iuxta vie publice marginem permanerem, subito et impremeditate laxatis habenis et urgentibus stimulatus calcaribus equus quidam inopino casu me prostravit ad terram et impetu violento, cuius quidem terre per gelu concreta duricies, sicut patet, wltum meum in partes decorticans, lesit nasum, contrivit sinistram et dextri palpebram oculi *laccessivit* ¹⁾, ita quod ipsam sanguinis profluvium tumefecit et eciam denigravit. Cuius *predictam* ²⁾ tirannidem fortune, o, seviciam truculentam, que non contenta(m) sublimia pervertere culmina, non contenta magnificos gencium principatus de felicitatis solio deicere desolatos, in abiectos et humiles eciam neronizat! O, casus mirabilis tristem sortem, contra quam prudencie non valet opidulum! [Qua de re cerciorem vestram sapienciam facio,] ut ipsa dolenti condoleat et compaciatur eciam patienti, quatenus sic transfusus in alterutrum infortunii huius dolor fiat lenior et per divisionem huiusmodi minoris michi senciam incumbere sarcinam lesionis, quod utique bene fiet, quia omnino non sinit racio illos utriusque fortune spem co(m)-muni et equali participio non sortiri, quos sciencie connectit communitas, linguarum concordat affinitas et unit ydemptitas nacionis.

№ 40. *Quanto* ³⁾ divina faciente gracia nos locum magis obtineamus excelsum et dignitate sumus prediti pociore, tanto tene(a)mur regni nobis commissi gubernacula salubrius gerere, ipsius co(m)-moditatibus diligencius providentes. Inde est, quod, cum ex immoderata braxacione cerevisii ieiunie famis insultus in nostri regni subditos invalescat, dum effrenata *lucrandi* ⁴⁾ cupiditas ea, que ad *virtutis* ⁵⁾ modestiam sufficere poterant, in ingluvi(os)i pecus voraginosos usus expendit, nos ex diligenti cura, quam tenemur iuxta commissum nobis populum gerere, statuerimus, ut nemo braxare cerevisiam debeat ad vendendum, fidelitati tue firmiter precipiendo mandamus, quatenus omnibus tue iurisdiccioni subiectis, quod non-nisi tantum pro se braxent cerevisiam, ex parte nostri culminis debeas inhibere summa diligenciaque *secundum* ⁶⁾ uniuscuiusque hominis annone ac victualium quantitatem et, relicta cuilibet parte, que sufficiens anno estimabitur pro presenti, ad vendendum reliquum eos inducas fortiter et compellas.

¹⁾ Cod.: *lasciesivit*. ²⁾ Cod.: *predictam*. ³⁾ Cod.: *Quando*. ⁴⁾ Cod.: *lucendi*.
⁵⁾ Cod.: *virtus*. ⁶⁾ Cod.: *sicut*.

№ 41. Richolfum --. Regalem fore supereminenciam — — crediturus, quod amico crescente amicus augebitur in promocione vel Henricus promovebitur — — ut felici exitu valeat terminare.

№ 55. Viro virilibus magnanimitatis stabilito potenciis, domino B. — — Olomucensi episcopo (- -) de Ytalia. Sola fortune novercantis invidia rebus et crinibus decalvatus — — [versus], quos mea manus compegit — — contra illos, qui suis deliris dictaminibus matrem rhetoricam non desinant impugnare, ad gaudium recipere vestra dignetur paternitas et videre.

№ 56. Viro solaciorum tripudiis ferianti domino R., karissimo amico, (- -) de Ytalia — — quatenus subscriptis rithmis, quos olim veris in tempore feceram et, ut eis convenientem notam inveniret, miseram fratri Petro dulcissonam reperire dignemini melodiam — — animum excruciavit exprecantis.

№ 60. Florigero Zephro, spargenti flores — — sinistri rumoris infanda relacio insonuit auri mee — — Pragensis civitatis — — sicque — — sicque — — sicque — —. Ha Deus — — Ha Deus — — legitimum statuunt successorem.

№ 61. (Cf. R. № 188).

*Inter*¹⁾ omnia graciaram insignia, quibus maiestas regnancium decoratur, illud excepti fulgoris lumine et nitore *preradiat*²⁾ singulari, quod grata devotorum obsequia sincera fidei *predita*³⁾ puritate digni *remuneracionis*⁴⁾ premii orphana non *relinquit*⁵⁾ munificencie dextera principalis, sed graciose retribucionis munere potius *recompensat*⁶⁾: *sic*⁷⁾ enim sue dignitatis extollit *fastigium*⁸⁾ et exaltat, sic suorum fidelium animos in fidei perseverancia solidat, sic alios ad obsequendum *sibi*⁹⁾ invitat et *allicit*¹⁰⁾ per exemplum. Per presens igitur privilegium nos, qui sacrum alme Veneris palacium felici regimine gubernantes in eo singularem obtinemus Cupidinis *monarchiam*¹¹⁾ et *uniuscuiusque nostrorum*¹²⁾ fidelium volumus serviciis in *condigni*¹³⁾ retribucione muneris respondere, deferri *cupimus*¹⁴⁾ ad presencium noticiam et memoriam futurorum, quod nos, attendentes fidelitatis illibate devocionem et *devote*¹⁵⁾ sinceritatem fidei, quam *Franciscus*¹⁶⁾ ad nostri gerit *ad presens*¹⁷⁾ et gessit hactenus culminis maiestatem, considerantes eciam et nostre mentis acie

¹⁾ R.: Nos O., Dei gracia etc. *Inter*. ²⁾ R.; Cr.: *prodiit*. ³⁾ R.; Cr.: *prodita*.
⁴⁾ R.: *remuneracione*. ⁵⁾ R.: *relinquit*. Cr.: *relinquat*. ⁶⁾ R.: Cr.: *ro possit*.
⁷⁾ R.: Cr.: *sicut*. ⁸⁾ R.: *faustigium*. ⁹⁾ R.—deest. ¹⁰⁾ R.: *allicidit*. ¹¹⁾ R.; Cr.:
graciam monarchiam. ¹²⁾ R.: *unuscuiusque nostrum*. ¹³⁾ R.: *condigni*. ¹⁴⁾ R.:
volumus. ¹⁵⁾ R.; Cr.—deest. ¹⁶⁾ R.: - -. ¹⁷⁾ R.—deest.

diligencius intuentes, quam studiose *quamque* ¹⁾ sollerter idem *Franciscus* ²⁾ cunctipotenti Cupidini, cuius vicem in terris gerimus, *visus* ³⁾ fuerit iuxta sacrorum continenciam canonum predecessoris nostri Ovidii *obsequi* ⁴⁾ et parere et quam *bene* ⁵⁾ in deceptoriiis profecerit facultatibus et fallacibus ancorum inescacionibus insuderit et ad *flectendum genua coram* ⁶⁾ voluptatis puteo continuo fuerit *in agone* ⁵⁾, nec non et quanta diligencia procuraverit et *adhuc* ⁷⁾ non desinat procurare *cum verbis* ⁸⁾ suasoriis, cum po(l)-licitacionibus, in perpetuum non implendis, iuxta nostre preeminencie consuetudinem specialem, ut prioribus relictis amasiis ad suam ante veniant *mansionem* ⁸⁾. Ne tantorum serviciorum tantique laboris impensio aput nos inremunerata valeat *pertransire* ⁹⁾, *ipsum* ¹⁰⁾ ad pallacium nostrum recipimus et inter nostros *proceres* ¹¹⁾ volumus numerari, dantes sibi plenariam facultatem, ut ad nos, tamquam unus ex nostris proceribus et dilectis, veniat, *assideat* ¹²⁾ nostris consiliis et singulis valeat venereis tractatibus interesse, ancós, ingredientés pallacium, videat tam generales, quam eciam speciales et suos, cum sibi placuerit, deducendi tenore presentis privilegii de habundanciori nostre benignitatis gracia (habeat) facultatem, *salvo* ¹³⁾ iure holocausti, quod nobis ex consuetudine nostrisque palatinis debetur et fidelitatis debite iuxta usum in palacio longis prescriptum temporibus iuramento. Ad cuius etc.

№ 67. Cum hospitali sancte Marie de nostre celsitudinis consueta mansuetudine concesserimus graciose, ut immunes ab omnibus beneficiariis seu iurisdiccione aliorum quorumcunque officialium ipsius hospitalis homines habeantur et solis Pragensibus beneficiariis in decidendis causis et suorum iurgiorum litigiis teneantur astricti, fidelitati vestre — — [mandamus,] quatenus — — dictum hospitale — — tueri ac defendere taliter debeatis, ut trahi ad alium, quam Pragensem iudicium nequeant et a nullo per iniuriam valeant molestari.

№ 99. Sanctissimo in Christo patri et domino, sancte universalis ecclesie summo Pontifici etc. Cum prefata ecclesia Wyssagra-

¹⁾ R.; Cr.: *quam*. ²⁾ R.: - - ³⁾ R.: *ausus*. ⁴⁾ R.: *obsequii*. ⁵⁾ Cr.: *bene in deceptoriiis* — — *in agone*; R.: *bene talibus insudant (!) et ad talia et ita*. ⁶⁾ Cr.: *flectendum ienua quoram*. ⁷⁾ R.; Cr.: *adhoc*. ⁸⁾ Cr.: *cum verbis suasoriis* — — *mansionem*. Ne tantorum; R.: *cum sic et ita*. Ne tantorum. ⁹⁾ R.: *inveniri vel pertransire*. ¹⁰⁾ Cr.: *ipsum ad pallacium* — — usque in finem. Ad cuius etc.; R.: *ipsum suis exigentibus meritis etc.* (explicit R. № 188). ¹¹⁾ Cr.: *proceros*. ¹²⁾ Cr.: *assideat*. ¹³⁾ Cr.: *salus*.

densis, Pragensis diocesis, sui decani quondam En., videlicet bone memorie, regiminis fuerit solacio destituta, ne ob ipsius defectum regiminis gregem dominicum lupus rapax invadat, qui, sicut leo rugiens, quem devoret, queritat rapacitatis insidiis studiose, ne privata beneficio capitis et rectoris acephala iaceat et reliqua sui corporis membra inficiantur et cadant, ipsi providere volentes ecclesie quodammodo viduate et intendentes occurrere periculis animarum, nobis, qui super, P. preposito, F. scolastico totoque ipsius ecclesie capitulo ceterisque, qui de iure seu de consuetudine fuerant advocandi ad eleccionem decani in prefata substituendi ecclesia, sicut moris et iuris existit, solempniter celebrandum, prout decuit, convocatis, loco et termino peremptorie assignatis, eisdem ac ipsis venientibus, qui potuerunt et debuerunt interesse, feria quarta proxima post festum Omnium Sanctorum, sicut moris est, dato signo per campanam in ecclesiam convenimus super facto eleccionis decani, sicut de *iure*¹⁾ fuerat, processuri. Qui propter evitandas diversarum eleccionum formas, quas quidem in ipsis invenire conantur, ex quibus non pauca persepisus impedimenta emergunt et magna frequenter consueverunt imminere pericula ecclesiis viduatis, expositis nobis per P. prepositum antedictum, qui in dicta ecclesia primam vocem obtinet, in eleccionibus faciendis formis, in generali concilio comprehensis, communiter et unanimiter formam acceptavimus compromissi: tribus de capitulo viris providis et discretis, videlicet N., dicte Wyssegradensis ecclesie canonicis, vacanti ecclesie eligendi decanum conferentes plenariam potestatem, illum cum omni stabilitate ac fide prestita nomine iuramenti spondentes tenere et habere pro decano, quem et de quo ipsi tres canonici iuxta suas consciencias e gremio ipsius ecclesie nominarent, seu eciam providerent. Qui recepta propter bonum obediencie, prout decuit, potestate sese traxerunt in partem et habito diligenti tractatu, pace, timore, odio, amore, premio seu expectatione premii procul expulsis, iusticiam et utilitatem ipsius minime subvertentes. Predictus scolasticus - - Pragensis ecclesie, unus ex compromissariis scilicet, sua voce et mandato suorum sociorum auctoritate totius nostri capituli ecclesie memorate, sibi et sociis suis predictis in hac parte concessa, virum utique providum et discretum C., tunc custodem prefate Wyssegradensis ecclesie, quem venustat laudabilis conversacionis honestas, sciencie probitas et

¹⁾ *od.: iura.*

execucio meritorum, ac ad apicem maioris, quam ipsius regiminis decanatus, habilitat triplicis prerogativa virtutis, precipua cordis humilitas, pura cordis intencio et solum propositum Domino famulandi, Spiritus Sancti gracia revocata in decanum eiusdem Wyssegradensis ecclesie, tam ipsius ecclesie, quam omnium utilitate et voluntate pensata zelo caritatis, Deum habendo pre oculis, nominavit et nominando elegit, mandans nobis potestate sociorum sibi concessa universis et singulis canonicis iam dicte ecclesie, *ut*¹⁾ eundem C. nostrum decanum reciperemus et ecclesie memorate. Nos vero, attendentes huiusmodi *eleccionem*²⁾ fore canonicam Spiritus Sancti favente gracia predictum dominum C., tunc custodem nostrum, ad mandatum predictorum compromissariorum in nostrum decanum recepimus et rectorem, cantando «Te Deum laudamus» et de capitulo in ecclesiam procedendo, cui domino C., in sua sede installato, cuncti ipsius ecclesie canonici, qui tunc aderamus, unanimiter, prout moris est, tamquam nostro decano, reverenciam et obedienciam fecimus manualement. Quare sanctitati vestre, que merita petencium excedit et vota, flexi(bu)s genibus humiliter supplicantes affectuose petimus, pie pater, quatenus id, quod a predictis arbitris seu compromissariis auctoritate nostra factum est, provide in hac parte auctoritatis vestre robore fulcientes, dignemini confirmare. Et, ut nulla de hoc processu ambiguitas apud vos valeat suboriri, subscripcionibus nostrum omnium *et*³⁾ sigillo capituli nostri presentibus robur prestitimus firmitatis.

N° 105. Preteriti tactus amoris dulcedine, cuius tamen adhuc aliquae in pectore meo reliquiae remanserunt, etsi graviter of(f)enderitis diligentem, non sic meis possum seram apponere labiis et linguam silentii freno compescere, quin ea vobis mearum referam serie litterarum, quae vestrum respiciunt co(m)modum et honorem — — . Dum tranquillitatem nobis unda spondet equorea et a(p)plaudit zephiri lenis flatus, taliter debeatis vela vestre puppis disponere — — . Sicut credo a vestra nondum memoria excidissem michi, quando modo primo discessi de Arraneo, Ravennam repetens, promissis eam, quam michi tenebamini, infra unius mensis spacium *uxori*⁴⁾ meae solvere pecuniae quantitatem. — — Sed modo evenit aliter, quam sperabam. — — O, quam firmiter, si ad antiquitatis tempora nostrae mentis oculos retorquamus — — Pompeyus [pro certo habuit for

¹⁾ Cod.: *n*. ²⁾ Cod.: *et eleccione*. ³⁾ Cod.: *de*. ⁴⁾ Cod.: *uxoris*.

tune sue condicionem stabilem esse futuram.] — — O, quam fir-
mius *auctori* ¹⁾ (?) inherere, si nos ad moderna tempora convertamus,
ille rex Manfredus est aliquamdiu opinatus (et), cum subito *vento* ²⁾
sinistro suarum virium rupta compage passus est naufragium rui-
nosum. O, quam sperata iam frui videbatur victoria *Conradinus* ³⁾
sibique seve sortis dolosa perfidia promittere cernebatur sui desi-
derii complementum, cum, avertens faciem, sibi prospera in contra-
rium permutavit. — — [Ut mihi pecuniam restituatis, peto] — —
fine quin claudatur luctuoso.

№ 117. Magistro -- de (- -), moribus illustribus insignito, Tho-
mas de S. Germano — — habundare. Dum essem in silencio mentis
mee nec inquietudinis turbine molestarer, de regionis mee natalibus
homo michi venit incognitus et de paterni soli visceribus vir ve-
nustus, nigredo *cuius* ⁴⁾, formositatis speciem configurans, suis in-
dicavit aspectibus plage orientalis alumpnum, qui collocucionis sue
mellositate me cupiens sic allexit, ut molestie molem in eius sen-
tirem absencia. — — maturiorem etate fortitudine virtuosa non
frangas.

№ 118. Purpureis picturata ste(m)matibus et aureis colorum
sideribus illustrata — — . Homo, quem — — nec orientalis cli-
matis erudierunt *gymnasia* ⁵⁾, nec Egyptiaci coloravit nigredo, [nec
armatus] bellicose sciencie armatura. [Laudes ei, cui epistola mit-
titur, ponuntur, operibus cuius] totius nobilitas regni Sicilie deco-
ratur. — — proceritatem arboris flectere non temptabit.

№ 119. Nobili et prudenti viro, morum claritate nitenti, do-
mino -- de *Aruino* ⁶⁾ -- de Ysernia salutem — — oblocucionibus de-
tractoris. Quoniam viri prudentis discrecio ex preteritis certam
colligat scienciam de futuris — — . [Sunt], qui pro eo, quod michi
hospicium suum diebus aliquot concesserunt, quo melius vel saltem
parilitate similitudinis equipollens pro sex denariis die quolibet
habuissem, credentes michi maximi contulisse donativa muneris,
volebant me pro sue voluntatis arbitrio ducere et iuxta ipsorum
opcionem concurrere votis suis, non attendendes, quod eis erat
beneficii collati recompensacio plene facta, dum libros meos,
quos multis laboribus multisque angustiis et serviciorum non
modicorum impensa aput alios a(c)quisivi, ad suum libitum habuere,

¹⁾? Cod.: *auctoris*. ²⁾ Cod.: *vento scibite*. ³⁾ Cod.: *Conradus*. ⁴⁾ Cod.: *eius*.
⁵⁾ Cod.: *gingnasia*. ⁶⁾ Seu: *Arnino*, *Arvino* (?).

scripserunt *habitos* ¹⁾ et mecum correxere transcriptos, me ad ipsorum correctionem etiam sine interventu precaminum compellentes cum similibus. *Eciam* ²⁾ si mei habebam plenariam potestatem, si nullius subiciebar dominio, non poteram ad id nec debueram per eos, nisi precum instancia coartari; sed ipsi forsitan hoc non credunt, quod dare pro hospicio per diem xii denarios maluissem, quam sic meorum ministrare copia libellorum, et pro nullo habent, quod concessissem sibi eos. — — Verum postquam ipsi non potuerunt sui affectus consequi complementum, cum preces non dignarentur michi porrigere, sed omnia vellent in iussionis modo potius extorquere, quorundam suggestionibus venenatis inducti, [michi absenti maledicunt. Alii, quod adduci non potuissem], ut sue prodigalitatibus diluvio *michi* ³⁾ modicam absorberent pecunie quantitatem, sicut suam inutiliter expenderant et consumpserant, [avarum me appellant. Ne fides talibus adhibeatur, rogatur.] — — vanitas mentis fatur.

Nº 121. Quod omnis expertem gracie principem sacerdotum, mira intendentem, ut dicitur, statuere in concilio generali, quo iubente irritatum est matrimonium, quod cum filio langravii contraxerat *filia* ⁴⁾ regis nostri, nuptura filio Karoli fibula maritali, cuius metu de amicorum meorum consilio ad curiam non sum ausus accedere, cum quemlibet interficeret Siculum Gibbelinum. Prestolor Bononie, vobis significo per presentes, qui iam de fraterno consolatus funere ac sanitati restitutus, ardentem desidero, quod vos fortuna respiciat vultu leto.

Nº 134. Quante iocunditatis prelude et quanti a(p)plausu gaudii perfusa fuerint intrinseca mentis mee, postquam *fame* ⁵⁾ precantis alloquio, que altisonis effert laudibus nomen vestrum, intellexi veridice, quod vos, quem presignis Ytalie genuit uterus, qui *privilegiantis* ⁶⁾ estis sapientie nectare et ⁷⁾ dulcedine delibutus, partes veneratis ad istas, nec chalamus sua designare posset industria, nec doctiloque lingue facundia enarrare — —. Quoniam, cum sitis tam norma iuris canonici, quam Justiniane constitutionis legibus eruditus [preces meas benigne exaudiatis.] *Accedit* ⁸⁾ ad hoc etiam natalis co(m)munitas patrie, que sub unius generis vos generalitate concludens, tanto vobis me cuiusdam naturalis a(f)fectus redolencia exhibet iuncciolem,

¹⁾ Cod.: *habitis*. ²⁾ Cod.: *eram*. ³⁾ Cod.: *me*. ⁴⁾ Cod.: *fili*. ⁵⁾ Cod.: *firme*.
⁶⁾ Cod.: *privilegientis*. ⁷⁾ Cod.: *a*. ⁸⁾ Cod.: *accedet*.

quanto eidem subiecta generi species est propinquior speciei —
— et, que pecierit, auscultare.

142. Moribus et nomine sibi consors salutes innumeras Italicus Branmantino (!). Equivocacionis me fore deceptum fallere et ideo prioribus litteris non credendum vobis tenore presencium notum fiat. Nam cum due sint pedisseque Veneris, que eiusdem a(p)pellacione nominis nuncupantur, licet uni proprie, alteri conveniat transsumptive, licet bilinguis sit altera, reliqua vero triplex noverit ydionia, quidquid michi de Bohemi(c)a et de Theutonica dictum fuerat, hec totum intellexeram de Bohem(ic)a, Theutonica et Latina.

№ 173. Ut nostros inter animos porrectis hinc inde affectibus sincere dileccionis co(n)nubia contrahentur, que hoc ordinare debeat, paranimpha vobis epistola destinatur, — —. Licet multiplex cause ratio et rationis causa multiplicis — — nam cum domini ducis excellencia veri amoris confibuletur glutino regie maiestati habenas Bohemie moderantis, suadente fide, qua eisdem vos et ego astringimur, e(f)ficere nequimus nullatenus nec debemus — —.

Ad id autem quodammodo nos impellit officium notarie, quia non sunt rationes illos seiunctionis alicuius intercapedine divisos existere, quos officii coniungit affinitas, quin potius ydemptitas *unionis* ¹⁾ conglutinat in eandem disciplinam — — [Quam ob rem] conubialis amoris interveniente fibula amicitie inter nos nupcie celebrantur, honestatis gracia predite et caritatis affectibus graciose.

№ 184. Quoniam nostra pro constanti gerit serenitas vos nobis in nostrorum eventu successuum congaudere, idcirco recenti partu nos edidisse filium -- per -- vobis ad gaudium duximus nuncciandum, indubitate spei *gerentes* ²⁾ fiduciam, quod vestra magnificencia in eodem nuncio manifestis faciat clarescere indiciis, quanto nobis iocunditatis congratuletur tripudio in nostre nove prolis origine vel augmento.

№ 185. A(s)sumpte nobis de nove prolis ortu leticie devocionem tuam facere participem cupientes, -- ad te mittendum duximus, nos nuper peperisse filium relaturum, credentes ambiguitate qualibet proculmota, quod in dicto nunccio evidenter et honorifice tua declarabit devocio, quantum nobis congaudeat in recentis filii novitate.

№ 186. Ad te -- transmittitur, nos noviter peperisse filium

¹⁾ *nacionis* (?); Cod.: *unionem*. ²⁾ Cod.: *gerentis*.

relaturus; credimus enim, quod in dicto - - tua demonstrabit fidelitas, quantum in nostri novella filii nativitate iocundetur.

№ 187. Satis grande laudis preconium et uberes sibi habundanter debentur grates — —. Ex volatilis fame dissonis relatibus [cognovimus, quod vos fidelem notarium nostrum, quem prius in canonicum receperatis, nunc e capitulo removistis,] non intendentes, quam puerile sit quamque ridiculum et maxime in prelatis voluntatem habere volubilem et mentem de honesti censura propositi se *moventem*¹⁾. [Quare optamus, ut eum in omnibus iuribus restituatis et de eo,] quod ipsum receperitis in canonicum et in fratrem atque stallum assignaveritis, patentes dare velitis litteras, sigillo ipsius ecclesie roboratas, nec non et quod de prebenda sibi providebitis, cum primitus obtulerit se facultas — — celsitudinem commisisse noverit nostre regie maiestatis.

№ 198. So(1)licitudinis interesse dinoscitur officii pastoralis, — — ut Olomucensis ecclesia — — felicibus augeatur successibus et personis decoretur ydoneis — — presulis sponsa non modicum gloriatur. Cum itaque magister Henricus, regis Boemie notarius, vir utique probitate perspicuus et honestate decorus, sit illa persona, ex qua ecclesia nostra poterit consequi multa bona ipsique in emergentibus casibus et articulis pro temporum cursu profluentibus eius probitas valeat suffragatorii auxilii compendia impertiri, dignum, quinimmo necessarium, providencia nostra censuit, ut tali viro carere non debeat, sed potius in sinum sue gratie ecclesia Olomucensis admittat, maxime cum — — dominus noster, Bohemie rex illustris, ipsum specialis quadam favoris munificencie benevolencia prosequatur et evidenter appareat, quod eidem regi tanto habeatur carior, quanto ei arridet graciosus serenitas principalis. Quapropter [rogamus], quatenus magistrum H. in fratrem et canonicum vestrum dignemini primo recipere sibi que de prebenda, que vacat ad presens, graciose atque hilariter providere.

№ 199. Vestre discrecionis industria, quam circa nostras petitiones — — ut optati finis exitum sorciatur. Inde est, quod [rogamus], quatenus magistrum H., prothonotarium nostrum, cui suorum exigencia meritorum nostre maiestatis serenitas eblanditur lumine favoris et gratie singularis [in canonicum recipiatis sibi que de prebenda provideatis], scientes ex certo, quod nichil graciosus, nichil acceptabilius preeminencie nostre facere valeretur, — — pro-

¹⁾ Cod.: *movente*.

thonotarium nostrum preteritis aliis, pro quibus *rogavimus*¹⁾, cariorum excellencia nostra reputat et quamvis pro multis vobis nostra duximus precamina porrigenda, tamen petitionem, quam pro isto nunc fecimus, tanto ardenciori desiderio perducere cupimus ad effectum — — diligencius confovemus.

№ 201. Exhibitas michi vestra pro parte litteras in *affluencia*²⁾ gaudiorum mea suscepit dextera, sed, ubi earum significata pleno intellectu homo percepit, interiori celebrioris iocunditatis tripudio mentis mee intrinseca plenius sunt *perfusa*³⁾. Zelus enim in ipsis infime defecateque dileccionis emicuit, dum ipsorum tenor me docuit exultacionis letari vos iubilo, quod fastigium aule regalis attigeram et in familiam receptus fueram excellencie principalis. Sed quamvis in huiusmodi non modicam colligerem animi *sinceritatem*⁴⁾ amantis de consilio exhibito, minoris legendo reperi caritatis affectum, dum salubris monicionis instancia, dum examinati rationis igne consilii suadela me per virtutem incedere seminatam, ut haberi carior valeam, inducere curavistis et modum ostendistis et viam, quibus de fortune manibus prosperantis opum affluentiam possem percipere et facultatum *exuberanciam facundior*⁵⁾. Quare vobis a(s)surgens ad graciaram uberrimas acciones et proinde obnixius vestris beneplacitis me ascribens, preter luxuriantis cesarietate circulariter seccionem cuncta me facturum polliceor, que dixistis, *cui*⁶⁾ et australis aure placiditas suis ad presens non potuit arridere vestibus, nec *aquilonarii*⁷⁾ flatus austeritas clenodia destinare, cum causa venacionum, in quorum oblectaminibus maiorem anni partem gencium potestates *consumunt*⁸⁾ et corda regnancium distrahuntur, nemorosis constituta esset in saltibus devocio *sincera*⁹⁾ scribentis.

№ 208. Racionis discussione colligimus — — velitis — — pro domino W., nostro et karissimo domino et marito, Boemie rege [vota facere, nec non orare, ut Deus] regni nostri gubernacula in pacis unione confibulans, felicitum successuum proventibus stabiliat et gubernet, crescatque ex eo nostre maiestatis devocio, que zelo emulacionis sincere prosequi desiderat vestri ordinis sanctitatem¹⁰⁾.

1) Cod.: *rogamus*. 2) Cod.: *influencia*. 3) Cod.: *profusa*. 4) Cod.: *sinceritatis*. 5) Cod.: *exuberancia facundiori*. 6) Cod.: *qui*. 7) Cod.: *aquilonariis*. 8) Cod.: *consumo*. 9) Cod.: *sincere*. 10) Explicit codex Cr.

3) Codex Os.

A. Vita S. Albani. (pp. 121—124). Incipit: (E)rat olim in partibus aquilonis homo potens et nobilis.

B. (De arte dictatoria ¹⁾) (pp. 125, 126 et 115).

(E)pistolare dictamen est sufficiens et conveniens prosaica itemque scripta perfectarum oracionum congeries, tum expresse persuadens, tum tacite, semper affectum denuncians transmittentis. duabus enthimematice, tribus perfecte, quatuor perfeccius, quinque perfectissime integratur, sex vero indecenter componitur et integratur epistola — — semper tamen plurificata vel congeminata pars pro una debet tantummodo reputari.

(E)xigit salutacio vel humiliter vel simpliciter tantum — — de multifariis radicibus in singulare trunci corpus unitis unus delicatus ramusculus pullulat, sic ex thematis partibus sumptum debet cunctis exordium minime viciis efflorere — — .

Notum est cuilibet suum negocium, quod narrabit seu scribet. sed narrandi modus incognitus et propterea necessario de narratione dicitur a professoribus dictatorie facultatis. Negocium seu thema tale quidem erit, quod in tres partes non discrepantes dividi principaliter valeat, qui primi, medii, finis vocabulo censebuntur — — .

Narracio est longa, aut brevis — —; longam facient non solum illa, que rei adiunguntur, verum eciam id, quod circuit et quod rem interpretatur: repeticio, conversio, complexio, conduplicacio, expolicio, conformacio, effeccio etc. — —. Coloribus, negotio competentibus, narracio exornetur, ut decens appareat lectoris aspectui

p.125—p.126 — — || — —

Ordo artificialis non solum servandus est in narrationis partibus, verum eciam secundum ipsum transponere racionacionis par-

¹⁾ In codice sine titulo.

tes, quodocunque licebit, taliter exornabit, ut in demonstrativo genere adulacionem, in deliberativo—superbiam, in iudi(c)ali—suspicionem fugiat et evitet.

Et ne¹⁾ barbarizet in scribendo, cavebit; studebit tamen, ut signis notet debitis clausule cuiuslibet intervalla.

Imitacione habilitabitur in *docenti* ²⁾, ut famosissimorum sequatur vestigia dictatorum, et in illis precipue, que ab illis elegancius sunt perlata, summo opere studeat imitari, ut illi fiat similis, cuius imitabitur eloquenciam sive formam — — . Errant, qui dedignantur imitari, facilius etenim doctrine a(c)quisicio per exempla. Exercicio reddetur agilis ad dictamen, velocius et cicius componendum.

In exercitacione hoc precipue preservetur, ut epistola scripta relegatur revolvaturque multociens per morarum tamen sufficiencia intervalla, quod, si quid viciosum sit, appareat et tollatur meliorando — — . Ut plene dicatur de dictatoria facultate, possibilitas non subsistit, eo quod ars sibi partem vendicat, partem vero natura — — . Unde si presens deficit tradicio, veniam postulo a lectore, sibi que ipsam corrigendam subiciens, exigo graciaram uberimas acciones referri, si revelavi secreta et nonnichil imitande novitatis adinveniens huic operi cumulavi.

(D)e verborum exornacionibus tractaturi, quibus, quasi vermiculatis monilibus humane lingue plectrum (³⁾) fice presignitur, propter quod abiecta condicio plebescentis humilitatis extollitur et quadam || excellenciori *prerogativa* ⁴⁾ sublimium proceritas sublevatur. p.126—p.115

Primo videndum est, quid sit verborum exornacio, secundo—quot et que sint exornaciones verborum, unicuique congruum subicientes exemplum, prout brevis hora patitur et tuum, Alberte, desiderium prestolatur. Verborum exornacio — — .

(O)peris presentis compendium continet in se fructum, colores verborum sentenciarumque declarat, sermonesque, micrologi brevitatatis obductos velamine, magna pro parte revelat. Prima namque distincio demonstrat, ex quot et quibus partibus constet epistola; sequens ampliat, curtat, disponit; ultima vero opus insinuacione concludit. Ad cuius quidem composicionem, quoniam nec fastus elacio, nec aure favorabilis arrisio, sed inpaciens ocii semper tamen voluntas incitavit opificem, ut extolli proinde laudum preco-

¹⁾ Cod.: *non*. ²⁾ Seu: *docentem, decenti* (?); Cod.: *docente*. ³⁾ Initium legi non potest. ⁴⁾ Cod.: *prerogata*.

niis idem non appetit, sic detraccionis spicula contempnens eludit.

Prima distinccio¹⁾.

№ 1. Hostilis missiva enthimematica, ex propositione constans et conclusione, demonstrativo generi causarum subiecta.

Diffidatur quidam, qui non fuerat inimicus.

(^{a. b. c.}) ecorose versuciis ^{d.}prodicionis involvitur — — ^{e. f.}sub mendaci, quapropter patenter presentibus diffidamus.

№ 2. Hostilis responsalis enthimematica ex assumptione et conclusione, iudiciali generi causarum subiecta.

Se velle defendere diffidatus nunciat diffidanti.

(F)^{h.}erre violenciam, pro certo sciatis, nec volumus, nec valemus. Quare vestris resistemus conatibus viriliter et potenter²⁾.

№ 3. Hostilis missiva perfecta, constans ex propositione, assumptione, iudi(c)i ali et demonstrativo generi causarum subiecta.

Quod velit eum hostiliter (), molestatus denotat molestanti.

(S)ervilis condicionis degener utilitate demittitur — — in brachio prepotenti.

№ 4. Hostilis responsalis perfeccior ex propositione, approbatione et conclusione, demonstrativo generi causarum subiecta.

Se (non) timere ipsumque totis affectibus prestolari molestans aperte denunciatur molestato.

*Inermem*³⁾ vivere censetur leporem — — vestrum procul dubio simul adventum.

№ 5. Hostilis responsalis perfeccior, constans ex propositione, assumptione, approbatione et

¹⁾ Typis disiectis ea, quae in codice atramento rubro scripta sunt, denotantur. ²⁾ Cum recto, tum sinistro margine inscriptum est: *a. transieccio. b. circueccio. c. denominacio, cum denominat(ur) id, quod facit, ab eo, quod fit. d. translatio causa rei ponende ad oculos. e. perversio f. translatio au() endi causa. g. annominacio ex litterarum commutatione. h. denominacio cum forma ponitur etc.* ³⁾ Cod.: *Inermem*.

conclusionem, demonstrativo generi causarum subiecta.

Molestatus molestanti *minatur* ¹⁾ et, arguens eundem superbie, modo invectionis utitur, formidinem inferentis.

Improba prosperitas, que inique sortis *amarum* ²⁾ calicem degustavit — — scias tanto graviores continuas incrementis procuramus efficere, quanto affectuosis elacionis vestre iactanciam cupimus conculcare.

№ 6. Hostilis missiva perfectissima, ex propositione, approbatione, propositionis *assumpcione* ³⁾ et conclusionem consistens, demonstrativo et iudiciali generibus causarum subiecta.

Rex comminatur — — rebellare ⁴⁾.

Nequicie — — quietis ⁴⁾.

№ 7. Responsalis, sed non hostilis perfectissima, ex propositione, approbatione, propositionis *assumpcione*, approbatione *assumpcionis*, conclusionem et salutationem incidenter constans epistola, triplici generi causarum subiecta.

Prefati cives — — mandata ⁵⁾.

Victoriosissimo — — voluntatis ⁵⁾.

№ 8. Incidenter et non enthymematice, ex duabus partibus constans epistola, generi causarum demonstrativo subiecta.

Significat rustico rusticus, quod bubulcus eius bene coluerit et ortulum sepe muniverit.

Compatri suo (- -) de H'mie Petrus - - salutem — — significo, — — quod Iohannes, bubulcus tuus — — licet eum villici conturbarent.

№ 9. Incidenter et enthymematice, sed non perfecte, ex tribus partibus constans epistola, demonstrativo generi causarum subiecta.

Rescribit — — erga ipsum ⁶⁾.

Magnifico — — blandiendo ⁶⁾.

№ 10. Incidenter et perfecte ex IV partibus con-

¹⁾ Cod.: *miniatur*. ²⁾ Cod.: *amare*. ³⁾ Cod.: *assumpcionis*. ⁴⁾ Vide sup. V. № 155 pp. 72* et 93*. ⁵⁾ Vide sup. V. № 156 ib. ⁶⁾ Vide sup. V. № 157 ib.

stans epistola, tribus generibus causarum subiecta.

Suadet socius socio, quod, cum iam devenerit ad maturam etatem, missis lasciviis virtutes sequatur.

Dilecto socio suo P. Iohannes salutem — —. Non est conveniens omne vite spacium — — a puero quemadmodum separaris etate.

№ 11. Incidenter et perfeccius ex V partibus constans epistola, generi demonstrativo causarum subiecta.

Rescribit rex — — debeat inimicari¹⁾.

Magnifico — — amorem¹⁾.

№ 12. Incidenter et perfeccius ex V partibus constans epistola, generi iudiciali causarum subiecta.

Redarguit rex — — gravet²⁾.

O., Dei gracia — — videaris²⁾.

№ 13. Incidenter et perfectissime ex VI partibus constans epistola, deliberativo generi causarum subiecta.

Quatinus in exercenda — — festinus³⁾.

O., Dei gracia — — prestoleris³⁾.

Transitus ad secundam distinccionem.

Quoniam ex prelibatis liquido cognosci potest, ex quot et quibus partibus quolibet constituatur epistola, in rubricis subsequentibus epistole partes, ut in prioribus, non notantur, sed uni(us)cuiusque declaratur intencio, ne ex eiusdem repeticione superfluus, vel ex ommissione necessarij videari valeam defectivus.

Incipit secunda distinccio.

№ 14. Hec epistola demonstrativo generi causarum subicitur.

Describit amicus amico, quare non sequatur curiam et quod amet.

Reverendo in Christo patri et benefactori precipuo, domino C., venerabili decano Wysegradensi, H., suus ubique devotus — — voluntatem. Quid agam vel quibus eciam (me) subiciam studiis, per

¹⁾ Vide sup. V. № 152 pp. 72* et 93*. ²⁾ Vide sup. V. № 153 ib. ³⁾ Vide sup. V. № 154 ib.

vestrum nuncium quesivistis, mirantes, quod non sequor curiam, sicut prius. Ego vero, pendulum cupiens certificare animum diligentis, serie presencium refero, quod edax ignis ceci mollicies, — — insompnes protensarum curarum concursus me sic urunt continue

— —ut *côr*¹⁾ meum non aliter illorum torridos liquescat ad estus, non aliter squalescat intabescens, quam veris inicio solis ad calorem cristallina *liquetur*²⁾ glacies et se gleba tepentem resolvit ad zephyrum, que rigoris duricia concreta fuerit hibernalis.

N° 15. Hec tribus generibus causarum subicitur.

Quod amore langwet, amicus amico condolet sibi que remedii prebet consilium salutaris.

(A)mico suo karissimo H. C., Dei gracia Wissegradensis decanus — — racionis. Quod *exuta flamma*³⁾ libidinis, etate tua iam *annis maturioribus*⁴⁾ inclinata, descensum non obiit, ymo fervencius te nunc obit, dolemus, verentes, (quod) non solum rebellis instancia, verum eciam dampnosi sterilitas ocii fiat tui causa furoris — — intrinsecus delitescens oppresse mentis fomes vivificus tibi anhelare suadat ad capescende solacia sospitatis — — desideremus pectore sitibundo — — tibi salutifere fomenta medicine destinamus, summis precibus exorantes, quatenus fuga fuges Venerem, Dyonei furoris propellens insultus — —; honestatis alumpna speculo mundicie decorat et decorat — — affecto istum, affecto istum perfecto preconantibus attollere tytulis — — Veneri obice rebellionis instancia non insistant — — quod vehementer intellexisse videtur Egistus, qui, ut Venerem vinceret, voluptuosam reliquit Trinacriam et castas contulit Athenas, ibidem litterarum studiis animum continue detinens occupatum; hostilibus terga dedit insultibus, optate palme laurea coronatur, deseruit Venerem, adeptus est castitatem, cuius intuitu quodam privilegialis splendoris radio usque in hec tempora relucescit. Quod si racionibus ostensum est et exemplo firmatum fugandam fore consilio Chitaream — —. Expugnes ergo Venerem fugiendo, honestis operacionibus continue detinens animum circumplexum, sic enim ad te pede remeabit reduci sospitas graciosas.

N° 16. Hec triplici generi causarum subicitur.

Papa arguit — — virtutes colat⁵⁾.

Innocencius — — venenatur⁵⁾.

¹⁾ In margine: *a. similitudo per collacionem negotii, ponendi ante oculos.*

²⁾ Cod.: *liquetur*. ³⁾ Cod.: *exute flamme*. ⁴⁾ Cod.: *iuveneri maturioris*. ⁵⁾ Vide sup. V. N° 158 pp. 72* et 93*.

№ 17. Hec tribus generibus causarum subicitur.
Quod non credendum — — papam inducit ¹⁾).

Sanctissimo — — contempnetur ¹⁾).

№ 18. Hec tribus generibus causarum subicitur.

Dominus papa arguit Ungaros — — mala cessabunt ²⁾).

p. 120—fol. teg. aff. Innocencius — — et vos, prout verissima relacione percepimus, demolimini lumen patrie dulce solum, || nam semper sobrietate repulsa — — indignacio persequentis ²⁾).

№ 19. Hec principaliter generi iudiciali subicitur.

Dominus rex Bohemie — — imperii misereri ³⁾).

Sanctissimo — — miserere! ³⁾

№ 20. Hec triplici generi causarum subicitur.

Archiepiscopus arguit regem Dacie, amicum suum, quod male () ⁴⁾ regnum regat et suadet sibi, ut in melius () ⁴⁾ sue mentis conmutet.

(E)xcellentissimo principi domino P., inclito regi Dacie, W., Dei gracia, Maydeburgensis archiepiscopus — — Dum sincere fidei duplicitatis nesciens inficiande commercium — — fama nitoris pristini induet claritatem.

№ 21. Hec subicitur demonstrativo et deliberativo generi causarum.

Rex suadet domine regine — — fortune sinistranti ⁵⁾).

Karissime — — consurgunt ⁵⁾).

№ 22. Hec generi demonstrativo causarum subicitur () ⁴⁾).

Exposcentis natura gracia nitore pulchritudinis () ⁴⁾
H. salutem — — nature potentis gracia largius fudit opes.

№ 23 ⁶⁾). Reverendo in Christo patri () ⁷⁾ venerabili Olomucensi episcopo, O., Dei gracia, rex Bohemie salutem et sincere dileccionis affectum. Testamur Deum, qui cordium secreta rimatur, quod libenter devenire volumus cum rege Ungarie ad pacis et concordie () ⁷⁾ Sed postquam gentem tumultuariam malignandi motus () ⁷⁾ tot inquietus, sciatis, quod is non nisi pace, quam ⁸⁾).

¹⁾ Vide sup. V. № 159 ib. ²⁾ Vide sup. V. № 160 ib. ³⁾ Vide sup. V. № 149, pp. 71* et 91*. ⁴⁾ Locus legi non potest. ⁵⁾ Vide sup. V. № 151, pp. 71* et 93*. ⁶⁾ Titulus legi non potest. ⁷⁾ Abscisum est. ⁸⁾ Explicit codex Os.

4) Codex Mon. (Ep.).

Nº 1. Nobili et virtuose femine, domine et consubrine sue, karissime consorti domini Li(?). de tali loco, Iohannes et Albertus de tali loco salutem — —. Rumores odibilium novitatum — — de captivitate coniugis vestri — — que vobis nobisque fore viderimus profutura.

Nº 5. Petrus — — episcopus Olomucensis — — Salvatore. Quia de bonis affluentibus e gentium necessitatibus — — expectatur eterna. Cum igitur Iohannes et Margareta — — de errore cecitatis iudaice ad lumen pervenerint fidei christiane — — relaxamus. Datum Olomucz etc.

Nº 6. Frater Martinus ordinis fratrum Minorum, Albenorum (!) episcopus, universis Christi fidelibus, qui Iohanni et Margarete — — de cecitate iudaica ob dileccionem Christi ad fidem katolicam conversis — — in Domino relaxamus. Datum Olomucz a. D. etc.

Nº 7. Nos B., talis comes — — devenire, quod prehabita bona et matura deliberacione — — cum sincerissimo amico nostro domino O., tali comite, tale fedus inivimus — — perpetuo astare contra omnes homines — — excepto — — domino nostro rege Boemie — — ex debito tenemur impertiri. In cuius — — communiri. Datum etc.

Nº 8. Noverint — — quod quamvis ob ipsorum demerita — — difunditur graciose. Nos, talis comes — — iudeos universos et singulos, in civitate nostra tali degentes, ab omni accione — — usque per anni circulum absolvimus — — temporis spacium pre-taxati. In cuius rei etc.

Nº 9. Quia misereri miseris — — postulat et inducit. Noverint — — quod nos comes vel dominus talis subscripti presentis tenore universos iudeos etc., sicut superius est expressum.

Nº 11. Nos H. — — pervenire, quod molendina in Albia de tali civitate nostra sita, que per mortem talis ad manus nostras et usus curie nostre sunt devoluta, concedimus H. tali et heredibus suis utriusque sexus habenda et possidenda de nostra gracia speciali, ita tamen, quod dictus H. et heredes sui teneantur facere pro civitate et servire ipsi civitati, prout alter civis tenetur facere et servire. In cuius — — evidenciam etc.

Nº 15. Nos W. — — rex Boemie comiti B. de tali loco cum omni sua, quam duxerit, comitiva a ad nos veniendi, standi nobiscum et

recedendi ad propria — — securitatem plenariam elargimur. Volumus eciam, ut predictus B. et ipsius comites — — securitatis patrocinio gaudeant a data presencium usque ad instantem octavam s. Michaelis archangeli ipso die predictae octave per totum incluso usque in crastinum nullo intermedio secuturo. In cuius etc.

Nº 16. Nos H., advocatus provincialis de tali loco, P. iudex civium in Gretz, Jo. et Ja. et B. ceterique iurati, *totumque convencinium* ¹⁾ talis civitatis — — notum, quod promisimus — — firmas atque ratas treugas tenere cum nobili viro Jo. de tali loco ac omnibus famulis eiusdem — — communiri. Datum etc.

¹⁾ Sic in apographo; certe *totaque communitas civium* legendum est.

B. Formae privilegiorum.

1) Codex R.

a. Addenda et corrigenda ad editionem J. Voigt ¹⁾).

Voigt № 7, p. 28, v. 16 ab inf.: *Anucernum* — Cod. № 25: *Amiternum*.

Voigt № 8 in fine: *Datum in Nurenberg anno etc.* — Cod. № 212—non reperitur.

Voigt № 37, v. 1. *Nos B.* — Cod. № 108: *Nos L.*

Voigt № 54, in fine: *facta.* — Cod. № 89: *facte.*

Voigt № 55, p. 65, v. 21: *infamis nostrique ob honoris* — Cod. № 5: *infamis nostrique* ob honoris* (in margine—**detractor*).

Voigt № 57, p. 67, v. 9 ab inf.: *Lesinecz* — Cod. № 126: *Lesnicz*.

Voigt № 71, v. 4: *benigne ac pie relaxans* — Cod. № 67: *benigne reintegrans michi et restaurans ac pie relaxantes*.

Voigt № 75, in fine: *in testimonium veritatis.* — Cod. № 131: *in testimonium veritatis. Tenor autem compromissorum per omnia talis est: Nos P. Dei gracia etc., ut supra totam compositionem pposuit, transcribatur et tamen bene potest obmitti compromissorum transcripcio vel in laudo, vel arbitrio et sufficit, (si) habeantur originalia.*

Voigt № 82, in fine: *pene decreverimus subiacere.* — Cod. № 203: *et pene, quam decreverimus, subiacere.*

Voigt № 83, v. 1: *In nomine Domini amen etc.* — Cod. № 194: *In nomine Domini amen etc., ut supra usque: etc., tunc sequatur.*

Ib., in fine: *faciendum etc.* — Cod.: *faciendum etc., ut supra in instrumento superius vendicionis etc.*

Voigt № 84, in fine: *prosequantur.* — Cod. № 58: *prosequamur.*

Voigt № 97, in fine: *presentibus etc.* — Cod. № 166: *presentibus - - et - - etc.*

Voigt № 109, p. 122, v. 2: *de verborum serie.* — Cod. № 27: *de verborum serie redactorum.*

¹⁾ Sunt, certe, sive errata quaedam, sive omissa, quae nos fugerint.

Ih. in fine: *Ro. et est datum et actum etc.*—Cod.: *Ro. testes L. et C., eciam Cer. Actum et datum etc.*

Voigt № 115, v. 2: *modernorum*—Cod. № 156: *in modernorum.*

Voigt № 117, v. 3 ab inf.: *Alta mura.*—Cod. № 233: *Alta Muta.*

Voigt № 130, v. 1: *Suasione.*—Cod. № 21: *Et suasionem.*

Ibidem, v. 9: *camere ipsius Welizlay.*—Cod.: *camere ipsius Welizlay.*

b. Tituli singulorum capitulorum codicum R., Cap. et Colm., inter se comparati.

R.	Cap. ₂ ¹⁾	Colm. ₁ ¹⁾	Colm. ₂ ¹⁾
1) Fundaciones, limitaciones novel-larum (p. 19 supra, media forma № 23).	2) ²⁾ Fundaciones, limitaciones novel-larum ³⁾ (formae № 23 praescriptus).	5) ²⁾ Fundacio-nes et limitaciones ecclesiarum ⁴⁾ .	1) ²⁾ Fundaciones ecclesiarum (f. № 6 praescriptus).
2) Incipiunt pro-cessiones officiorum et dignitatum (p. 27 sup., m. f. № 31).		9) Concessiones officiorum et dig-nitatum.	3) Concessiones officiorum (f. № 9 praescr.)
3) Incipiunt con-servatorie ⁵⁾ (p. 37 sup., m. f. № 51).	5) Conservacio-nes iuris (f. № 69 praescr.)	13) Conservato-rie.	
4) Incipiunt pro-missiones servande tam in rebus com-missis, quam in do-minis ⁶⁾ (p. 43 sup., m. f. № 61).		2) Promissiones fidelitatis servande tam in rebus com-missis quam do-minis ⁷⁾ .	4) Promissiones fidelitatis (f. № 17 praescr.)
5) Incipiunt asse-curaciones et littere conductus ⁸⁾ (p. 52 sup., m. f. № 74).		25) Assecuracio-nes et littere con-ductus.	12) Assecuracio-nes et littere con-ductus (f. № 51 praescr.)

¹⁾ Cap.₁ et Colm.₁.—Indices generales, codicibus praescripti; Cap.₂ et Colm.₂.—Tituli, singulis capitulis praefixi. ²⁾ Numeri, titulis praemissi, ordinem capitulorum in codicibus ipsis significant. Inferius in excerptis e priori parte codicis Colm. et Zd. idem numeri, uncis inclusi, titulis subjiciuntur. ³⁾ Cap.: A X^o. *Fundaciones, nutaciones (!) no ()*. ⁴⁾ Cf. Colm.₁ 19: *Fundaciones et donaciones ecclesiarum.* ⁵⁾ Cf. Zd. 8: *Incipit sexta distinctio conservatoriorum regum et militum religiosus et saecularibus hominibus* (f. № 132 praescr.) ⁶⁾ Cf. Zd. 12: *Incipit decima distinctio sive capitulum fidelitatis servandae in domino rege et etiam in castris com-missis et etiam obligatis* (f. № 164 praescr.) ⁷⁾ In margine alia manu: *corporibus.* ⁸⁾ Cf. Zd. 11: *Incipit nona distinctio sive capitulum assecurationum ducum, comitum, unum et nobilium, per regem Boemiae factarum* (f. № 154 praescr.)

R.	Cap. ₂	Colm. ₁	Colm. ₂
6) Incipiunt observaciones treugarum (p. 55 sup., m. f. № 82).	7) Observaciones treugarum (f. № 79 praescr.).	6) Observaciones treugarum.	5) Observaciones treugarum (f. № 20 praescr.)
7) Pacta, facta soldariis (p. 66 sup., m. f. № 94).			
8) Promissio assistendi ¹⁾ (p. 68 sup. m. f. № 98).		8) Promissio assistendi.	6) Promissiones assistendi (f. № 25 praescr.)
9) Incipiunt compromissiones in arbitros ¹⁾ (p. 75 sup., m. f. № 109).	8) Incipiunt promissiones in arbitros ²⁾ (f. № 107 praescr.)	10) Compromissiones in arbitros.	
10) Incipiunt sentencie sive arbitria (p. 92 sup., m. f. № 122).		12) Sentencie sive arbitria.	7) Sentencie sive arbitria (f. № 30 praescr.)
11) Incipiunt concordie ¹⁾ (p. 111 sup., m. f. № 131).	9) Incipiunt littere concordie et treugarum ³⁾ (f. № 129 praescr.)	14) Concordie.	8) Concordie (f. № 32 praescr.)
12) Incipiunt reformationes graciaram ⁴⁾ (p. 130 sup., m. f. № 140).	10) Reformationes graciaram (f. № 138 praescr.)	17) Reformationes graciaram.	
13) Incipiunt renovaciones treugarum, sentenciarum, arbitrorum et aliarum rerum gestarum et resignaciones dignitatum et officiorum (p. 143 sup., m. f. № 163).	12) Revocaciones sentenciarum, treugarum, arbitrorum et rerum aliarum ⁵⁾ (f. № 162 praescr.)	18) Revocaciones treugarum, sentenciarum, arbitrorum et aliarum rerum gestarum et resignaciones castorum et officiorum.	19) Revocaciones treugarum, sentenciarum, arbitrorum et aliarum rerum gestarum et resignaciones dignitatum suorum seu officiorum (f. № 414b praescr.)
14) Incipiunt donaciones et vendiciones comitatuum,		20) Donaciones et vendiciones rerum quarumlibet.	20) Incipiunt vendiciones et donaciones castrorum et

¹⁾ Cf. Zd. 15: *Incipit tredecimum capitulum seu distinctio promissionum assistendi et compromissionum in arbitros et concordiarum etc.* (f. № 207 praescr.) ²⁾ Cap.₁: *Incipiunt promissiones in arbitros.* ³⁾ Cap.₁: *F. Incipiunt littere concordie.* ⁴⁾ Cf. Zd. 4: *Incipiunt reformationes graciaram per ordinem* (f. № 66 praescr.) ⁵⁾ *Supra verum prius nigro atramento scriptum: Renovaciones sentenciarum, treugarum et rerum aliarum gestarum, resignaciones of., nunc rubra linea obductum est. In Cap.₁: G III. Renovaciones sentenciarum, treugarum et arbitrorum (!).*

Ib. in fine: *Ro. et est datum et actum etc.*—Cod.: *Ro. testes L. et C., eciam Cer. Actum et datum etc.*

Voigt № 115, v. 2: *modernorum*—Cod. № 156: *in modernorum.*

Voigt № 117, v. 3 ab inf.: *Alta mura.*—Cod. № 233: *Alta Muta.*

Voigt № 130, v. 1: *Suasione.* — Cod. № 21: *Et suasionem.*

Ibidem, v. 9: *camere ipsius Welizlay.*—Cod.: *camere ipsius Welizlay.*

b. Tituli singulorum capitulorum codicum R., Cap. et Colm., inter se comparati.

R.	Cap. ₂ ¹⁾	Colm. ₁ ¹⁾	Colm. ₂ ¹⁾
1) Fundaciones, limitaciones novel-larum (p. 19 supra, media forma № 23).	2) ²⁾ Fundaciones, limitaciones novel-larum ³⁾ (formae № 23 praescriptus).	5) ²⁾ Fundacio-nes et limitaciones ecclesiarum ⁴⁾ .	1) ²⁾ Fundaciones ecclesiarum (f. № 6 praescriptus).
2) Incipiunt pro-cessionem officiorum et dignitatum (p. 27 sup., m. f. № 31).		9) Concessionem officiorum et dig-nitatum.	3) Concessionem officiorum (f. № 9 praescr.)
3) Incipiunt con-servatorie ⁵⁾ (p. 37 sup., m. f. № 51).	5) Conservacio-nes iuris (f. № 69 praescr.)	13) Conservato-rie.	
4) Incipiunt pro-missiones servande tam in rebus com-missis, quam in do-minis ⁶⁾ (p. 43 sup., m. f. № 61).		2) Promissiones fidelitatis servande tam in rebus com-missis quam do-minis ⁷⁾ .	4) Promissiones fidelitatis (f. № 17 praescr.)
5) Incipiunt asse-curaciones et littere conductus ⁸⁾ (p. 52 sup., m. f. № 74).		25) Assecuracio-nes et littere con-ductus.	12) Assecuracio-nes et littere con-ductus (f. № 51 praescr.)

¹⁾ Cap.₁ et Colm.₁.—Indices generales, codicibus praescripti; Cap.₂ et Colm.₂.—Tituli, singulis capitulis praefixi. ²⁾ Numeri, titulis praemissi, ordinem capitulorum in codicibus ipsis significant. Inferius in excerptis e priori parte codicis Colm. et Zd. idem numeri, uncis inclusi, titulis subiiciuntur. ³⁾ Cap.: A X^o. *Fundaciones, nutaciones (!) no ()*. ⁴⁾ Cf. Colm.₁ 19: *Fundaciones et donaciones ecclesiarum.* ⁵⁾ Cf. Zd. 8: *Incipit sexta distinctio conservatoriorum regum et militum religiosus et saecularibus hominibus* (f. № 132 praescr.) ⁶⁾ Cf. Zd. 12: *Incipit decima distinctio sive capitulum fidelitatis servandae in domino rege et etiam in castris com-missis et etiam obligatis* (f. № 164 praescr.) ⁷⁾ In margine alia manu: *corporibus.* ⁸⁾ Cf. Zd. 11: *Incipit nona distinctio sive capitulum assecurationum ducum, comitum, baronum et nobilium, per regem Boemiae factarum* (f. № 154 praescr.)

R.	Cap. ₂	Colm. ₁	Colm. ₂
6) Incipiunt observaciones treugarum (p. 55 sup., m. f. № 82).	7) Observaciones treugarum (f. № 79 praescr.).	6) Observaciones treugarum.	5) Observaciones treugarum (f. № 20 praescr.).
7) Pacta, facta soldariis (p. 66 sup., m. f. № 94).			
8) Promissio assistendi ¹⁾ (p. 68 sup. m. f. № 98).		8) Promissio assistendi.	6) Promissiones assistendi (f. № 25 praescr.).
9) Incipiunt promissiones in arbitros ¹⁾ (p. 75 sup., m. f. № 109).	8) Incipiunt promissiones in arbitros ²⁾ (f. № 107 praescr.).	10) Compromissiones in arbitros.	
10) Incipiunt sentencie sive arbitria (p. 92 sup., m. f. № 122).		12) Sentencie sive arbitria.	7) Sentencie sive arbitria (f. № 30 praescr.).
11) Incipiunt concordie ¹⁾ (p. 111 sup., m. f. № 131).	9) Incipiunt littere concordie et treugarum ³⁾ (f. № 129 praescr.).	14) Concordie.	8) Concordie (f. № 32 praescr.).
12) Incipiunt reformationes graciarium ⁴⁾ (p. 130 sup., m. f. № 140).	10) Reformationes graciarium (f. № 138 praescr.).	17) Reformationes graciarium.	
13) Incipiunt renovaciones treugarum, sentenciarum, arbitriorum et aliarum rerum gestarum et resignaciones dignitatum et officiorum (p. 143 sup., m. f. № 163).	12) Revocaciones sentenciarum, treugarum, arbitriorum et rerum aliarum ⁵⁾ (f. № 162 praescr.).	18) Revocaciones treugarum, sentenciarum, arbitriorum et aliarum rerum gestarum et resignaciones castro- rum et officiorum.	19) Revocaciones treugarum, sentenciarum, arbitrorum et aliarum rerum gestarum et resignaciones dignitatum suorum seu officiorum (f. № 414b praescr.).
14) Incipiunt donaciones et vendiciones comitatuum,		20) Donaciones et vendiciones rerum quarumlibet.	20) Incipiunt vendiciones et donaciones castrorum et

¹⁾ Cf. Zd. 15: *Incipit tredecimum capitulum seu distinctio promissionum assistendi et compromissionum in arbitros et concordiarum etc.* (f. № 207 praescr.) ²⁾ Cap.₁: *Incipiunt promissiones in arbitros.* ³⁾ Cap.₁: *F. Incipiunt littere concordie.* ⁴⁾ Cf. Zd. 4: *Incipiunt reformationes graciarium per ordinem* (f. № 66 praescr.) ⁵⁾ Supra versum prius nigro atramento scriptum: *Renovaciones sentenciarum, treugarum et rerum aliarum gestarum, resignaciones of.*, nunc rubra linea obductum est. In Cap.₁: G III. *Renovaciones sentenciarum, treugarum et arbitrorum* (!).

R.	Cap. ₂	Colm. ₁	Colm. ₂
castrorum et reddituum quorumlibet (p. 146 inf., m. f. № 169).			municipionum et reddituum quorumlibet (f. № 417 b praescr.)
15) Incipiunt exempciones, libertates et gracie diverse (p. 176 sup., f. № 209 praescr.).	13) Concessionones libertatis et gracie diverse ¹⁾ (f. № 207 praescr.)	21) Exempciones, libertates et gracie diverse.	15) Exempciones et libertates et gracie diverse (f. № 61 praescr.)
16) Incipiunt vendiciones bonorum (p. 213 sup., m. f. № 264).		23) Vendiciones bonorum.	
17) Incipiunt obligaciones (p. 217 sup., f. № 272 praescr.)			11) Obligatorie (f. № 49 praescr.)
18) Incipiunt restitutiones, restauraciones et commutaciones tam in bonis spiritualibus, quam temporalibus (p. 227 sup., m. f. № 280).			
19) Restituciones, restauraciones, commutaciones (p. 233 sup., f. № 290 praescr.).		27) Restituciones et commutaciones.	16) Restituciones, restauraciones (f. № 66 praescr.)
20) Incipiunt protestaciones super diversis testibus (p. 237 sup., m. f. № 294).		• 28) Protestaciones in diversis casibus.	14) Incipiunt protestaciones super diversis casibus (f. № 57 praescr.)
21) Arbitria (p. 258 inf., post ultimam formam № 316).			

Tituli capitulorum in codicibus Cap. et Colm., qui in codice R. non reperiuntur:

a) Cap.₂: 1) *Incipiunt condiciones bonorum* (formae № 20 praescr.); 3) *Defensiones* (f. № 64 praescr.); 4) *Protecciones* (f. № 66 pr.); 6) *Exempciones* (f. № 70 pr.); 11) *Confirmaciones* (f. № 158 pr.).

¹⁾ Cap.₁: H IIII. *Exempciones libertatis et contrarie (!) diverse et exempciones et libertates.*

b) Col m.; 1) *Locaciones bonorum et aliarum rerum*; 3) *Conducciones villarum et aliarum rerum*; 4) *Statuta sive institutiones*; 7) *Investiture principum, facte nobilioribus*; 11) *Exemptiones beneplaciti*; 15) *Exsecutorie*; 16) *Concessionnes ex gracia*; 22) *Testamenta*; 24) *Rehabiciones, innovaciones, exemptitates*; 26) *Primo (alia manu: ordine) locaciones ponantur*.

c) Col m.; 2) *Investiture principum* (f. № 8 praeser.); 9) *Exsecutorie* (f. № 35 pr.); 10) *Concessionnes ex gracia* (f. № 45 pr.); 13) *Donaciones ecclesiarum* (f. № 56 pr.); 17) *Donaciones reddituum* (f. № 69 pr.); 18) *Remuneraciones, ratificaciones et confirmaciones* (f. № 72 pr.); 21) *Concessionnes reddituum* (f. № 425b pr.).

c. Formae codicis R.

№ 1. (N)on sine grandi et exacta maturitate consilii, perpense consideracionis examine et equilibrate ventilabro racionis — — ad tranquillitatem continuam et statum pacificum dicti regni presentis nostre sancctionis tenore in perpetuum valituro sanctimus etc.

№ 3. Quoniam vergentis in senium seculi corruptelam — — sentencie calculo compellit silere omnimodo litigantes.

№ 4. Quoniam acta legitima et celebri memoria semper digna — — et ea, que perpetuo disponuntur permansura, scripti memoria perhennentur. Inde est, quod nos --, talis comes, villam talem, que nos hereditario contingit, dilecto nobis et famulo nostro etc.

№ 7. Si enormitas sceleris vagari permetteretur inpunis — — omne salutis obsequium perturbaret.

№ 22. (Vide Emler 2350). Emler explicit: resignare. In cod. R. et Cap. (№ 20): resignare. Ut igitur hec omnia, que prescripta sunt, stabili vigeant firmitate, presens instrumentum conscribi et *communiri regio* ¹⁾ sigillo et ad maiorem *cautelam* ²⁾ in registro terre, in quo cause civiles notantur, fecimus denotari. Actum et datum a. D. M. etc. ³⁾.

№ 23. Nos tenore presencium profitemur, quod villam, ad monasterium (- -) iure proprietatis et dominii pertinentem, a domino venerabili abbate ipsius monasterii et conventu eiusdem possidentam recepimus et ad utifruendam eam usque ad terminum vite nostre et nos pro eiusdem ville possessione et pro remedio anime

¹⁾ Cap.: *regis communiri*. ²⁾ Ib.: *caucionem*. ³⁾ Zd. № 129: resignare. Ut igitur — — conscribi fecimus et sigillis dominorum Perchtoldi ac Michaelis militum ac eciam sigillo ipsius Conradi communium recepimus in ipsius conduccionis evidenciam clariorem. Actum et datum Pragaе anno Domini millesimo etc.

nostre dedimus a presenti et solvimus dicto abbati XX marcas puri argenti in utilitatem dicti monasterii revertendas, necnon et peccora sufficiencia ad unam araturam. Nichilominus ubicumque utilitatibus dicti monasterii poterimus intendere, intendemus fideliter, quamdiu vita nostra fuerit nobis comes, tenore presencium ad cautelam ipsius monasterii protestantes et promittentes nichilominus sollempniter, quod ipsam villam tenebimus et possidebimus usque ad finem vite nostre et utifruemur ea sine fraude, ita quod post mortem nostram dicta villa, que (!) bona, ut nunc est, cum bobus et equis, ad unam araturam sufficientibus, ad manus et potestatem dicti monasterii revertetur, et quod occasione istius convencionis, inter nos et dictum abbatem et monasterium facte, possessio dicte ville ad patrem, fratrem, cognatos vel agnatos nostros, vel successores, vel aliam aliquam personam, nobis quocumque modo attinentem, non devolvetur, nec devolvi debebit, nec ipsis vel alicui ex eis ius aliquod villa competet in eadem, sed statim, ut prediximus, postquam vite huius metas attigerimus, dicta villa cum bobus et equis, ad unam araturam sufficientibus, ad manus et potestatem dictorum et monasterii libere et sine difficultate qualibet revertatur. In cuius etc.

№ 24. Nos etc. tenore presencium protestamur concessionem quandam de medietate cuiusdam ville, dicte (- -), ad monasterium - - iure pertinentem, per dominam (- -), venerabilem abbatissam, nobis esse factam tantummodo et nulli alio de cognatis et amicis nostris et de consensu et voluntate conventus monasterii antedicti et quod dictam medietatem prefate ville possidere ac fructus ex eadem debemus recipere sine fraude, quo adduximus (!) tantummodo et non amplius et quod, postquam humane necessitatis debitum exsolvimus, possessio dicte medietatis ad manus dicte domine abbatisse et potestatem dicti monasterii libere ac sine difficultate aliqua revertetur. In cuius etc.

№ 41. Probata fides et expedita devocio — — committendo tibi super aliquibus vices nostras, ut eo graciosior habearis, quo ex nostro munere pluribus poteris gratiam impertiri. Cum itaque etc.

№ 53 ¹⁾. (Nos) R. ²⁾ regibus, ducibus, principibus, marchionibus — — omne bonum. Ad hec summi dispensacione consilii

¹⁾ Vide Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Frider. II, pars. II, p. 423—424. ²⁾ Huil-Bréh.: *Fridericus*.

principalis obtinuimus monarchiam dignitatis — — universos et singulos possimus inde merito commendare ¹⁾).

№ 55. Licet ex inclita generositatis ingenue claritate — — habundancius et devocius famulari. Adtenta igitur consideracione pensantes, quod dilecte nobis domine abbatissa talis, nec non et cetera eiusdem conventus moniales in divina (!) vigiliarum ac ieiuniorum crebris observanciis Domino iugiter famulantur, ipsas proinde nostre dileccionis sincerius amplexantes brachiis, in nostram proteccionem recipere duximus specialem, mandantes et precipientes vobis obnixius gracie nostre per obtentum, quatinus nullus vestrum easdem abbatissam et dominas dicti monasterii in universis et singulis rebus, iuribus, sive eciam proventibus, ad dictum monasterium pertinentibus, presumat aliquatenus perturbare. Si quis ergo huic nostre prohibicioni in premissis contrarius inventus fuerit, indignacionem regiam poterit non inmerito formidare. In cuius evidenciam etc.

№ 57. () Dei gracia; titulum per totum. Quamvis universos religionum gradus — — clarius ac uberius enitescunt. Ea-propter ad noticiam omnium cupimus pervenire, quod nos — — monasterium, situm in predio tali talis diocesis, ob reverenciam gloriose Virginis, — — in proteccionem nostram et graciā recipimus vel recepimus specialem. Preterea statuimus et perpetua firmitate sanctimus, ut nullus baronum nostrorum, — — iuxta condiciones ac libertates, que in eisdem privilegiis expressius continentur, auctoritate regia confirmamus. Ad cuius rei evidenciam etc.

№ 59. Universis iura servare subditis — — apud homines laudabilis fame preconium consecuntur. Per presens igitur privilegium.

№ 60 () Dei gracia etc. omnibus in perpetuum. Licet contingat interdum — — nullatenus aggravari velimus. Quocirca quamvis O., dilecto nostro fideli, civitatem, quam domine regine recepimus de speciali gracia, tradidimus possidendam, nolentes tamen, quod ultra debitum vel quam decuerat homines dicte civitatis in suis iuribus et consuetudinibus, hactenus observatis, ab eodem W. vel quoquam alio molestentur, mandamus dicto W. et omnibus scripti presentis inspectoribus, ad quorum manus et dominium dicta contingerit civitas pervenire, sub obtentu nostre gracie

¹⁾ Huil-Bréh.: *Datum Cathanie, a. D. inc. MCCXXIV, mense marcii, XII-e ind.*

firmiter iniungentes, quatinus, sicut gratiam nostram caram habent et cupiunt indignacionem nostri culminis evitare, sic ipsos cives non debeant in eorum iuribus et consuetudinibus aggravare, sub eisdem iure et condicione ipsos teneant, sub quibus olim karissima uxor nostra, regina domina, tenuit et possedit.

N° 62. (N)os N. recognoscimus etc. sub nostre pravitate (!) fidei firmiter promittentes, quod domino nostro N. consilio, auxilio et toto posse in omnibus ipsius agendis et factis, vel que iam nobis presentibus ordinantur, cum tali enim (!) adesse fideliter debemus, prout data fide promisimus ac sub debito prestito iuramento, astringentes nichilominus per presentes, quod dictum -- nec propter amorem, nec gratiam, nec odium, neque eciam propter dona, nec promissiones qualescumque, nec propter rem aliquam, quoad vixerimus, relinquere aliquialiter volumus in universis ipsius agendis, sed sibi, prout premissum est, consiliis et auxiliis prostrarum virium potencia volumus adherere fideliter occasionibus quibuslibet profligatis. Et ut universa et singula per nos infringi non valeant, sed inconvulsa et illibata firmiter perseverent, presens scriptum conscribi et sigilli nostri pendentis munimine fecimus communiri etc. Actum et datum etc.

N° 63 () A. de tali loco tenore scripti presentis notum fieri volumus universis, quod licet ex puro corde fidem et devotionem geramus ad karissimum dominum nostrum, dominum W., inclitum regem Bohemie, tamen, ut eadem fidem (!) et devocio appareant per aliquod evidens argumentum, et idem dominus rex plenius de nobis confidere valeat et de nobis mala quelibet suspicio ab ipso nullatenus possit haberi, promittimus eidem domino regi sine omni dolo et malo ingenio servire et assistere in propria persona et cum toto nostro posse fideliter contra omnem hominem et in quolibet casu et omnem hostem et inimicum eius cum toto nostra potencia impugnare ipsiusque hostis dispendium, quanto vehemencius poterimus, procurare atque ipsi domino regi parere in omnibus excepcione qualibet procul mota, ita quod nullum mandatum suum pretermittemus aliquatenus, sed execucioni conabimur, quanto studiosius poterimus, cum totis nostris viribus mancipare. Que omnia et singula, si non fecerimus diligenter, prout superius denotantur, tunc volumus periuri, exleges et proditores ab omnibus appellari et adiudicati simus ipso facto domino regi rebus pariter et persona. In cuius promissionis nostre testimonium et robur etc. Datum anno etc.

№ 64. Nos -- notum facimus etc., quod licet nos ex puro corde diligimus dominum nostrum -- et servire sibi summis desideriis affectamus, tamen ut fides nostra nec non et voluntas fiat per argumentum evidens manifesta, promittimus eidem domino -- sine omni dolo, capcione aut malo ingenio sibi servire et obedire in omnibus, que iusserit, contra posse nostrum et quod prosequemur omnem inimicum suum ad ipsius domini -- beneplacitum et mandatum et pure atque fideliter omnia, que ipse nobis iniunxerit pro modo nostrarum virium exsequemur fideliter et devote. Quod si forte non faceremus, tunc volumus periuri, exleges et infames ab omnibus reputari. In cuius rei testimonium etc.

№ 68. Quia dignum et iustum est, ut ad cautelam et memoriam obligacio quelibet conscribatur, idcirco presentis tenore scripti protestor et in publicam noticiam deferri cupio, quod ego --, non vi, non metu coactus, sed libera et propria voluntate inductus, vera fide promitto domino meo -- fideliter et sine omni dolo servire et a fide sua non recedere aliqua ratio (!) vel causa, quamdiu vita fuerit michi comes, et numquam interiecto consilio vel facto, ubi idem dominus meus -- amittere debeat vitam vel membrum, civitatem aliquam, vel castrum, vel aliquid de bonis suis, vel ubi contra honorem suum et profectum ipsius aliquammodo ageretur, et si quid mali vel dampni instantis vel futuri ad noticiam meam de ipso domino meo -- vel bonis ipsius deveniet, id eidem domino meo -- revelabo et premuniam eum vel per me, vel per nuncium meum sine aliqua tarditate. Promitto eciam vera fide, quod tam ego, quam -- et --, amici mei, treugas tenebimus per octo dierum spacium, a data presencium numerandorum et pacifice vivemus atque morabimur cum -- et -- et aliis -- -- et eos non offendemus in personis et rebus ipsorum per nos aut per aliquam interpositam personam, sed morabimur cum ipsis per prefatum spacium pacifice, ut est dictum. Atque (!) omnia et singula inviolabiliter observanda bona mea voluntate et pro firma stabilitate obligo me et mea omnia, que habeo infra muros civitatis talis et extra, nec non -- et -- et -- statuo dicto domino meo -- meos legitimos et veros fideiussores in tanta pecunia solvenda dicto domino meo, si predicta vel aliquod predictorum ego vel dicti amici mei non servaremus, et volo periurus atque infamis ab omnibus reputari, ipsis quidem fideiussoribus presentibus et expressim se fideiussores nominantibus atque statuentibus. Et ut hec omnia robur obtineant valide firmitatis, presens scriptum fieri et sigillis -- et -- feci communiri etc.

№ 73. Nos Ekhardus et Clancius, magistri monete per Bohemiam, Cunradus Pulcher, scriptor Ditricus et Heynricus Pussones et Radmirus, gener iuvenis Pussonis, cives Pragenses, notum facimus universis presentes litteras inspecturis, quod cum dominus Zezina de - - Peroni iudici et civibus de Karrenberch bona a festo Pasche, proxime nunc preterito, per trium annorum spacium completum utifruenda locaverit pro tot marcis puri argenti ipsisque municionem in Karrenberch promiserit assignare, et dictus Pero ac cives ipsi domino Zezine super explenda dicta pecunie quantitate ac quod infra idem triennium municionem ipsam conservent fideliter et eciam resignent ac eciam restituant, si idem dictus Zezina pecierit, exhibere promiserunt ydoneam fideiussoriam caucionem, prout in instrumento domini Z., super hiis edito, plenius continetur. Nos supradicti magistri monete ac cives Pragenses ad instanciam dictorum civium et Peronis de Karrenberch pro debito et in debito premissis ac super eiusdem municionis conservacione et resignacione, si ipse dominus Zezina id pecierit, infra dictum triennium fideiussores nos ipsi Zezine domino, sine aliqua excepcione iuris vel facti, voluntate spontanea constituimus universaliter ac eciam specialiter et in solidum quemlibet nostrum obligatum fideiussorie profitemur et esse volumus sub hac forma, quod in quocunque terminorum, comprehensorum in predicto instrumento domini Zezine, summam pecunie constitutam et promissam non interveniente causa legitima exsolvere neglexerint nominati cives et Pero, nos supradicti magistri monete et cives Pragenses dicto domino Zezine duplum pecunie non solute die octavo post terminum ipsum tenebimur et promittimus assignare sponte et ex certa sciencia. Nos sepe dicti magistri monete, cives Pragenses, tenore presencium obligantes, quod si predictorum (!) civium et Peronis de - - dolum, perfidiam aut culpam rationabilem municionem in - - de iure interim ad manus contingeret alienas, aut si ipsam municionem dicto domino Zezine, quandocunque eam infra idem triennium repecierit, non restituerint neque reddent, memoratus dominus Zezina tantam summam pecunie, ad quantam valor bonorum in Karrenberch se extendet, a nobis petere valeat et nos libere, coram quo maluerit, inpetere pro eadem. In cuius rei testimonium etc.

№ 75. (N)os - - notum — — quod nos - - et hominibus, ipsum comitantibus, plenam damus securitatem veniendi ad nos, standi nobiscum et ad propria redeundi salvis rebus ipsorum pariter et personis, huius scripti tenore firmiter promittentes, quod eisdem - - et ipsum

comitantibus, vel omnibus, qui in sua fuerint comitiva, vel omnibus, cum ipso in sua comitiva venientibus, in veniendo ad nos, stando nobiscum et ad propria redeundo per nos et nostros, qui nostris obediunt beneplacitis et mandatis, vel propter nos faciunt et dimittunt, in rebus ipsorum et personis nullum periculum imminet, vel nulla violencia, nulla molestia, nullum dampnum vel iniuria inferentur presentibus per talem terminum proxime secuturum, vel proxime completum minime valituris. In cuius rei testimonium etc. Datum etc.

№ 83. (N)os W., Dei gracia, rex Bohemie etc. — — quod nos cum dilecto consanguineo nostro - - et eius hominibus treugas tenere promittimus usque ad festum - -, proxime nunc venturum, ita quod eidem - -, terre ac eius hominibus per nos vel nostros homines nulla dampna nullaque gravamina inferentur, dummodo per eundem et per eius homines predictae treuge nobiscum et cum nostris hominibus teneantur stabiliter vice versa et nobis ac regno et hominibus nostris in ipsarum treugarum spacio per eundem vel suos homines nulla dampna et nulla gravamina inferantur. In cuius rei testimonium etc.

№ 97. Nos O. Dei gracia etc. — — quod nos promittimus nobili viro - - de - -, qui nobis ad expeditionem nostram, quam nunc in instanti volumus facere, ducet in auxilium nostrum centum dextrarios falleratos, dare ac solvere statim, cum ad nos cum dictis centum falleratis dextrariis applicuerit, ubicumque constituti tunc fuerimus, CCC marcas argenti nomine stipendii, nec non et quod a metis terrarum nostrarum eum ad nos venientem prefatis dextrariis conduct (!) ad nos faciemus in nostris expensis et demum, cum suo amplius non eguerimus servicio, eum reduci usque ad metarum confinia pretectarum; verum per id tempus, infra quod in exercitu nostro morabitur, sibimet ipse expensarum pecaria (!) procurabit.

№ 146. Tenore presencium notum facimus universis, quod nos attendentes merita fidei, quam ad suos (!) et imperium specialiter dudum H., comes de - -, habuit, — — remittentes ei offensam et culpam, quam pro mutacione presenti noscitur commisisse.

№ 147. Satis nobis cedit ad gloriam et nostris fidelibus ad profectum, — — nostri honoris per consequens tytilus augeatur. Ac itaque racione commoti tenore presencium notum facimus universis, quod licet olim - - et - - — — lege vel consuetudine aliqua nullatenus obsistente.

№ 148. Illam fruimur ex imperii dignitate mansuetudinis ac prerogativa virtutis — — preterite culpe sue. Cum igitur — — A. de - -, quam (!) necessitas olim — — in personis aut rebus molestare presumat. Quod qui presumpserit etc.

№ 149. Honorabilis peticio supplicancium — — dictum P., ad servicia et fidem nostram tota devocione conversum, in plenitudine favoris nostri et gracie recepimus consuete, remittentes eidem omnem offensam et culpam.

№ 150. Consuevit innata consuetudo regnancium — — clementer et liberaliter prosequatur. Sane etc.

№ 151. Nos W. — — perspecturis, quod nos a rigore iusticie generosa suadente clemencia lentescentes, omnem rancorem, quem actenus habuimus adversus - - S. - - et - - alios fratres eorum et Conradum de - -, patrum eorum, omnemque excessum, quem commiserunt contra nos aut barones regni nostri, relaxamus atque eis dimittimus atque deponimus de corde nostro, nichil mali eisdem aliquatenus inferentes. Si quid vero de cetero contra nos aut alios fideles nostros fecerint vel excessus aliquos commiserint, tunc volumus, ut per regni nostri consuetudinem et sicut aliquis alter baro consuevit pro hiis, quos adversus nos et nostros fideles commiserint, excessibus puniantur. Concedimus insuper eis castrum - - M'dans cum omnibus iuribus et pertinenciis suis dictis - - et fratribus hereditarie possidendum, ut ipsorum predecessores a nostris progenitoribus possiderunt. Ipsi autem iuraverunt nobis et nostris heredibus fideliter, et servire tenebuntur, utpote alter fidelis baro noster, nec umquam contra nos et nostros heredes facient vel facere attemptabunt. Si autem contra nos aut contra nostros fideles fecerint, tunc debent esse periuri, exleges et infames ab omnibus reputari, restituent nobis et resignabunt castra - - Stayn, que olim eis dominus pater noster ad custodiendum commiserat, ita quod nullam resignacio ipsorum inducet aliquatenus tarditatem. Preterea promittimus presenti scripto universis et singulis castellanis, in prefatis castris nunc residentibus, quod nos promittimus eos possidere omnia illa, de quibus probare poterint iure certe, quod concessa fuerint eis a patre olim nostro memorie recolende. Ad hec promittimus eisdem fratribus de - -, quod si quis eos vel aliquos ex eis nobis accusaverit, quod ipsis hec reserabimus, ut de hoc, quod eis imponeretur per ipsos accusatores, se per regni nostri consuetudinem expurgabunt. Datum Prague etc.

№ 152. Nos N. talis princeps etc. quod quia fideles nostri

A. B., sue circa nos conservantes constanciam fidei, nobis fide data promiserunt prestito nobis debito iuramenti, quod consilio et auxilio in universis agendis toto posse nobis adesse debeant fideliter atque velint, promittimus firmiter per presentes prefatos A. B. C. non postponere volumus vel derelinquere nec propter aliquem a nostris serviciis segregare, sed eosdem potius circa nos et nostra facta volumus graciosius confovere. In cuius clariorem evidenciam etc.

№ 155. Nos W. — — quod nos reputantes nobiscum sanius esse — — ianuam, dum --, qui nostre cultum fidei redire (!), omnes reatus et offensas, quos et quas erga nos a tempore, quo (--), ab hac luce migrans, spiritum tradidit requiei, usque ad hec tempora peregerunt, pure ignoscimus ac eciam indulsimus de nostre clemencie bonitate, restituentes ipsos plenarie nostre gracie ac favori, tenore presencium promittentes, quod reatus, contra nos commissos, nunquam ad animum et memoriam reducemus.

№ 157. Mansuetudinis nostre clemencia rigorem in nobis exsuperante iusticie — — dummodo contractam delicti maculam per fidelis exhibicionem obsequiis (!) studeas abolere.

№ 158. Oleo clemencie de consuetudinis nostre more compluti — — grati supplemento servicii de nostre memorie archivo secludas.

№ 159. Experiencia rerum consuetudoque regnandi nos edocet — — interventu iuste clemencie moderatur. Cupientes itaque iuxta predictam normam in subditos principari, te ob graves, quos in nos commisistis, excessus pena puniri nolumus inmerita nec volumus circa ulcionem lentescere taliter, quin amari gusties aliquid et te doleas deliquisse, quare te presencium serie nostre gracie restituimus castris verumptamen quondam tuis sub potestatis nostre, ut nunc sunt, dominio permansuris. Sed quia non numquam delinquentes pristini reatus maculam taliter per continui gratitudinem servicii possunt detergere quodque alias commiserunt, ita valent postmodum laudabiliter placida per obsequia compensare, ut eis nedum venia, sed premia largiantur offensi, spes pulchra te foveat; quia, si sedulis devotisque conaberis obsequiis in posterum, quam contraxeras culpam, studiosius expiare, castra tibi restituemus omnia et aliorum te munerum premiabimus donativis.

№ 160. Delira mens hominis — — culpa valuit maculare. Quare, quia dictum fidelem nostrum -- de -- in nos ex corde penitet excessisse — — sibi nostre benignitatis indulgenciam non negari. Ea propter notum — — quod predictum -- nostre restituimus

gracie favorabiliter atque plane (!) sibi que de consuetudinis nostre clemencia, quidquid in nos commiserat, relaxamus, dummodo idem nostris fideliter deinceps mandatis inhereat et per devota continuatque obsequia eniteat sue fidei firmitas incorrupta, non quod timeamus eundem pati debere iterum recidivam, sed ut tanto magis tenere magisque sollicite placere nobis studeat, quanto gracia, que sub condicione restituitur, labilior suspicatur.

№ 161. Tenore presencium te nostre graciae restituimus, dum tamen maiestatem nostram, quam tuis delictis offenderas, studeas in futuris de cetero benefactis (!).

№ 162. Quoniam depositis odiis — — hostem vidisse precantem, supplicationibus vestris benignius inclinati, veniam vobis liberaliter elargimur omnemque rancorem, quem adversus vos habuimus hactenus, de nostri archivio pectoris penitus detergentes, pro hiis, que contra nos fecistis, nullam vobis reddere promittimus infestationis aut gravaminis recompensam, dummodo continuata gratitudine concurrere sic nostris beneplacitis studeatis de cetero, ut, sicut odii nostri fervor adversus vos dudum incanduerat, sic pure zelus vere dileccionis flammescat.

№ 164. Generose mansuetudo clemencie — — prosecutionum molestias aggregare. Quare, quamvis - - et - - iudei pre culpe lubricum tam domini marchionis gracia, quam nostra non immerito dudum privati destitutique fuissent et digne iusteque potuissemus eosdem gravibus angustiis molestare, nos tamen eosdem esse homines reputantes pulchrumque consentes admodum super ipsos aperire viscera pietatis, a rigore iusticie lentescendo, quos mortalibus consimiles effigiat ydemptitas speciei, quamquam hiidem discordium ceca discrepantia seiungantur, prefatos iudeos domini marchionis, quam nostre graciae tenore presencium restituimus.

№ 171. Etsi de nostre liberalitatis clemencia devotorum votis debeamus occurrere — — nobis utilius obsecuntur. Per presens — — quod nos, attendentes grata et utilia servicia talis, que idem hactenus in tali officio nobis exhibuit, in nostra curia continue permanendo, et volentes eadem servicia retributione gratuita compensare talibusque (!) de impensis serviciis se premium recepisse gaudeat et ad impendenda in posterum se exponat, villam talem concedimus.

№ 179. Ut Bernanum, militem nostrum, nostre prosequamur largicionis gracia, honestas, utilitas, iusticia nos inducit; nam, licet brevitate corporis demittatur exigui, ea tamen morum ac discipline

proceritate sustollitur, ut ipsi liberalitatis aperire dexteram esse honestum nunc (!) tantummodo reputemus, sed iustum; ex hoc vero, quod in eius statura miro nature potentis magisterio ac communi hominum quantitate patenter excepta noster prosepis delectatur intuitus et ab ingruentium molestia sollicitudinum relevamur, nobis accrescit utilitas, que, ut eiusdem Ber. profectum debeamus intendere, nos invitat. Noverint igitur universi, quod nos decem laneos dicto Ber. concessimus hereditario possidendos, volentes, et (!) eius heredes dictos laneos teneant, habeant et possideant iure hereditario pacifice et quiete. Quare universis et singulis fidelibus nostris, cuiuscumque condicionis fuerint, tam presentibus, quam futuris, expresse mandamus, quatenus dictum Ber. et ipsius heredes in dictis laneis et iuribus et pertinentiis eorum non impediunt vel molestant, sicut nostram gratiam diligunt et indignacionem cupiunt evitare.

№ 188. (Vide sup. Cr. № 61).

№ 205. Nos W. — — quod nos dilecti fidelis nostri Ber. de - - grata et utilia et accepta servicia, que olym domino O., illustri quondam regi Bohemie, karissimo patri nostro, prestitit multipliciter fide pura et que prestat nobis ad presens et prestare poterit in futurum, retribucione cupientes gratuito compensare, bona nostra in Lyn. et videlicet (!) eidem Ber. et heredibus eius concessimus possidenda, ita quod, quicumque (!) in spacio trium annorum addata presencium redditus XXIII marcarum argenti in aliis bonis nostris eidem Ber. assignabimus iure hereditario possidendos, tunc statim idem Ber. et heredes sui eadem bona nostra in Lyn. et - - nobis resignabit et cedent (!) libere de eisdem. De ipsis autem quatuor (!) marcarum redditibus nobis et heredibus nostris Ber. et heredes sui omni tempore serviant redditibus, non vendendo, nec alienando alios (!) quoquo modo. Si vero predictos XXIII marcas redditus eidem B. non assignabimus in termino, ut est dictum, tunc predictus B. et heredes sui predicta bona in Lyn. et - , non alienando, sed nobis et heredibus nostris de ipsis bonis quolibet tempore fideliter serviendo, iure hereditario libere possidebunt. Datum Prage etc.

№ 213. Licet nostri celsitudo culminis — — excellencie genitorum. Unde etc.

№ 214 ¹⁾. W. — —. Subditorum nostrorum casus adversos misericorditer miserantes, ipsis pie subvencionis subsidium libe-

¹⁾ Vide Emler 2378.

raliter elargimur. Hinc est, quod H., civi in L., qui spoliatus nuper exstitit omnibus mobilibus rebus suis, pietatis viscera reserantes, damus addata presencium usque per quatuor annorum continue numerandorum spacium percompletum si (!) in omnibus laneis, quos a nobis in villa - - tenet ad annum censum, plenam libertatem, ita quod infra dictos quatuor annos nullum censum de dictis laneis solvere teneatur. Ad hec in habundacioris gratiam (!) plenitudine superaddimus tres laneos in villa prefata - -, tenendos ab eo per annorum quatuor spacium pretaxatum libere et quiete; transactis vero dictis quatuor annis de dictis tribus laneis nobis censum dabit sicut de aliis laneis te¹⁾).

№ 217. Nostre serenitatis benignitas graciosa — — ad eorum, quos prius dilexerit, successores. Quare, cum talem sinceri amoris brachiis fuerimus amplexati — — vobis tenore presencium duximus respondendum, quod si etc.

№ 218. Decus est principum fidelium votis — — per Dominum tueantur in terris. Per presens — — quod, cum comeforluus (!), fideles nostri — — temeraria de cetero coaccione compellant. Quod si presumpserint etc.

№ 224. Spectabile opus et actus laudabilis — — regni superni gratiam promeretur. Per presens igitur privilegium.

№ 225. Licet ad exaudienda regularium precamina — — nos impellunt. Presentis igitur privilegii tenore — — quod, quamquam viro provido et discreto domino - -, venerabili preposito - -, intuitu sue regule petitiones, quas nobis porrexit, admittere debeamus, cum attendentes sue sinceritatis devocione (!) et fidei puritatem, quam ad excellenciam nostram gessit hactenus, gerere (!) ad presentis (!) et futuris geret, prout indubitabiliter credimus, temporibus indefesse, considerata eciam sue probitatis industria, que semper visa fuit in gratis nobis obsequiis conplacere, forum enim (!) - - etc. concedimus etc.

№ 231. Nos W. — — quod nos ad petitionem dominarum Th., sororis, et E., martertere (!) nostrarum, Stephanum, filium - - de Praga, ab omni exsolucione cuiuslibet collecte generalis seu specialis, super civitatem Pragensem in posterum ponende, que nobis debebatur, et a presente collecta reddimus liberum et immunem, dantes tenore presencium universis iudicibus - - et de (- -), civibus dicte civitatis tam presentibus, quam futuris, expressius in mandatis, quod a dicto

¹⁾ Explicit XI quaternio.

Stephano nichil ratione collecte presentis et alterius cuiuslibet generalis aut specialis nobisque debite debeant exigere, sed permittere eum pacifice et quiete. Datum Prage etc.

Nº 240. W., Dei gracia etc. Benemeritis minus (!) graciosum rependere — — generositas honestatis. Noverint — — quod nos propter grata et utilia servicia, que - - prestitit nobis hactenus, prestat ad presens et prestare poterit in futurum, a solutione census trecentorum denariorum, quem nostre camere pro bonis, que habet in villa, annuatim reddere tenebatur, absolutos tam ipsum, quam heredes eius tenore presentis privilegii perpetuo reddimus et immunes, volentes, ut nullus de dicto censu eos deinceps impetat, vel ab eis dictum censum exigere valeat seu presumat, irritum et inane censentes, quitquit contra hoc pro (!) officialium nostrorum aliquem fuerit attemptatum. In cuius — — etc.

Nº 252. O. — — devocionis affectum. Ad noticiam vestram istius tenore pagine deducatur, quod vir nobilis et discretus, lator presencium, nitore devocionis et fidei claruit per omnis illius temporis spacium, in quo nobiscum permansit et sue probitatis meritis exigentibus in nostre maiestatis oculis comparuit graciosus, nec propter alicuius culpe lubricum, quam idem inciderit seu cuiuslibet ingratitudinis vel demeriti notam sibi dedimus licenciam abeundi, sed, quia cupiebat ardentem suam revidere familiam, magna precum instancia postulavit sibi licenciam a nostri preeminencia culminis exhiberi, quin nobis pocius sic inopportune pro licencia obtinenda nobis institit, quod extorsit eam quodammodo, non recepit. Unde in ipsius testimonium probitatis presentes etc.

Nº 281. (E)tsi sola mera beneficia principum a sola gracia liberalitate veniant — — considerantes eciam grata satis etc.

Nº 288. Regalis celsitudinis decorat benignitas — — fides et devocio in subditis augeatur.

289. W. — —. Honestum nobis reputamus et utile — — facilius et utilius valeant obtineri. Noverint — — quod nos comodati (!) ecclesie - - ne minus liberaliter, quam provide consulentes, quod in - - et quibusdam aliis bonis nostris decimas in censu, annona, pullis, scapulisque habebat, quas tamen multis prepedientibus causis plerumque ipsius rector non poterat obtinere, sibi decimas commutavimus et statuimus, ut pro dictis decimis seu dictarum loco et vice ecclesia habeat deinceps et possideat in villa - - hospites duos, in villa - - unum hospitem etc., nec non et quod

rector (!) ipsius ecclesie de araturis, quas fecerimus informari ad castrum Bezdez, annuatim decime persolvantur, nec non et procuratoribus araturarum nostrarum mandantes tenore presentis privilegii universis et singulis circumsedentibus, cuiuscumque conditionis fuerint, quod plebaniam dicte ecclesie in prefatis bonis aliquatenus non molestant, sicut gravem indignacionem nostram cupiunt evitare. Datum Prage.

№ 291. Nos. O. — — quod volentes disponere taliter actus nostros et sic vivere et regnare, ut, si aliquod monasterium per abstraccionem ipsius gravaminis (!), vel eadem sibi restituamus bona, vel equipollencia rependamus, pro villa Lypan, que fuit monasterii olim - -, quam ad manus nostre curie traximus, eidem monasterio bona nostra in C. cum omnibus attinenciis eorundem, que fuerunt olim quam ad manus nostre - - de - -, in concambium restituenda duximus ex certa nostra sciencia *maiestatis* ¹⁾, ita tamen, quod si - -, cameraarius noster - - et - - ac - - arbitrarii estimatores, ad hoc electi et constituti, certificati fuerint et intellexerint iuxta ipsorum conscienciam ac estimacionem, quod plus valeant bona in - -, que dicto monasterio in restitutionem deputavimus, quam villa prefata Lypan, tunc in eo, quo prevaluerint, nobis satisfaciet abbas et conventus monasterii pretaxati; si vero viderint, quod villa in Lypan cum omnibus attinenciis suis plus valeat, quam bona prefata in - -, tunc eidem monasterio superaddere volumus, quantum bonis prefatis prevaluerit dicta villa et donec equipollens restitucio videatur.

№ 293. W. — —. Juri nullius iniuriari credimus, — — correccionis remedio retractamus. Quia ergo de certo comperimus, quod molendinum, situm in Albea iuxta civitatem nostram Coloniensem, ad F. et sororem eius pupillos, filios olim F., filii quondam Er., magistri monete, de iure spectat et spectare debet, concessionem seu restitutionem, quam fecimus Ulrico, patruo dictorum pupillorum, de ipso molendino, utpote non rite, non veritate intente (!) factam, rescindentes et cassantes, dictum molendinum eisdem, utpote pupillis ipsis de iure debitum, restituimus et insuper duos piscatores eidem molendino addimus de gracia speciali. Et quantum de eiusdem molendini restitucio fuit apud nos per Eberhardum, magistrum monete, expensis gravibus labore pro mera dicti pupilli deliberacione premissa cum amicis et consanguineis suis de consensu et spontanea voluntate eorundem tradiderunt in recompen-

¹⁾ R. № 286.: *maiestatis*. In cuius rei. Explicit R. № 286.

sam dictarum expensarum et laborum dicti E. medietatem dicti molendini et unum piscatorem ad tenendum, habendum et possidendum iure proprietatis et dominii ad faciendum de ipsis, quitquit sue placuerit voluntati. Quod cum factum sit laudabiliter atque iuste, ad petitionem dictorum pupillorum tradicionem de prefata medietate molendini, per eos factam, tenore presentis privilegii confirmamus et tenere ipsam volumus perpetuo et valere, nec non et quod deinceps dictus Er. et pupilli ex prefata restitutione nostra efficiantur ipsius molendini et piscatorum veri domini pro medietate sua, ut superius est expressum, et legitimi possessores in posterum quiescente (!) ac specialiter privilegio, quod dicto Ul. super eodem molendino concesseramus, aliquatenus non obstante.

№ 296. Nos O. — — quod vir providus et discretus - - capellanus (!) de tali loco, cui per talem ducem tale castrum, sic dictum, cum civitate commissum fuerat ad custodiendum atque servandum, de mandato, voluntate et dispositione nostra assignavit idem castrum cum civitate atque attinenciis suis tali - - marchioni tenendum ab eodem marchione loco pignoris pro tot milibus marcarum argenti, quatinus in recompensationem dampnorum, que idem marchio per prefatum ducem et homines eius se asserit sustulisse, per tales barones nostro accedente consensu, voluntate atque dispositione eidem marchioni, ut ipsum pacatum haberent certis solvendis terminis, promiserunt nomine dicti ducis, sicut in instrumentis, super eo confectis, plenius et evidencius continetur, et quod nos, tamquam qui gubernacionem et regimen terrarum prefati ducis tempore sue captivitatis suscepimus, videntes et scientes esse utile dicto duci, quod idem castrum iuxta modum convencionis pretaxate assignaretur dicto marchioni, mandavimus dicto - -, ut dictum est (!) castrum prefato marchioni occasione postposita qualibet assignaret, eximentes eundem ab omni nota culpe, que sibi infligi posset, eo quod idem castrum, licet id dictus dux talis fidei eius custodiendum et servandum commiserit, dicto marchioni ad nostre voluntatis arbitrium assignavit, cum nos, ut prediximus, tamquam qui gubernacionem terrarum dicti ducis assumpsimus et eidem duci ad utilitatem cedere vidimus, mandaverimus dicto - -, quod idem castrum prefato deberet marchioni assignare. Et quia idem, nostris parens mandatis, dictum castrum prefato marchioni assignavit, nos eidem promissimus per presentis tenorem privilegii, quod statim, postquam dicta pecunia, in qua prefatum castrum obligatum est, dicto marchioni fuerit exsoluta et dictus marchio resignaverit dic-

tum castrum, quod ad manus ipsius - redire ordinabimus et procurabimus, quod dictum castrum sibi debeat resignari, ut idem prefato duci restituat et resignet et si (!) super eo ipsum duxerit requirendum. Unde, ne de huius assignacione castri, per dictum - - dicto marchioni Brandenburgensi facta, culpa aliqua infligi possit in posterum vel inpingi, presentem conscribi, ac sigillis maiestatis nostre fecimus, ut universis et singulis, sicut prediximus, elucescat, quod de mandato, disposicione atque voluntate nostra idem - - assignaverit dicto marchioni ipsum castrum cum civitate ac attinenciis suis tenendum ab eodem marchione pro dicta pecunie quantitate et quod nos gubernacionem et regimen terrarum dicti ducis assumpsimus ipsius ducis profectum cedere id vidimus et idcirco dicto - - mandavimus et volumus et disposuimus, ut idem castrum prefato marchioni occasionis remoto subterfugio assignaret etc.

№ 297. Nos O. — — quod diligenter intendentes et dare necessario operam cupientes, ut evitandas contenciones et lites quaslibet, precipue que possent incidere inter fratres super paccionibus, quas invicem contrahunt, coram nobis per scripti nostri cautelam, secundum quod utrumque constitutum patrumque (!) fuerit, contractus vel obligacio redigatur in publicum monumentum. Tenore presencium profitemur, quod vir providus et discretus Zbrazlaus, cancellarius magnifici principis domini R., incliti ducis Opolie iunioris, contulit omnia bona sua coram nobis, hereditarie ad ipsum spectancia, Henrico militi, fratri suo et propriis H. heredibus hiis verumtamen condicionibus interiectis, videlicet videlicet (!), quod dictus Zbrazlaus tenebit ipsa bona et utifruetur eisdem usque ad tempora vite sue pacifice et quiete et quod dictus H. non impediet neque molestabit dictum Zbrazlaum in bonis predictis, quominus dictus Zbrazlaus ipsa bona in tranquillo possideat et fructus per totum vite sue spacium suscipiat de eisdem, sed defensabit et tuebitur eundem Zbrazlaum iuxta sua (!) virium facultatem, ita quod dicta bona per vite sue tempora possideat et quiete; post mortem vero ipsius Zbrazlay dictus H., intromittens se de omnibus bonis atque heredes eadem bona deinceps, ut sua propria, possessuri et licenter facturi de ipsis, quitquit in eorum fuerit voluntate.

№ 299 ¹⁾). Iubet equitas, deposcit ratio, iusticia suadente pre

¹⁾ Istam formam iam anno 1897, quae typis traderetur, paratam, volumini „Commentationum Philologicarum“ Iohanni Pomialowskio Professori

catur, quod hiis, quorum calumpniose vel falso lesa fuerit opinio, principum testimonio succu(r)ratur, ut fame splendor, quem zelus emulacionis *inique* ¹⁾ conatus fuerit figmento nubilare mendacii, tanto formosius elucescat, *quanto* ²⁾ calumpniosa nequicia, suis evoluta latebris, apparet deformior clare per evidenciam veritatis. Noverint igitur universi tenorem presencium perspecturi, quod nobis in civitate nostra (- -) presentate fuerant (littere), quarum tenor per omnia talis erat: O., Dei gracia etc. per totum. *Hec autem littere, quia veraces prima facie videbantur, (Que dum littere, (postquam) nobis fuerunt exposite,) nos adeo provocaverant* ³⁾, quod ad ulcionem, de dicto H. sumendum, nostra indignacio pronius anhelasset, nisi fidelium nostrorum, qui presentes aderant, circumspecta suasisset prudencia, ut lento *gradu* ⁴⁾, non repentino impetu ad vindictam more regio procedere deberemus. Quorum quidem persuasioni nobis assensum prebentibus et per aliquod dies nullam facientibus de predictis litteris mencionem, interim dicto H. dictarum litterarum presentacio atque tenor innotuit per nonnullos, qui earum continenciam audiverant, in nostra presenciam constituti. Ipse autem H., tamquam vir, quem reatus alicuius adversus nos meticulosa consciencia non mordebat, nichil penitus metuit, sed instanter et inconcusse permansit et non, ut dictarum litterarum occultetur negocium, sed ut publicaretur pocius, procuravit. Nam in aures tam clericorum, quam laycorum, ut lingua interprete sedulus explanator, deduxit easdem nobis presentatas fuisse litteras et tandem die sabbati, proxime tunc sequenti, rogatis et convocatis dilectis fidelibus nostris, magistro W.... ac pluribus aliis de familia nostra, una cum eis nostram presenciam adiit et humiliter supplicavit, ut sibi prebere audienciam dignaremur. Cuius profecto petitioni, licet primitus nollemus annuere, tamen monitu domine Ch., inclite regine Bohemie, karissime matris nostre, in-

a discipulis ipsius, die sacrorum terdecennalium oblato, inserere in animo habuimus, sed multis gravibusque causis impediti, nunc demum publici iuris facimus. Eadem a J. Novák, ex eodem codice R. exscripta, in M. I. Ö. G. Bd. XX, p. 273—275 prodiit; cum tamen sint, in quibus ab eo dissentiamus, iterum eam imprimi minime otiosum confidimus.

¹⁾ Novák: *iniqui*. ²⁾ Cod.: *quantum*.

³⁾ Tres, certe, hic varietates formae ipsi textui insertae sunt: a) *Hec autem littere — — videbantur, nos adeo provocaverant*; b) *Que dum littere nobis fuerunt exposite, nos adeo provocaverant*; c) *Que littere, postquam nobis fuerunt exposite, nos adeo provocaverant*. ⁴⁾ Cod.: *gradu*.

ducti, sibi quietam prebuimus audienciam et attentam. Ydem vero H., postquam multis inductis rationibus cunctis audientibus, quod dictis litteris nulla foret adhibenda credulitas, nobis satis lucide demonstravit et, quod sibi nunccium, qui eas nobis presentaverat, diceremus, cum instantia postulavit; quem licet nos ipsi *manifestare* (?) ¹⁾ penitus recusaremus, nichilominus tamen idem H. promptum se prebuit et paratum omnem expuracionem subire, *quancumque* ²⁾ nostri consiliarii invenirent. Quia ergo dignum et iustum erat, ut expurgacionem offerenti benignum prestaremus assensum, ne videremur uti calumpnia, quam tenemur longius profligare, dilectis fidelibus nostris --, --, nec non et W. et -- -- commisimus, ut, sicut gratiam nostram diligerent, ita expurgandi modum reperire stude(re)nt ydoneum et dictum H. auctoritate (nostra) vel absolverent vel dampnaret. Ipsa autem concessione suscepta eodem die, *stantes* ³⁾ in ambitu sancti Francisci in civitate Pragensi, sollemnem super huius(modi) *casu* ⁴⁾ habentes tractatum et tam sigillum, quam *figuras* ⁵⁾, stilum atque sententiam circumspeccius examnantes, facta primo collacione (sigilli) dictarum litterarum *cum aliis pluribus sigillis* ⁶⁾ aliarum plurium litterarum, quas suo vero sigillo munitas dictus dominus (--), marchio Brandenburgensis, multis civibus Pragensibus dederat atque transmiserat, et eorundem sigillorum tam circumferencias, quam ymages provide atque cum diligencia mensurantes, invenerunt omnium sigillorum, quibus littere civium Pragensium sigillate fuerant, respondere in figuris et toto corpore equaliter sibi invicem quantitatem; illarum vero litterarum, que dicti H. continebant infamiam, sigillum tantummodo invenerunt penitus discrepare: nam in circumferencia et longius aliis erat et lacius, et ymago stature atque quantitatis erat notabiliter amplioris. Deinde dicti prelati cum exacta diligencia dictarum litterarum figuras, dictamen et sententiam attendentes, prospicientes eciam, quod data, qua omnes dicti domini marchionis littere terminabant(ur) et consuevere terminari, carebant, eas de dicti marchionis non emanasse curia, hiis et aliis multis hoc asserentibus signis, non minus *aperte* ⁷⁾, quam veraciter perpenderrunt.

Quibus quippe rebus inventis taliter et perceptis prefati baro-

¹⁾ Cod.: *manifeste*. ²⁾ Cod.: *quantumcumque*. ³⁾ Cod. et Nov.: *stanti*.

⁴⁾ Nov.: *casum*. ⁵⁾ Nov.: *figuram*. ⁶⁾ Cod. et Nov.: *et alia plura sigilla*.

⁷⁾ Cod. et Nov.: *aparte*.

nes atque prepositi nos adierunt et, quod falsum esset sigillum falseque forent littere, omnes ore uno concorditer asserentes atque, quod nosmet ipsi *dicta*¹⁾ mensuraremus sigilla, si forsan *eis*²⁾ fide minus facilem se preberemus, ortantes, ut illum, qui nobis dictas presentaverat litteras, notificaremus, quod dictus H. cum instancia exigebat, nos monitos, precipue cum esset ratione consentaneum, habuere. Qui dicti barones et prelati, quibus dictum commiseramus negotium terminandum, cum a nobis eius nomen penitus extorquere non possent, eo quod promiseramus sibi suum non prodere nomen, et insuper, quia quedam nobis astantes persone, quas nos exaudire *debebat*³⁾, ut teneremus ipsius nomen, suppliciter exorabant, auctoritate nostra prius prestita, nobis audientibus, in multorum aliorum nobilium presencia in instanti dictum H. sollempniter sentenciando asseruerunt esse de hiis, que in predictis falsis litteris contra ipsius famam scripta fuerant, legitime atque rationabiliter expurgatum et *eum*⁴⁾ vel eos, qui dictas composuerunt litteras, contra dictum H. calumpniose atque nequiter processisse. Nos autem dictam sententiam, tamquam veram, honestam, rationabilem approbantes, *tenore*⁵⁾ presencium censuimus atque censemus ipsius H. famam, dudum retroactis temporibus testimonio multorum nostrorum fidelium olym per patrem nostrum et alios approbatam, tanto maiori *pollere*⁶⁾ vigore tantoque presantius extolli debere, quanto ex prefata calumpnia, quasi per ignem examinacionis transiens, inventa est integra sinceritate conspexior et clarius emicat incorrupta. Et quia dignum est, ut *a proborum*⁷⁾ consorcio calumpniatorum nequicia expellatur, dictos calumpniatores per prefatum dominum - - anathematis gladio percuti mandavimus, nisi prefato H. sufficienter satisfeceri(n)t, sicut decet. Unde, ne de premissis vel aliquo premissorum aliqua in posterum dubitacio suboriri valeat, vel quitquam contra ipsius H. nomen et decus pretextu prefate calumpnie possit inpingi, ad ipsius H. cautelam presens scriptum fieri et tam nostro, quam predictorum baronum sigillis muniri fecimus in testimonium veritatis.

№ 300. Nos - - et - - talis — — protestamur, quod in presencia nostri domino (!) R. talem de tali loco a captivitate sub infrascriptis condicionibus liberavit, videlicet quod dictus talis dedit loco pignoris domino R. privilegium, datum sibi a domino rege

¹⁾ Cod.: *dicto*. ²⁾ Cod.: *eos*. ³⁾ Nov.: *decebat*. ⁴⁾ Cod.: *tum*. ⁵⁾ Cod.: *tenere*.
⁶⁾ Cod. et Nov.: *pellere*. ⁷⁾ Cod.: *approbatum*; Nov.: Corrige: *approbata*.

super locacione nova, facienda in Birssaw, et promisit eidem domino R. tamdiu curiam domini regis sequi, donec ipsius regis gratie restitui valeat; cui si restitutus fuerit, dictus dominus R. resignabit sibi vel - - et - -, civibus de Grecz, ipsum privilegium integrum et dictum talem a dicto promissionis vinculo liberabit, ita tamen, quod iam dictus talis vel - - et - -, cives predicti, dictum privilegium valeant libere, quocumque eis placuerit, deportare; et hoc sibi promisit dictus dominus R. fideliter adimplere. Quod si forte dictus talis non restituatur gratie dicte (!) regis infra octo dies ammonicione (!), quam sibi fecerit dictus dominus R., continue numerandos, se representabit eidem, ut iterum carceri mancipetur. Quod si non fecerit, tunc dictus R. dictum privilegium presentabit dicto domino regi, ut de ipso privilegio et de bonis, quecumque idem talis habet in Bohemia, faciat et disponat pro sue arbitrio voluntatis. Si vero idem talis se representaverit carceri iterum mancipandum, tunc dictus R. teneatur et promisit restituere privilegium integrum - - et - -, civibus antedictis. Et, ut de premissis vel aliquo premissorum in posterum nulla dubietas valeat exoriri, presens scriptum, utpote testes rogati, tam et dicti (!) domino R., quam a dicto tali fieri et sigillo tali fecimus communiri. Actum in tali loco etc.

Nº 302. Ne de rerum gestarum possit exoriri dubietas — — inducant pariter ad credendum. Cuius rei siquidem ratione communita domini nostri regis inclita celsitudo, tamquam illius, qui perpense deliberacionis iudicio et rationis equilibrio staterate actus suos dirigit et disponit, ut tenor presentis scripti programatis, quedam, que cum rege (- -) gessit, negocia, prout patet inferius, continentis, ex originali de verbo ad verbum et puncto ad punctum nostris iussionibus nostraque auctoritate transsumptus, fideliter per nos vallaretur munimine municione (!) firmitatis testimonialis et fides possit adhiberi plenaria ab illis, ad quorum manus vel noticiam perveniret, nobis suarum precum instancia demandavit. Nos autem - - et - -, ipsius domini regis beneplacita exsequi cupientes sueque, maxime cum honestas sic (!), concurrere voluntati, instrumentum quoddam illustris domini regis Ungarie sigillatum, cuius tenor inferius continetur, per dominum nostrum regem - - nobis septimo ydus Octobris presentatum, ad manus nostras recepimus, vidimus et perlegimus. Erat siquidem instrumentum non abrasum, non abolitum, non cancellatum, nec in aliqua parte sui viciatum, sed in prima et propria sui

figura existens et tenor et continencia eius talis est. Ut igitur ad quemcumque hominum tenor presentis venerit instrumenti, fidei, sicut superius est pretaxatum, obtineat firmitatem et ipsi, tamquam originali, plena possit credulitas adhiberi, nos omnes, superius nominati, duximus presenti pagina declarandum universis et singulis, ad quorum manus pervenerit hoc transscriptum, quod de verbo ad verbum et per omnia originali simile presens instrumentum transsumi fecimus et transscribi, et apud nos a nobis ipsis est cum magna diligencia perquisitum, an secundarum (!) suo primario et exemplum sui exemplaris continencie conveniret; quibus et collatis omnibus et perlectis, quod suo primitivo vel originali insubjecto (!) presens transscriptum esset simile, invenimus et nobis constitit certitudine pleniori et habundancio-rem (!) cautelam sigillorum nostrorum munimine pro ordine, quo sumus nominati superius, duximus roborandum.

№ 303. Universis Christi fidelibus, presentem litteram inspectionis, O., Dei gracia Straoviensis et P., Moldnicensis abbates ordinis sancti Benedicti, Pragensis dyocesis, salutem in Domino sempiternam. Tenore presencium protestamur, quod nos privilegium bone memorie illustris principis Lupoldi, quondam ducis Austrie, domui sancti Floriani indultum et in nulla sui parte viciatum, nec non et sigillo expressissime communitum, manibus attractavimus et oculata fide perspeximus, continens hunc tenorem: L., Dei gracia etc. Nos vero huius privilegii tenorem de verbo ad verbum, de apice ad apicem feci (!) conspeximus (!) fecimus cum sincera diligencia transnotari vel exemplari. In cuius rei — — roborari. Actum et datum etc.

№ 305. In nomine Domini, amen. Anno Domini ab incarnatione eiusdem millesimo etc. ¹⁾, regnante domino O., serenissimo rege Bohemie, quinto decimo kalendas Aprilis quinte indiccionis, ego, iudex civitatis Nove sub castro Pragensi, presenti scripto declaro, quod in presencia (!) et Ch., dicte civitatis publici notarii, et testium subscriptorum litteratorum, ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum, videlicet Petri, filii Martini, Nicholay, filii Ieronimi, Raynaldi, filii quondam magistri Waltheri, et Nicandri, filii Ursi, et aliorum quam plurium civium dicte civitatis, presbiter Albertus, plebanus de Verona, vendidit, dedit et tradidit iure proprietario in perpetuum domino Bern. de - -, purccravio in Cubito, pro se

¹⁾ R. B. № 9 et Oen. № 36: MCCLXXVII.

et suis heredibus ementi et recipienti, unam domum cum area, sitam in parrochia beati Nicholay, cuius tales sunt confines: a parte orientis est murus civitatis et sunt passus novem, a parte meridiei est via publica, qua itur ad portulam, que est in muro ipsius civitatis, et iuxta domum magistri H., plebani in Gors, ac iuxta ipsam domum venditam et inde sunt passus sex; a parte occidentis est domus Gothfridi brasiatoris et inde sunt passus quinque; a parte septemtrionis est ortulus et quedam areola, pertinentes ad domum in curia domine regine Bohemie et inde sunt passus octo, ad habendum, tenendum et possidendum ac faciendum de eodem, quicquid et (!) suis heredibus facere placuerit, cum omnibus et singulis edificiis, que infra predictos continentur confines et que habent supra se et infra se in integrum omnique iure et usu et accione, dicto presbitero Alberto ex ea domo aut ipsi domui modo aliquo pertinente, pro duodecim marcis communis argenti ad generale pondus regni Bohemie. Quas XII marcas argenti dictus presbiter Albertus confexus (!) est et contentus fuit se a domino Bern. predicto recepissee ac sibi in integrum datas et solutas et numeratas esse et excepcioni sibi non date et non solute pecunie renunciands libere ac expresse, misit dictum dominum Bernher. in corporalem possessionem dicte domus et promisit pro parte sua et heredum ac successorum suorum dicto Bern., pro se et suis heredibus stipulanti, litem vel controversiam ei vel suis heredibus de dicta domo vel parte ipsius aliquo (!) non movere nec moventi consentire, sed dictam domum tam in proprietate, quam in possessione defendere ab omni iure per se vel per aliquam personam interpositam aliqua causa vel ingenio, de iure vel de facto sub pena XXIV marcarum argenti puri, habita ratione melioracionis, que pro tempore plus valuerit, stipulacione premissa; qua quidem pena soluta vel non, nichilominus omnia predicta et singula in suo robore inpermutabiliter perseverent. Promisit eciam idem dominus Albertus presbiter pro parte sua, heredum ac successorum suorum dicto domino Bern., stipulanti pro se et heredibus suis, reficere et restaurare omnia et singula dampna et expensas ac interesse litis et extra. Et pro hiis et pro prescriptis omnibus observandis dictus presbiter Albertus statuit sibi fideiussores C. et H., cives predictae civitatis, ipsis C. et H. presentibus et predicto presbitero Alberto fideiubentibus ac se fideiussores apud dictum dominum Bern. expresse statuentibus et confitentibus.

Que omnia ego B., prefate civitatis notarius publicus, roga-

tus a dicto presbitero Alberto, manu propria in ipsa civitate scripsi et ad maiorem cautelam sigillo civitatis ipsius et de mandato prefati iudicis et consulum seu iuratorum civitatis eiusdem hanc paginam sigillavi.

Postquam sic scriptum fuerit, tunc prefati testes litterati debent se in fine subscribere in hunc modum: primo facient crucem et statim scribant: Ego Petrus, filius Martini, rogatus testis, interfui et subscripsi, et sic de singulis.

№ 306. In nomine Domini, amen etc. ut supra, usque: ementi et recipienti, tunc dicatur sic: ementi et recipienti agrum unum aratorium, situm in pertinenciis dicte civitatis in loco, qui dicitur Petrinus, quem esse dixit et convenit XX iugera, cuius sunt tales confines etc. usque: et que infra predictos continentes (!) confines; et tunc dicatur: accessibus et egressibus suis usque in viam publicam et cum omnibus et singulis, que habet supra se vel infra in integrum etc. usque: non solute pecunie renuncians libere ac expresse; et tunc dicatur: idem autem - - vendente (!) dictum agrum se nomine dicti - - emptoris constituit possidere, donec idem - - emptor ipsius agri possessionem acceperit corporalem, quam recipiendi sua auctoritate et retinendi deinceps omnimodam licenciam ei dedit et promisit pro parte sua et heredum suorum dicto emptori, pro se et suis heredibus stipulanti, litem vel controversiam ei vel suis heredibus de dicto agro vel parte ipsius aliquo tempore movere (!) etc., ut supra, usque in finem.

№ 307. In nomine Domini, amen etc., ut supra, usque: ad faciendum, quicquid sibi et suis heredibus facere placuerit; et tunc sequatur: cum omnibus pertinenciis et iuribus suis, agris cultis et incultis, pratis, pascuis, nemoribus, silvis, aqueductibus, moleninis, piscacionibus, rubetis et omnibus et singulis, ad ipsam villam pertinentibus, quorum tales sunt confines: a parte orientis est flumen, quod dicitur Multavia, et sunt passuum duo milia, a parte meridiei sunt bona domini W., civis Pragensis, et inde sunt passus quingenti, a parte occidentis sunt possessiones dominorum G., prepositi Pragensis et decani Wissegradensis, et inde passus sunt mille; a parte autem septemtrionis est via publica, et inde sunt passus quadringenti, et cum omnibus et singulis, infra (!) predictos continentur confines, accessibus suis etc., usque in finem.

№ 316. Nos H., dictus Langesorius, cum universitate civium iuratorum Nove civitatis Pragensis, site sub castro, universis et singulis notum facimus, protestantes, quod controversia, que inter

- - ex una parte et G. ex parte altera, cives nostros, supra IX marcarum summa pecunie vertebatur et vertitur, nostro consensu admittente benivolo ad amicabilem inter ipsos concordiam facien-
dam sine omni lite et iudicio quatuor virorum discretorum, vide-
licet B. C. D. E., compromissa est ¹⁾).

2) Codex. Cap.

№ 106. R a t i h a b i c i o. Cum per operationes ingenuas ad bonum atque laudabilem ²⁾ — — discordia maxime dilabitur; hanc ³⁾ autem, licet universaliter cum quibuslibet, tamen multo potius est expediens observare illis, quos unit sangwinis glutinum suoque vincit ligamine fibula parentele, eo quod inter tales dissidii virus effundere genitrix licium et contagio perniciosa virtutum vehementius molitur discordia et ex ipsorum dissensione maiores consueverunt emergere dispendii nocumenta. Ut igitur inter dictum Ungarie regem, illustrem fratrem nostrum, alupana (!) pacis concordia vi-
geat et hoc tam suum, quam nostrum regnum moliat (!) pergeat (!) ocia et sereno tranquillitatis gaudeant opulente nomenque nostrum popularis aure tytulum (!) famosius attollatur, scripti tenore presentis in publicam deferentes noticiam sine omni capcione ac malo ingenio promittimus vera fide cum eodem domino - -, rege Ungarie, pacem et inviolabilem observare concordiam cunctis diebus vite nostre ipsumque iuvabimus cum toto posse nostro contra omnem hominem omnemque personam, dominis R., serenissimo Romanorum rege super (!) augusto, karissimo patre nostro, et H., marchione Misnensi et Orientali, et Leschone, duce Cracovie, dumtaxat exceptis. Et si forte contingeret, quod dominus R., Romanorum rex, vel alter quilibet ex predictis dictum regem Ungarie inpeteret hostiliter et tamen indebite vel eciam molestaret, nos eum monebimus in (!) nostris precibus eum inducere curabimus diligenter, quod a molestacione desistat et dimittat eum pacifice permanere; quod si nostris monitis et precibus non attentis vel dictus rex Romanorum, vel alter quilibet exceptis (!) dictum dominum regem non desierit molestare, tunc adversus ipsum molestatorem in dicti domini regis Ungarie auxilium cum omnibus viribus nostris fideliter insurgemus. Promittimus eciam vera fide nullum ipsius regis Ungarie infidelem seu proditorem aut proscrip-

¹⁾ Explicit codex R. ²⁾ Majorem nimis prolixæ arengæ partem omittimus. ³⁾ Concordiam.

tum in terris nostris aliquatenus reputare (!), sed potius refugium ad terras nostras faciemus sibi, quam cito rescierimus, interdicti (!). Que omnia, ut maiori vigeant firmitate ac observare inviolabiliter striccius teneantur, una cum fidelibus dilectis nostris H. etc. ac ipsorum deliberato consilio tactis sacrosancte crucis adimplere atque servare omnia et singula, prout scripta sunt, corporale prestitimus iuramentum, ita tamen, si eadem universa et singula dictus dominus rex Ungarie nobis simili modo promiserit et nobis inviolabiliter studuerit observare.

№ 236. A r e n g a. Ut calumpnancium expellatur iniquitas et omnis cuius ¹⁾ malignandi *precludatur additus*, ²⁾ non sine grandi consilio et *deliberalitate* ³⁾ perpensa in *virtutis preteritorum recordacione* ⁴⁾ subsidium testium inventa est *communitas* ⁵⁾ et testibus diuturnior et antiquitatis *representacio* ⁶⁾ longeve scripture oportunitas, que indiciiis fuerit freta veridicis et fidei munimine *roboratas* ⁷⁾; decet quidem cuiuslibet contrahentis prudenciam falce cautele iurgiorum *emergencium* ⁸⁾ resecare materiam et *hyancium fauces*, ⁹⁾ qui *ambiciosus* ¹⁰⁾ stimulis *agitati*, ¹¹⁾ per phas et nephas bona iustorum *nitentur* ¹²⁾ *corrosionis* ¹³⁾ dentibus lacerare habenis cautionis. Domina igitur talis abbatissa, tamquam prudencie filia in futurum perfectum convertens, abhorrens litigia et scandala cupiens evitare, que instigante dyabolo infinitis hominum calumpniis oriuntur, timens nec inmerito, ne talis *faciat etc.* ¹⁴⁾.

8) Codex R. B.

№ 1. (4). Instrumentum circucionis et (¹⁴⁾ cionis ville ¹⁵⁾.

№ 2. (5). In Wrendal civibus et iudicis (!) ¹⁶⁾.

№ 3. (6). (Sine titulo) ¹⁷⁾.

№ 4 (7). Rex committit iudici, ut muniret civitatem Iaromirycz alto muro et fossato ¹⁸⁾.

№ 5 (8). Pro monasterio ¹⁹⁾.

№ 6 (9). Item de monasterio ²⁰⁾.

¹⁾ Cr. № 96: *eis*. ²⁾ Cr.: *aditus precludatur*. ³⁾ Ib.: *deliberacione*. ⁴⁾ Ib.: *in memorie*. ⁵⁾ Ib.: *commoditas*. ⁶⁾ Ib.: *representatum*. ⁷⁾ Ib.: *roborata*. ⁸⁾ Ib.: *emergenciam*. ⁹⁾ Ib.: *appetitus noxiis fauces*. ¹⁰⁾ Ib.: *ambicionis*. ¹¹⁾ Ib.: *agitatus*. ¹²⁾ Ib.: *nititur*. ¹³⁾ *corrosionis* — — *faciat etc.* Cr.: *corrosionis lacerare dentibus monimentis tradite habenis confringere cautionis. Domina que*. ¹⁴⁾ Lacuna ¹⁵⁾ Cf. Emler № 2411. ¹⁶⁾ Cp. Emler № 2404. ¹⁷⁾ Cf. Voigt № 125. ¹⁸⁾ Cf. Voigt № 116. ¹⁹⁾ Cf. Voigt № 85. ²⁰⁾ Cf. Emler 2517.

№ 7 (10). Rex exemit cives a qualibet exactione per annos duos ¹⁾).

№ 8 (1) (Sine titulo). V., Dei gracia, rex Bohemie etc. dilecto fideli suo C., camerario Moravie, gratiam suam et omnem bonitatem. Sua-dente non segniter etc., ut supra, usque: quapropter, cum monaste-rium, exustionis clade lacrimabili desolatum, graciosi solaminis auxilio velimus a sua miseria relevari, mandamus tibi, sub ob (²⁾) gracie nostre firmiter iniungentes firmiter (!), quatenus in bonis et hominibus quibuslibet, ad ipsum spectantibus monasterium, per duorum annorum spacium, a data numerandorum presencium, tui partes officii nullatenus exequaris, sed permittas eos libere ac pa-cifice permanere. Similis fiet villico.

№ 9 (2) Instrumentum vendicionis domus ³⁾).

№ 10 (3). Empecio hereditatis ⁴⁾).

№ 11 (16). Instrumentum circucionis et (²⁾) pcionis aree ⁵⁾).

№ 12 (17). Abbas vendit aream propter defectus monasterii civi ⁶⁾).

№ 13 (18). Rex privilegium renovat patris sui ⁸⁾).

№ 14 (19). Ad idem. Rex confirmat privilegium progenitorum ⁸⁾).

№ 15 (12). Rex confirmat quandam circucio-nem ⁹⁾).

№ 16 (13). Contractus quidam (²⁾) pciarum ¹⁰⁾).

№ 17 (14). Nobilis quidam uxori sue dat villam pro dote et quod post obitum pueris fiat ¹¹⁾).

№ 18 (15). Contractus nupciarum ¹²⁾).

4) Codex Mon.

№ 28. Nos W., civis Pragensis iuxta ecclesiam S. Nicolai, considerantes, quod elemosinarum pia largicio — — spacium finiet vite nostre. Idcirco, nunc mentis et corporis conpotes existen-tes, concessimus, dedimus et tradidimus hospitali s. Francisci ad pedem pontis Prage decem marcas argenti, quas habemus in villa,

¹⁾ Cf. Emler № 2407. ²⁾ Foramen in codicis membrana. ³⁾ Vide sup. R. № 305. ⁴⁾ Vide sup. R. № 306. ⁵⁾ Vide sup. R. № 307. ⁶⁾ Cf. Voigt, № 83. ⁷⁾ Cf. Emler № 2484. ⁸⁾ Cf. Emler № 2488. ⁹⁾ Cf. Emler № 1014. ¹⁰⁾ Cf. Voigt № 45. ¹¹⁾ Cf. Emler № 2379. ¹²⁾ Cf. Voigt № 182.

iuxta civitatem (- -) iacentem (!) et olim Pribislai de (- -) existente, — — hiis verumtamen condicionibus interpositis — — quod hiidem fratres tenebuntur et dabunt cuilibet infirmo tam masculo, quam femine, in eodem hospitali iacenti, — — semper fiat. Quodsi forte magister, prior et fratres — — prefatas condiciones non adimplerent — — tunc per heredes nostros hiidem fratres coram probis viris tribus vicibus monebuntur — — plenam, liberam et omnimodam habeant potestatem.

Nº 51 (), Dei gracia etc., universis comitibus, baronibus et civibus de Styria, dilectis fidelibus suis etc. Cupientes, ut omnes provincie — — ipsas manuteneant et gubernent. Quare, cum velimus, ut ducatus noster Styriensis sub nostre mayestatis presidio mollia peragant (!) ocia et pace vigeat opulenta, dilectum fidelem nostrum - - de - - capitaneum in predicto statuentes ducatu, ad vos duximus destinandum — — reverencia compensabitur et honore.

Nº 63. Ego - -, clericus de - -, tenore presencium promitto data fide magistro etc., quod non intendo impedire eum nec inpediam per me vel aliam interpositam personam de iure vel de facto in assecucione prebende Wissegradensis, que sibi promissa est per capitulum Wissegradense, quam idem magister - - sibi deberi dicet, vel in iure, sibi competenti ad eandem, nec operam dabo vel studium, ut idem magister - - inpediatur per me vel per alium qualemcunque, quominus eandem prebendam assequatur vel assequi valeat, nec dabo operam per me vel per alium, ut ius suum debilitetur in aliquo, sed promitto bona fide et intencione non ficta eidem magistro - -, quod omnem adhibebo diligenciam, quam poterò, ut idem magister - - prefatam prebendam, que sibi promissa est, quandocunque fieri poterit, assequatur, et quod cum in eadem prevenire non nitar nec preveniam, nec dabo studium vel operam, ut per me preveniatur in eadem vel per aliam qualemcunque interpositam personam, nec ad obtinendum vel assequendum eandem aliquatenus laborabo per me vel per aliquem alium, grata et libera voluntate mea renuncians omni auxilio rescripti vel indulgencie sew litterarum papalium, que michi posset (!) in hoc casu vel articulo sew quolibet premissorum aliquod suffragium inpertiri. In cuius rei.

Nº 65. Nos I., Dei gracia Pragensis ecclesie episcopus — — quod convencionem vel contractum illum super concessione locationis - - ville in emphiteosim a venerabili domino abbati (!) mona-

sterii in Ostrow, facte - - de - -, ratum et acceptum habemus ac ipsum contractum presentis scripti tenore robur obtinere volumus stabilis firmitatis.

N° 66. Nos I., Dei gracia etc., ut supra, usque: quod convencionem; ante quod sic dicatur: quod domino venerabili abbati de Ostrow totique conventui ipsius monasterii ad necessaria pro ipso monasterio emendum, quibus ipsi fratres ibidem Deo servientes valeant sustentari, et ad providendum ipsi monasterio in aliis opportunis, locandi in emphiteosim - - bona, cuicumque voluerit, plenam licenciam et facultatem omnimodam largimur istarum testimonio litterarum, ratum et firmum habituri contractum ipsius locacionis, quam (!) cum quocunque decreverit faciendum. In cuius rei etc.

N° 72. Non sine grandi consilio et deliberacione perpensa, — nequicie aditus precludatur. Hac igitur racione commoniti, qui de regie dignitatis officio mollia salutifere pacis ocia nostris libenter subditis procuramus, — — manifestum fieri volumus tam presentibus, quam futuris, quod etc. Ponatur totus contractus, si fuerit necessarium.

N° 79. Nos - -, dictus de - -, notum — — quod nos bona nostra fide et omni malo ingenio quiescente assecuramus dominum - - plebanum de - -, ita tamen, quod quamdiu inter ipsum dominum - - et H., domini nostri W., incliti regis Boemie, capellanum, causa controversie super inieccione manuum violenta, nec eadem inter ipsos fuerit iuris sententia coram eorum delegato iudice terminata, promittentes, quod dicto domino - - per Oth., servientem nostrum, predicti Henrici fratrem, et per alios nostros servitores in persona ipsius durante dissensionis inter eos termino nullum periculum imminebit. Si vero dicte controversie causa inter predictos - - et Henricum terminata fuerit iuris forma, extunc ad ea, que inter se ulterius habuerit accionis, ad assecurandum ipsum dominum - - tenore presencium nos nullatenus obligaciones (!), nisi ad hoc eiusdem domini - - petitionibus inclinemur. Datum etc.

N° 95. Th., Dei gracia Olomucensis episcopus — — sempiternam. Cum nichil habeat viriditatis ramus boni operis, si in radice non manserit caritatis, et ecclesia s. Georgii - - adeo est destructa incendio, spoliis et rapinis, quod de propriis non potest nec sufficit facultatibus reformari, dileccionem vestram monemus, ro. et hor. in Domino in re. v. p. iniungentes, quatenus a Deo vobis bonis

collatis ad reedificacionem et reformationem predictae ecclesie et rerum, inibi deffectarum, pias elemosinas et grata caritatis subsidia liberaliter erogare (!). Nos enim omnibus vobis vere penitentibus et confessis, qui ad opus et reformationem predictae ecclesie manum porrigere curaverint adiutricem, de iniuncta eis penitentia XL dies in Domino misericorditer relaxamus, accedente dumtaxat episcopi dyocesani consensu, presentibus post triennium minime valituris.

5) Codex Oen.

№ 1. Sequitur primum privilegium, cum aliquis conventus confirmat vendicionem.

In nomine Domini, amen. Cuncta, que aguntur in tempore — — testimonio litterarum. Hinc est, quod nos Vilhelmus — — abbas s. Vincencii ordinis premonstratensis — — quod villam Him — — circa aquam Wlitawiam situatam — — G. et W. fratres, cives Wrät. — — exemerunt — — ratione census annis singulis deservire. In cuius.

№ 2. *Quando* ¹⁾ dux remunerat servientem.

In nomine Domini, amen. Quoniam, que geruntur — — premium merita reputamus. Inde est, quod nos H. — — dux Cracovie et dominus Wrät. — — quod attendentes fidelia servicia — — N., cantoris curie nostre, que ipse — — patri nostri (!) bone memorie exhibuit, demum patruo nostro — — W., Wratislawiensi archiepiscopo, nobisque successive, XX marcas argenti sibi in stipendio singulis annis assignamus percipiendas in Wrät. de argento eiusdem civitatis ponderis et monete — — tenebitur obligare. Ut igitur — — communiri. Acta sunt hec etc.

№ 3. Cum aliquis fideiussores posuit pro debitis.

In nomine Domini, amen. Nos H. — — dux et dominus Wratislawiensis — — quod — — civibus nostris Wrät. T. D. F. obligati sumus in CCC m. usualis ponderis argenti — — liber esse debet omnimode et solutus. Ne igitur — — roboratas.

№ 4. Cum aliquis dux dat libertatem ville.

In nomine Domini, amen. Noverint — — quod nos H. — — dux Slezie et dominis Wrät. inscriptis (!) meritis — — Io., episcopi Lubucensis — — eiusdem — — episcopi ville Biscupize — —

¹⁾ Cod.: Qn.

damus — — meram — — libertatem a data presencium ad duos annos — — penitus absolutos. Ad huius — — subnotatis H. et C.

№ 5. Commutacio duorum hospitalium.

In nomine Domini, amen. Cunctorum perit memoria — — memoriam sempiternam. Noverint — — quod nos Io. — — dux Slezie et dominus Wratislaviensis — — hospitale in Wscz — — adiungimus et adiunximus hospitali s. Anne in Wratislavia fratrum cruciferorum — — Ad hoc Leo — — Swidnicensis — — *dividente* ¹⁾ molendini in — — eidem hospitali — — dedit. Ut predictorum coniunctio — — roborandam, presentibus domino B. etc. et aliis.

№ 6. Donacio, que fit propter nupcias.

In nomine Domini, amen. Nos H. — — dux Slezie recognoscimus — — quod Gy., miles noster — — de medietate ville sue Milcovicz — — domine G., uxori H., dedit — — nomine dotalicii — — pacifice possidebit. Ad huius — — literam etc.

№ 7. Donacio, que fit propter nupcias.

In nomine Domini, amen. Quoniam, que aguntur in tempore — — fuerint roborata. Ideoque nos H. — — dux Slesie notum — — quod — — Albertus domine Aug., uxori sue, dedit — — villam Zwoy — — revertatur. Ut autem — — ea per nostrum notarium scribi fecimus. Testes etc.

№ 8. Promissio treugarum pro tempore.

Noverint — — quod nos Z. de Valk promittimus — — pacem treugarum ad sequentem diem b. Mar. per totum diem ad medium noctis cum — — N., duce Opavie — — Nizam subintrabimus — . Promittimus eciam — — in bonis Gracensibus inter montana trans aquam Moraviam in tribus villis vicinis tantummodo — — equis nostris pabulum propinare — — observare. Ad cuius — — sigilli etc.

№ 9. Littera securitatis.

Noverint — — quod nos H. — — dux Slezie et dominus Wratislaviensis notum — — quod — — sororio nostro — — B. — — duci Opoliensi damus manum omnimodam securitatis ad nos veniendi — — et — — remeandi — — cum omni — — commitiva. In cuius.

¹⁾ Lege: *medietatem*.

№ 10. Forma libelli.

Coram nobis N. et Io., a venerabili patre P. Firmano episcopo, apostolici (!) sedis legato, iudicibus delegatis, abbatibus (!) et conventus monasterii S. Marie civitatis Wratislaviensis. canonicorum regularium ordinis S. Augustini proponit conquerendo, quod fratres domus hospitalis s. Io. Ierosolomitani, aspirantes ad quemdam locum, ad ipsos pertinentem, qui Calidus Fons dicitur prope --, eis invitatis eundem locum occuparunt -- -- propter quod abbas et conventus -- -- dampna et expensas usque ad C marcas puri argenti pertulerunt -- -- puniri. Petunt etiam expensas -- -- salvo nichilominus iure addendi vel minuendi.

№ 11. Fundacio hospitalis.

In nomine Domini, amen. Rex regum -- -- sibi preparent mansionem. Hinc est, quod nos H. -- -- dux Slezie -- -- quod pio initentes (!) proposito -- -- patris nostri, quondam ducis Slezie, hospitale constituimus in civitate Wratislaviensi. -- -- Bona autem, super quibus idem hospitale nostrum fundatum est, sunt -- -- Villim villa -- -- Mocro villa -- --. Has itaque donaciones -- -- munendam. Acta etc.

№ 12. Privilegium donacionis propter nuptias.

Sponsalicia largitas -- -- presidio confirmari. Nos itaque H. -- -- dux Slezie et dominus Wratislaviensis. -- -- quod Ger., noster serviens, dictus Bart -- -- postulavit, quatenus quatuor ex mansis in villa Bohunicz, quos ex nostra dotacione possidere dinoscitur iure feudi et quos idem Ger. uxori sue Ely. -- -- se asserit donavisse, predictae sue uxori conferremus. Cuius nos precibus -- -- contulimus secundum morem et consuetudinem bonorum, que dicuntur libdege -- -- possidendas etc.

№ 13. Resignacio villarum.

In nomine Domini, amen. Cum remittentibus iura sua regressus patere non debeat ad eandem (!), nos H. O. G. fratres, filii quondam domini O. de Velin -- -- profitemur -- -- nos ab eodem domino nostro [H. duce Slezie] recepisse XI mansos in villa Sy. et Mord., quas villas in terra Glacensi positas -- -- recepimus. De dampnis -- -- que ego H. -- -- passus sum -- -- michi profiteor -- -- satisfactum. In cuius etc.

№ 14. Privilegium pro reformanda amicitia.

Equo animo -- -- pares esse precepit et concordēs. Notum -- -- quod nos W. -- -- dux Opoliensis una cum filiis nostris M. P. et P. post quandam dissensionem inter nos et --, nostrum gene-

rum — — H., ducem Slezie — — mediante — — Io., Basiliensi episcopo, taliter ad concordie venimus unionem, quod eidem assistere spopondimus — —. Quod si — — prescripta transgressi fuerimus — — W., Bo. rex, nobis contemptis ipsi genero — — assistere debet. — — In cuius — — presentem etc.

№ 15. Privilegium super auxilio prestando.

Calculus rationis — — transeunt universa. Igitur nos B. — — dux Opuliensis, volentes pacta per nos inita cum — — Slezie domino H., sororio nostro, firmiter observari — — quod inter — — ducem — — H. — — et nos — — huiusmodi paccionis ordinatio intervenit, quod — — eundem principem — — iuvare volumus — — ad VI annos — — sicut eciam per eundem — — H. nobis — — extitit collaudatum — — aliquatenus obligari. In cuius etc.

№ 16. Promissio amicicie et auxilii.

Ut nostri temporis intervallo inter nos — — W — — ducem Opul. et — — nostrum generum H. — — ducem Slezie, dominum Wrät., vigeat debite devocionis integritas, consensum prebemus ad hoc, quod — — noster gener regnum et coronam in Polonia valeat adipisci, ad quod optinendum — — nostro genero adesse volumus — — ita tamen, quod, si regnum et coronam prescriptam adeptus fuisset — —, filiam nostram, coniugem suam, faciat coronari. Et ut omnia — — insigniri. Actum etc.

№ 17. Privilegium super locacione alicuius civitatis ¹⁾.

№ 18. Unio amicicie et iuvaminis.

In nomine Domini, amen. Cum tempus nostrum continua revolutione — — maneant incorrupta ²⁾. Nos igitur P. — — iunior dux Polonie — — quod promittimus sub fidei sacramento — — fratri nostro — — duci Slezie — — H., quamdiu vixerimus, assistere fideliter et corporaliter adiuvere in omnibus eius oportunitatibus, sumptibus et expensis contra quemlibet hominem et ducem Polonie — — exceptis — — O., rege Bohemorum et — — W., duce Opuliensi. Id ipsum nobis repromittit — — dux Slezie, superius nominatus — — firmiter observandum. In cuius rei etc.

№ 19. Forma testamenti.

In nomine Domini, amen. Nos W. — — Salzburgensis archiepiscopus, dux Slezie — — quod, cum Dominus Deus sua circumscripta

¹⁾ Vide Voigt № 109. ²⁾ Cf. arengam Voigt № 95.

benignitate — — misericorditer evocavit, nos — — tam pro remedio anime — — fratris nostri ducis H., quam eciam pro nostra et nostrorum salute subscripta legata iure testamenti statuimus ¹⁾ — — supradictorum — — executorem H. fratris nostri ducis H. constituimus et esse volumus, quem eciam terre nostre et bonorum omnium fecimus possessorem legitimum et heredem — —. Si que incompleta remanserint, apareat responsurus in iudicio magni Dei et extremo. Datum etc.

№ 20. Privilegium pro concordia confirmanda.

H. — — Missensis (!) et Orientalis marchio, Thuringie lantgravius et Saxonie comes pallatinus — —. Quoniam generacio preterit — — memoriter conservari. Ob igitur recognoscimus — — quod cum H., duce Polonie, concordavimus in hunc modum, quod nos eidem duci astabimus contra fratrem suum — —. Si vero possumus inter ipsos — — concordiam ordinare, in hoc idem dux H. nostram sequetur per omnia voluntatem — — adimpleat cum affectu. Dat. etc.

№ 21. Unio amicicie et iuvaminis.

W. — — rex Bohemie — —. Ut regnancium solia — — alternis invicem porrectis affectibus iunccioem. Per presens — — quod, licet dominus H. — — dux Slezie — — nepos noster, ratione naturalis federis, quo idem — — dux nostre adiungitur maiestati, de nostra benivolencia indubitata gerere possit fiduciam — — tamen, ut ipse deinceps habeat de nobis confidenciam plenioram sibi que nos semper senciatur et inveniat stricciore dileccionis affectibus iunccioem, eidem — — duci firmiter promittimus ~~ipsam~~ perpetuo, quanto efficacius poterimus, adiuvere contra omnem hominem omnemque personam, qui vel que eundem — — ducem conaretur destruere aut in eius aut terrarum suarum exterminium niteretur. In cuius — — roborari etc.

№ 22. Quando ²⁾ dux remunerat servos suos.

In nomine Domini, amen. Ita nos decet subditorum commodis — — servicia repensemus. Nos — — H., dux Slezie — — quod — — in obsequiis H. de - - fratrumque suorum — — volentes ipsos ad nostra beneplacita reddere prompiciores — — XI mansos in villa F. — — roboratam. Datum per manus C. et O. presentibus domino Ber. et F. etc.

¹⁾ Porro: frater Laubinus, confessor ducis H., comes de Maydbur, P., notarius noster, O. et P., nostri fideles memorati sunt. ²⁾ Cod.: Qn.

rum — — H., ducem Slezie — — mediante — — Io., Basiliensi episcopo, taliter ad concordie venimus unionem, quod eidem assistere spopondimus — —. Quod si — — prescripta transgressi fuerimus — — W., Bo. rex, nobis contemptis ipsi genero — — assistere debet. — — In cuius — — presentem etc.

№ 15. Privilegium super auxilio prestando.

Calculus rationis — — transeunt universa. Igitur nos B. — — dux Opuliensis, volentes pacta per nos inita cum — — Slezie domino H., sororio nostro, firmiter observari — — quod inter — — ducem — — H. — — et nos — — huiusmodi pactionis ordinatio intervenit, quod — — eundem principem — — iuvare volumus — — ad VI annos — — sicut etiam per eundem — — H. nobis — — extitit collaudatum — — aliquatenus obligari. In cuius etc.

№ 16. Promissio amicicie et auxilii.

Ut nostri temporis intervallo inter nos — — W — — ducem Opul. et — — nostrum generum H. — — ducem Slezie, dominum Wratislaviensis, vigeat debite devocionis integritas, consensum prebemus ad hoc, quod — — noster gener regnum et coronam in Polonia valeat adipisci, ad quod optinendum — — nostro genero adesse volumus — — ita tamen, quod, si regnum et coronam prescriptam adeptus fuisset — —, filiam nostram, coniugem suam, faciat coronari. Et ut omnia — — insigniri. Actum etc.

№ 17. Privilegium super locacione alicuius civitatis ¹⁾.

№ 18. Unio amicicie et iuvaminis.

In nomine Domini, amen. Cum tempus nostrum continua revolutione — — maneant incorrupta ²⁾. Nos igitur P. — — iunior dux Polonie — — quod promittimus sub fidei sacramento — — fratri nostro — — duci Slezie — — H., quamdiu vixerimus, assistere fideliter et corporaliter adiuvere in omnibus eius oportunitatibus, sumptibus et expensis contra quemlibet hominem et ducem Polonie — — exceptis — — O., rege Bohemorum et — — W., duce Opuliensi. Id ipsum nobis repromittit — — dux Slezie, superius nominatus — — firmiter observandum. In cuius rei etc.

№ 19. Forma testamenti.

In nomine Domini, amen. Nos W. — — Salzburgensis archiepiscopus, dux Slezie — — quod, cum Dominus Deus sua circumscripta

¹⁾ Vide Voigt № 109. ²⁾ Cf. arengam Voigt № 95.

benignitate — — misericorditer evocavit, nos — — tam pro remedio anime — — fratris nostri ducis H., quam eciam pro nostra et nostrorum salute subscripta legata iure testamenti statuimus ¹⁾ — — supradictorum — — executorem H. fratris nostri ducis H. constituimus et esse volumus, quem eciam terre nostre et bonorum omnium fecimus possessorem legitimum et heredem — —. Si que incompleta remanserint, apareat responsurus in iudicio magni Dei et extremo. Datum etc.

№ 20. Privilegium pro concordia confirmanda.

H. — — Missensis (!) et Orientalis marchio, Thuringie lantgravius et Saxonie comes pallatinus — —. Quoniam generacio preterit — — memoriter conservari. Ob igitur recognoscimus — — quod cum H., duce Polonie, concordavimus in hunc modum, quod nos eidem duci astabimus contra fratrem suum — —. Si vero possumus inter ipsos — — concordiam ordinare, in hoc idem dux H. nostram sequetur per omnia voluntatem — — adimpleat cum affectu. Dat. etc.

№ 21. Unio amicitie et iuvaminis.

W. — — rex Bohemie — —. Ut regnancium solia — — alternis invicem porrectis affectibus iunccioem. Per presens — — quod, licet dominus H. — — dux Slezie — — nepos noster, ratione naturalis federis, quo idem — — dux nostre adiungitur maiestati, de nostra benivolencia indubitata gerere possit fiduciam — — tamen, ut ipse deinceps habeat de nobis confidenciam plenioram sibi que nos semper senciat et inveniat striccioris dileccionis affectibus iuncciores, eidem — — duci firmiter promittimus ~~ipsum~~ perpetuo, quanto efficacius poterimus, adiuvere contra omnem hominem omnemque personam, qui vel que eundem — — ducem conaretur destruere aut in eius aut terrarum suarum exterminium niteretur. In cuius — — roborari etc.

№ 22. Quando ²⁾ dux remunerat servos suos.

In nomine Domini, amen. Ita nos decet subditorum commodis — — servicia repensemus. Nos — — H., dux Slezie — — quod — — in obsequiis H. de — — fratrumque suorum — — volentes ipsos ad nostra beneplacita reddere prompciores — — XI mansos in villa F. — — roboratam. Datum per manus C. et O. presentibus domino Ber. et F. etc.

¹⁾ Porro: *frater Laubinus, confessor ducis H., comes de Maydbur, P., notarius noster, O. et P., nostri fideles* memorati sunt. ²⁾ Cod.: *Qn.*

№ 23. Iudicium, ut munirent civitatem Wsk¹⁾.

№ 24. Hic de eodem. Eximunt (!) cives ab omni solucione, ut munirent civitatem²⁾.

№ 25. De eodem. Libertas datur civibus³⁾.

№ 26. De eodem. Libertas datur civibus⁴⁾.

№ 27. De eodem. Pro libertate⁵⁾.

№ 28*. Cives de Colonia eximuntur ab omni solucione, ut munirent ipsam civitatem⁶⁾.

№ 29. Rex dat libertatem civibus, ut civitatem munirent⁷⁾.

№ 30. Ad idem. Cives eximuntur a solucione qualibet⁸⁾.

№ 31. Rex committit iudici, ut civitatem muniret tam in alto muro et fossato, sicut est munita civitas Colonie⁹⁾.

№ 32. Rex homines monasterii eximit ab omni solucione et servicio per duos annos¹⁰⁾.

№ 33. Ad idem¹¹⁾.

№ 34. Rex eximit cives a qualibet exaccione per duos annos¹²⁾.

№ 35. Rex mandat beneficiario, ut in hominibus, ad monasterium spectantibus, nil recipiat in exaccionibus¹³⁾.

№ 36. Instrumentum vendicionis domuum¹⁴⁾.

№ 37. Instrumentum empcionis hereditatis et circucionis¹⁵⁾.

№ 38. Idem instrumentum circucionis cuiusdam aree¹⁶⁾.

№ 39. Abbas vendit aream civi propter defectus monasterii ex licencia domini episcopi¹⁷⁾.

№ 40. Rex privilegium renovat olim patris sui, datum monasterio, eximens homines ipsius mona-

*) Oen. №№ 28, 29 etc.—№ 45=R. B. №№ 1(4), 2(5). etc.—18(15).

¹⁾ Vide Voigt № 122. ²⁾ Vide Emler № 2395. ³⁾ Vide Emler № 2396. ⁴⁾ Vide Voigt № 120. ⁵⁾ Vide Voigt № 121. ⁶⁾ Vide Emler № 2411. ⁷⁾ Vide Emler № 2404. ⁸⁾ Vide Voigt № 125. ⁹⁾ Vide Voigt № 116. ¹⁰⁾ Vide Voigt № 85. ¹¹⁾ Vide Emler № 2517. ¹²⁾ Vide Emler № 2407. ¹³⁾ Vide sup. R. B. № 8 (1). ¹⁴⁾ Vide sup. R. № 305. ¹⁵⁾ Vide sup. R. № 306. ¹⁶⁾ Vide sup. R. № 307. ¹⁷⁾ Vide Voigt № 83.

sterii ab omnibus beneficiariis, preter solummodo, ut pertineant ad Pragenses beneficiarios ¹⁾).

№ 41. Ad idem. Rex confirmat privilegium progenitorum suorum cuidam monasterio ²⁾).

№ 42. Rex confirmat quandam circuncionem ³⁾).

№ 43. Contractus nupciarum ⁴⁾).

№ 44. Nobilis quidam uxori sue dat in dotem villam tenere, ita quod post mortem suam ad pueros revertatur ⁵⁾).

№ 45. Contractus nupciarum ⁶⁾).

№ 46. (Sine titulo) ⁷⁾.

6) Codex Colm.

a. Graviora menda in editione Brandl.

Pag. 951, v. 10: *a. etc.*—Cod.: *alias etc.*; ib.: *addito—adiecto*.

P. 952, v. 8: *preterscripta—prescripta*; v. 11: *sed—secundum*; v. 5 ab inf.: *tenebit—in Cod. non legitur*.

P. 953, v. 2: *et precipue—illos precipue*; v. 3: *teneatur—tenentur*; v. 7: *ad memoriam futoror—et memoriam futurorum*; v. 15: *similiter—sacri*; v. 4 ab inf.: *magistris nostre—magistro*; ib.: *magistrum—non legitur*.

P. 954, v. 10: *potenciozem—pociozem*; v. 14 ab inf.: *necessaria—notariam*; v. 13: *notariam coquine nostre—in Cod. deletum: notarie coquine nostre*; v. 4: *suspensionis—suspicionis*.

P. 955, v. 2: *familiares—consiliares*; v. 4: *honoris ambicione—ut honoris ambitor*; v. 4—5: *concessa—concessimus*; v. 19 ab inf.: *intendentes—intuentes*; v. 13: *talem—specialem*; v. 7: *et. n.—etenim*; ib.: *fiscis—factis*.

P. 956, v. 3: *ut decet—videlicet*; v. 15 ab inf.: *Quamvis—Quamvis universos religiosorum*; v. 10: *participionibus—perceptionibus*.

P. 957, v. 10: *palatinus—Paltramus*; v. 15: *nisi dominica—nec dimittam*; v. 6: *efficiam—effectui*; v. 4 ab inf.: *quos—quem*.

P. 958, v. 7: *post—primo*; v. 18 ab inf.: *ponderis—pocioris*; v. 2: *parentes—per nostros*.

¹⁾ Vide Emler № 2484. ²⁾ Vide Emler № 2488. ³⁾ Vide Emler № 1014. ⁴⁾ Vide Voigt № 45. ⁵⁾ Vide Emler № 2379. ⁶⁾ Vide Voigt № 182. ⁷⁾ Vide Voigt № 136. Codex Oen. explicit: *ipsis beneficiariis pro offensa et nichilominus* (Voigt, p. 141, v. 21 ab inf.).

P. 959, v. 3: *consentes—censentes*; v. 13: *similiter consimiliter—consimiliter*; ib.: *Intus—In cuius*; v. 16: *previus—patruus*; v. 17: *sapuit—sapiunt*; v. 19: *nomine—nemine*; v. 20: *censetur—censeatur*; v. 13 ab inf.: *quantumcumque—quandocumque*.

P. 960, v. 7: *tenetur—derivetur*; v. 11: *scociemur—sorciemur*; v. 12: *infixiter—infixerit*; v. 16: *amici—avunculi*; v. 17: *hebetat—habebat*; v. 10 ab inf.: *omnium—communi*; v. 2: *intuituris—habituris*.

P. 961, v. 16: *internis—lucernis*; v. 18 ab inf.: *unitat—invitat*.

P. 962, v. 8: *E.—R.*; v. 13: *mutus—mutuo*; ib.: *cuniunctim—coniuncti*; v. 16 ab inf.: *compromisinter—compromiserunt*; v. 13: *per forma omnia—per omnia*; v. 12: *intenta—habita*; v. 11: *In que super posita—que super causa*; v. 3: *interdictus regie potentatis—interdicimus regie potestatis*; v. 2: *municionis—montis*.

P. 963, v. 13: *illam—illius*; ib.: *recep.—recepit*; v. 19: *duraretur—duraturo*.

P. 964, v. 10: *spondius et spondeus—spondimus et spondeamus*; v. 9 ab inf.: *dominum episcopum—domini episcopi*.

P. 965, v. 13 ab inf.: *exteris—exceptis*; v. 8: *meo—medio*; v. 5: *inallata—inde illata*; v. 2: *m^x—multiplex*; v. 1: *pnt (?) et decet mutuo unitare—possunt et debent mutuo invitare*.

P. 966, v. 1: *duratare—durature*; v. 6: *moderate—mediante*; v. 18: *decet—debent*; v. 19: *sint—sic*.

P. 967, v. 10: *deinceps nec—deinceps enim*; v. 12 ab inf.: *in quo casu nobis precipimus—quo casu vobis precipiendo*; v. 11: *capitanei dati—capitaneatus*.

P. 968, v. 1 ab inf.: *profuturo—primo futuro*.

P. 970, v. 12: *sint devoluta—devoluta*; v. 13 ab inf.: *quicumque—quemcumque*; v. 12: *eadem—ab eadem*.

P. 971, v. 5: *Heuie—Slevie*; v. 8: *in vicinio—ultimo*; v. 13: *adiri—aliquid*; v. 11 ab inf.: *defigatur figatur—defigatur*; ib.: *missus—misimus*; v. 10: *affectibus—a finibus*.

P. 973, v. 18: *solemnitatibus—solentibus*.

P. 975, v. 3: *conmutandum—habendum*.

P. 976, v. 1: *N—enim*; v. 5: *quia—quasi*.

P. 978, v. 3: *expressa—expressius*.

P. 979, v. 4: *adeo—aliquod*.

P. 980, v. 7: *saxietus—saxietus*; v. 9: *venturorum—non legitur*; v. 16: *anucedentibus—antecedentibus*; v. 9: *theolonos—theolonei*.

P. 981, v. 2: *stantes—dantes*; v. 12: *presumisse—presumitur*; v. 10 ab inf.: *spiritali—spali*.

P. 982, v. 15 ab inf.: *N.—enim*.

P. 983, v. 16: *tamen—Deo*.

P. 984, v. 4 ab inf.: *possunt—permittunt*.

P. 986, v. 6: *impugnantibus—impugnacionibus*; v. 12: *N.—enim*; v. 13: *humaniter requisitam exigerit—habuerit humaniter*; v. 7 ab inf.: *actus—arcius*; ib.: *noticia—nomina*; v. 2: *exprimere—expri-metur*.

P. 987, v. 6: *de obsidionibus—in obsidionibus*; v. 7: *nunc—mei*; v. 5 ab inf.: *metuit—meruit*.

P. 989, v. 1: *circuiter—te teniverit*; v. 3: *fugas—fugeris*; v. 4: *praetoris—pectoris*; v. 7: *vestra damnacio, que non et—nostra do-minacio, que non est*; v. 10: *efficiosa—efficere*; v. 17: *peregrinarunt—peregerint*.

P. 990, v. 1: *quia—quasi*; v. 5: *intersecantim—intrinseca nostri*; v. 2 ab inf.: *Culgale—Sulgale*; v. 1: *olmmensis—elmmen* (alia manu supra versum: *electum*).

P. 991, v. 9—10: *dicta () niter—dictaverit*; v. 19 ab inf.: *ceptum—tempus*; v. 16: *prior—pater*; v. 14: *scilicet—secundum*; v. 11: *communicatus—comminatus*; v. 9: *opponendum—erroneum*; v. 9: *eodem episcopo—idem episcopus*.

P. 992, v. 7: *et iniquum—si quid esset iniquum*; v. 8: *noctui—nostre*; v. 9: *precatis—potestatis*; v. 11—12: *auream iusticiam—a vestra iusticia*; v. 14: *seu—secundum*; v. 17 ab inf.: *ingratum—in gradu*; v. 5: *scilicet—sed*; v. 4: *polleant—pellant*; v. 3: *N. satisfacuit—enim satisfaciunt*.

P. 993, v. 7: *retribucionibus—retribucionis*; v. 8: *Sic. N. iusticie preces exequimur, quum—Sic enim iusticie partes exequimur, que*; v. 12: *et. N.—et enim*; v. 17: *elueri—circuiri*; ib.: *modis—motis*; v. 13: ab inf.: *pariter—poterit*; v. 3: *attendider—attendendo*.

P. 994, v. 5: *videlicet—universis*; v. 16 ab inf.: *attenderas—atten-dendas*; v. 14 ab inf.: *strenuitas—strenuitatis*; ib.: *iuste—iusticie*; v. 12: *negatur—nature*.

P. 995, v. 2: *puteus debituum—putemus debitum*; v. 3: *iuncto—habito*; v. 12: *animas—aliquis*; v. 2 ab inf.: *impeditus—prepeditus*; v. 1: *cuniuncte—cum necesse*.

P. 996, v. 6: *mihi odiendi—multipliciter odiendi*; v. 9: *sed unam—scilicet unam*; v. 17: *tempore—tempus*; v. 1 ab inf.: *gran-diora—graciora*.

P. 997, v. 1: *ministri—magistri*; v. 3: *celestis—celebris*; v. 19 ab inf.: *donec—dicuntur*.

P. 1000, v. 13 ab inf.: *pro tantis—peccatis*; v. 12: *modicum—modicum boni*; v. 5: *indicatum—mendicatum*.

P. 1001, v. 6: *maiori—mera*.

P. 1002, v. 5: *deceat—debet*; v. 11: *circumque—cuicumque*; v. 12: *fideiussorem—fideiussione*; v. 6 ab inf.: *steura—secutura*; v. 4: *steure—secutur*.

P. 1003, v. 2: *alio—aliquod*; v. 10 ab inf.: *Oles—talis*.

P. 1004, v. 1: *complicatur—compleatur*; v. 3 *pectoris—pocioris*; v. 6: *elume^{re}—Olomucen*. (in margine alia manu); v. 14: *nunc—nec non*.

P. 1005, v. 1 ab inf.: *solide—solidetur*.

P. 1006, v. 7: *in debito—indebite*.

b. *Excerpta*.

1) *Pars prior*.

a. *Index generalis*.

Locaciones bonorum et aliarum rerum (1)¹⁾. Promissiones fidelitatis servande tam in rebus commissis, quam *dominis* ²⁾ (2). Conducciones villarum et aliorum bonorum (3). Statuta sive institutiones (4). Fundaciones et limitaciones ecclesiarum (5). Observationes treugarum (6). Investiture principum, facte nobilioribus (7). Promissiones assistendi (8). Concessioness officiorum et dignitatum (9). Compromissiones in arbitros (10). Subdicio heredis tutori, eciam confirmaciones beneplaciti (11). Sentencie sive arbitria (12). Conservatorie (13). Concordie (14). Exsecutorie (15). Concessioness ex gracia (16). Reformationes graciaram (17). Revocationess treugarum, sentenciarum, arbitriorum et aliarum rerum gestarum et resignaciones dignitatum et officiorum (18). Fundaciones et dotaciones ecclesiarum (19). Donaciones et vendiciones rerum quarumlibet (20). Recepcio alicuius in capellanum. Exempciones, libertates et gracie diverse (21). Testamenta (22). Vendiciones bonorum (23). Rehabiciones, innovaciones, exemptitates (24). Obligacio et convencio futurorum sponsaliorum et matrimonii, facti per patrem in pueris. Assecuraciones et littere conductus. (25). *Primo* ³⁾ locaciones ponantur (26). Restitutiones et commutationes (27). Protestaciones

¹⁾ Vide supra p. 134* adn. 2. ²⁾ In margine eadem manu: *corporibus*.

³⁾ In margine alia manu: *ordine*.

in diversis casibus (28). Procuratoria. Instrumentum dotale. Observacio pacis.

b. Formae.

№ 1. (Sine titulo).

№ 2. De eodem. ¹⁾ W., Dei gracia, dominus et heres regni Bohemie et marchionatus Moravie. Cum prevenientes premiis merita — — de sola gracia datur honor. Ea propter noverint — — quod nos Wlframo, filio quondam Menardi, civi Pragensi, iudicatus officium in ipsa civitate Pragensi a data presencium usque per unius anni circulum percompletum regendum atque gerendum concessimus de certa nostra sciencia et de gracia speciali, volentes, quod coram ipso cause seu litigia ventilentur et decidantur, prout coram aliis, qui fuerunt in eadem civitate iudices, exstitit consuetum, et quod obvenciones ipsius iudicii percipiat et nichil de ipso iudicio vel causa ipsius iudicii nobis vel camere nostre solvat. In cuius — — communiri. Datum Prage per manus Petri, prothonotarii regni nostri, a. D. etc.

№ 3. De eodem.

№ 4. (Sine titulo).

№ 5. Conduccionis littere.

№ 6. Fundaciones ecclesiarum
(1) ²⁾.

№ 7. De eodem.

№ 8. Investiture principum (2). (6).

№ 9. Concessioness officiorum
(3).

№ 10—12. De eodem.

№ 13. De eodem. Quedam de-
risoria littera.

№ 14. Subdicio heredis tutori.

№ 15. Conservatoria.

№ 16. De eodem.

№ 17. Promissiones fidelitatis
(4).

№ 18, 19. De eodem.

№ 20. Observaciones treugarum (5).

№ 21, 22. De eodem.

№ 23. Confirmacio beneplaciti.

№ 24. De eodem.

№ 25. Promissiones assistendi

(6).
№ 26—28. De eodem.

№ 29. Compromissio in arbitros.

№ 30. Sentencie sive arbitria (7).

№ 31. De eodem.

№ 32. Concordie (8).

№ 33. Observacio pacis.

№ 34. De eodem.

№ 35. Executorie (9).

№ 36—39. De eodem.

¹⁾ Tituli formarum rubro atramento scripti sunt. ²⁾ Vide supra p. 134* adn. 2.

- № 40. Libertas.
№ 41, 42. De eodem.
№ 43. Restitutio gracie et as-
securacionis et receptio in capel-
lanum vel famulum.
№ 44. De eodem.
№ 45. Concessionones ex gracia
(10).
№ 46. De eodem. Vendiciones
bonorum (10a).
№ 47, 48. De eodem.
№ 49. Obligatorie (11).
№ 50. De eodem.
№ 51. Assecuraciones et lit-
tere conductus (12).
№ 52, 53. De eodem.
№ 54. *Conductive* ¹⁾ littere
(12).
№ 55. Ad idem.
№ 56. Donaciones ecclesiarum
(13).
№ 57. Incipiunt protestaciones
super diversis casibus (14).
№ 58. Ratihabicio.
№ 59. Littere assecuracionis.
№ 60. Ad idem.
№ 61. Exempciones et liberta-
tes et gracie diverse (15).
№ 62. Instrumentum vendicio-
nis domus.
№ 63. Testamenta.
№ 64. Ad idem.
№ 65. (Sine titulo).
№ 66. Restituciones, restaura-
ciones (16).
№ 67. Commutacio.
№ 68. Receptio alicuius in ple-
banum.
№ 69. Donaciones reddituum
(17).
№ 70. De eodem.
№ 71. Exempcio a processu ad
expeditionem.
№ 72. Renunciaciones, ratifi-
caciones et confirmaciones (18).
№ 73—75. De eodem.
№ 76. Instrumentum donacio-
nis propter nupcias.
№ 77. Ratihabicio.
№ 78. Concessio libertatis gra-
dientibus ad fora annualia.
№ 79. Procuratoria.
№ 80. De eodem.

Finitis privilegiis subsequuntur littere et
primo de scholaribus.

№ 81. Filius insinuat patri ammocionem studencium (— —
statutum — — ab Erfordensibus emanavit consulibus — —).

№ 82. Aliter. № 83. Responsiva. № 84. Aliter.

№ 85. Filius insinuat patri gravitatem expensarum. № 86.
Aliter.

№ 87. Patris consilium et gravitatem expensarum non curet.

№ 88. Aliter.

№ 89. Pater filium trahit a studio phylosophie. № 90. Aliter.

¹⁾ *Conductive*—alia manu et nigro atramento scriptum est.

№ 91. Filius rescribit patri gravem comparacionem librorum.

№ 92. Aliter.

№ 93. Pater iterato filium ad studium incitat (— — status Bononiensis studii — —). № 94. Aliter.

№ 95. Filius rogat patrem pro litteris intercessoriis. № 96. Aliter.

№ 97. Pater commendat filium de obediencia. № 98. Aliter.

№ 99. Filius rescribit patri, exhibens se ad obediendum. № 100. Aliter.

№ 101. Mater filio, ut suam vitam corrigat et emendet. № 102. Aliter.

№ 103. Excusacio filii apud patrem. № 104. Aliter.

№ 105. Revocatur filius patris ira mitigata. № 106. Aliter.

№ 107—109. Frater fratri pro impensione auxilii ¹⁾.

№ 111—114. Socius socio, ut sibi quosdam libros accomodat.

№ 115, 116. Socius socio suo studii locum commendat.

№ 117, 118. Socius ad socium, ut sibi de regimine provideat.

№ 119—122. Socius socium invitat ad solacia.

№ 123—126. Socius socio declarat sui cordis egritudinem.

№ 127—130. Socius ad socium pro insinuacione sui status.

№ 131—134. Socius ad socium, ut comparet sibi quosdam libros.

№ 135—139. Socius ad socium, ut ipsum promoveat in quibusdam causis.

№ 140—143. Socius socium premunit, ut se non societ quibusdam discolis.

Sequuntur de clericis.

№ 144—147. Rector ecclesie proponit querimoniam domino episcopo contra militem.

№ 148—151. Clericus suo prelato vel officiali suo conqueritur parrochialium suorum proterviam.

№ 152—155. Rector ecclesie ad alium preces dirigit, ut maritum profugum cogat redire ad uxorem.

№ 156—158. Rogat plebanus convicinum sibi socium, ut se interponat ad corrigendum res eiusdem plebani.

№ 159—162. Plebanus quidam petit suam absenciam excusari.

¹⁾ Eadem, qua supra, ratione usque in finem unumquemque titulum sequuntur formae 2—5, quae, sive epistolarum, sive responsorum tenorem vario modo exponunt.

№ 163—166. Vocatur rector ecclesie ad testimonium prestandum.

№ 167—170. Plebanus premunit alium vicinum rectorem ecclesie.

№ 171—174. Interrogatur rector ecclesie, si socium habere velit.

№ 175—178. Archidiaconus vocat plebanum, discurrat (!) ad suam presenciam.

№ 179—182. Vocatur clericus ad recipiendum beneficium.

№ 183—186. Prelatus clericum studentem consolatur, qui sibi vinculo consanguinitatis astringitur. (№ 183: — — tot libras Hal-
lenses mittimus — —).

№ 187—189. *Scribit plebanus suo domino officiali, contra pre-
positum proponens querelam suam* ¹⁾).

№ 190—193. Prepositus alicuius ecclesie premissa ammonicione
revocare vlt alienacionem agrorum ecclesie, sibi commisse.

№ 194—197. Plebanus vocatur ad dedicacionem ecclesie.

№ 198—201. Civis de Reno ad civem de partibus Flandrie.

№ 202—205. Civis de Flandria ad civem de Colonia pro debi-
tis solvendis (№ 205: — — quousque — — principes Almanie
ad concordie pervenient unionem).

№ 206—209. Civis civi, ne credat nuncciis sine testimonio lit-
terarum.

№ 210—212. Civis ad civem, volentem ire ad partes Flandrie.

№ 213—216. Civis postulat deponi apud cives alterius civitatis.

№ 217—220. Intimatur civibus de suarum rerum occupatione.

№ 221—224. Defertur querimonia a parte civium ad regem
Romanorum.

№ 225—228. Cives, quorum bona occupata sunt, dirigunt pre-
ces ad alios cives.

№ 229—232. Civis ad nobilem, petens tueri sua bona.

№ 233—236. Consules cuiusdam civitatis ad alios consules.

№ 237—240. Civis ad aliam civitatem mittit vinum, ut ven-
datur per amicum suum.

№ 241—244. Cives aliis scribunt civibus pro impensione
auxilii.

№ 245—248. Cives imponunt culpam aliis civibus pro eo, quod
in civitate eorum fovant profugos.

№ 249—252. Civis rogat alium, ut promoveat suos famulos in
gendis.

¹⁾ *Scribit* — — *suam* — alia manu in margine scriptum est.

№ 253—256. Cives deponunt queremoniam apud regem Romanorum contra marchionem de Brandiburg.

№ 257—260. Cives invocant subsidium aliorum civium.

№ 261—264. Premuniuntur cives, ut cautelam habeant sufficientem.

№ 265—268. Cives agunt profugum, qui in civitate quadam detinetur.

№ 269—272. *Cives conqueruntur dolenter domino, eorum civitatem vendere volenti* ¹⁾. (№ 269: — — provincia Arnsteydensis — —).

Hic incipiunt de nobilibus.

№ 273—276. Nobilis quidam repetit suum hominem, qui ad ordinem confugerat.

№ 277—280. Rogat miles episcopum, ut filium suum non impediat pro obtinendo beneficio.

№ 281—284. Rogat miles, ut ad religionem sua filia assumatur.

№ 285—288. Rogat miles abbatem, ut in aliquibus ipsum promoveat.

№ 289—292. Miles abbatem inducit, ut quedam predia sibi emat.

№ 293—296. Miles conqueritur transgressionem fieri ultra metas ²⁾ suorum agrorum.

№ 297—300. Miles amicum suum vocat a(d) placita statuenda.

№ 301—304. Conqueritur miles suos homines opprimi per cuiusdam baronis advocatum ³⁾.

№ 305—308. Miles conqueritur amico suo, ut ad concordiam venire non poterat cum alio milite ³⁾.

№ 309—310. *Miles conqueritur de pecoribus ablati* ⁴⁾.

№ 311—314. Miles vocat militem, ut vindicta sumatur de illacione iniuriarum.

№ 315, 316. (Sine titulis).

№ 317. *Miles alteri exponit* () *castris* ⁴⁾.

№ 318—320. (Sine titulis).

¹⁾ Cives — — volenti — alia manu et nigro atramento scriptum est. ²⁾ Iste titulus proprie ad № 305 — 308 spectat. ³⁾ Iste titulus ad № 301 — 304 spectat. ⁴⁾ Miles — — ablati et Miles — — castris — alia manu et nigro atramento scripta sunt.

№ 321—324. Miles quidam conqueritur se captivatum esse.

№ 325—328. Miles, in obstagio positus, auxilium eorum invocat, pro quibus fideiussit.

№ 329—332. Premunit miles amicum suum, ut de custodia castri sui sollicitudinem gerat.

№ 333, 334. (Sine titulis).

№ 335—338. Miles vocat amicos suos ad nuptias.

№ 339, 340. (Sine titulis).

№ 341—344. Premunitur nobilis per castrensem suum, ut revertatur ad patriam.

№ 345—352. (Sine titulis).

№ 353, 354. Prepositus consulit nepoti, ut moderate vivat in studio.

№ 355—358. Rogat plebanus prothonotarium principis, ut ipsum velit habere excusatum. (№ 355: — — rex Romanorum — —).

№ 359—362. Plebanus ad plebanum, ut ipsum expediat de statu sue provincie.

№ 363—366. Prelatus nepoti studenti, ut veniat ad patriam.

№ 367—370. Plebanus alicui preposito notificat sepulturam funeris.

№ 371—374. Plebanus exponere (?) vult sue ecclesie proventus pro annua pensione.

№ 375—379. Rector ecclesie suum invitat archidyaconum pro quibusdam expediendis negociis.

№ 380—383. Remunitur (!) baro, ne consiliariis domini regis aliqua (!) occurrat. Baro amicum suum rogat, ut ipsum reformat gracia regis.

№ 384—387. Baro conqueritur amicis suis, quod eo absente expugnatum sit castrum.

№ 388—391. Comes baronem revocare intendit a proposito, quod conceperat.

№ 392—395. Baro, senciens se nimium aggravari, invocat auxilium principis.

№ 396—399. Conqueritur nobilis, quod talis comes adversariis suis misit subsidium.

№ 400—403. Amici nobilis cuiusdam intencionem comitis exponunt.

№ 404. Hec sunt forme diffidacionis.

№ 405. Servetur salutacio, postea dicatur.

№ 406—408. (Sine titulis). № 409. Aliter.

№ 410. Amicus diffidat.

№ 411—415. Comes suis fidelibus insinuat diffidacionem.

№ 416—419. Comes invocat subsidium alterius comitis.

№ 420—423. Comes quidam se liberari ab obstagio, quo prestat se fideiussoria caucione tytulus illius spectantes etc. (!).

№ 424—427. Comes insinuat suis fidelibus, ut veniant ad coream.

№ 428—431. Princeps principi, ne suos infideles foveat.

№ 432. Princeps apud consiliares (?) Romanorum quedam nova suscitatur. № 433. Aliter. № 434. Responsiva. № 435. Aliter. Ad declinacionem dubietatis, que de processibus domini regis animo vestro radicata est, dominacioni vestre insinuamus tenore presencium, quod terra vestra per transitum domini nostri regis nullatenus inquietabitur, quia terminos provincie fideles transsibunt imperii domino nostro cum paucis. militibus ad partes Austrie processuro, ubi filii sui, ducis Austrie, potenciam adunabit.

№ 436—439. Requirit princeps a principe, cuius partem inter discordantes fovere velit.

№ 440—443. Rogat princeps principem, ut suos promoveat per terram suam transeuntes.

№ 444—447. Princeps conqueritur iniurias hominum suorum.

№ 448—451. Princeps rogat alium principem, ut nuncios suos conducat.

№ 452—455. Quod dedita sit talis civitas, princeps principi insinuat.

№ 456—459. Princeps invocat subsidium principis pro dampnacione suorum preditorum (!).

№ 460—463. Lantgravius iunior certificari vult de quibusdam rumoribus.

№ 464—467. Princeps suis fidelibus, ut succisione nemoris transitum ad eius terram impediat (!). (№ 464: — — dominus rex Romanorum — — transire nostram intendit provinciam — —).

№ 468—471. Requiritur rex a lantgravio, sororio suo, qualiter sua regantur negocia contra empcionem castrorum.

№ 472—475. Rex Vngarie palatino regni scribit.

№ 476—479. Rex Bohemie marchioni nova insinuat.

№ 480—483. Rex Bohemorum marchioni nova insinuat.

№ 484—487. Rex Bohemorum scribit suis fidelibus.

№ 488—491. Rex Romanorum duci Austrie.

2) Pars posterior.

a. Index generalis.

De mandato regio perscrutando ¹⁾ (№ 1—4*). *De expeditione facienda ad partes longinquas* ²⁾ (№ 5—8). *De scrutinio quorundam rumorum* ³⁾ (№ 9, 10). *De scrutinio dolorose fame* ⁴⁾ (№ 11—19). *De violacione promissionis, facte per nobiles* (№ 23—26). *De securitate conductus* (№ 27—30). *De latentibus insidiis adversariorum* (№ 31—34). *De reformatione pacis* (№ 35—38). *De expungnacione cuiusdam castri* (№ 17, 18). *De occulta nobilium conventionione* (№ 19—29). *De diffidacione seu recusacione federum pacis* (№ 54—57). *De pravorum hominum iniquo consilio* (№ 58—61). *De fraude malignancium. De occulta suggestione perversorum hominum. De consilio simularie amicicie. De vruede faciende per captivum* ⁵⁾ (№ 150—151). *De ortu litis inter cognatos et affines* (№ 62—65). *De transmutacione loci, facta per nobilem* (№ 66—69). *De obsessione cuiusdam civitatis* (№ 39—42). *De expensarum defectibus ibidem* (№ 43—46). *De voluntaria dedicione ipsius castri* ⁶⁾ (№ 70—73). *De novis construccionibus* ⁷⁾, editis per principem (№ 74—77). *De adinventione penarum contra rebelles* (№ 78—81). *De conventionione amicorum ad habenda placita* (№ 82—85). *De impedimentis, retardantibus adventum eorum* (№ 86—89). *De placitis, suspensis* ⁸⁾ propter quasdam causas (№ 90—93). *De dolosa placitorum contraccione* ⁹⁾ (№ 94—97). *De renunciacione celebracionis colloquiorum* ¹⁰⁾ (№ 98—101). *De securitate facienda venturis ad loca colloquii* ¹¹⁾ (№ 102—105). *De expensione personarum, pro securitate fideiubencium* (№ 106—109). *De locorum, competencium ad* ¹²⁾ placita, insinuacione (№ 110—113). *De procurandis expensis* ¹³⁾ in adventu ¹⁴⁾ amicorum (№ 114—117). *De captivitate amici per*

*) Uncis includuntur numeri formarum, ad hos titulos pertinentium. In adnotationibus singularum formarum titulos exscribimus, si ab iis, qui in hoc indice continentur, differunt.

¹⁾ № 1. *Scribit miles militi pro mandato regio perscrutando.* ²⁾ № 5. *Miles militi, ut celeriter proficiscatur ad expeditionem.* ³⁾ № 9. *Miles suscitatur quosdam rumores.* ⁴⁾ № 11. *Responsiva de scrutinio fame, que nobis certa fuit.* ⁵⁾ № 150. *De verrandia captivi, per amicos facienda.* ⁶⁾ № 70: *cuiusdam civitatis.* ⁷⁾ № 74: *constituccionibus.* ⁸⁾ № 90: *suspendendis.* ⁹⁾ № 94: In margine alia manu scriptum est: *presumpcione.* ¹⁰⁾ № 98: *colloquii.* ¹¹⁾ № 102: *colloquia.* ¹²⁾ № 110: *componencium.* ¹³⁾ № 114: *aministracione et procuracione expensarum.* ¹⁴⁾ Ib.: *conventu.*

occultas insidias (Nº 118—121). De fideiussione facienda pro redempcione captivi (Nº 122—125). De sufficiencia fideiussorie cautionis (Nº 126—129). De captivi condicionata liberacione (Nº 130—133). De optinendo securo civitatis introitu (Nº 315—318). De ministracione pabuli aliorumque necessariorum (Nº 319—322). De conducendis curribus pro *vectui*¹⁾ lignorum (Nº 323—326). De convocacione strennuorum virorum, sciencium miliciam (Nº 327—330). De nocturno incendio, per hostes facto (Nº 47—50). De prorogacione treugarum (Nº 51—53). De reditu captivi ad vincula (Nº 134—137). De mitiganda pena captivi (Nº 138—141). De *extraccione*²⁾ captivi, *facta per amicos*³⁾ (Nº 142—145). De finali et certa absolucione captivi (Nº 146—149). De colleccione pecunie, dande pro captivo redimendo (Nº 152—155). De sponsaliciis celebrandis (Nº 156—159). De *indignacione*⁴⁾ sponsi futuri et amicorum eius (Nº 160—163). De volentis contrahere *conversacionem et sue vite statu*⁵⁾ (Nº 164—167). De summa et *quantitate*⁶⁾ donacionis propter nupcias (Nº 168—171). De confirmacione *matrimonialis copule*⁷⁾ (Nº 172—175). De *congregacione*⁸⁾ amicorum pro nupciis celebrandis (Nº 176—179). De venacione et aucupacione propter *convivantes*⁹⁾ facienda (Nº 180—183). De invitacione sollempnium personarum ad nupcias (Nº 184—187). De tyrocinio sive *malicia* (!)¹⁰⁾, in loco publico exercenda (Nº 304—306). De coadunacione nobilium dominarum ad spectacula (Nº 307—310). De procuranda proteccione hereditatis. De hostilis exercitus certo processu infirmando. De viarum obstruccionem per loca nemorosa. De unanimitate villanorum ad resistendum. De occulta congregacione militum. De futuro congressu in tali loco. De premuniendis quibusdam oppidanis. De elucidacione conspiracionis fraudulente. De alienacione facienda ab eorum conspiracione. De evitandis insidiis, in tali loco pretensis. De maiori custodia municionibus adhibenda. De balistis et armorum aparatibus procurandis. De circumsepcione municionum et vallorum ampliacione. De irrogacione quarundam iniuriarum (Nº 331—334). De expressione *querelle pro iniuriis surrogatis*¹¹⁾ (Nº 335—338). De *ammocione*¹²⁾ facienda pro iniuriarum

1) Alia manu correctum est: *vectura*; Nº 323: *vectura*. 2) Nº 142: *excontraccione*. 3) Ib.: *facienda*. 4) Nº 160: *indagacione*. 5) Nº 164: *conversacione et statu vite sue*. 6) Nº 168: *qualitate*. 7) Nº 172: *sponsaliciorum ad matrimonium contrahendum*. 8) Nº 176: *conventionem*. 9) Nº 180: *nupcias*. 10) Sic et in Nº 304. 11) Nº 335: *iniuriarum, pro quibus mota est querela*. 12) Nº 339: *ammonacione*.

evocacione (№ 339—332). De levipensione amicabilis *ammocionis* ¹⁾ (№ 343—347). De processu ad ulcionem per occulta consilia (№ 347—350). De manifesta invocacione auxilii amicorum (№ 351—354). De multiplici modo resistencie (№ 355—358). De premunitione assistencium *amicorum* ²⁾ (№ 359—362). De quarundam personarum *interposicione* ³⁾ ad reformationem (№ 363—366). De compositione amicabili (№ 367—370). De egritudine amici (№ 371—374). De periti medici scrutinio (№ 375—378). De morbi *invalescence* ⁴⁾ (№ 379—382). De optata presenciam amicorum (№ 383—386). De flebilis obitus intimacione (№ 387—390). *De convenione amicorum* ⁵⁾ pro exsequiis celebrandis (№ 391—394). De ordinando securo transitu ad locum sepulture (№ 395—398). De bonis, vacantibus per mortem amici (№ 399—402). De litis materia, pro eisdem bonis exorte. De arbitrorum eleccione, in quos est promittendum. De hostium ingressu ad quasdam partes. De inpendendo salubri consilio contra destitucionem patrie. De ereccione propugnaculi in loco minus *munito* ⁶⁾. De replecione cisternarum. De machinarum construccione.

b. Formae.

№ 188—191 ⁷⁾. Comes suis fidelibus nunciat mortem archiepiscopi (№ 188: — — Maguntine sedis archiepiscopus — —).

№ 192—195. Comes castrensibus suis precipit, ut castrorum gerant custodiam.

№ 196—199. Comes ad creditorem pro expensis mittit nuncios.

№ 200—203. Comes se obedientem exhibet capitulo.

№ 204—207. Comes super discordiis, nondum reformatis, scribit capitulo.

№ 208—211. Comes consulit capitulo, ut concorditer eligant episcopum.

№ 212—215. Comes pro conservacione castrorum scribit episcopo.

№ 216—219. Comes expensarum estimacionem declarat.

№ 220—223. Comes castra resignare recusat.

№ 224—227. Comes exponit amicis suis expensas, factas in regimine castrorum.

¹⁾ № 343: *composicionis*. ²⁾ № 359: *amico*. ³⁾ № 363: *interpositore*. ⁴⁾ № 379: *invalescencia*. ⁵⁾ № 391: *De amicorum convocacione*. ⁶⁾ *munito*—alia manu. ⁷⁾ Eos tantummodo titulos, qui in indice non continentur, exscribimus.

№ 228—231. Comes amicos suos convocat in deffensione iuris. (№ 228. Cum in ecclesie Maguntine gerendo negocium — —).

№ 232—235. Comes nobilibus et vasallis ecclesie exprimit sua iura.

№ 236—239. Comes recuperacionem dampnorum suorum petit a principe.

№ 240—243. Comes, se nil videns proficere, intendit ad ingneracionem. (№ 240: — — dominum nostrum lantgravium — —).

№ 244—247. Comes consultos quosdam amicos habet, si debeat procedere in proposito.

№ 248—251. Comes notificat suis fidelibus compositionem amicabilem esse factam.

№ 252—255. Comes rogat, ut preces sue exaudiantur apud conventum.

№ 255—259. Comes precipit suis fidelibus, ut muniti armis veniant.

№ 260—263. Comes precipit suis hominibus, ut procedant contra armatos.

№ 264—267. Comes advocato precipit, ut inermes pedites custodiat.

№ 268—271. Comes promovere promittit conventum.

№ 272—275. Comes quidam nobili scribit, ut suum nuncium promoveat.

№ 276—279. Comes illatam iniuriam suo nuncio conqueritur.

№ 280—283. Comes homines revocat propter fugam inimicorum.

№ 284—287. Comes confortat suos ad resistendum incursibus inimicorum.

№ 288—291. Comes conqueritur nocturna spolia fieri in terra sua.

№ 292—295. Comes conqueritur principi, quod per suos homines sua terra destruat.

№ 296—299. Comes conqueritur, quod sui homines per incendia destruantur.

№ 300—303. Comes defert queremoniam ad regem Romanorum.

№ 311—314. De procuracione militaris ornatus ad spectacula.

№ 403. Inducitur amasia, ut amasium ad libidinem incitet taliter, ut insudet operi venereo fideliter ac potenter. № 404. Aliter.

№ 405. Emphaticus regraciando (!) modus.

№ 406—410. (Sine titulis).

№ 411. Concordia.

№ 412. (Sine titulo).

№ 413. Revocacio treugarum.

№ 414. Revocaciones treugarum, sentenciarum, arbitrorum (?) et aliarum rerum gestarum et resignaciones dignitatum suorum seu officiorum (19¹).

№ 415, 416. (Sine titulis).

№ 417. Incipiunt vendiciones et donaciones castrorum et municionum et reddituum quorumlibet (20¹).

№ 418—424. (Sine titulis).

№ 425. Concessioness reddituum (21¹).

№ 426. (Sine titulo).

№ 427. (Sine titulo). (a). Frater P. etc., Moguntine ecclesie archiepiscopus, universis — — quod licet dominum G., — — ecclesie Spiriensis episcopum, nostrum consanguineum, treugis nostris advocatum inter nos et — — Coln. archiepiscopum, ordinandis et baronibus nostris utrobique congregatis in festo Purificationis beate Virginis, nunc transacto, in loco, nostris colloquiis deputato, suam presenciam idem dominus archiepiscopus exhibere noluit nec pro se, nec suos nuncios sollempnes, nec super hiis, in quibus — — G., episcopus Spiriensis, eundem dominum archiepiscopum prenominatum treugas asseruit multiformiter violasse, pro quibus indissolubile vinculum pacis et concordie ordinandum eidem episcopo iam prenominato omnimodam contulimus auctoritatem et assensum pleniorum, qui fretus maturis consiliis nostrorum sapientum militum propriaque industria sollicita et precipue et super omnia ope et iuvamine Dei omnipotentis firmam, stabilissimam et perhennem pacem et concordiam inter nos ordinavit, speciali federe vere amicitie nos connectens atque stringens, que pax a predicto festo Purificationis incepta et nullo rancoris scrupulo seu aliquorum rumorum quorumlibet ventilacione ad annos decem permanebit et infracta. Quibus eciam arbitriis ab eisdem arbitratoribus factis. (b). ²). Nostre libertatis (!) manus — — comitatus predictos vel in parte seu in totalitate dicere presumpserint pertinere. In cuius rei testimonium. (c) ³). Etsi de nostre liberalitatis clemencia — — villam talem concedimus etc.

¹) Vide sup. p. 134*, adn. 2. ²) b=R. № 169, Voigt № 4. ³) c=R. № 171.

№ 428—452. (Sine titulis).

№ 453¹⁾. (Sine titulo). Nos, Dei gracia etc. omnibus in |
perpetuum. Cum regie ()
honor diligendo iud ()
iusticiam a iust ()
Deo sperat ()
congru ()
m ()

№ 454¹⁾. (Sine titulo).

() universis notum facimus tam hominibus presentis etatis, quam
() ona nostra voluntate et ex assensu nostri conventus
() in nostro campo in sui spectantes ad m̄se
() grossos pro qualibet marca computatis
() iure proprietatis et
() lanei sunt
() ppe
() ur²⁾.

7) Codex Zd.

a. Tituli capitulorum.

In nomine s. et ind. Trinitatis, amen. Incipiunt statuta regni Bohemiae (formae № 1 praescriptus). (1a*).

Incipiunt locaciones monetarum regni Bohemiae et Moraviae cum urbora et sine urbora cum omnibus juribus, ad ipsas spectantibus et conditionibus ipsarum, ut patet (f. № 2 pr.). (2).

In nomine s. et ind. Trinitatis, amen. Incipiunt statuta sive instituta regni Bohemiae et baronum nobiliumque ejusdem terrae. In nomine Domini, amen (f. № 21 pr.). (1b).

In nomine Domini, amen. Incipiunt investiturae ducum et principum ac regum per ordinem (f. № 61 pr.). (3).

Incipiunt reformationes gratiarum per ordinem (f. № 66 pr.). (4).

Explicit tertia distinctio reformationum gratiarum. Incipit quarta distinctio specialium gratiarum, per regem factarum mediocribus et infimis personis simpliciter et conditionaliter, ut patebit inferius (f. № 72 pr.). (5a).

¹⁾ Vide sup. p. 41*, adn. 3. ²⁾ Explicit codex Colm.

) Vide sup. p. 134, adn. 2.

Incipiunt gratiae speciales per ordinem (f. № 91 pr.). (5b).

Expliciunt gratiae speciales. Incipit quinta distinctio conductionum bonorum pro annuo censu per aliquem nobilem factae (!) (f. № 129 pr.). (6).

Expliciunt conditiones (!) bonorum. Incipit privilegium contractus permutationis inter regem et abbatem alicujus coenobii (f. № 131 pr.). (7).

Incipit sexta distinctio conservatoriarum regum et militum religiosorum et saecularibus hominibus, facta (!) per regem (f. № 132 pr.). (8).

Incipit septima distinctio sive capitulum revocationum, ratificationum et confirmationum privilegiorum, factarum monachis alicujus coenobii per regem vel aliquem principem (f. № 136 pr.). (9).

Expliciunt renovationes et ratificationes. Incipit octava distinctio subjectionis haeredis et confirmationis beneplaciti, per ducem factae domino regi Boemiae. In nomine Domini, amen. (f. № 151 pr.). (10).

Expliciunt confirmationes beneplaciti et subjectionis haeredis. Incipit nona distinctio sive capitulum assecurationum ducum, comitum, baronum et nobilium, per regem Boemiae factarum (f. № 154 pr.). (11).

Expliciunt assecurationes. Incipit decima distinctio sive capitulum fidelitatis servandae in domino rege et etiam in castris commissis et etiam obligatis (f. № 164 pr.). (12).

Incipit undecima distinctio seu capitulum receptionum in notarios, capellanos, domicillos et fideles secretarios (f. № 179 pr.). (13).

Expliciunt receptiones capellanorum. Incipit duodecimum capitulum sive distinctio exsecutoriarum (f. № 194 pr.). (14).

Expliciunt exsecutoriae. Incipit tredecimum capitulum sive distinctio promissionum assistendi et compromissionum in arbitros et concordiarum etc. (f. № 207 pr.). (15).

Explicit tredecima distinctio. Incipit quartadecima distinctio sive capitulum, in quo vel in qua rex dat libertatem civibus suarum civitatum, ut ipsas muris muniant civitates (f. № 234 pr.). (16).

Explicit quartum decimum capitulum. Incipit quintum decimum super infeudatione honorum et protestatione dotis et sponsalitiis et matrimonii et testamentorum ultimae voluntatis (f. № 244 pr.). (17).

b. Formae.

№ 11. Litteras fidelitatis tuae solita benignitate recepimus — — ut gratiam nostram tibi gratiorem efficiat continuata tibi servitii gratitudo.

№ 48. Ad extollenda justorum preconia — — quod regio talis — — provincia utique nobilis et pars Romani imperii gratiosa — — de prudentia et experta fidelitate Cunringerii, fidelis nostri, confisi, ipsum generalem vicarium nostrum in provincia supradicta duximus statuendum — — concedentes eidem merum imperium et gladii potestatem — —. Quocirca fidelitati vestrae firmiter et districte praecipiendo mandamus, quatenus eidem fidei nostro Cunringerio — — pareatis — — proinde merito commendare. Datum in Nurenberch per manus notarii nostri Friderici.

№ 52. Etsi nostrorum petitiones fidelium — — sincera devotio. Hinc est, quod tuis precibus benignius inclinati etc.

№ 80. Regiae serenitatis excellentia — — appetendo semper meritum et praemium aequa lance. Sane cum tu etc.

№ 83. Humanae vitae varietas et mundi cursus instabilis — —. Sane cum religionis propagationem plantare et plantatam fovere modis omnibus debeamus, maxime tamen et praecipue monasterium Gradicense etc. Ut autem celsitudinis nostrae — — communiri etc.

№ 87. Grandis affectus — — utilitate tractemus. Hinc est, quod — — tibi talem domum, sitam in Pragensi civitate, cum septem laneis, sitis in villa nostra Hunehosch, conferimus gratiose per te tuosque haeredes tantummodo masculi sexus possidendos perpetuo, pacifice et quiete, mandantes universis et singulis iudicibus, villicis, procuratoribus et officialibus nostris, quatenus etc.

№ 111. Quam sit favorabilis magnificentia Caesaris — — praesumptio delinquendi. Sermo hic est de Gereone de Placencia captivo, quem propter homicidium — — nostra sententia legitimo supplicio condempnavit — — sicut in autentici scripti serie videtis contineri, quod latrix praesentium operosa monstravit etc.

№ 119. Etsi personas ecclesiasticas — — Domino jugiter famulari. Cum itaque etc.

№ 120. Devotorum obsequia — — affectio serviendi. Cum itaque etc.

№ 121. Cum religiosi praecipue humili supplicatione — — commodo subditorum. Hinc est, quod nos — — abbatis de

Nepomuk ceterorumque fratrum ejusdem coenobii precibus inclinati etc.

№ 126. Ex affectu caritatis — — inpendere famulatum. Cum igitur etc.

№ 128. Si loca religiosa et pia — — procurare profectum. Cum igitur ecclesia s. Apollinaris etc.

№ 138. Wenceslaus, Dei gratia, rex Boemiae et marchio Moraviae — — in perpetuum. Dignum et justum est — — praeeminentia majestatis. Per praesens — — quod nos volentes, ut supra, etc. Ad quarum confirmationis — — communiri. Datum Praegae etc.

№ 182. Thobias, Dei gratia, Pragensis episcopus — —. Noveritis, quod nos — — Wenceslai regis Boemiae litteras recepimus in haec verba: Reverendo — — Th. — — Pragensi episcopo, Wenceslaus — — rex Boemiae etc. salutem — — voluntatem. Paternitati vestrae etc. Cum igitur juste petentium desideriis favorem debeamus benivolum impartiri et vota, quae a rationis tramite non discordant, affectu prosequente complere, petitiones — —, domini nostri, — — exsequentes, praefato H. clerico, exhibitori praesentium, praetactam ecclesiam de Gentz cum omnibus suis pertinentiis auctoritate, qua fungimur, confirmamus et in eadem ecclesia de spiritualibus investimus. In cujus rei testimonium etc. Datum Praegae a. D. etc. III Kal. etc. Pont. etc. Ind. III.

CORRIGENDA.

Pagina.	Versus.	Impressum est.	Loge.
23*	16 ab inf.	= Cr. № 176.	(<i>Delendum est.</i>)
—	14 „	= initio R. № 226.	= initio R. № 226 = Cr. № 176.
32*	15 „	= Cr. № 176	(<i>Delendum est.</i>)
50*	adn. 1.	prior	priori
56*	16 a sup.	<i>quin</i>	<i>quia</i>
58*	4 ab inf.	devocione	devocione
61*	14 „	<i>Dilecti</i>	<i>Dileccionis</i>
66*	8 a sup.	<i>B. 1)</i>	<i>B. 2)</i>
—	9 „	inducitur ²⁾	inducitur ¹⁾
—	12 ab inf.	<i>aggravare.</i>	<i>aggravari.</i>
67*	2 a sup.	<i>abbas restituatur.</i>	<i>restituantur ablata.</i>
—	15 „	Wienensis	Wienensi
68*	4 ab inf.	promiserat	promiserat,
71*	10 „	<i>ut</i>	<i>quod</i>
74*	17 „	est	est
—	12 „	angebatur	angebatur (Lege: angebar)
75*	13 a sup.	extollerat	extollerat (Lege: extulerat)
—	2 ab inf.	maximns	maximus
76*	3 a sup.	qnod	quod
78*	16 ab inf.	celebrata	Pr.: crebrata; V.: cerebrata.
—	„	salphure	sulphure
80*	16 a sup.	finaliter venientes	Unde placeat vobis quoscumque amicos nostros requirere, ut spiculis et telis nobis adversancium armati et communiti resistere divina nobis astante clemencia valeamus. Petimus itaque, ut cum prefata die, tercia feria videlicet, prandium in villa Ravennam finaliter venientes
—	adn. 5.	Cel.: ad prandium	(<i>Delendum est.</i>)
81*	18 ab inf.	cupiverimi	cupiverim
—	14 „	episcopo —	episcopo, - -
—	8 „	ordinaret	suis laudibus promoverit, ut eum totius regni Sicilie can- cellarium ordinaret

Pagina.	Versus.	Impressum est.	Lege.
83*	adn. 1.	Cr; V., Pr., Cel: <i>Cum sincere.</i>	(<i>Delendum est.</i>)
86*	adn. 27.	Cel.: <i>sumus</i>	Cel.: <i>sūmus</i>
87*	adn. 3.	<i>hee</i>	<i>hec</i>
88*	4 ab inf.	consolare	consolari
90*	11 „	esse	esse(t)
—	adn. 3.	Sie	Sic
94*	3 a sup.	tabi	tali
96*	8 ab inf.	quos	quas
—	7 „	totos	totas
100*	9 a sup.	<i>Heuribeto</i>	<i>Henribeto</i>
—	adn. 6.	<i>Heurirecto</i>	<i>Henrirecto</i>
106*	adn. 8.	C.:	Cr.:
107*	2 ab inf.	Philippe	Phylippe
112*	12 a sup.	decore	decoro oro tibi
—	adn. 2.	consponse	conspere
117*	adn. 1.	od	Cod.
121*	2 ab inf.	novitate	novitate (!)
134*	6 a sup.	<i>camere</i>	<i>camere</i>
—	adn. 4.	<i>donaciones</i>	<i>dotaciones</i>
144*	6 ab inf.	certe	certe (!)
153*	10 „	non, ut	, non ut
159*	11 a sup.	dicitus	dicitur
161*	adn. 16.	Cp.	Cf.
169*	12 a sup.	Ob	Ob (!)
174*	14 ab inf.	Promisones	Promissiones

- Часть XXIII. Организация прямого обложения въ Московскомъ государствѣ со времени смуты до эпохи преобразований. Изслѣдованіе А. Лаппо-Данилевскаго. 1890.
- XXIV. Св. Дмитрій Ростовскій и его время. И. Шляпкина. 1891.
 - XXV. Къ исторіи исправленія книгъ въ Болгаріи въ XIV в. П. Сырку. 1891.
 - XXVI. Порфиріевскіе отрывки изъ аттической комедіи. Палеографическіе и филологическіе этюды. В. Эрнштедта. 1891.
 - XXVII. Сочиненіе Джильса Флетчера «On the Russe Common Wealth», какъ историческій источникъ. С. Середонина. 1891.
 - XXVIII. Прокопія Кесарійскаго. Исторія войнъ Римлянъ съ Персами, Вандалами и Готами. Переводъ съ греческаго Спиридона Дестуниса, комментарий Гавріила Дестуниса, Прокопія Кесарійскаго. Исторія войнъ Римлянъ съ Вандалами. Книга первая. 1891.
 - XXIX. Житіе иже во святыхъ отца нашего Феодора, архіепископа Едесскаго. Издалъ И. Помяловскій. 1892.
 - XXX. Переходъ отъ среднихъ вѣковъ къ новому времени. Н. Карѣва. 1892.
 - XXXI. Вып. I. Акты и письма къ исторіи Балтійскаго вопроса въ XVI и XVII столѣтіяхъ. Г. Форстена. Выпускъ 2-й. Царственная книга, ея составъ и происхожденіе. А. Прѣснякова. 1893.
 - XXXII. Церковно-славянскіе элементы въ современномъ литературномъ народномъ русскомъ языкѣ. Часть I. С. Булича. 1893.
 - XXXIII. Балтійскій вопросъ въ XVI и XVII столѣтіяхъ. 1544—1648. Томъ I. Борьба изъ-за Ливоніи. Изслѣдованіе Г. Форстена. 1893.
 - XXXIV. Балтійскій вопросъ въ XVI и XVII столѣтіяхъ. 1544—1648. Томъ II. Борьба Швеціи съ Польшей и съ Габсбургскимъ домомъ. 30-лѣтняя война. Изслѣдованіе Г. Форстена. 1894.
 - XXXV. Житіе Св. Аонасія Аѳонскаго. Изд. И. Помяловскій. 1895.— Житіе Св. Григорія Синаита. Изд. И. Помяловскій. 1894.
 - XXXVI. Феодорита, епископа Киррскаго, отвѣты на вопросы, обращенные къ нему нѣкоторыми египетскими епископами. Изд. А. Пападопуло-Керамевсъ. 1895.
 - XXXVII. Августалы и сакральное магистерство. М. Крашенинникова. 1895.
 - XXXVIII. Cesaumeni Strategicon et incerti scriptoris de officiis regis libellus. Ediderunt W. Wassiliewski et V. Jernstedt. 1896.
 - XXXIX. Психологія Джемса. Пер. И. И. Лапина. 1896.
 - XL. Внѣшняя политика Россіи въ началѣ царствованія Екатерины II (1762—1774). Изслѣдованіе Н. Д. Чечулина. 1896.
 - XLI. Святѣйшаго патріарха Фотія, архіепископа константинопольскаго, XLV неизданныхъ писемъ. По аѳонскимъ рукописямъ издалъ Пападопуло-Керамевсъ. 1896.
 - XLII. Проекты реформъ по запискамъ современниковъ Петра Великаго. Н. Павлова-Сильванскаго. 1897.
 - XLIII. Служилое землевладѣніе въ Московскомъ государствѣ въ XVI в. С. Рождественскаго. 1897.
 - XLIV. Сборникъ источниковъ по Трапезундской имперіи. Собралъ Пападопуло-Керамевсъ. Часть I. 1897.
 - XLV. Введеніе въ изученіе соціологіи. Н. Карѣва. 1897.
 - XLVI. Богъ Тотъ. Опытъ изслѣдованія въ области исторіи древне-египетской культуры. Б. Тураева. 1898.
 - XLVII. Протопопъ Авакумъ. Очеркъ изъ исторіи умственной жизни русскаго общества въ XVII в. А. К. Бороздина. 1898.
 - XLVIII. Изъ исторіи Аѳонъ. 229—31 годы до Р. Хр. С. Жебедева. 1899.
 - XLIX. Н. М. Карамзинъ, авторъ «Писемъ Русскаго Путешественника». В. В. Сидовскаго. 1899.

- Часть I. Выпускъ 1-й. Житіе иже во святыхъ отца нашего Арсенія Великаго. Издалъ Г. Ф. Церетели. 1899.
- » II. Исторія государственнаго откупа въ Римской имперіи. М. И. Ростовцева. 1899.
- » LII. Очерки по исторіи смуты въ Московскомъ государствѣ XVI—XVII вв. (Опытъ изученія общественнаго строя и сословныхъ отношеній въ Смутное время). С. О. Платонова. 1899.
- » LIII. И. М. Гревсъ. Очерки изъ исторіи римскаго землевладѣнія. Т. I. 1899.
- » LIV. Вып. I. В. Н. Перетцъ. Матеріалы къ исторіи апокрифа и легенды. I. Къ исторіи Громника. 1899.
- » Вып. II. В. Н. Перетцъ. Историко-литературныя изслѣдованія и матеріалы. Т. I. Изъ исторіи русской пѣсни. 1900.
- » LV. Э. Д. Гриммъ. Изслѣдованія по исторіи развитія римской императорской власти. Т. I. 1900.
- » LVI. А. А. Васильевъ. Политическія отношенія Византіи и арабовъ за время Аморийской династіи. 1900.
- » LVII. Памяти А. С. Пушкина. Сборникъ статей преподавателей и слушателей историко-филологическаго факультета. 1900.
- » LVIII. А. П. Нечаевъ. Современная экспериментальная психологія въ ея отношеніяхъ къ вопросамъ школьнаго обученія. 1901.
- » LIX. Георгій Киприяниъ и Іоаннъ Іерусалимлянинъ, два малоизвѣстныхъ борца за православіе въ VIII вѣкѣ. Изслѣдованіе В. М. Меліоранскаго. 1901.
- » LX. Очерки бытового театра Лопе де Веги. Д. К. Петрова. 1901.
- » LXI. И. И. Лаппо. Великое княжество Литовское (1569—1586). 1901.
- » LXII. И. Л. Лосъ. Сложныя слова въ польскомъ языкѣ. 1901.
- » LXIII. Э. Гриммъ. Изслѣдованія по исторіи развитія римской императорской власти. Т. II. 1901.
- » LXIV. В. Н. Перетцъ. Историко-литературныя изслѣдованія и матеріалы. Т. III. Изъ исторіи развитія русской поэзіи XVIII. в. 1902.
- » LXV. Вып. I. Б. Тураевъ. Изслѣдованія въ области агиологическихъ источниковъ исторіи Эіопіи. Вып. 2 и 3. *Fontes rerum Aethiopicarum hagiologicae*. Ed. Turajev. 1902.
- » LXVI. А. А. Васильевъ. Политическія отношенія Византіи и арабовъ за время Македонской династіи. 1902.
- » LXVII. М. Ростовцевъ. Римскія свинцовыя тессеры. 1903.
- » LXVIII. Н. Лосскій. Основныя ученія психологіи съ точки зрѣнія волюнтаризма. 1903.
- » LXIX. Б. Варнеке. Очерки изъ исторіи древнеримскаго театра. 1903.
- » LXX. Н. К. Козьминъ. Очерки изъ исторіи русскаго романтизма. 1903.
- » LXXI. С. Жебелевъ. Ахайка. Въ области древностей провинціи Ахай. 1904.
- » LXXII. В. Новодворскій. Борьба за Ливонію между Москвою и Рѣчью Посполитою. (1570—1582). 1904.
- » LXXIII. П. Гр. Васснко. «Книга Степенная царскаго родословія» и ея значеніе въ древнерусской исторической письменности. Часть I. 1904.
- » LXXIV. И. Холодникъ. *Carmina sepulcralia latina epigraphica*. 1904.
- » LXXV. С. Буличъ. Очеркъ исторіи языкознанія въ Россіи Т. I. Спб. 1904.
- » LXXVII. А. Мадснъ. Рукописное преданіе Загадокъ Альдгейма. 1905.
- » LXXVIII. Н. Лосскій. Обоснованіе интуитивизма. 1906.
- » LXXIX. К. Тіандеръ. Поѣздки скандинавовъ въ Бѣлое Море. 1906.
- » LXXX. И. Лаппинъ. Законы мышленія и формы познанія. 1906.